

30 till 35 % av samtliga bidrag. Av de beviljade bidragen utgjorde 15 % reducerade bidrag mot 21 % budgetåret förut. Antalet hushåll med förhöjda bidrag ökade från 12 till 25 %. Hushåll i egna hem erhöill förhöjda bidrag i större utsträckning och reducerade bidrag i mindre utsträckning än hushåll i hyreslägenheter.

Beträffande medelsbehovet för familjebostadsbidrag, familjebidrag och bränslebidrag har styrelsen med utgångspunkt från att nettoutgifterna under budgetåret 1954/55 uppgått till ca 77 300 000 mot tidigare beräknat 75 000 000 kronor verkställt en reviderad beräkning av utgifterna under budgetåret 1955/56. Styrelsen uppskattar nu utgiftsökningen under detta budgetår till 13 000 000 kronor och den totala nettoutgiften sålunda till (77 300 000 + 13 000 000) avrundat 90 000 000 kronor. För budgetåret 1956/57 beräknas utgiftsökningen till likaledes 13 000 000 kronor, vilket innebär ett anslagsbehov av 103 000 000 kronor.

I fråga om medelsbehovet för pensionärsbostadsbidrag har styrelsen anfört, att under innevarande budgetår bidrag kommer att utbetalas till 1 600 lägenheter med sammanlagt 150 000 kronor. Under nästa budgetår beräknas 250 000 kronor komma att erfordras för utbetalning av beviljade bidrag. Särskild medelsanvisning härför anses icke erforderlig.

Statskontoret har ej haft något att erinra mot bostadsstyrelsens beräkningar.

Departementschefen

Beträffande bostadsstyrelsens förslag att i fråga om statsfinansierat eget hem bostadsbidrag inte skall återkrävas för det fall försäljning sker av huset till högt pris vill jag framhålla, att familjebostadsbidragen avser att nedbringa barnfamiljernas bostadskostnader och att de inte har något samband med husets finansiering. Bidragen utgår sålunda oavsett hur fastigheten är belånad. Under sådana förhållanden framstår det som diskutabelt att i samband med försäljning av ett statsbelånat hus ställa krav på återbetalning av tidigare beviljade bostadsbidrag. Om fråga är om ett statsbelånat hus, som försäljes till ett uppenbart för högt pris, återkräves statslånet. Någon ytterligare åtgärd för att stävja spekulativa försäljningar synes inte lämplig. Om en motsatt ståndpunkt intogs — och behov alltså skulle anses föreligga av en mera långtgående återbetalningsskyldighet — aktualiseras frågan om dylik skyldighet även i fråga om sådana låntagare, som icke åtnjuter familjebostadsbidrag. Jämväl skulle fråga uppkomma om att beträffande familjer, som innehar icke-statsbelånade hus, vid försäljning av huset till högt pris kräva återbetalning av beviljade bostadsbidrag. Åtgärder av här antytt slag torde knappast kunna komma ifråga. På grund av vad sålunda anförts kan jag ej dela statskontorets uppfattning att anledning föreligger att bibehålla möjligheten att vid försäljning av

statsbelånat eget hem återkräva beviljade bostadsbidrag. Här ifrågavarande bestämmelser torde böra slopas.

Bostadsstyrelsens förslag till förenkling av utbetalningarna av familje- bostadsbidrag och bränslebidrag till familjer, som bor i ombyggda en- och tvåfamiljshus, kan jag godtaga.

Vad slutligen angår anslaget till bostadsrabatter för nästa budgetår torde det av bostadsstyrelsen beräknade beloppet kunna jämkas något. Jag föreslår sålunda att för ändamålet upptages ett belopp av 100 000 000 kronor.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bostadsrabatter* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 000 kronor.

[83] 7. **Bidrag till viss bostadsförbättringsverksamhet**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	30 000 000	22 634 572
1955/56 (statsliggaren s. 344)	30 000 000	
1956/57 (förslag)	25 000 000	

Från anslaget bestrides utgifterna för förbättringslån i den mån de är ränte- och amorteringsfria, lantarbostadsbidrag, statsbidrag för fiskar- bostäder samt förvaltningsbidrag till förmedlare av bostadsegnahemslån. Vid utgången av budgetåret 1954/55 fanns å anslaget en reservation av 33 945 366 kronor.

Bostadsstyrelsen har (skr. ²⁵/₈ 1955) anfört, att antalet ansökningar om förbättringslån under budgetåret 1954/55 minskade med 6 % till 12 149. Antalet preliminära beslut minskade med 5 % till 9 811. Det preliminärt beviljade beloppet ökade emellertid med 12 % till 38 020 669 kronor, varav 25 544 489 kronor utgjorde räntefria lån. Det genomsnittliga räntefria be- loppet per beslut ökade från 2 257 till 2 604 kronor eller med 15 %. Under budgetåret disponerades totalt 26 296 322 kronor för räntefria förbättrings- lån. Den försöksbetonade förbättringslångivning avseende hus med tre eller flera lägenheter, som inleddes under budgetåret 1954/55, har hittills haft ringa omfattning. Under nämnda budgetår underställdes styrelsens prövning endast två ärenden avseende dylika hus med tillhoppa 10 lägen- heter. För lantarbostadsbidrag disponerades 60 600 kronor, för stats- bidrag för fiskarbostäder 50 520 kronor samt för förvaltningsbidrag 78 009 kronor. Under budgetåret disponerades sålunda tillhoppa 26 485 000 kronor.

Angående medelsbehovet för innevarande och nästa budgetår har styrel- sen anfört, att länsbostadsnämnderna beräknat behovet av medel för ränte- fria förbättringslån under budgetåret 1955/56 till 32 222 000 kronor och

under budgetåret 1956/57 till 33 700 000 kronor. Nämndernas beräkningar, som innebär en icke oväsentlig ökning av förbättringslångivningen, synes styrelsen i och för sig sannolika. Även med hänsyn till ovissheten om omfattningen av förbättringslångivningen till lägenheter i flerfamiljshus räknar styrelsen emellertid med att ett belopp av 30 000 000 kronor kommer att vara tillfyllest för vart och ett av budgetåren 1955/56 och 1956/57. Lantarbetarbostadsbidrag och statsbidrag till fiskarbostäder beräknas av nämnderna komma att beviljas med 115 000 resp. 75 000 kronor för varje budgetår. För förvaltningsbidrag till förmedlare av bostadsegnahemslån beräknar styrelsen högst 85 000 kronor för vart och ett av budgetåren.

Enligt styrelsens beräkningar skulle sålunda medelsbehovet under såväl budgetåret 1955/56 som budgetåret 1956/57 uppgå till 30 275 000 kronor. Då vid utgången av budgetåret 1955/56 ett odisponerat belopp av 4 725 000 kronor kan beräknas kvarstå, uppskattas anslagsbehovet för nästa budgetår av styrelsen till 25 500 000 kronor.

Statskontoret har ej funnit anledning till särskilt uttalande beträffande bostadsstyrelsens förslag.

Departementschefen

Långivningen bör under nästa budgetår kunna fortgå i ungefär oförändrad omfattning. I nära anslutning till bostadsstyrelsens förslag förordar jag därför, att anslaget uppföres med 25 000 000 kronor.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till viss bostadsförbättringsverksamhet* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 000 kronor.

[84] 8. Bidrag till inrättande av pensionärshem

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	100	9 578 277
1955/56 (statsliggaren s. 344)	100	
1956/57 (förslag)	100	

Vid utgången av budgetåret 1954/55 fanns å anslaget en reservation av 18 305 143 kronor.

Anslag till ifrågavarande verksamhet anvisas endast i den mån medel erfordras för utbetalning av beviljade bidrag. Riksdagen har medgivit, att under innevarande budgetår beslut om bidrag må meddelas intill ett belopp av 10 000 000 kronor.

Bostadsstyrelsen har (skr. ²⁵/8 1955) anfört, att under budgetåret 1954/55 inkom ansökningar om bidrag till ett sammanlagt belopp av 12 288 070 kro-

nor. Under samma tid har Kungl. Maj:t beviljat bidrag med tillhopa 9 998 165 kronor. Den ram för beslut om bidrag på 10 000 000 kronor, som gällt för budgetåret, har därigenom nästan helt tagits i anspråk. Vid utgången av budgetåret förelåg hos styrelsen ansökningar till ett sammanlagt belopp av 7 374 884 kronor. Sedan denna balans avräknats mot den för innevarande budgetår fastställda ramen om likaledes 10 000 000 kronor, återstår för beslut i ärenden som kan väntas inkomma under detta budgetår ca 2 600 000 kronor.

För vart och ett av budgetåren 1955/56 och 1956/57 beräknar styrelsen att inkommande ansökningar kommer att avse ett belopp av 12 000 000 kronor. Om denna efterfrågan på bidrag skall kunna helt tillgodoses erfordras en utvidgning av ramen för beslut om bidrag under innevarande budgetår med ca (12 000 000 — 2 600 000) 9 500 000 kronor. Styrelsen räknar dock icke med att kunna behandla inkomna ansökningar till så stort belopp utan föreslår, att medelsramen ökas med 5 000 000 kronor. För budgetåret 1956/57 bör medelsramen fastställas till 15 000 000 kronor.

Utbetalningarna av bidrag beräknas under såväl innevarande som nästa budgetår till 10 000 000 kronor. Såsom förut nämnts fanns vid utgången av budgetåret 1954/55 å anslaget en reservation av ca 18 000 000 kronor. Anslagsbehovet för nästa budgetår beräknas därför till 2 000 000 kronor.

Statskontoret har ej funnit skäl till särskilt yttrande med anledning av vad bostadsstyrelsen anfört.

Departementschefen

Såsom ram för ifrågakavande bidragsgivning har för innevarande budgetår fastställts ett belopp av 10 000 000 kronor, innebärande oförändrad bidragsgivning i förhållande till föregående budgetår. De uppgifter bostadsstyrelsen lämnat beträffande inkomna ansökningar om statsbidrag tyder på att pensionärshemsbyggandet under den senaste tiden har tenderat att något överstiga vad som motsvarar den fastställda bidragsramen. Såsom jag kommer att närmare utveckla vid anmälan av frågan om anslag till lånefonden för bostadsbyggande får i nuvarande ekonomiska läge en viss restriktivitet iakttagas i fråga om igångsättning av nya bostadsbyggnadsföretag. Även pensionärshemsbyggandet torde komma att beröras härav. Under sådana förhållanden synes för nästa budgetår böra beräknas en oförändrad bidragsram. Jag förordar alltså, att ramen fastställles till 10 000 000 kronor. Vad angår anslaget för nästa budgetår torde med hänsyn till den förefintliga reservationen och osäkerheten beträffande utbetalningarnas storlek endast ett formellt belopp av 100 kronor böra upptagas.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva, att under budgetåret 1956/57 beslut om bidrag till inrättande av pensionärshem må meddelas intill ett belopp av 10 000 000 kronor;

b) till *Bidrag till inrättande av pensionärshem* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[85] 9. **Bidrag till viss upplysningsverksamhet rörande byggnadstekniska frågor**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	100	14 885
1955/56 (statsliggaren s. 344)	100	
1956/57 (förslag)	100	

Vid utgången av budgetåret 1954/55 fanns en reservation å anslaget av 86 343 kronor.

Bostadsstyrelsen har (skr. ²⁵/s 1955) anfört, att medel under innevarande budgetår kommer att disponeras för kostnader i samband med utgivande av tre broschyrer rörande dels träbesparande takstolskonstruktioner, dels lämplig utformning av lägenheter i en- och tvåfamiljshus och dels lämpliga konstruktioner av sådana hus. Möjligen kommer även en broschyr om tvåvåningshusens ekonomi och en broschyr om enfamiljshusens kostnader att utgivas under budgetåret. Styrelsen kommer vidare att i samarbete med Kommunskolan fortsätta de instruktionskurser i olika delar av landet för de kommunala förmedlingsorganen m. fl. rörande byggandet av en- och tvåfamiljshus, som påbörjades hösten 1954, och för vilka medel beviljats av statens nämnd för byggnadsforskning. Eftersom dessa medel numera nästan helt förbrukats och ytterligare medel enligt uppgift med största sannolikhet ej kommer att beviljas av nämnden, måste kostnaderna för kommande kurser liksom för utgivande av kurskompendium bestridas av bostadsstyrelsen. Utgifterna för nämnda ändamål beräknas i det närmaste motsvara den å anslaget förefintliga reservationen. För nästa budgetår beräknar styrelsen medelsbehovet till 50 000 kronor.

Statskontoret anser, att behållningen å anslaget bör vara tillräcklig för att även under nästa budgetår bekosta ifrågakvarande upplysningsverksamhet.

Departementschefen

Med hänsyn till behållningen å anslaget samt under beaktande av att statens nämnd för byggnadsforskning i fortsättningen kommer att bedriva upplysningsverksamhet rörande olika byggnadstekniska frågor anser jag i likhet med statskontoret, att anslaget för nästa budgetår bör upptagas med endast ett formellt belopp av 100 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till viss upplysningsverksamhet rörande byggnadstekniska frågor* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[86] 10. **Statens nämnd för byggnadsforskning: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	73 100	74 915
1955/56 (statsliggaren s. 345)	93 100	
1956/57 (förslag)	102 300	

Statens nämnd för byggnadsforskning har (skr. 5/9 1955) hemställt, att anslaget höjes med 9 200 kronor för automatiska löneökningar. *Statskontoret* har icke funnit anledning till erinran mot förslaget.

Departementschefen

Anslaget bör i enlighet med nämndens förslag uppföras med 102 300 kronor. Jag beräknar anslagsposterna sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 27 500 kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 6 100 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 49 500 (+ 2 000) kronor;

rörligt tillägg 19 200 (+ 7 200) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens nämnd för byggnadsforskning, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	27 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	6 100
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	49 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	19 200
Summa kronor 102 300;	

b) till *Statens nämnd för byggnadsforskning: Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 102 300 kronor.

{87] 11. Statens nämnd för byggnadsforskning: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	47 000	43 888
1955/56 (statsliggaren s. 345)	37 000	
1956/57 (förslag)	37 000	

Statens nämnd för byggnadsforskning har (skr. 5/9 1955) föreslagit, att anslaget uppföres med oförändrat belopp men med viss omfördelning mellan anslagsposterna.

Yrkanden

	Ökning	Minskning
1. Reseersättningar	1 000	
2. Expenser		
a) Bränsle, lyse och vatten		2 000
b) Övriga expenser	1 000	
	2 000	2 000

Motivering

1. *Reseersättningar*. Utgift 1954/55 19 200; anslag 1955/56 20 000. — På grund av prisstegringar beräknas utgifterna för reseersättningar öka med 1 000 kronor.

2. a) *Bränsle, lyse och vatten*. Utgift 1954/55 2 623; anslag 1955/56 4 000.

2. b) *Övriga expenser*. Utgift 1954/55 12 000; anslag 1955/56 12 000. — Med hänsyn till prisstegringar bör delposten höjas med 1 000 kronor.

Yttrande

Statskontoret anser — under hänvisning till belastningen — att den föreslagna nedräkningen av delposten till bränsle, lyse och vatten bör begränsas till 1 000 kronor och att delposten till övriga expenser bör upptagas med oförändrat belopp.

Departementschefen

Enligt vad jag inhämtat från nämnden har den föreslagna nedräkningen av anslagsposten till bränsle, lyse och vatten möjliggjorts av att nämndens lokalutrymmen, som varit spridda på flera ställen, numera kunnat samlas inom en byggnad. Jag har inte någon erinran mot nämndens förslag till omfördelning mellan anslagsposterna. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens nämnd för byggnadsforskning: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 37 000 kronor.

[88] 12. **Byggnadsforskning.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 265 000 kronor (statsliggaren s. 345).

Statens nämnd för byggnadsforskning har (skr. 5/9 1955) föreslagit, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. *Statskontoret* har icke funnit anledning till erinran mot förslaget.

Departementschefen

Jag tillstyrker nämndens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsforskning* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 265 000 kronor.

[89] 13. **Statens nämnd för samlingslokaler**

	Anslag	[Nettoutgift
1954/55	31 800	32 671
1955/56 (statsliggaren s. 346)	31 800	
1956/57 (förslag)	36 100	

Yrkanden

Statens nämnd för samlingslokaler har (skr. 12/9 1955) hemställt, att anslaget höjes med 4 300 kronor.

1. Tillfällig personal	2 600
2. Löneklassuppflyttning	300
3. Rörligt tillägg	1 400
	+ 4 300

Motivering

1. Med hänsyn till de nya arbetsuppgifter — bidragsverksamhet för utrustning m. m. av vissa samlingslokaler — som nämnden pålagts efter beslut av 1954 och 1955 års riksdagar erfordras en extra föredragande under någon tid av året samt ytterligare skrivbiträdeshjälp.

Yttrande

Statskontoret har ej funnit anledning till erinran mot nämndens anslagsberäkning.

Departementschefen

Frågan om en översyn av den statliga stödverksamheten beträffande samlingslokaler liksom organisationsformen för densamma har under senare år aktualiserats genom uppdrag dels åt bostadskollektiva kommittén och dels åt en särskilt tillkallad utredningsman. Dessa uppdrag är numera slut-

förda sedan kommittén den 27 maj 1955 avlämnat betänkande med utredning och förslag om samlings- och fritidslokaler (SOU 1955: 28) och utredningsmannen den 8 oktober 1955 betänkande med förslag angående statsstöd för samlingslokaler (SOU 1955: 39). Betänkandena remissbehandlas f. n. Jag räknar icke med att på utredningarna grundade förslag skall kunna föreläggas 1956 års riksdag. Statens stöd till samlingslokaler torde därför tills vidare böra lämnas i oförändrade former och anslag sålunda äskas i vanlig ordning för berörda ändamål.

Den av statens nämnd för samlingslokaler föreslagna höjningen av anslaget till nämnden synes icke böra föranleda erinran, varför anslaget bör uppföras med (31 800 + 4 300) 36 100 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens nämnd för samlingslokaler* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 36 100 kronor.

[90] 14. **Bidrag till vissa riksorganisationer för samlingslokaler.** Under denna rubrik har fr. o. m. budgetåret 1947/48 anvisats ett obetecknat anslag av 15 000 kronor, varav 5 000 kronor utgått till envar av följande sammanslutningar, nämligen Bygdegårdarnas riksförbund, Folkets husföreningarnas riksorganisation och Våra gårdar, riksföreningen för nykterhetsrörelsens allmänna samlingslokaler såsom bidrag till sammanslutningarnas verksamhet under budgetåret (statsliggaren s. 346).

Statens nämnd för samlingslokaler har (skr. ¹²/₉ 1955) föreslagit, att anslaget upptages med oförändrat belopp.

Departementschefen

Under återopande av vad jag anført under nästföregående punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa riksorganisationer för samlingslokaler* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 15 000 kronor.

[91] 15. **Bidrag till anordnande av allmänna samlingslokaler.** För att tillgodose behovet inom en ort av allmänna samlingslokaler må enligt kungörelsen 1942: 913 på vissa villkor bidrag av statsmedel beviljas kommun eller lån av dylika medel beviljas bolag, förening eller stiftelse. Till *bidrag* för angivna ändamål har t. o. m. budgetåret 1954/55 anvisats reservationsanslag av tillhoppa 2 500 400 kronor. Reservationen å anslaget utgjorde vid utgången av nämnda budgetår 1 531 532 kronor. För innevarande budgetår har anvisats ett formellt belopp av 100 kronor (statsliggaren s. 347). Anslag till *lån* för ändamålet har anvisats å kapitalbudgeten under fonden för låneunderstöd.

Statens nämnd för samlingslokaler har (skr. 12/9 1955) upplyst, att nämnden under budgetåret 1954/55 tillstyrkt 5 ansökningar om statsbidrag med tillhoppa 557 000 kronor. T. o. m. samma budgetår har nämnden allt som allt tillstyrkt ansökningar om bidrag till ett belopp av 1 974 000 kronor. Det disponibla beloppet utgjorde vid utgången av budgetåret 486 000 kronor. Nämnden anför, att den i början av innevarande budgetår kommer att tillstyrka statsbidrag med hela detta belopp. Bidragsverksamheten får där- efter nedläggas för återstoden av budgetåret, vilket innebär att ett antal kommuner som ämnat påbörja byggnadsföretag för anordnande av allmänna samlingslokaler nödgas tills vidare skrinlägga sina planer. För att möjliggöra för dessa kommuner — vilka sedan länge har färdigställda och av nämnden godkända byggnadsplaner — att kunna fullfölja dessa föreslår nämnden, att ett anslag av 500 000 kronor anvisas för nästa budgetår.

Departementschefen

För de tre senaste budgetåren har förevarande anslag med hänsyn till disponibla reservationsmedel upptagits med endast formella belopp. Som framgår av nämndens redogörelse är dessa medel i det närmaste slut. I det föregående har jag förutsatt, att statens stöd till samlingslokaler tills vidare skall lämnas i oförändrade former. Medel bör därför anvisas under detta anslag jämväl för nästa budgetår. Jag kan dock icke tillstyrka, att anslaget uppföres med högre belopp än 200 000 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till anordnande av allmänna samlingslokaler* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

[92] 16. **Bidrag till utrustning m. m. av vissa samlingslokaler.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 450 000 kronor. Av anslaget har 150 000 kronor ställts till förfogande för statens nämnd för samlingslokaler för beviljande av bidrag enligt kungörelsen den 24 september 1954, nr 615, om statsbidrag till utrustning m. m. av vissa föreningslokaler samt 100 000 kronor för Våra gårdar, riksföreningen för nykterhetsrörelsens allmänna samlingslokaler, för utlämnande av bidrag till utrustning m. m. av lokaler, vilka användes av nykterhetsorganisationer. Ifrågasvarande bidrag, varom beslut fattades vid 1954 års riksdag (prop. nr 156, särsk. u. 6, rskr 315), avser lokaler för ungdomsverksamhet och må utgå med högst 50 % av kostnaderna för avsedd utrustning eller materiel. Bidrag må dock icke överstiga sammanlagt 1 000 kronor för lokaler inrymda i samma byggnad. Efter beslut av 1955 års riksdag (V ht p. 72, SU 5, rskr 5) har vidare av anslaget 100 000 kronor ställts till förfogande för nämnden för samlingslokaler för beviljande av bidrag enligt

kungörelsen den 20 maj 1955, nr 225, om statsbidrag till utrustning av vissa allmänna samlingslokaler med köksinventarier m. m. samt 100 000 kronor till Våra gårdar för utlämnande av bidrag till utrustning av allmän samlingslokal, vilken tillhör nykterhetsorganisation, varvid bestämmelserna i sistnämnda kungörelse skall gälla i tillämpliga delar. Bidrag enligt denna kungörelse må utgå med högst 50 % av kostnaderna för avsedda inventarier m. m. och må icke överstiga sammanlagt 5 000 kronor.

Statens nämnd för samlingslokaler har (skr. ^{12/9} 1955) beträffande den av 1954 års riksdag beslutade bidragsgivningen till utrustning m. m. av lokaler för ungdomsverksamhet lämnat i huvudsak följande uppgifter. Anslag för ifrågavarande ändamål anvisades första gången för budgetåret 1954/55 med ett belopp av 250 000 kronor, varav nämnden disponerade 150 000 kronor och riksföreningen Våra gårdar 100 000 kronor. Till nämnden inkom inom utgången av en därför utsatt tidsfrist 247 ansökningar avseende sammanlagt ca 224 000 kronor. Ansökningarna föranledde beslut om 172 bidrag avseende tillhoppa 137 495 kronor. Enligt vad riksföreningen Våra gårdar meddelat inkom till föreningen inom därför utsatt tid 421 ansökningar, varav 115 gällande hela det av föreningen disponerade anslagsbeloppet beviljades.

Beträffande sin erfarenhet av ifrågavarande bidragsverksamhet uttalar nämnden bl. a., att bidraget synes alltför ringa för att utgöra ett effektivt stöd, vilket troligen medfört att åtskilliga lokalägende organisationer som bevisligen driver ungdomsverksamhet ej ansett det mödan lönt att söka bidrag. Resultatet av verksamheten har därigenom blivit svåröverskådligt. Själva ansökningsförfarandet kräver vidare arbete och kostnader som i en del fall ej står i rimlig proportion till bidragsbeloppen. Från riksföreningen Våra gårdar har under hand meddelats att föreningen funnit ifrågavarande bidragsverksamhet gagnande. Föreningen medger dock att administrationsarbetet är ganska tidskrävande. Nämnden framhåller slutligen att, om man väger fördelar och olägenheter mot varandra efter det första årets facit, nämnden vore för sin del benägen avstå från att påkalla anvisande av ytterligare anslag för ändamålet. Erfarenheterna kan emellertid bli annorlunda under innevarande budgetår, och nämnden vill därför ej taga ansvaret för att redan nu förorda en avveckling av verksamheten.

I fråga om de av 1955 års riksdag beslutade bidragen till anskaffande av köksinventarier m. m. har nämnden ännu inga erfarenheter att redovisa. Bl. a. på grund härav föreslår nämnden, att medel för ändamålet anvisas även för nästa budgetår.

Nämnden finner ej anledning att f. n. föreslå ändring i fråga om storleken av förevarande anslag eller beträffande fördelningen av detta mellan nämnden och Våra gårdar. Nämnden hemställer, att anslaget upptages med oförändrat 450 000 kronor.

Departementschefen

Under detta anslag har medel anvisats för de av 1954 och 1955 års riksdagar beslutade bidragen till dels utrustning m. m. av lokaler, som användes för ungdomsverksamhet, och dels utrustning av allmänna samlingslokaler i vanlig bemärkelse med köksinventarier m. m. Bidragen ingår som ett led i de av samma års riksdagar beslutade reformerna på nykterhetspolitikens område. Genom att möjliggöra en förbättring av ifrågavarande lokaler har man velat främja ett alkoholfritt umgängesliv i synnerhet bland ungdomen. Den speciella nykterhetspolitiska motiveringen har ansetts utgöra skäl för att reservera en stor del av anslaget för nykterhetsorganisationernas lokaler. I denna del administreras bidragen av Våra gårdar och i övrigt av nämnden för samlingslokaler.

Vid behandlingen av frågan om anslag till dessa bidrag för innevarande budgetår uttalade sig såväl föredragande departementschefen (V ht s. 206) som statsutskottet (SU nr 5 s. 52) för en samordning av de båda bidragsformerna dels med hänsyn till att de i stor utsträckning torde komma till användning beträffande samma lokalkategorier och dels ur synpunkten att åstadkomma en större enhetlighet i fråga om den statliga stödverksamheten till samlingslokaler överhuvudtaget. Med anledning härav beslöt Kungl. Maj:t den 30 juni 1955 att utvidga uppdraget för den utredningsman, som tidigare tillkallats att utreda olika frågor berörande bidrags- och låneverksamheten för anordnande av allmänna samlingslokaler, till att avse jämväl förevarande bidragsverksamhet.

Jag har i det föregående anmält, att utredningsmannen numera avgivit betänkande med förslag angående statsstöd till samlingslokaler (SOU 1955: 39) men att jag icke räknar med att några förslag i ämnet skall kunna föreläggas 1956 års riksdag. I avbidan på att slutlig ställning tages till dessa förslag, innebärande bl. a. att nu ifrågavarande bidrag skall ersättas av ett enhetligt inventariebidrag, torde den nuvarande verksamheten böra upprätthållas jämväl under nästa budgetår. Omfattningen av bidragsgivningen till ungdomslokaler synes dock i betraktande av de erfarenheter, som nämnden för samlingslokaler redovisat, kunna utan större olägenheter något inskränkas. Jag föreslår att medelsanvisningen i denna del minskas med 50 000 till 200 000 kronor. Härav bör med bibehållande av ungefär samma proportion som tidigare 75 000 kronor ställas till förfogande för Våra gårdar och 125 000 kronor för nämnden för samlingslokaler. I fråga om den av 1955 års riksdag beslutade bidragsgivningen till köksinventarier m. m. föreligger ännu inte några erfarenheter. Jag förordar i överensstämmelse med nämndens förslag, att för dessa bidrag beräknas oförändrat 200 000 kronor att av nämnden och Våra gårdar liksom förut fördelas med hälften var.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till utrustning m. m. av vissa samlingslokaler* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

BOSÄTTNINGSLÅN

[93] 17. Statens bosättningslån: Ersättning åt ortsombud

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	60 000	64 258
1955/56 (statsliggaren s. 347)	60 000	
1956/57 (förslag)	65 000	

I överensstämmelse med förslag av fullmäktige i riksbanken (skr. ¹³/₉ 1955) bör anslaget på grund av medelsåtgången höjas med 5 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens bosättningslån: Ersättning åt ortsombud* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 65 000 kronor.

[94] 18. Statens bosättningslån: Ersättning åt riksbanken

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	325 000	324 354
1955/56 (statsliggaren s. 347)	325 000	
1956/57 (förslag)	325 000	

Ersättning till riksbanken för dess bestyr med statliga bosättningslån utgår med sex kronor för varje lån, som utestår den 31 december under det budgetår ersättningen avser.

Anslaget bör i enlighet med förslag av fullmäktige i riksbanken (skr. ¹³/₉ 1955) anvisas med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens bosättningslån: Ersättning åt riksbanken* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 325 000 kronor.

G. Sjuk- och yrkesskadeförsäkring m. m.

[95] 1. Försäkringsrådet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	823 300	842 371
1955/56 (statsliggaren s. 348)	836 500	
1956/57 (förslag)	879 800	

Försäkringsrådet har (skr. ²⁶/s 1955) lämnat följande uppgifter angående inkomna ärenden samt arbetsbalansen.

Tidsperiod	Antalet inkomna ärenden			Arbetsbalans vid periodens slut
	av rådet infordrade	övriga	summa	
1950	58	7 445	7 503	2 929
1951	68	7 071	7 139	3 073
1952	165	6 847	7 012	2 853
1953	460	6 381	6 841	2 708
1954	425	5 999	6 424	2 052
¹ / ₁ — ³⁰ / ₆ 1955	226	1 963	2 189	1 557

Såsom framgår av tabellen inkom under första halvåret 1955 sammanlagt 2 189 ärenden, inberäknat 226 av rådet för granskning infordrade ärenden. De ärenden, som avser den nya yrkesskadeförsäkringen, uppgick till 270 fördelade på 59 besvärsmål, 10 underställda och 201 för granskning infordrade ärenden.

Den minskade tillströmningen av besvärsmål och nedgången av arbetsbalansen har medfört, att anordnandet av extra division ej varit erforderligt under år 1955 samt att vissa jämkningar kunnat företagas i arbetsplanerna. I samband härmed har en byråsekreterare entledigats, varjämte en kontorsbiträdestjänst, för vilken medel beräknats, ej utnyttjats.

Att med ledning av den hittills efter den allmänna sjukförsäkringens ikraftträdande konstaterade minskningen i ärendenas antal draga några slutsatser för framtiden torde enligt försäkringsrådets mening icke vara möjligt. Det ringa antalet besvär i ärenden angående tillämpning av den nya lagstiftningen torde sammanhänga med att samordningstiden för de första skadefallen så nyligen utgått och att viss tid måste beräknas för försäkringsinrättningarnas handläggning av ärendena. En lättnad i arbetsbördan genom nedgång i målantalet kan förutses i viss omfattning motverkas genom den arbetsbelastning, som kommer att föräledas av de ständ-

punktstaganden av prejudicerande och principiell betydelse som den nya lagstiftningen kan väntas medföra. Erfarenheten kan komma att utvisa, att det för uppnående av likformighet i handläggningen hos de olika försäkringsinrättningarna och för överblickande av den nya lagstiftningens tillämpning i övrigt blir erforderligt att i väsentligt ökad omfattning infordra ärenden för granskning. Härmed skulle följa en ökning av arbetsbördan jämfört med om rådets verksamhet i huvudsak inskränkte sig till prövning av besvärsmål rörande den nya lagstiftningen. Vikten av att rådet utövar kontroll över försäkringsinrättningarna och verkar för en enhetlig rättstillämpning har tidigare vid ett flertal tillfällen framhållits och beaktades i samband med att rådet fr. o. m. den 1 juli 1947 erhöi sin nuvarande organisation (V ht 1947 s. 36—39). Den nya lagstiftningen torde såsom framgår av departementschefens i propositionen 1954: 208 s. 37—41 återgivna uttalande intill dess lagtillämpningen vunnit stadga snarast medföra merarbete.

Yrkanden

Försäkringsrådet har hemställt, att anslaget höjes med — avrundat — 54 800 kronor.

	Ökning	Minskning
Arvodeshöjningar		
1. Höjning av arvode åt gruppordföranden samt gruppordförandearvoden åt ytterligare två försäkringsråd	4 116	
2. Höjning av arvoden å arbetsgivar- och arbetstagarrepresentanterna från 3 900 till 5 000 kronor	4 400	
3. Höjning av arvoden å läkarledamöterna från 15 till 17 kronor per ärende	3 004	
Personalminskning		
4. 1 byråsekreterare Ce 25		16 464
1 kontorsbiträde Ce 8		7 548
Vikariatsersättningar		2 160
Omräkningar		
5. Reglerad befordringsgång och löneklassuppflyttningar	10 461	
6. Rörligt tillägg	62 422	
7. Omräkning av anslaget för 1955/56		3 422
	84 403	29 594
	+ 54 809	

Motivering

1. Förslaget, som framfördes första gången i petita för budgetåret 1951/52 och sedermera upprepats, innebär, att i stället för det befattningsarvode å 1 500 kronor, som f. n. utgår till gruppordföranden, skall utgå tre divisionsordförandearvoden med belopp motsvarande skillnaden mellan lönen i Co 14 och lönen i slutlöneklassen i Ca 37. Den nuvarande indelningen i fyra divisioner har bestått sedan 1947.

2. I petita för budgetåret 1952/53 redogjorde försäkringsrådet för representanternas arbete och ställning i rådet samt föreslog, att årsarvodena till representanterna skulle höjas från 3 504 till 4 500 kronor. Framställningen föranledde en höjning av arvodena till nuvarande storlek eller 3 900 kronor. Förslaget om höjning till 4 500 kronor har därefter framförts varje år utan att vinna bifall. Vid jämförelse med de löneförbättringar, som under senare år beviljats statstjänstemännen, bör arvodena höjas till 5 000 kronor.

3. Nuvarande arvode å 15 kronor per ärende har utgått till läkarledamöterna sedan den 1 juli 1953. Med hänsyn till dessförinnan och senare inträdda löneförbättringar för statstjänstemännen bör arvodena höjas till 17 kronor per ärende.

4. Utöver den faktiskt redan föreliggande reduceringen av personalen kan rådet, av skäl som inledningsvis anförts, inte föreslå ytterligare reduktion.

Yttrande

Statskontoret har anført, att försäkringsrådet trots den betydande minskning i ärendefrekvensen som sålunda ägt rum, under hänvisning till att några konsekvenser av den beslutade samordningen mellan allmänna sjukförsäkringen och yrkesskadeförsäkringen icke ansetts kunna dragas förrän efter utgången av budgetåret 1955/56, avstått från att föreslå några personalinskränkningar utöver den redan vidtagna indragningen av en byråsekreterartjänst och en kontorsbiträdesbefattning. Med hänsyn till den korta tid som förflutit sedan den allmänna sjukförsäkringen trädde i kraft och samordningstiden för de första skadefallen utgick kan uppenbarligen svårigheter möta att nu beräkna personalbehovet under nästkommande budgetår. Vid utgången av kalenderåret 1955 lär emellertid säkrare hållpunkter ha vunnits för ett sådant bedömande. Statskontoret föreslår därför, att anslagsäskandena betraktas som preliminära samt att försäkringsrådet anmodas att omedelbart efter årsskiftet 1955/56 inkomma med definitivt förslag rörande medelsbehovet för budgetåret 1956/57.

Försäkringsrådets yrkanden beträffande arvoden och särskilda ersättningar avstyrkes av statskontoret, som bl. a. hänvisar till att vid den senast vidtagna allmänna lönejusteringen för statstjänstemännen uttryckligt undantag gjordes i fråga om arvoden vilka har karaktären av bisyssle-arvoden.

Departementschefen

Försäkringsrådet är högsta instans vid prövningen av yrkesskadeärenden. Genom ikraftträdandet av den allmänna sjukförsäkringen har dessa ärenden minskat starkt i antal, då flertalet ärenden där yrkesskadan eller yrkessjukdomen föranleder sjukskrivning i högst 90 dagar behandlas utslutande av sjukkassorna. Vid klagan över dessas beslut är Kungl. Maj:t högsta instans. Vid behandlingen av organisationsfrågorna i samband med den allmänna sjukförsäkringens ikraftträdande förutsågs därför, att försäkringsrådets organisation efter en övergångstid skulle kunna minskas. Vid anmälan av propositionen 1954: 208 angående det administrativa handhavandet av sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna, m. m. anförde emellertid dåvarande chefen för socialdepartementet, att med hänsyn till besvärärendenas eftersläpning den genom sjuk- och yrkesskadeförsäkringarnas samordning uppkommande minskningen av försäkringsrådets arbetsbörda icke torde komma att medgiva någon omorganisation av rådet förrän efter en övergångstid av ett par år.

Nu föreliggande uppgifter tyder på en avsevärd nedgång av antalet på försäkringsrådet ankommande mål. Det synes emellertid ännu inte möjligt att med någon säkerhet bedöma arbetskraftsbehovet under nästa budgetår. Nämnvärt större möjligheter torde inte komma att föreligga vid ett uppskov i enlighet med statskontorets förslag med ställningstagande till anslagsfrågan för nästa budgetår. Under sådana förhållanden synes det lämpligast att det får ankomma på Kungl. Maj:t att med hänsynstagande till utvecklingen av försäkringsrådets arbetsbörda besluta i vilken utsträckning och vid vilken tidpunkt organisationen skall reduceras. I första hand synes arbetskraft som kan friställas inom försäkringsrådet böra utnyttjas för att provisoriskt förstärka riksförsäkringsanstaltens sjukkassebyråer, där svårigheter föreligger att bemästra den arbetsbörda som den allmänna sjukförsäkringen föranleder för anstalten i dess egenskap av tillsynsmyndighet och besvärinstans. Härigenom vinnes att ett ställningstagande till såväl försäkringsrådets som riksförsäkringsanstaltens personalfrågor kan uppskjutas till dess att säkrare hållpunkter för bedömande av personalbehovet kan förväntas föreligga. Jag räknar med att detta skall vara fallet vid behandlingen av anslagsfrågorna för budgetåret 1957/58.

Med hänsyn till det anförda kan jag i stort sett godtaga försäkringsrådets beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår under ifrågavarande anslag. Jag kan dock inte tillstyrka de föreslagna arvodeshöjningarna. Anslaget bör på grund härav höjas med endast 43 300 kronor.

Anslagsposterna beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 464 700 (+ 600) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 75 200 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 183 600
(— 18 000) kronor;

rörligt tillägg 156 300 (+ 60 700) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för försäkringsrådet,
att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	464 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	75 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	183 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	156 300

Summa kronor 879 800;

- b) till *Försäkringsrådet*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57
anvisa ett förslagsanslag av 879 800 kronor.

[96] 2. Försäkringsrådet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	31 600	31 756
1955/56 (statsliggaren s. 348)	30 000	
1956/57 (förslag)	30 000	

Försäkringsrådet har (skr. ²⁶/₈ 1955) hemställt, att anslaget upptages till oförändrat belopp.

Statskontoret har anfört, att en minskning i arbetsvolymen även bör ta sig uttryck i en begränsning av omkostnadsanslaget.

Departementschefen

Under hänvisning till vad jag anfört vid behandlingen av försäkringsrådets avlöningsanslag föreslår jag, att nu ifrågavarande anslag i enlighet med rådets hemställan anvisas med oförändrat belopp. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

- att till *Försäkringsrådet*: *Omkostnader* för budgetåret
1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

[97] 3. Riksförsäkringsanstalten: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	8 270 000	7 563 094
1955/56 (statsliggaren s. 349)	6 624 000	
1956/57 (förslag)	7 124 000	

Riksförsäkringsanstaltens förslag till anslagsberäkning

Riksförsäkringsanstalten har (skr. ³⁰/₈ och ¹⁴/₁₁ 1955) anfört, att anstaltens nya byråindelning numera är genomförd. Antalet skaderegleringsbyråer har därigenom minskats från fyra till två medan å andra sidan ytterligare en sjukkassebyrå satts upp. Den beslutade personalminskningen är verkställd bortsett från vissa övergångsanordningar i enlighet med riksdagens därtill lämnade bemyndigande.

Yrkanden

Riksförsäkringsanstalten har föreslagit, att anslaget höjes med — avrundat — 705 000 kronor.

	Ökning	Minskning
Personalförstärkningar		
1. En överdirektör Cp 15	34 380	
2. Första sjukkassebyrån:		
a) 1 byrådirektör Ce 31	23 748	
1 förste byråsekreterare Ce 27	19 740	
b) 1 förste byråsekreterare Ce 27	19 740	
1 amanuens	17 784	
1 förste kontorsskrivare Ce 21	15 948	
1 kontorsskrivare Ce 19	13 416	
3. Andra sjukkassebyrån:		
2 byrådirektörer Ce 31	47 496	
2 förste byråsekreterare Ce 29	43 512	
1 förste byråsekreterare Ce 27	19 740	
2 amanuenser	35 568	
Personalminskning		
4. 1 telefonist Ca 8		8 304
Löneregleringar		
5. 1 förrådsförmän Ce 12—Ce 13	360	
3 förrådsmän Ce 10—Ce 11	1 224	
6. Höjning av läkararvodena	5 400	
Omräkningar m. m.		
7. Reglerad befordringsgång och löneklassuppflyttningar	40 000	
8. Merkostnad för sommarvikarier (1955 års löneökningar)	3 500	
9. Omräkning av rörligt tillägg (1955 års löneökningar)	594 904	

	Ökning	Minskning
10. Minskad kostnad för övergångsanordningar		132 600
11. Särskilda förmåner i anslutning till omorganisationen	15 732	
12. Indragning av anslag till sjukkassenämnden		100
13. Omräkning av lönedel för ordinarie tjänstemän		106 250
	952 192	247 254
	+ 704 938	

14. Tjänstebenämningen för vissa förste aktuarie- och aktuarietjänster bör ändras.

15. 30 extra ordinarie befattningar föreslås bli uppförda på ordinarie stat. Av de på övergångsstat uppförda tjänsterna kan befattningar för fyra förste byråsekreterare i Ca 27 och 14 kontorsbiträden i Ca 8 utgå.

Motivering

1. I sitt år 1953 till Kungl. Maj:t avgivna betänkande rörande det administrativa handhavandet av sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna föreslog utredningsmannen, landshövdingen K. Levinson, inrättandet av en överdirektörsbefattning, vars innehavare skulle dels fungera som byråchef på första sjukkassebyrån och dels under anstaltens chef ha närmaste ansvaret för tillsynen över sjukförsäkringen. I sitt utlåtande över utredningsförslaget föreslog även riks-försäkringsanstalten inrättande av en överdirektörstjänst, vars innehavare dock borde fungera såsom souschef för hela anstalten. Chefen för socialdepartementet ansåg sig icke kunna biträda någotdera förslaget.

Då riks-försäkringsanstalten framförde förslaget om inrättande av en souschefstjänst, förutsåg anstalten, att verkschefens tid icke komme att medge att han i erforderlig grad kunde ägna sig åt såväl de särskilda uppgifterna för samordning av sjukförsäkrings- och yrkesskadeförsäkrings-sidorna som övriga verkschefsuppgifter beträffande de båda försäkringarna och ärenden av allmän art. Under den tid som förflutit sedan lagstiftningen om allmän sjukförsäkring m. m. trädde i kraft har anstaltens farhågor i nämnda avseende besannats. Visserligen har övergångsuppgifterna för verkschefen successivt minskat, men det har visat sig, att i mån så skett andra uppgifter av ej mindre omfattning tillkommit för honom. Anstalten återupptager med hänsyn härtill sitt yrkande om inrättande av en överdirektörstjänst.

2 a). En ändamålsenlig organisation av de särskilda sjukkassorna och ett rationellt bedrivande av deras arbete är av den största betydelse för allmänhetens betjänande. Därest kassorna icke är enhetligt organiserade, försvåras eller omöjliggöres vidare samarbetet såväl mellan sjukkassorna in-

bördes som mellan dem och myndigheter, organisationer, arbetsgivare m. fl. Om tillsynsmyndigheten genom rationalisering av kassornas organisation åstadkomme en årlig besparing i fråga om enbart förvaltningskostnaderna med endast 1 %, skulle detta medföra en kostnadsminskning för sjukförsäkringen å minst 400 000 kronor årligen. Åtgärder i syfte att åstadkomma en rationalisering av de allmänna sjukkassornas organisation har tidigare endast i begränsad utsträckning ansetts ankomma på tillsynsmyndigheten och härför särskilt avsedd personal har icke beräknats. För ett nöjaktigt fullgörande av nu avsedda arbetsuppgifter kräves i första hand en väl kvalificerad organisationsexpert. Anstalten hemställer därför, att för angivet ändamål måtte inrättas en tjänst som byrådirektör i Ce 31.

Å första sjukkassebyrån har en befattningshavare i 29 lönegraden avsetts för vissa allmänna ärenden såsom remissyttranden och utarbetande av föreskrifter, instruktioner, cirkulär m. m. ävensom registreringsarbete. Det har emellertid visat sig, att för dessa arbetsuppgifter erfordras minst två arbetskrafter. Då därtill kommer behovet av personal för upplysnings-, rådgivnings- och utbildningsverksamhet, ser sig riks-försäkringsanstalten nödsakad att begära en förstärkning, vilken dock i avvaktan på ytterligare erfarenheter begränsas till en förste byråsekreterare i Ce 27.

2 b). Den av 1955 års riksdag beslutade försäkringen av sjömän och andra för ersättning för sjukvård utom riket förutsätter, att riks-försäkringsanstalten skall fungera som serviceorgan främst beträffande sjömannens sjukförsäkring. Såsom i propositionen 1955:118 förutsatts, räknar anstalten med att för innevarande budgetår kunna förse serviceavdelningen med erforderlig arbetskraft genom utnyttjande av efter omorganisationen eljest övertaliga befattningshavare. Fr. o. m. nästa budgetår bör för denna personal erforderliga löne-medel mera permanent beräknas i avlöningsanslaget. Anstalten räknar med ett personalbehov av en förste byråsekreterare i Ce 27, en amanuens, en förste kontorsskrivare och en kontorsskrivare. Däremot torde behovet av biträdeshjälp kunna täckas genom redan befintliga befattningshavare.

3. Andra sjukkassebyrån är enligt den nu gällande organisationsplanen uppdelad på två avdelningar. Den ena handhar tillsynen över understödsföreningar m. m., medan den andra (besvärsavdelningen) har att handlägga besvärs- och liknande sjukförsäkringsärenden ävensom utöva annan verksamhet inom ramen för den allmänna sjukförsäkringen. Enligt organisationsplanen förfogar besvärsavdelningen över följande högre personal: en byrådirektör i 31 lönegraden, 2 förste byråsekreterare i 29 lönegraden, 2 förste byråsekreterare i 27 lönegraden och 2 amanuenser. Planen förutsätter för besvärsärendenas handläggning två besvärsgrupper, bestående den ena av en byrådirektör och en förste byråsekreterare i 27 lönegraden samt den andra av en förste byråsekreterare i 29 och en i 27 lönegraden. Den återstående förste byråsekreteraren i 29 lönegraden är avsedd för allmänna

ärenden hörande till besvärsavdelningen. Amanuenserna biträder å besvärsgrupperna.

Redan under de första månaderna 1955 stod det klart, att personalstyrkan på besvärsavdelningen blivit tilltagen långt under behovet. I skrivelse den 8 mars 1955 hemställde riksförsäkringsanstalten därför om förstärkning för besvärsavdelningens vidkommande. Kungl. Maj:t beviljade genom beslut den 3 juni 1955 den begärda förstärkningen på så sätt, att två befattningshavare, vilka eljest skulle med utgången av budgetåret 1954/55 ha förlorat innehavda förordnanden i 31 resp. 29 lönegraden, erhöll fortsatta förordnanden i dessa lönegrader, dock endast intill utgången av budgetåret 1955/56. Detta arrangemang låg inom ramen för riksdagens medgivande att under viss tid låta avvecklingen anstå i vissa delar (jfr V ht 1955 p. 77). Möjlighet bereddes härigenom att öka antalet besvärsgrupper till tre under innevarande budgetår.

Sedan ytterligare erfarenheter numera vunnits beträffande besvärsavdelningens arbetsbörda ser sig riksförsäkringsanstalten nödsakad att föreslå vissa personalförstärkningar på denna avdelning. De arbetsuppgifter, vilka motiverar en dylik förstärkning, avser såväl inspektionsverksamheten som handläggningen av besvärsärenden ävensom upplysnings-, rådgivnings- och utbildningsverksamheten.

I fråga om besvärsärenden har uppstått en betydande arbetsbalans. Antalet inkomna dylika ärenden uppgick under januari—juli 1955 till i genomsnitt 230 i månaden. Av dessa är över 600 ännu icke slutbehandlade. Man torde kunna utgå ifrån att tillströmningen av besvärsärenden kommer att öka. För att arbetsbalansen icke skall ytterligare öka är det oundgängligt, att tre besvärsgrupper ständigt tjänstgör.

Varje besvärsgrupp bör bestå av en byrådirektör, en förste byråsekreterare i 29 lönegraden och en i 27 lönegraden samt en amanuens. Därjämte bör de tre grupperna gemensamt förfoga över ytterligare en amanuens.

Anstalten föreslår, att det för innevarande budgetår medgivna provisoriet i form av särskilda förordnanden för en byrådirektör i 31 lönegraden och en förste byråsekreterare i 29 lönegraden utbytes mot tjänster i motsvarande lönegrader samt att därutöver inrättas fem nya befattningar, nämligen en i Ce 31, en i Ce 29, en i Ce 27 samt två i den reglerade befodringsgången för amanuenser.

5. I riksförsäkringsanstaltens huvudförråd tjänstgör 4 expeditivakter, varav en är förste expeditivakt och föreståndare (Ce 12) och de övriga expeditivakter i 10 lönegraden. Personal med liknande sysselsättning vid försvarets civilförvaltning benämnes resp. förrådsförmän och förrådsmän samt innehar placering i resp. 13 och 11 lönegraden. Detsamma bör gälla i fråga om befattningshavarna hos anstalten.

6. Med hänsyn till de allmänna lönehöjningarna bör arvodet till överläkaren höjas från 9 600 till 10 500 kronor och arvoden till de biträdande

läkarna från 13 200 till 14 400 kronor vid en tjänstgöringsskyldighet av nio timmar per vecka. En motsvarande höjning av ersättningarna till semester-vikarierna för läkarna bör ske.

10. 1955 års riksdag har berett Kungl. Maj:t möjlighet att medgiva riks-försäkringsanstalten anstånd med personalavvecklingen i vissa delar under perioden den 1 juli 1955—den 31 december 1956. För ändamålet har för budgetåret 1955/56 under avlöningsanslaget inräknats ett belopp av 140 000 kronor. Därest, såsom anstalten föreslagit, tjänster inrättas i stället för de tillfälliga förordnandena å andra sjukkassebyrån samt medel anvisas för tjänster å serviceavdelningen, kan behovet av övergångsmedel för nästa budgetår begränsas till 7 400 kronor.

11. Enligt av Kungl. Maj:t den 17 december 1954 meddelade föreskrifter skall icke-ordinarie tjänstemän, vilka på grund av omorganisationen entledigas från innehavande tjänst och i samband därmed övergår till lägre tjänst inom verket, erhålla lön efter vissa förmånligare grunder än som eljest skolat gälla. Ärenden rörande sådan särskild förmån avgöres av den för vissa uppgifter i samband med anstaltens omorganisation tillsatta nämnden. Hittills har 12 tjänstemän tillerkänts ifrågavarande förmåner.

14. Någon väsentlig artskillnad föreligger icke mellan byråsekreterargöromålen i allmänhet och aktuariégöromålen å försäkringsbyrån. Tjänstebenämningarna för 10 förste aktuariefattningar (3 Ca 29, en Ce 29 och 6 Ca 27) bör därför ändras till förste byråsekreterare och benämningarna på 4 aktuarietjänster i Ca 25 till byråsekreterare.

Yttranden

Statskontoret har anförut, att det i betraktande av den korta tid, som förflutit sedan den nya organisationen av riks-försäkringsanstalten trädde i tillämpning, är förenat med svårigheter att nu avgöra i vilken omfattning pensionsberättigande befattningar bör inrättas och vilka tjänster som därvid böra komma ifråga. Sålunda synes med inrättandet av en överdirektörstjänst allttjämt böra anstå, i varje fall till dess övergångsuppgifterna blivit helt genomförda och närmare erfarenhet vunnits angående den nya organisationens reguljära verksamhet. Ej heller storleken av den personaluppsättning, som på första sjukkassebyrån erfordras bl. a. för tillsyn över de allmänna sjukkassornas organisation, för upplysning och rådgivning samt för utbildning av sjukkasspersonal, torde kunna mera tillförlitligt bedömas förrän ytterligare erfarenhet föreligger. Den för andra sjukkassebyrån föreslagna personalökningen blir givetvis främst beroende av antalet besvärärenden. Hittills vunna erfarenheter kan emellertid enligt statskontorets mening ej godtagas som grund för den av riks-försäkringsanstalten föreslagna ökningen av antalet c. o. tjänster. Statskontoret ifrågasätter, huruvida icke det nuvarande provisoriet bör bibehållas jämväl under budgetåret 1956/57. I den mån ytterligare personal

må kunna erfordras för ifrågavarande arbetsuppgifter, torde behovet av personalförstärkning böra tillgodoses genom att särskilt belopp ställes till Kungl. Maj:ts förfogande för sådant ändamål.

De skäl, som riksförsäkringsanstalten anfört för ändrad löneställning för vissa expeditivsvakter, kan statskontoret icke finna utgöra tillräcklig grund för den föreslagna uppflyttningen i högre lönegrad. Den begärda ökningen av arvoden till anstaltens läkare bör tagas under övervägande i samband med motsvarande spörsmål för övriga statliga arvodestagare. Det för särskilda förmåner i anslutning till omorganisationen föreslagna beloppet av 15 732 kronor undandraget sig statskontorets bedömning.

Statens lönenämnd har anfört följande.

Vad gäller förslaget att inrätta en överdirektörstjänst i Cp 15 får nämnden erinra om sitt utlåtande den 5 mars 1954 angående det administrativa handhavandet av yrkesskadeförsäkringen samt tillsynen över sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna m. m., vari anfördes bl. a. att, därest en sådan tjänst skulle inrättas, högre löneställning än Cp 15 icke borde ifrågakomma.

För »de allmänna sjukförsäkringsorganisationsproblem» har riksförsäkringsanstalten föreslagit inrättande av en byrådirektörstjänst i 31 lönegraden å första sjukförsäkringsbyrå. Med beaktande av den personalorganisation, som f. n. finnes å denna byrå, kan lönenämnden icke finna skäl föreligga för högre placering än 29 lönegraden. Tjänstebenämningen bör då bli förste byråsekreterare. Den föreslagna tjänsten för »allmänna ärenden samt upplysnings- och utbildningsverksamhet» bör enligt lönenämndens mening placeras i reglerad befördringsgång för amanuenspersonal.

För bedömning av löneställningen för personalen å serviceavdelningen för frågor avseende sjöfolkets sjukförsäkring m. m. har lönenämnden under hand inhämtat uppgifter om löneläget för personal hos sjukförsäkringsbyråerna, som sysslar med jämförbara arbetsuppgifter. Med utgångspunkt härifrån synes avdelningen böra utrustas med en förste kontorsskrivare i 21 lönegraden, en förste kansliskrivare i 17 lönegraden samt två kontorer i 13 lönegraden.

Vad gäller personalförstärkningen å andra sjukförsäkringsbyrå får lönenämnden erinra om att nämnden i ovannämnda utlåtande den 5 mars 1954 tillstyrkt inrättandet av en byrådirektörstjänst i 31 lönegraden å vardera besvärsgruppen. I anslutning hertill har lönenämnden icke något att erinra mot att nuvarande förste byråsekreterartjänst i 29 lönegraden å andra besvärsgruppen uppflyttas till byrådirektörstjänst i 31 lönegraden. Därest ännu en besvärsgrupp skulle inrättas bör denna bestå av en byrådirektör i 31 lönegraden och en förste byråsekreterare i 27 lönegraden. I den mån ytterligare personalförstärkning anses erforderlig föreslår lönenämnden att denna, i avvaktan på närmare erfarenheter, sker genom anställande av amanuenser i reglerad befördringsgång.

Föreslagna lönebestämmelser för förste expeditivsvakten och expeditivsvakterna kan lönenämnden icke biträda. Vad gäller läkararvoden bör en höjning av dessa endast ske i ett vidare sammanhang.

Slutligen vill lönenämnden ifrågasätta, huruvida icke en översyn av riksförsäkringsanstaltens personalorganisation bör komma till stånd vid en tidpunkt, då en säkrare bedömning av arbetet inom verksamhetsområdet kan ske.

Förslag rörande sjukförsäkrings- och yrkesskadestatistiken**Betänkandet**

Sedan förste aktuarien G. Holmstedt tillkallats att inom socialdepartementet biträda med utredning angående sjukförsäkrings- och yrkesskadestatistiken jämte de övriga spörsmål, som ägde samband därmed, har utredningsmannen avgivit ett den 2 augusti 1955 dagtecknat betänkande i ämnet (stencilerat). I betänkandet framlägges förslag angående omläggning och utbyggnad av sjukförsäkrings- och yrkesskadestatistiken med anledning av den allmänna sjukförsäkringens ikraftträdande.

Den föreslagna sjukförsäkringsstatistiken består av medlemsstatistik, sjuklighetsstatistik och statistik rörande läkarvården. Härtill kommer ekonomisk sjukkassestatistik, vilken avses skola bedrivas enligt i huvudsak samma metoder som tillämpats under de erkända sjukkassornas tid. Sistnämnda statistik grundas på kassornas bokföringsmaterial.

Den föreslagna medlems- och sjuklighetsstatistiken avser huvudsakligen förvaltningsmässiga ändamål, nämligen för kontrollen över sjukförsäkringen och för den försäkringsmässiga bedömningen av sjukkassornas verksamhet. Härutöver erhålles av sistnämnda statistik en översiktlig bild av sjuklighetens omfattning framför allt bland de förvärvsarbetande.

Medlemsstatistiken skall ge en översikt av medlemsbeståndet i såväl lokal- som centralsjukkassorna. Utredningsmannen föreslår, att medlemsstatistiken upprättas genom hålkortsbearbetning på grundval av längder, som av sjukkassorna insändes till riks-försäkringsanstalten.

Sjuklighetsstatistiken avser att utvisa omfattningen i dagar räknat av under redovisningsåret utgiven sjukhjälp. Härvid kommer ifråga endast sjukperioder, varunder sjuk- eller hempenning eller enbart ersättning för sjukhusvård utgivits. Karensdagar samt sjukdagar för medlemmar, som blivit utförsäkrade, kommer ej att redovisas. För denna statistik bör sjukkortet hos sjukkassorna bilda underlag. För varje sjukperiod upplägges av kassan ett nytt dylikt kort. Ehuru uppgift om sjukdomens art (diagnos) återfinnes på sjukkortet, skall densamma ej redovisas i denna statistik.

Enligt förslaget skall sjukkassorna enligt en bestämd plan sända in sina sjukkort till riks-försäkringsanstalten, som skall överföra kortens uppgifter på hålkort samt bearbeta dessa. Sjukkort avseende yrkesskadefall insändes dock ej. Uppgifterna för dessa fall räknas fram i samband med att den i det följande behandlade yrkesskadestatistiken för arbetarskyddsändamål upprättas.

Utredningsmannen har övervägt huruvida stansningen av hålkorten bör göras av centralsjukkassorna men har ansett central stansning hos riks-försäkringsanstalten mera ekonomisk.

Statistik rörande läkarvård bör enligt utredningsmannen liksom hittills

upprättas med vissa års mellanrum på grundval av ett urval av läkarvårdskvittona.

Vad nu sagts om olika grenar av sjukförsäkringsstatistik skall i tillämpliga delar även gälla den frivilliga sjukförsäkringen samt moderskapsförsäkringen.

Utöver den nämnda närmast för förvaltningsmässiga ändamål avsedda sjukförsäkringsstatistiken framlägger utredningsmannen förslag till en egentlig *sjukdomsstatistik*, avsedd att kartlägga förekomsten av olika sjukdomar med utgångspunkt från dessas art (diagnos). Denna statistik bör grundas på sjuklighetssstatistiken. Vid begagnande av viss urvalsmetod kommer sjukdomsstatistiken att omfatta ca 14,5 % av samtliga sjukdomsfall.

Med hänsyn till ovissheten om bl. a. det medicinska värdet av de diagnoser, som återfinnes på sjukkortet, anser dock utredningsmannen att, innan en årlig fortlöpande sjukdomsstatistik igångsättes, en provundersökning bör utföras under 1956 av riks-försäkringsanstalten i samarbete med medicinalstyrelsen. Provundersökningen bör avse ett urval om ca 25 000 sjukdomsfall.

I hittillsvarande årlig yrkesskadestatistik har åtskillnad ej gjorts i fråga om de huvudsyften, som härvidlag bör tillgodoses, nämligen arbetarskyddets behov av statistik, utvisande framför allt skadornas tekniska orsaker och deras art, samt riks-försäkringsanstaltens och de ömsesidiga olycksfallsförsäkringsbolagens behov av statistik för försäkringstekniska ändamål, d. v. s. som underlag för premieberäkningar m. m. Båda dessa syften har i viss mån tillgodosetts av den hittillsvarande statistiken på området. I gengäld har emellertid denna blivit färdig mycket sent, närmare 3 år efter skadeårets utgång. För arbetarskyddets del är emellertid aktualitetskravet en primär synpunkt. På grund härav föreslår utredningsmannen, att den årliga yrkesskadestatistiken delas upp i en statistik för arbetarskyddsändamål och en för försäkringstekniska behov. Årsstatistiken för arbetarskyddsändamål bör vara färdig senast 1½ år efter skadeårets utgång. I denna bör även samordningsfallen ingå, dock med undantag för fall, som föranlett enbart läkarvård.

Utöver nu nämnd yrkesskadestatistik föreslår utredningsmannen införande av en kvartalsstatistik, likaledes avsedd för arbetarskyddets behov. Denna statistik, som skulle ge arbetarskyddet mera aktuella om än mera summariska uppgifter än årsstatistiken kan bereda, beräknas bli färdig ca 5 månader efter redovisningsperiodens utgång.

Utredningsmannen har föreslagit, att riks-försäkringsanstaltens organisation utbygges med anledning av de framlagda förslagen rörande statistikens utformning.

Inom anstalten är arbetet med sjukförsäkringsstatistiken f. n. förlagt till första sjukkassebyrån. Yrkesskadestatistiken handlägges å försäkringsmatematiska och statistiska byrån. Utredningsmannen föreslår, att sjukförsäkringsstatistiken utbrytes ur första sjukkassebyrån och tillsammans med arbetet rörande avgiftsberäkning och övrigt försäkringsmatematiskt arbete sammanhängande med sjukförsäkringen samt ärenden rörande stats- och arbetsgivarbidrag får utgöra en särskild byrå. Denna föreslås få två avdelningar: en för ärenden av försäkringsteknisk art samt en för statistik ävensom beräkning och förskottering av stats- och arbetsgivarbidrag. Chef för sistnämnda avdelning bör vara en byrådirektör i lönegrad 33. Vidare bör där finnas en förste aktuarie i lönegrad 29, vilken även bör vara chef för hålkortsavdelningen, två amanuenser samt biträdespersonal. Den sammanlagda lönekostnaden för nämnda personal jämte byråchef beräknas till ca 259 000 kronor. Då riksförsäkringsanstaltens nuvarande lönekostnader för motsvarande statistikarbete av utredningsmannen beräknas till 78 000 kronor (en byrådirektör i lönegrad 31, en förste aktuarie i lönegrad 27, $\frac{1}{3}$ amanuens och $3\frac{1}{2}$ biträden) skulle förslaget innebära en ökning i förhållande till nuvarande lönekostnad med 181 000 kronor.

Yrkesskadestatistiken bör enligt utredningsmannen fortfarande handläggas å försäkringsmatematiska och statistiska byrån. Utredningsmannen räknar med en (ej närmare specificerad) personalkostnadsökning för yrkesskadestatistiken av 33 200 kronor.

Beträffande riksförsäkringsanstaltens hålkortsavdelning föreslår utredningsmannen, att denna bygges ut, så att den kan ombesörja både sjukförsäkrings- och yrkesskadestatistiken samt, förutom sjukdomsstatistiken, annan specialstatistik i viss omfattning. Nuvarande antalet befattningshavare där är 6—7. Utredningsmannen föreslår en ökning till 26 befattningshavare. Lönekostnaden för avdelningen beräknas till ca 230 400 kronor, vilket innebär en ökning med ca 173 800 kronor.

De sammanlagda omkostnaderna för maskinhyror, hålkort m. m. beräknas till 135 800 kronor, vilket innebär en ökning, i jämförelse med nuvarande förhållanden, med 100 600 kronor.

Utredningsmannen anser, att kostnadsökningarna hos riksförsäkringsanstalten, avseende såväl personal- som omkostnadsstaten, bör bäras av sjukkassorna, dock med undantag för den del av kostnadsökningarna, som belöper på sjukdomsstatistiken och yrkesskadestatistiken. Den andel, som enligt utredningsmannen sålunda bör bäras av sjukkassorna, uppskattas av honom till ca 385 000 kronor. Detta belopp motsvarar enligt utredningsmannen endast ca 1,7 % av den för förvaltningsändamål avsedda statsbidragsformen medlemsbidrag till sjukkassorna.

Yttranden

Över betänkandet har utlåtanden avgivits av följande myndigheter och organisationer.

Socialstyrelsen, arbetsmarknadsstyrelsen, försäkringsrådet, riksförsäkringsanstalten, pensionsstyrelsen, arbetarskyddsstyrelsen, generalpoststyrelsen, järnvägsstyrelsen, telestyrelsen, statskontoret, riksräkenskapsverket, statistiska centralbyrån, statens organisationsnämnd, domänstyrelsen, kommerskollegium, försäkringsinspektionen, medicinalstyrelsen, statens institut för folkhälsan, statens medicinska forskningsråd, arbetarskyddsutredningen, kommittén för översyn av hälso- och sjukvården i riket, Svenska sjuk-kasseförbundet, Socialförsäkringsbolagens förening, Svenska landstingsförbundet, Svenska stadsförbundet, Landsorganisationen i Sverige, Svenska arbetsgivareföreningen, Sveriges redareförening, Tjänstemännens centralorganisation, Statstjänstemännens riksförbund, Sveriges läkarförbund, Apotekarsocieteten samt Folksam.

De erinringar, som i yttrandena framförts mot utredningsmannens förslag, avser främst förfarandet vid stansning av hålkort för medlems- och sjuklighetsstatistiken, värdet av sjukdomsstatistiken och kvartalsstatistiken för arbetarskyddets behov, organisationen inom riksförsäkringsanstalten samt kostnadsfördelningen. Beträffande yttrandena i övrigt må här endast omnämnas följande. *Riksförsäkringsanstalten m. fl.* har ifrågasatt, om inte för medlemsstatistiken kan användas ett mindre omständligt förfarings-sätt än hålkortsbearbetning. Anstalten anser sig vidare ha anledning an-taga, att påtagliga förenklingar och andra fördelar skulle kunna vinnas genom en längre gående samordning av sjukförsäkrings- och yrkesskade-statistiken beträffande samordningstiden. *Statens organisationsnämnd*, som finner den föreslagna utbyggnaden av sjukförsäkringsstatistiken i och för sig välmotiverad, ifrågasätter med hänsyn till kostnaderna huruvida statistiken i hela sin omfattning behöver utarbetas varje år samt om be-arbetningen inte i större utsträckning än som föreslagits kan ske enligt urvalsmetod. *Försäkringsrådet m. fl.* ifrågasätter, om yrkesskadestatisti-ken för arbetarskyddsändamål kan bli tillförlitlig beträffande samord-ningstiden.

Beträffande utredningsmannens förslag att stansningen av hålkort till sjukförsäkringsstatistiken bör ske centralt hos riksförsäkringsanstalten är meningarna i yttrandena starkt delade. För centraliserad bearbetning uttalar sig *tre centralsjukkassor, socialstyrelsen, statskontoret, statistiska centralbyrån, kommerskollegium, medicinalstyrelsen, Svenska landstings-förbundet, Svenska stadsförbundet* och *T. C. O.* Av motsatt uppfattning är *riksförsäkringsanstalten*, som främst framhåller, att den tid under vil-ken lokalsjukkassorna måste avvara sjukkortet minskas i hög grad, om stansningen förlägges till centralsjukkassorna. Även *Svenska sjukkas-seförbundet* och *18 centralsjukkassor* uttalar sig för decentraliserad stans-ning. Vidare anser *pensionsstyrelsen, statens organisationsnämnd, försäk-*

ringsinspektionen, kommittén för översyn av hälso- och sjukvården i riket samt *Folksam* att decentralisering bör övervägas.

Vad angår den föreslagna sjukdomsstatistiken har *medicinalstyrelsen* erinrat, att sjukkassorna som regel ej fordrar läkarintyg vid sjukperioder understigande åtta dagar. Såsom utredningsmannen också påpekat utgöres därför en stor del av sjukkortens diagnosuppgifter av medlemmarnas egna upplysningar om sjukdomarnas art. Styrelsen anser, att fallen i fråga på grund av sin ringa tillförlitlighet icke är lämpade som underlag för en tillfredsställande sjukdomsstatistik. Vid bortfall av nämnda kortare sjukdomsfall beskäres dock primärmaterialet starkt. Vidare bortfaller — på grund av att denna statistik skulle grunda sig på sjuklighetsstatistiken — bl. a. den ur medicinsk synpunkt viktiga gruppen utförsäkrade. Även läkardiagnoserna kan stundom vara bristfälliga, bl. a. i fall då läkaren av hänsyn till patienten ej närmare specificerat sjukdomen i intyget. Det material, som skulle stå till buds för sjukdomsstatistiken, komme sålunda att uppvisa allvarliga brister av såväl kvantitativ som kvalitativ karaktär. För en kartläggning i stort av sjukdomsförhållandena samt för kontrollverksamheten inom sjukkasseväsendet kan dock materialet vara av visst värde. En provundersökning bör därför komma till stånd. Om denna ger anledning därtill, bör framdeles förnyade undersökningar med intervaller av exempelvis 5 år företagas. För en fortlöpande årlig statistik torde däremot det ifrågavarande materialet ej vara tillfyllest.

Bristerna i materialet har i övrigt framhållits av bl. a. *riksförsäkringsanstalten, statens institut för folkhälsan, kommittén för översyn av hälso- och sjukvården i riket* och *Sveriges läkarförbund*. En provundersökning tillstyrkes dock i regel. *Statskontoret* vill icke motsätta sig, att en provundersökning utföres. Med ställningstagande till förslaget i övrigt i denna del bör anstå i avbidan på resultatet av nämnda undersökning. *Statistiska centralbyrån* anser, att utarbetandet av sjukdomsstatistiken bör förläggas till centralbyrån på grund av det nära samband denna statistik finge med den därstädes bedrivna dödsorsaksstatistiken.

Förslaget om införande av kvartalsstatistik för arbetarskyddets behov avstyrkes av *riksförsäkringsanstalten, statens organisationsnämnd, statens institut för folkhälsan, kommittén för översyn av hälso- och sjukvården i riket* samt *Socialförsäkringsbolagens förening*. Stark tveksamhet i fråga om lämpligheten av förslaget uttalas därjämte av *domänstyrelsen, statskontoret, kommerskollegium* och *Svenska stadsförbundet*.

I detta sammanhang må nämnas, att *riksförsäkringsanstalten* och *kommittén för översyn av hälso- och sjukvården i riket* påtalar de möjligheter i statistiskt hänseende, som kan följa av att kopia av arbetsgivares skadeanmälan som regel skall tillställas vederbörande yrkesinspektör. *Arbetsarkyddsstyrelsen* uttalar emellertid, att såväl yrkesinspektörerna som sty-

relsen själv saknar personal och utrustning för en fortlöpande statistisk bearbetning av hela detta primärmaterial.

Vad härefter angår utredningsmannens förslag rörande riksförsäkringsanstaltens organisation har förslaget om inrättande av en ny byrå för sjukförsäkringsstatistiken avstyrkts av riksförsäkringsanstalten samt flertalet övriga remissorgan, vilka uttalat sig i frågan. *Riksförsäkringsanstalten* anser, att arbetet med sjukförsäkringsstatistiken tillsammans med de försäkringsmatematiska göromålen rörande sjukförsäkringen bör överföras från första sjukkassebyrån till försäkringsmatematiska och statistiska byrån, där yrkesskadestatistiken och de försäkringsmatematiska göromålen rörande yrkesskadeförsäkringen hittills ombesörjts. Däremot bör ärenden rörande stats- och arbetsgivarbidrag bli kvar på första sjukkassebyrån, där de skulle ingå bland de ärenden av administrativ art, avseende sjukkassornas bokföring och revision m. m., vilka handlägges på byrån.

Anstalten föreslår, att den högre personalen på försäkringsmatematiska och statistiska byrån förstärkes, förutom med tjänster som överföres från första sjukkassebyrån, med två befattningar som byrådirektör i Ce 33. Vidare bör en befattning som byrådirektör i Ca 31 och en befattning som förste aktuarie i Ca 27 utbytas mot tjänster i Ce 33 resp. Ce 29. Vad angår amanuenspersonal anser anstalten en förstärkning med $1\frac{2}{3}$ befattningshavare kunna godtagas. Den sammanlagda kostnadsökningen på grund av nu nämnda förslag anges av anstalten till ca 76 300 kronor för år. Härutöver begär emellertid anstalten dubblering av byråchefstjänsten på försäkringsmatematiska och statistiska byrån fr. o. m. den 1 juli 1956 tills vidare under tiden för förberedelsearbetet för utbyggnaden och omläggningen av statistiken.

I fråga om biträdespersonal uttalar riksförsäkringsanstalten, att behovet av personalförstärkning på anstaltens maskinavdelning avsevärt torde kunna begränsas vid decentraliserad hålkortsstansning. Den erforderliga förstärkningen medför en ökning av lönekostnaderna med ca 31 400 kronor för år.

Vad åter angår den av utredningsmannen för sjukförsäkringsstatistiken jämte sjukdomsstatistiken beräknade biträdespersonalen i övrigt anser riksförsäkringsanstalten någon minskning ej kunna komma i fråga. Emellertid finnes viss personal redan inrymd på första sjukkassebyråns personalplan. Kostnadsökningen beräknar anstalten till 126 000 kronor.

Den totala merkostnaden för löner beräknas sålunda av anstalten till 233 700 kronor, bortsett från dubbleringen av byråchefstjänsten.

Riksförsäkringsanstalten räknar med att sjukkassornas bearbetning av primärmaterialet till den föreslagna statistiken kan igångsättas tidigast den 1 januari 1957. Den fortsatta bearbetningen kan därefter ske hos an-

stalten tidigast från ingången av 1958. Förutsättning för att statistikarbetet skall kunna bedrivas enligt denna plan är dock, att anstalten redan fr.o.m. den 1 juli 1956 erhåller den begärda förstärkningen i fråga om högre personal. Förstärkningarna inom biträdesgrupperna kan däremot anstå till ingången av 1958.

Vid decentraliserad stansning av primärmaterialet till sjukförsäkringsstatistiken m. m. anser riksförsäkringsanstalten, att den årliga hyreskostnaden för anstaltens maskinutrustning kan begränsas till ca 64 200 kronor, vilket innebär en ökning med 43 300 kronor. Härtill kommer som engångsutgift installationskostnad (40—45 % av årliga hyreskostnaden). Däremot bortfaller av utredningsmannen beräknad merkostnad för hålkort (32 000 kronor). Denna kostnad bör enligt anstalten falla på centralsjukkassorna. Den av utredningsmannen angivna kostnadsökningen för statistikens publicering, 4 000 kronor, godtages.

Statskontoret anser, att en ny tjänst som förste aktuarie i lönegrad 29 bör inrättas för sjukförsäkringsstatistiken. Den föreslagna biträdespersonalen bör enligt statskontorets mening kunna minskas något.

Statens organisationsnämnd anför, att utredningsmannens förslag inte motiverar ökning av personalen i högre lönegrad än 19 med mer än en tjänst. Även den föreslagna förstärkningen av biträdespersonalen anses alltför stor.

Statens lönenämnd, som yttrat sig rörande riksförsäkringsanstaltens förslag till personalorganisation, har anfört, att tillräckligt underlag för bedömning av den föreslagna förstärkningen enligt lönenämndens mening inte lagts fram av anstalten. Nämnden har för sin del svårt att finna, att en upprustning av försäkringsmatematiska och statistiska byrån på föreslaget sätt kan vara motiverad. Förstärkningen av byrån bör därför åtminstone tills vidare begränsas till inrättande av tjänster i högst 27 lönegraden.

Beträffande den av utredningsmannen föreslagna fördelningen av kostnaderna för statistiken anför *riksförsäkringsanstalten*, att decentralisering av stansningsarbetet starkt minskar statsverkets kostnader i förhållande till vad utredningsmannen angivit. Bl. a. på grund härav föreligger enligt anstaltens mening ej anledning att för de kostnadsökningar, som ändock uppkommer för statsverket, påfordra kostnadsbidrag från sjuk-kassorna. *Svenska sjukkasseförbundet* har anfört liknande synpunkter. *Försäkringsrådet*, *statens organisationsnämnd*, *kommittén för översyn av hälso- och sjukvården i riket* och *Svenska landstingsförbundet* avstyrker eller ifrågasätter lämpligheten av att sjuk-kassorna åläggas betala bidrag till kostnaderna för statistiken.

Departementschefen

Vid behandlingen av riksförsäkringsanstaltens omorganisation med anledning av ikraftträdandet av den allmänna sjukförsäkringen togs inte

ställning till frågan om statistiken rörande sjukförsäkring och yrkesskade-försäkring. Denna fråga har nu utretts i särskild ordning. Utredningsmannen har föreslagit en inte oväsentlig utbyggnad av den tidigare förda sjukförsäkringsstatistiken. En sådan utbyggnad är enligt min uppfattning nödvändig för att ett tillfredsställande underlag för den förvaltningsmässiga kontrollen över verksamheten skall erhållas.

Såsom utredningsmannen föreslagit bör medlemsstatistik och sjuklig-hetsstatistik föras rörande sjukförsäkringen. I fråga om medlemsstati-stiken vill jag endast anföra, att riksförsäkringsanstalten bör undersöka huruvida ett enklare förfarande än den av utredningsmannen föreslagna hålkortsbearbetningen är ur ekonomiska och organisatoriska synpunkter lämpligt. Även beträffande sjuklighetsstatistiken har anstalten ansett för-enklingar kunna komma ifråga. Möjligheterna härtill bör givetvis tillvara-tagas. Även de av statens organisationsnämnd framförda synpunkterna bör beaktas i den mån detta kan ske utan att syftet med statistiken även-tyras. Den viktigaste frågan beträffande sjuklighetsstatistiken är emel-lertid huruvida hålkorten bör stansas centralt hos riksförsäkringsanstalten såsom utredningsmannen föreslagit eller om korten bör stansas hos central-sjukkassorna såsom anstalten, flertalet av kassorna m. fl. ansett lämpligast. En decentraliserad stansning föranleder utan tvivel ökade kostnader genom att ett större antal stansmaskiner måste förhyras. Kostnadsökningen torde emellertid inte bli betydande och motväges åtminstone delvis genom be-sparingar i andra hänseenden. Vidare har den decentraliserade stansningen sannolikt vissa organisatoriska fördelar. Jag anser mig därför böra an-sluta mig till den uppfattningen att stansningen bör ske hos centralsjuk-kassorna.

Med hänsyn till vad som anförts i remissutlåtandena är jag inte nu beredd att ta ställning till förslaget om en sjukdomsstatistik. Denna fråga bör övervägas ytterligare. Detsamma gäller yrkesskadestatistiken, beträffande vilken möjligheterna till ytterligare förenklingar bör undersökas. Tills vidare bör dock årsstatistik för arbetarskyddets och försäkringsin-rättningarnas behov upprättas. Den föreslagna kvartalsstatistiken bör där-emot inte komma till stånd.

Utöver vad nu anförts finner jag inte anledning att f. n. ta ställning till de föreliggande förslagen beträffande statistikens utformning. Det bör ankomma på riksförsäkringsanstalten att med ledning av utredningsman-nens förslag och de däröver avgivna utlåtandena ytterligare överväga hit-hörande frågor.

Utredningsmannen har föreslagit, att sjukkassorna skall bidra till kostnaderna för riksförsäkringsanstaltens befattning med sjukförsäkrings-statistiken. Den av mig förordade lösningen av frågan om hålkortsstans-ningen medför, att centralsjukkassorna själva får bära kostnaderna för stansningspersonal, stansningsmaskiner m. m. Under dessa förhållanden

synes det inte finnas anledning att föreskriva skyldighet för sjukkassorna att lämna bidrag till kostnaderna för den del av statistikarbetet, som faller på riks försäkringsanstalten.

Utredningsmannens förslag att en särskild byrå för sjukförsäkringsstatistiken inrättas inom riks försäkringsanstalten har avstyrkts av anstalten, som i stället anser, att ärenden rörande denna statistik tillsammans med vissa andra ärenden bör överföras från första sjukkassebyrån till försäkringsmatematiska och statistiska byrån. Mot sistnämnda förslag har jag intet att erinra. Jag kan emellertid inte tillstyrka annan förstärkning av personalorganisationen för sjukförsäkringsstatistiken än en ny befattning som förste aktuarie i Ce 29. Härutöver torde senare en inte oväsentlig personalförstärkning, huvudsakligen avseende biträdespersonal, bli ofrånkomlig. Då riks försäkringsanstalten inte räknar med att dess bearbetning av materialet för sjukförsäkringsstatistiken skall börja förrän 1958 är detta dock inte aktuellt för nästa budgetår. Det bör emellertid ankomma på riks försäkringsanstalten att undersöka om en utbyggnad av anstaltens maskinavdelning är fördelaktigare än anlitan av statistiska centralbyråns maskincentral för bearbetning av hålkortsmaterialet.

Jag övergår härefter till de av riks försäkringsanstalten beträffande personalorganisationen i övrigt framlagda förslagen.

Anstalten har föreslagit en betydande förstärkning av personalen huvudsakligen med hänvisning till den arbetsbelastning som föranledes av den allmänna sjukförsäkringen. Jag kan endast delvis tillstyrka förslagen. Sålunda kan jag inte förorda, att en överdirektörstjänst inrättas. I fråga om första sjukkassebyrån kan jag endast tillstyrka, att för de särskilda uppgifter som ankommer på riks försäkringsanstalten i samband med sjukförsäkringen för sjömän m. fl. inrättas en tjänst som förste kontorsskrivare i Ce 21 och en kontoristtjänst i Ce 13. Beträffande andra sjukkassebyrån kan jag endast förorda, att de två förordnanden att fullgöra göromål vilka ankommer på befattningshavare i 31 resp. 29 lönegraden, som övergångsvis meddelats för innevarande budgetår, får disponeras även under nästa budgetår. I övrigt får jag rörande andra sjukkassebyrån hänvisa till att jag vid anmälan av försäkringsrådets avlöningsanslag räknat med att personal från försäkringsrådet under nästa budgetår bör kunna disponeras för tillfällig förstärkning av riks försäkringsanstalten. Vidare vill jag framhålla, att det, sedan någon erfarenhet vunnits angående verkningarna av sjukförsäkringsreformen i fråga om de delar av anstalten som sysslar med ärenden rörande yrkesskadeförsäkring, bör undersökas om någon arbetskraft kan överföras från dessa delar till sjukförsäkringsbyråerna.

Såsom riks försäkringsanstalten anfört bör en befattning som telefonist utgå sedan anstalten erhållit automatisk telefonväxel.

De föreslagna löne- och arvodesregleringarna kan inte tillstyrkas.

I enlighet med anstaltens förslag bör tjänstebenanämningarna för tio tjänster som förste aktuarie och fyra tjänster som aktuarie ändras till förste byråsekreterare resp. byråsekreterare. Någon ökning av antalet ordinarie tjänster bör inte nu äga rum. Såsom riks försäkringsanstalten an- fört bör övergångsstaten minskas med fyra tjänster som förste byråsek- reterare i Ca 27 och 14 tjänster som kontorsbiträde i Ca 8. Enligt vad jag under hand inhämtat kan därjämte numera en tjänst som kontorsskrivare i Ca 19, vilken enligt gällande bestämmelser ej må uppehållas, utgå ur personalförteckningen.

De av mig i det föregående förordade förslagen medför jämte omräk- ningsposterna en ökning av medelsbehovet under anslaget med 500 000 kronor. Anslaget bör alltså uppföras med (6 624 000 + 500 000) 7 124 000 kronor. Anslagsposterna beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 2 914 800 (— 77 200) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 63 500 (— 100) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 2 714 300 (— 4 700) kronor;

rörligt tillägg 1 431 400 (+ 582 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i per- sonalförteckningen för riks försäkringsanstalten, som föran- ledes av vad jag i det föregående förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för riks försäkringsan- stalten, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* 2 914 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda
av Kungl. Maj:t, *förslagsvis* 63 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ... 2 714 300
4. Rörligt tillägg, *förslagsvis* 1 431 400

Summa kronor 7 124 000;

c) till Riks försäkringsanstalten: Avlöningar för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 7 124 000 kronor.

[98] 4. Riks försäkringsanstalten: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	683 500	1 093 656
1955/56 (statsliggaren s. 351)	776 000	
1956/57 (förslag)	668 500	

Yrkanden

Riksförsäkringsanstalten har (skr. ³⁰/₈ och ³¹/₁₀ 1955) föreslagit, att anslaget nedräknas med — avrundat — 37 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Sjukvård m. m.		20 000
2. Reseersättningar		5 000
3. Inköp, underhåll och drift av tjänstebil	20 000	
4. Övriga expenser för eget behov	90 400	
5. Expenser för annat än eget behov	10 000	
6. Övriga utgifter (omkostnader för förvaltningen av riksförsäkringsanstaltens fonder)	1 500	
7. Installation av en automatisk telefonväxel		134 000
	121 900	159 000
	— 37 100	

Motivering

1. *Sjukvård m. m.* Utgift 1953/54 och 1954/55 resp. 104 756 och 82 238; anslag 1955/56 80 000. — Verkningarna av den allmänna sjukförsäkringen och minskningen av anstaltens personal har endast delvis kommit till uttryck i kostnadsminskningen 1954/55.

2. *Reseersättningar.* Utgift 1954/55 29 143; anslag 1955/56 40 000. — Under budgetåret 1954/55 har reseverksamheten för personalen å sjukkassebyråerna inskränkts bl. a. på grund av förberedelsearbetet för den allmänna sjukförsäkringens genomförande. Under nästa budgetår beräknas reseverksamheten komma att försiggå i avsedd omfattning. Vid bifall till det under nästa punkt framförda äskandet av medel till en tjänstebil bör dock posten kunna minskas med 5 000 kronor.

3. *Inköp, underhåll och drift av tjänstebil.* Med hänsyn till den anstalten åvilande uppgiften att inspektera sjukkassorna kräves en betydande ökning av reseverksamheten på sjukkassebyråerna. På grund av sjukkassornas spridda belägenhet är det oftast utomordentligt svårt att utan tillgång till tjänstebil företaga resorna på ett tidsbesparande och i övrigt lämpligt sätt. Särskilt med hänsyn härtill är det för arbetet och arbetskraftens rationella utnyttjande synnerligen angeläget, att anstalten förfogar över åtminstone en tjänstebil.

4. *Övriga expenser för eget behov.* Utgift 1953/54 och 1954/55 resp. 604 951 och 539 994; anslag 1955/56 420 000. — Posten bör för nästa budgetår räknas upp med 90 400 kronor. Ökningen hänför sig bl. a. till höjda städnings- och telefonkostnader. För en begränsad förnyelse av anstaltens till stor del mycket gamla möbeluppsättning har beräknats 40 000 kronor. Prenumerationskostnaden för tidskriften *Arbetarskyddet* höjes från den 1 juli 1956 från 3 500 till 5 900 kronor.

5. *Expenser för annat än eget behov.* Under budgetåret 1954/55 belastades anslagsposten till övriga expenser med en utgift av ca 36 000 kronor för tryckning av läkemedelskort och beställningsblanketter för kostnadsfria läkemedel. För ändamålet medgav Kungl. Maj:t överskridande av anslagsposten ifråga. Då det föreligger ett fortlöpande behov av kort och blanketter för ifrågavarande ändamål, anser anstalten, att tryckningskostnaderna är av den art att de bör bokföras under en särskild anslagspost avseende expenser för annat än eget behov. Anstalten föreslår, att för ändamålet uppföres en anslagspost av 10 000 kronor, vilken bör anvisas förslagsvis.

6. *Övriga utgifter.* Utgift 1953/54 och 1954/55 resp. 11 752 och 13 585; anslag 1955/56 12 000. — Kostnadsökningen beror på ökad deposition av värdehandlingar, sammanhängande med en ökad långivning till kommuner.

Yttrande

Statskontoret kan icke biträda förslaget om anvisande av medel för inköp av tjänstebil. Ett bifall till detta förslag skulle otvivelaktigt vara ägnat att framkalla anspråk från flera ämbetsverk och myndigheter på motsvarande förmån. I betraktande av de årliga kostnaderna för underhåll och drift av en tjänstebil kan någon besparing knappast beräknas uppkomma genom anskaffande av en särskild bil för anstaltens tjänstebruk.

För förnyelse av inventariebeståndet har anstalten begärt ett belopp av 40 000 kronor, vilket innebär att det för inköp och underhåll av inventarier m. m. beräknade beloppet skulle för budgetåret 1956/57 höjas till 100 000 kronor. Under nuvarande förhållanden anser sig statskontoret icke kunna förorda, att utöver sedvanligt inventarieanslag medel i sådan utsträckning anvisas enbart för förnyelse av redan befintliga möbler.

Departementschefen

Jag är inte beredd att tillstyrka, att medel anvisas för inköp av tjänstebil åt riks försäkringsanstalten. Med hänsyn härtill bör till reseersättningar beräknas oförändrat belopp. I fråga om posten till övriga expenser för eget behov kan jag inte förorda större ökning än med 35 000 kronor. Jag kan däremot biträda anstaltens förslag att till expenser för annat än eget behov beräknas 10 000 kronor och till övriga utgifter ett med 1 500 kronor höjt belopp ävensom att posten till sjukvård m. m. räknas ned med 20 000 kronor och att posten till installation av automatisk telefonväxel utgår. Till följd härav bör anslaget minskas med 107 500 kronor till (776 000 — 107 500) 668 500 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksförsäkringsanstalten: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 668 500 kronor.

[99] 5. Bidrag till sjukkassor m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	160 000 000	151 379 578
1955/56 (statsliggaren s. 351)	270 000 000	
1956/57 (förslag)	260 000 000	

Riksförsäkringsanstalten har (skr. ³⁰/₈ 1955) anført, att numera framkommit uppgifter, som möjliggjort viss omprövning av de i samband med sjukförsäkringslagstiftningens tillkomst beräknade försäkringskostnaderna. Omprövningen bygger i huvudsak på dels befolkningsutvecklingen och dels erfarenheten i de allmänna sjukkassorna rörande sjuklighetens omfattning och utgifternas storlek.

Rikets befolkning vid 1955 års slut har nu uppskattats omfatta ett invånarantal av 7 265 000 mot tidigare beräknade 7 140 000. Av dessa antages 7 228 000 (7 107 000) vara sjukvårdsförsäkrade. Hela antalet sjukkassememstrar beräknas vid samma tidpunkt uppgå till 5 364 000 (5 274 000), antalet grundsjukpenningförsäkrade till 4 475 000 (4 400 000) och antalet tillägssjukpenningförsäkrade till 2 441 000 (2 400 000). Detta innebär en höjning med något mer än 1,7 % av det förut för år 1955 antagna beräkningsunderlaget för medlemsbidraget och bidraget till kostnaden för tillhandahållande av kostnadsfria eller prisnedsatta läkemedel. Även avgiftslindrings- och avgiftsersättningsbidragen har ansetts böra höjas med nämnda procenttal. Den för tiden efter år 1955 förutsedda årliga kostnadsökningen har däremot både i fråga om nämnda och övriga bidrag i regel bibehållits vid 1 % (jfr prop. 1953: 178 s. 161).

Hittills vunna erfarenheter i de allmänna sjukkassorna rörande sjuklighetens omfattning och utgifternas storlek kan, anför riksförsäkringsanstalten, givetvis icke anses tillräckliga för ernående av någon större grad av säkerhet vid uppskattningen av de framtida försäkringskostnaderna. Likväl torde det föreliggande, från de allmänna sjukkassornas verksamhet hämtade siffermaterialet erbjuda det bästa nu tillgängliga underlaget för dylik uppskattning. För större delen av beräkningarna har anstalten såsom underlag valt medelvärden av kassornas utbetalningar under mars, april och maj 1955. Detta medelvärde har, på grund av att i berörda utbetalningar ingår även delar av på januari och februari belöpande ersättningar, förutsatts innefatta en viss säkerhetsmarginal för utgiftsstegringar. Dessa eftersläpningar får anses sammanhånga med bl. a. begynnelsevärigheter i kassorna.

Med utgångspunkt från vad nu anförts beräknar riksförsäkringsanstalten medelsbehovet på följande sätt.

Vad *sjukvårdsförsäkringen* beträffar har riksförsäkringsanstalten givetvis ej kunnat taga hänsyn till eventuella ändringar i gällande ersättnings-

grunder. Utgifterna under kalenderåret 1956 för läkarvårdsersättning jämte ersättning för resor till och från läkare beräknas till 120,4 milj. kronor, varå statsbidrag utgår med 60,2 milj. kronor. För reseersättningar till och från sjukhus och förlossningsanstalter blir motsvarande belopp 11,5 och 5,7 milj. kronor.

Den *obligatoriska sjukpenningförsäkringen* har enligt erfarenheten hittills dragit betydligt lägre kostnader än som under förarbetena till lagstiftningen förutsatts. Försäkringens utgifter för grundsjukpenning (och motsvarande del av hempenning) under år 1955 uppskattas nu till 142 milj. kronor. Enligt förhandsantagandena beräknades för detta ändamål utgifterna för första verksamhetsåret till 210 milj. kronor.

Sjukligheten under ovannämnda mars—maj månader har varit avsevärt lägre än som synes ha beräknats. Med utgångspunkt från utgiftssiffrorna för dessa månader blir antalet sjukdagar för försäkrad och år (sjuktalet) omkring 13, medan den för försäkringen uppgjorda kostnadskalkylen förutsatte ett sjuktal av omkring 17. Enligt riks-försäkringsanstaltens beräkningar blir för kalenderåret 1956 ifrågavarande utgifter 157,3 milj. kronor, varå statsbidraget utgör 78,7 milj. kronor. Utgifterna för barntillägg beräknas till 15,9 milj. kronor och motsvarande statsbidrag till 12,0 milj. kronor.

Moderskapsförsäkringens kostnader för grundpenning beräknas med utgångspunkt från antagandet, att antalet levande födda under 1955 blir 105 000. Med hänsyn till påvisad tendens till nedgång i födelsetalet förutsättes för 1956 och 1957 en minskning med 1 % vardera året. Per levande född beräknas grundpenningen med hänsyn tagen till förekomsten av flerbörd och dödfödsel till 274 kronor. För kalenderåret 1956 uppskattas i fråga om grundpenning och barntillägg försäkringskostnaderna till 28,5 resp. 1,3 milj. kronor och statsbidragen till 14,2 resp. 1,0 milj. kronor.

Inom den *frivilliga sjukförsäkringen* har under första halvåret 1955 utbetalningarna enligt lagen om allmän sjukförsäkring månadsvis oavbrutet ökat. Under maj och juni var ökningen vardera månaden omkring 50 000 kronor. Denna ökning per månad har förutsatts fortsätta under återstoden av året, varigenom försäkringens utgifter för hela 1955 stiger till i runt tal 6,75 milj. kronor. För åren 1956 och 1957 förutsättes ökning i något minskat tempo, förslagsvis med 3,25 milj. kronor år 1956 och 2 milj. kronor år 1957. Beträffande kostnaderna enligt lagen med särskilda bestämmelser om frivillig försäkring i allmän sjuk-kassa räknas med samma kostnadssumma per år, som under vissa förutsättningar anges i propositionen nr 114/1955, d. v. s. 4,5 milj. kronor. Sammanlagda kostnaden för frivilligförsäkringen uppskattas sålunda för kalenderåret 1956 till (6,75 + 3,25 + 4,5) 14,5 milj. kronor och statsbidraget till 2,9 milj. kronor.

I övrigt vid 1955 års riksdag företagna *kompletteringar av sjukförsäkringen* förutsättes medföra kostnadsökningar i enlighet med beräkningarna i propositionerna nr 114 och 118 (samt 141). Enligt förstnämnda proposition uppkommer genom där angiven komplettering en årlig ökning av sjukförsäkringens totalutgifter med omkring 5,5 milj. kronor, vartill omkring 2,9 milj. kronor skulle utgå i statsbidrag. I propositionen nr 118 — avseende ersättning för utgifter för sjukvård utom riket — beräknas (s. 63) det för ändamålet erforderliga statsbidraget till i runt tal 1 milj. kronor om året. Sammanlagda beloppet av här angivna öknings i stats-

bidraget per år — vilka icke ingår i tidigare här ovan upptagna statsbidragsbelopp — blir alltså 3,9 milj. kronor. För första året, d. v. s. kalenderåret 1956, torde dock på grund av antagen eftersläpning i utbetalningarna ökningen bli endast 3,3 milj. kronor.

För kalenderåret 1956 beräknas vidare enligt angivna förutsättningar *medlemsbidraget* till 24,0 milj. kronor, *avgiftsersättningsbidraget* till 9,3 milj. kronor och bidraget av statsmedel för tillhandahållande av kostnadsfria eller prisnedsatta *läkemedel* till 6,2 milj. kronor. *Avgiftslindringsbidraget* har för samma år antagits öka med omkring 5 milj. kronor till 17,8 milj. kronor på grund av att man numera, huvudsakligen till följd av företagna kompletteringar av försäkringen, måste räkna med en högre avgiftsnivå.

Hela beloppet av statsbidraget för kalenderåret 1956 beräknas sålunda till $(60,2 + 5,7 + 78,7 + 12,0 + 14,2 + 1,0 + 2,9 + 3,3 + 24,0 + 9,3 + 6,2 + 17,8)$ 235,3 milj. kronor. Statsbidraget för kalenderåret 1957 beräknas på motsvarande sätt till 238,3 milj. kronor. Av sistnämnda två belopp beräknas 237 milj. kronor bli erforderliga under budgetåret 1956/57. Härtill kommer eventuellt statsbidrag för kalenderåret 1955, som återstår att utbetala utöver vad som förskottsvis under 1955 påförts anslaget, uppskattningsvis 3,5 milj. kronor.

Behovet av statsbidrag för budgetåret 1956/57 skulle sålunda uppgå till $(237 + 3,5)$ 240,5 milj. kronor. Även om härinom ligger ett visst utrymme för utgiftsstegringar, anser anstalten likväl, med hänsyn till rådande oviss-het om utvecklingen, försiktigheten bjuda, att anslaget anvisas med ett till 250 milj. kronor förhöjt belopp.

Departementschefen

Senare denna dag torde jag få anmäla fråga om proposition till riksdagen med förslag till vissa ändringar i lagen om allmän sjukförsäkring och förordningen angående kostnadsfria eller prisnedsatta läkemedel. Ingen av de författningsändringar som sålunda är aktuella är av beskaffenhet att böra påverka anslagsberäkningen för nästa budgetår. Beräkningen kan därför grundas på nu gällande bestämmelser.

För innevarande budgetår har till bidrag till sjukkassor m. m. anvisats ett förslagsanslag av 270 000 000 kronor. Till grund för detta belopp ligger främst socialförsäkringsutredningens beräkningar av kostnaderna för den allmänna sjukförsäkringen. Riksförsäkringsanstalten har nu föreslagit, att anslaget för nästa budgetår nedsattes med 20 000 000 kronor. Anstalten har härvid huvudsakligen utgått från de faktiska kostnaderna under månaderna mars —maj 1955. Det är tillfredsställande att konstatera, att kostnaderna hittills hållit sig inom den beräknade ramen. En viss försiktighet synes emellertid tills vidare motiverad när det gäller att dra slutsatser av tillgängliga kostnadssiffror. Det bör sålunda beaktas, att den väsentliga anledningen till att kostnaderna understigit de beräknade varit, att antalet sjukdagar per

medlem visat sig bli lägre än det — med viss säkerhetsmarginal beräknade — antal som lagts till grund för anslagsberäkningen. Däremot har kostnaderna för sjukvårdsförsäkringen något överstigit vad som antagits. Huruvida det relativt låga antalet sjukdagar under våren 1955 kommer att bli bestående torde ännu inte kunna bedömas med någon säkerhet, och även en mindre höjning av detta antal får stora konsekvenser i kostnadshänseende. Ehuru riksförsäkringsanstaltens anslagsberäkning för nästa budgetår inrymmer en viss säkerhetsmarginal anser jag därför en något försiktigare uppskattning av anslagsbehovet motiverad. Jag föreslår sålunda, att anslaget räknas ned med endast 10 000 000 kronor till 260 000 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till sjukkassor m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 260 000 000 kronor.

[100] 6. **Vissa tillägg å ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	4 900 000	4 735 476
1955/56 (statsliggaren s. 352)	2 900 000	
1956/57 (förslag)	1 700 000	

Riksförsäkringsanstalten har (skr. ^{30/8} 1955) anført, att från motsvarande anslag för innevarande budgetår bestrides — i den mån de belöper på ersättningar utgående av yrkesskadeförsäkringens fondmedel — kostnaderna för tillägg enligt *dels* förordningen den 3 juni 1938 (nr 216) om livräntetillägg av statsmedel åt vissa livräntetagare enligt lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete, *dels* ock förordningen den 2 juni 1950 (nr 295) om tillägg av statsmedel å vissa ersättningar enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete m. m. Grunderna för beräkningen av medelsbehovet under anslaget har väsentligt förändrats genom den lagstiftning, som trätt i kraft den 1 januari 1956. Sålunda skall jämlikt förordningen nr 471/1955 den som äger rätt till livränta enligt 1901 års lag — med visst undantag — fr. o. m. ingången av år 1956 av statsmedel erhålla tillägg å livräntan enligt nya väsentligt förmanligare grunder. Genom ikraftträdandet den 1 januari 1956 av lagen den 17 juni 1955 (nr 469) angående omreglering av vissa ersättningar enligt lagen den 17 juni 1916 (nr 235) om försäkring för olycksfall i arbete bortfaller däremot från samma tidpunkt behovet av medel till övriga från anslaget nu utgående ersättningstillägg. Enligt omregleringslagen skall nämligen arbetsgivarna bestrida kostnaderna för omregleringarna i deras helhet.

Med hänsyn till att anslaget sålunda endast kommer att belastas med kostnaderna för tillägg å de livräntor, vilka utgår enligt 1901 års olycksfallsersättningslag, har anstalten uppskattat medelsbehovet för nästa budgetår till 1 700 000 kronor.

Departementschefen

Riksförsäkringsanstaltens beräkning av medelsbehovet under anslaget bör godtagas. Anslaget bör sålunda minskas med 1 200 000 kronor till 1 700 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa tillägg å ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 700 000 kronor.

[101] 7. Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	3 000 000	3 340 310
1955/56 (statsliggaren s. 352)	2 800 000	
1956/57 (förslag)	3 300 000	

Från anslaget bestrides kostnaderna för ersättningar i ett stort antal skadefall, där ersättning på grund av speciella författningar eller särskilda beslut skall helt utgivas av statsmedel (jfr statsliggaren).

Riksförsäkringsanstalten har (skr. ^{30/8} 1955) erinrat, att av det för innevarande budgetår beräknade medelsbehovet — 2 800 000 kronor — 500 000 kronor hänförde sig till den av statsmakterna år 1955 beslutade omregleringen av äldre ersättningar. Tillräcklig anledning synes icke föreligga att inför nästa budgetår frångå denna approximativa uppskattning. Vid anslagsberäkningen bör hänsyn emellertid tagas till att omregleringen tillämpas först fr. o. m. ingången av år 1956 och att anslaget för innevarande budgetår beräknats därefter. Anslaget för nästa budgetår bör därför höjas med ytterligare 500 000 kronor eller till 3 300 000 kronor.

Departementschefen

I enlighet med riksförsäkringsanstaltens förslag bör anslaget höjas med 500 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 3 300 000 kronor.

[102] 8. **Bidrag till fiskares försäkring.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår uppförts ett förslagsanslag av 75 000 kronor. *Riksförsäkringsanstalten* har (skr. ^{30/8} 1955) preliminärt beräknat anslagsbehovet för nästa budgetår till 22 000 kronor. Sedermera har anstalten emellertid (skr. ^{30/8} 1955) jämlikt Kungl. Maj:ts den 17 juni 1955 givna uppdrag inkommit med utredning angående förbättring av livräntor enligt fiskarförsäkringsförfattningarna. De för statsverket uppkommande merkostnaderna i följd av den föreslagna omregleringen skulle till en början utgöra omkring 45 000 kronor. Sistnämnda förslag är efter remissbehandling föremål för övervägande inom socialdepartementet. Det är min avsikt att föreslå proposition i ämnet till 1956 års riksdag. Med hänsyn härtill bör ifrågavarande anslag i statsverkspropositionen upptagas med endast preliminärt beräknat belopp, vilket synes böra sättas till 67 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till fiskares försäkring* för budgetåret 1956/57 beräkna ett förslagsanslag av 67 000 kronor.

H. Arbetarskydd

[103] 1. **Arbetarskyddsstyrelsen: Avlöningar.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 1 016 000 kronor. Vidare har till omkostnader för arbetarskyddsstyrelsen anvisats ett förslagsanslag av 152 500 kronor, till avlöningar och omkostnader för yrkesinspektionen förslagsanslag av 2 407 000 resp. 593 000 kronor samt till undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område ett obetecknat anslag av 90 000 kronor. Arbetarskyddsstyrelsen har (skr. ^{27/8} 1955) lagt fram beräkningar av medelsbehovet för nästa budgetår. Arbetarskyddsutredningen har i november 1955 avlämnat betänkande angående arbetarskyddsstyrelsens och yrkesinspektionens organisation och verksamhet (SOU 1955: 41), vilket betänkande f. n. remissbehandlas. Jag har för avsikt att, om förutsättningar därför befinnes föreligga, föreslå Kungl. Maj:t att proposition i ämnet förelägges 1956 års riksdag. Med hänsyn härtill bör nu ifrågavarande anslag i statsverkspropositionen uppföras med endast preliminärt beräknade belopp. Härvid bör anslagen uppföras med oförändrade belopp, avlöningsanslagen dock efter omräkning av det rörliga tillägget m. m. Anslaget till avlöningar för arbetarskyddsstyrelsen bör sålunda upptagas till 1 150 000 kronor och anslaget till avlöningar för yrkesinspektionen till 2 650 000 kronor.

Under punkterna 104—106 och 108 gör jag hemställan beträffande övriga ifrågavarande anslag. Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Arbetarskyddsstyrelsen: Avlöningar* för budgetåret 1956/57 beräkna ett förslagsanslag av 1 150 000 kronor.

[104] 2. **Arbetarskyddsstyrelsen: Omkostnader.** Under åberopande av vad jag anfört under nästföregående punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Arbetarskyddsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 beräkna ett förslagsanslag av 152 500 kronor.

[105] 3. **Yrkesinspektionen: Avlöningar.** Åberopande vad jag anfört under punkten 103 i det föregående hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Yrkesinspektionen: Avlöningar* för budgetåret 1956/57 beräkna ett förslagsanslag av 2 650 000 kronor.

[106] 4. **Yrkesinspektionen: Omkostnader.** Med hänvisning till vad jag anfört under punkten 103 i det föregående hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Yrkesinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 beräkna ett förslagsanslag av 593 000 kronor.

[107] 5. **Utredning rörande koloxidförgiftningars uppkomst och förebyggande.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 100 000 kronor. Utredningsarbetet, som avser den kroniska koloxidförgiftningen, bedrivs under arbetarskyddsstyrelsens ledning och med utnyttjande av bl. a. arbetarskyddsverkets tekniker och läkare.

Arbetarskyddsstyrelsen har (skr. 27/8 1955) erinrat, att styrelsen beräknat de sammanlagda kostnaderna för utredningsarbetet till 280 000 kronor samt att medelsanvisningen förutsatts skola uppdelas på flera budgetår (V ht 1955 s. 232). Styrelsen upplyser, att undersökningen påbörjats i vissa delar. Planeringen av utredningsarbetet får anses utvisa, att det inte kan fullföljas under budgetåret 1956/57. Medelsbehovet för nämnda budgetår uppskattas till samma belopp som för innevarande budgetår eller 100 000 kronor.

Statskontoret har inte haft något att erinra mot arbetarskyddsstyrelsens förslag.

Departementschefen

Såsom arbetarskyddsstyrelsen anfört förutsattes när ifrågavarande utredning beslöts att kostnaderna, som uppskattades till 280 000 kronor, skulle fördelas på flera budgetår. Jag tillstyrker styrelsens förslag att för nästa budgetår anvisas ytterligare 100 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utredning rörande koloxidförgiftningars uppkomst och förebyggande* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

[108] 6. **Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område.** Under återopande av vad jag anfört under punkten 103 i det föregående hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område* för budgetåret 1956/57 beräkna ett anslag av 90 000 kronor.

[109] 7. **Ersättningar för vissa läkarundersökningar enligt arbetarskyddslagen**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	5 000	2 050
1955/56 (statsliggaren s. 358)	5 000	
1956/57 (förslag)	5 000	

I överensstämmelse med förslag av arbetarskyddsstyrelsen (skr. ²⁹/s 1955) bör anslaget uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättningar för vissa läkarundersökningar enligt arbetarskyddslagen* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

I. Folkpensionering m. m.

[110] 1. Pensionsstyrelsen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	4 820 000	4 934 625
1955/56 (statsliggaren s. 358)	4 982 000	
1956/57 (förslag)	5 476 000	

Yrkanden

Pensionsstyrelsen har (skr. ³¹/₈ 1955) hemställt, att anslaget höjes med — avrundat — 499 600 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Kanslibyråns registeravdelning:		
2 kanslibiträden Ce 11 i st. f. dubbleringsförordnanden	—	—
2. Gransknings- och sjukvårdsbyråerna:		
2 förste byråsekreterare Ca 27 i st. f. 2 byråsekreterare Ca 25	3 912	
2 förste byråsekreterare Ce 27	39 480	
3. Försäkringsbyråns utbetalningsavdelning, maskinavdelningen:		
2 maskinoperatörer Ce 17 och 2 maskinoperatörer Ce 13 i st. f. 9 tjänster Ce 8		29 784
4. Biträdespersonal:		
5 biträden i reglerad befordringsgång	41 520	
5. 1 amanuens i befordringsgången i st. f. 1 extra amanuens	—	—
6. Minskat behov av extra personal		33 000
7. Omräkning:		
Reglerad befordringsgång och löneklassuppflyttningar	39 827	
Omräkning av rörligt tillägg	437 634	
	562 373	62 784
	+ 499 589	

Motivering

1. Sedan den 1 juli 1950 finns å registeravdelningen fem kanslibiträdesbefattningar i Ce 11 för viss granskning av pensionsansökningar m. m. Antalet ärenden har ökats kraftigt genom tillkomsten av de kommunala bostadstilläggen. Då registeravdelningen därjämte försöksvis fått sig påförda vissa ytterligare granskningsuppgifter, har följden blivit att f. n. sex

personer sysselsättes med granskningsarbete på avdelningen utöver de fem förut angivna. En ökning av antalet kanslibiträdestjänster är därför ofrånkomlig. Två nya tjänster i Ce 11 är ett minimum. Ingen kostnadsökning uppstår, då vikariatslön i 11 lönegraden redan utgår.

2. Pensionsnämnds beslut rörande invalidpension, sjukbidrag, vissa särskilda barnbidrag samt blind- och vårdtillägg prövas sakligt av pensionsstyrelsen. Detta arbete utföres i huvudsak av befattningshavare i 27 och högre lönegrader på gransknings- och sjukvårdsbyråerna. Antalet ärenden av detta slag var 42 184 budgetåret 1952/53, 44 492 budgetåret 1953/54 och 63 525 budgetåret 1954/55. Ansvällningen av antalet ärenden har berett styrelsen stora svårigheter. Betydande arbetsbalans har tidvis förekommit, trots att all disponibel personal tagits i anspråk. Sålunda har under en stor del av 1954 förekommit, att till styrelsen inkomna ansökningar rörande invalid- och sjukpension blivit liggande upp till ett halvt år innan de kunnat upptagas till behandling.

Under år 1955 har en väsentlig förbättring inträtt och arbetsbalansen har kunnat hållas nere på en mera rimlig nivå, beroende till viss del på att styrelsen i rationaliseringssyfte försöksvis låtit avskilja vissa ärenden att föredragas av befattningshavare i lönegrad 13. Enbart denna rationalisering skulle emellertid inte ha varit tillräcklig. Av avgörande betydelse har varit att styrelsen kunnat anlita ett antal personer utanför verket, vilka mot arvode granskat pensionsansökningar. Anlitandet av arbetskraft utanför styrelsen har alltid betraktats som en nödfallsutväg. Sedan hösten 1952 har styrelsen emellertid tvungits att anlita personer utanför verket i en utsträckning som aldrig varit avsedd. Anordningen hotar nu att bli en i det dagliga rutinarbetet ingående institution. Användningen av dessa personer utanför verket medför dessutom vissa olägenheter ur arbetssynpunkt, då de icke står till förfogande som bisittare eller såsom föredragande vid vissa sammanträden. Styrelsen föreslår, att fyra nya förste byråsekreterartjänster inrättas, varav två i Ca 27 och två i Ce 27. Vid bifall härtil kan två befintliga byråsekreterartjänster i Ca 25 utgå ur organisationen.

3. I anslagsskrivelsen för budgetåret 1955/56 har styrelsen omnämnt att vissa planerade framtida förändringar i maskinavdelningens maskinbestånd komme att medföra en genomgripande omläggning av de mera arbetskrävande hålkortsrutinerna å avdelningen, vilket komme att möjliggöra en minskning av personalstyrkan. Omorganisationen beräknades kunna genomföras under budgetåret 1956/57. Styrelsen föreslog som ett första led i omorganisationen inrättande av fyra tjänster i Ce 13 mot att fem tjänster i lönegrad 8 utgick. Endast två tjänster i Ce 13 beviljades mot att tre tjänster i lönegrad 8 utgick.

Omorganisationen av maskinavdelningen innebär i stora drag att huvuddelen av maskinparken uppsäges samt att modernare och mera arbetsbe-

sparande men samtidigt mera komplicerade maskiner förhyres. Detta ställer givetvis större krav på personalen. Två nya maskinoperatörstjänster i Ce 17 och två i Ce 13 bör därför inrättas. Den okvalificerade personalen kan samtidigt minskas med nio tjänster i lönegrad 8.

4. Arbetet inom pensionsstyrelsen är av sådan art att det är hart när omöjligt att förutsäga behovet av biträdespersonal. Efter beslut av 1955 års riksdag har tillkommit föreskrift att från folkpension i viss utsträckning skall avdragas belopp som pensionstagaren uppburit från allmän sjukkassa. Detta medför nya arbetsuppgifter inom försäkringsbyråns förskottsavdelning. Det växande antalet åldringar medför även en successiv arbetsökning. En ökning av biträdespersonalen synes därför vara att vänta. Styrelsen har emellertid begränsat anslagsökningen till ett belopp motsvarande kostnaden för fem biträden i reglerad befordringsgång.

5. Med anledning av den ökade arbetsbördan har styrelsen räknat med oförändrat antal amanuenser på gransknings- och sjukvårdsbyråerna, varvid en för innevarande budgetår såsom extra uppförd amanuens upp- tagits såsom tillhörande den reglerade befordringsgången.

6. Vid bifall till förslagen under 2 i det föregående kan medelsbehovet för extrapersonal minskas med 33 000 kronor.

Yttranden

Statskontoret har anfört, att då någon närmare erfarenhet av den fr. o. m. den 1 juli 1955 vidtagna personalökningen ännu inte kan ha vunnits, någon ändring av vad som beslutits vid 1955 års riksdag nu inte bör vidtagas.

Med anledning av förslaget till förstärkning av förste byråsekreterarpersonalen på gransknings- och sjukvårdsbyråerna ifrågasätter statskontoret, huruvida icke vissa av den mångfald ärenden, som i huvudsak handlagts av befattningshavare i 27 och högre lönegrader, skulle kunna anföras befattningshavare i lägre lönegrad.

Då frågan om löneställningen för maskinavdelningens personal varit föremål för prövning senast vid 1955 års riksdag, bör närmare erfarenhet av den nya organisationen avvaktas innan någon ändring vidtages. Även frågan om amanuenspersonalen prövades vid 1955 års riksdag, varvid medel anvisades bl. a. för en extra amanuens på gransknings- och sjukvårdsbyråerna. Någon ändring redan nu av detta beslut kan statskontoret inte tillstyrka.

Statens lönenämnd har anfört, att de av pensionsstyrelsen föreslagna lönegradsplaceringarna icke givit lönenämnden anledning till erinran. Beträffande maskinoperatörstjänsterna vid försäkringsbyråns utbetalningsavdelning finner lönenämnden det visserligen svårt att på föreliggande handlingar ur lönesynpunkt bedöma den nya organisationen. Därest fasta

tjänster för ändamålet anses redan nu böra inrättas, vill lönenämnden emellertid icke motsätta sig bifall till de föreslagna placeringarna.

Departementschefen

Jag har intet att erinra mot att på kanslibyråns registeravdelning inrättas två kanslibiträdestjänster i Ce 11 i stället för två dubbleringsförordnanden.

Av vad pensionsstyrelsen anfört framgår, att en förstärkning erfordras av den personal, som inom gransknings- och sjukvårdsbyråerna sakprövar pensionsnämndernas beslut i ärenden rörande invalidpension m. m. I avbidan på ytterligare erfarenhet bör förstärkningen dock begränsas till två tjänster som förste byråsekreterare i Ca 27. Samtidigt bör i enlighet med styrelsens förslag två för andra uppgifter avsedda byråsekreterartjänster i Ca 25 utgå ur organisationen. Den ena tjänsten, vars innehavare har en högre extra ordinarie tjänst, bör dock föras på övergångsstat. De för extra personal avsedda medlen bör inte minskas för nästa budgetår.

I fråga om försäkringsbyråns maskinavdelning får jag, under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor, tillstyrka, att nio maskinoperatörstjänster i Ce 8 ersättes med två tjänster som förste maskinoperatör i Ce 17 och två tjänster som maskinoperatör i Ce 13.

Jag tillstyrker vidare att medel beräknas för ytterligare fem biträden i reglerad befordringsgång samt för en amanuens i reglerad befordringsgång i stället för en extra amanuens.

I detta sammanhang torde få anmälas, att Civilförvaltningens personalförbund (skr. ^{10/12} 1954) hemställt, att löneställningen för tjänsten som materialförvaltare hos pensionsstyrelsen omprövas. Statens lönenämnd och pensionsstyrelsen har tillstyrkt att tjänsten, som nu är placerad i Ca 14, uppflyttas till 17 lönegraden. Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslår jag, att tjänsten placeras i Ca 17.

De av mig i det föregående förordade förslagen medför tillsammans med erforderlig omräkning av det rörliga tillägget m. m. en ökning av medelsbehovet under anslaget med 494 000 kronor. Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 2 256 200 (+ 22 200) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 64 750 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 2 017 800 (+ 26 300) kronor;

rörligt tillägg 1 137 250 (+ 445 500) kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för pensionsstyrelsen, som föranledes av vad jag i det föregående förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för pensionsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 256 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	64 750
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	2 017 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 137 250
Summa kronor 5 476 000;	

c) till *Pensionsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 5 476 000 kronor.

[111] 2. Pensionsstyrelsen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	1 172 500	1 165 822
1955/56 (statsliggaren s. 360)	1 178 500	
1956/57 (förslag)	1 206 500	

Yrkanden

Pensionsstyrelsen har (skr. ³¹/₈ 1955) hemställt, att anslaget höjes med 30 500 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Bränsle, lyse och vatten	1 500	
2. Kostnader för folkpensionernas utbetalande m. m. ...	25 000	
3. Övriga expenser		2 000
4. Publikationstryck	6 000	
32 500		2 000
		+ 30 500

Motivering

1. *Bränsle etc.* Utgift 1953/54 45 599, 1954/55 49 030; anslag 1955/56 43 500.

2. *Kostnader för folkpensionernas utbetalande m. m.* Utgift 1953/54 811 201, 1954/55 739 599; anslag 1955/56 720 000. — För nästa budgetår beräknas till hyra för hålkortsmaskiner 523 000 kronor, till folkpensions-

anvisningar och övriga hålkort samt pensionsbrev 126 000 kronor, till pärmar och kuvert till pensionsbrev m. m. 34 000 kronor, till postlistor, tabulatorlistor och huvudkort 37 000 kronor, till särskilda postavgifter 8 000 kronor samt till färgband m. m. 17 000 kronor.

3. *Övriga expenser.* Utgift 1953/54 316 663, 1954/55 276 431; anslag 1955/56 308 000. — Jämfört med styrelsens beräkning av medelsbehovet för innevarande budgetår torde under nästa budgetår kostnaderna för renhållning och städning stiga med 8 000 kronor samt kostnaderna för skrivmaterialier m. m. samt för bokinköp, bindning av böcker och handlingar m. fl. ändamål minskas med sammanlagt 10 000 kronor.

4. *Publikationstryck* (ny post). T. o. m. år 1938 avgavs och trycktes årligen en berättelse angående styrelsens och under dess inseende ställda organs verksamhet. År 1940 föreskrev Kungl. Maj:t, att med avgivande av nämnda berättelse skulle anstå intill dess Kungl. Maj:t annorlunda förordnade. För budgetåret 1950/51 anvisades medel för tryckning av en publikation avseende åren 1939—1950 och i viss mån 1951. Berättelsen brukar innehålla statistiska uppgifter rörande folkpensioneringen såsom uppgifter om antalet pensionstagare, utgående pensioner, dessas fördelning efter kön, ålder m. m. Då det måste anses vara ett stort intresse att publicerandet av nämnda statistiska material fortsätter, bör en dylik berättelse avges för åren 1951—1955. Kostnaderna beräknas till 6 000 kronor.

Yttrande

Statskontoret har icke blivit övertygat om behovet av att nu bekosta en berättelse rörande pensionsstyrelsens verksamhet under en femårsperiod och avstyrker därför förslaget om medelsanvisning till publikationstryck. Ämbetsverket anser vidare, att anslagsposten till reseersättningar (utgift 1953/54 3 914, 1954/55 3 887; anslag 1955/56 10 000) bör nedsättas i varje fall till 8 000 kronor.

Departementschefen

Till bränsle, lyse och vatten bör med hänsyn till belastningen under budgetåret 1954/55 beräknas en något större ökning än pensionsstyrelsen föreslagit. Jag förordar, att posten höjes med 5 000 kronor. Mot styrelsens förslag beträffande delposterna till kostnader för folkpensionernas utbetalande m. m. samt övriga expenser har jag intet att erinra. Posterna bör sålunda höjas med 25 000 kronor resp. sänkas med 2 000 kronor. Jag kan inte tillstyrka någon medelsanvisning till publikationstryck. Tillräcklig anledning att i enlighet med statskontorets förslag räkna ned posten till reseersättningar synes inte föreligga.

Jag föreslår alltså, att anslaget höjes med (5 000 + 25 000 — 2 000) 28 000 kronor och uppföres med (1 178 500 + 28 000) 1 206 500 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensionsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 206 500 kronor.

[112] 3. **Pensionsstyrelsen: Pensionsstyrelsens ortsombud**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	415 000	625 657
1955/56 (statsliggaren s. 361)	430 000	
1956/57 (förslag)	494 000	

Yrkanden

Pensionsstyrelsen har (skr. $31/8$ 1955) hemställt, att anslaget höjes med 64 000 kronor.

1. Arvoden	54 000
2. Reseersättningar	10 000
	+ 64 000

Motivering

1. *Arvoden.* För sin medverkan i det omräkningsarbete, som i anledning av 1952 års folkpensionsreform försiggått under hösten 1952 och hela år 1953 och som delvis kommit att fortgå även under större delen av år 1954, har pensionsstyrelsens ombud erhållit viss engångsersättning. En av styrelsen i petitaskrivelsen för budgetåret 1955/56 föreslagen höjning av den ordinarie ersättningen till ombuden har däremot enligt uttalande i 1955 års statsverksproposition ansetts icke böra genomföras under nämnda budgetår i avbidan på närmare erfarenhet rörande den av reformen föranledda bestående förändringen av ombudens arbetsuppgifter.

Enligt företagen undersökning torde den bestående ökningen av arbetsvolymen jämfört med första halvåret 1952 uppgå till mer än 30 %. Med hänsyn härtill och med beaktande bl. a. av att den nya lagstiftningen medfört en skärpning av ärendenas svårighetsgrad synes en höjning av arvodesanslaget med 30 % i och för sig skälig, i synnerhet som ombuden den 1 juli 1956 kommer att under två och ett halvt år ha fullgjort sina ökade ordinarie arbetsuppgifter utan att därför ha kommit i åtnjutande av höjda arvoden. Försiktigheten synes emellertid bjuda att avvakta ytterligare erfarenhet innan full ersättning enligt angivna principer utgives. Styrelsen föreslår därför, att anslaget för nästa budgetår räknas upp endast med 20 % eller med 54 000 kronor.

2. *Reseersättningar.* Utgift 1953/54 168 989, 1954/55 165 692; anslag 1955/56 160 000.

Yttrande

Statskontoret har ej haft något att erinra med anledning av framställningen.

Departementschefen

Med hänsyn till den ökning av ombudens arbetsuppgifter som synes ha inträtt biträder jag pensionsstyrelsens förslag att till arvoden åt ombuden beräknas ytterligare 54 000 kronor. Jag tillstyrker vidare, att i enlighet med styrelsens förslag ytterligare 10 000 kronor beräknas till reseersättningar. Anslaget bör alltså uppföras med (430 000 + 54 000 + 10 000) 494 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensionsstyrelsen: Pensionsstyrelsens ortsombud* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 494 000 kronor.

[113] 4. **Bidrag till folkpensioner m. m.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 1 365 milj. kronor. Pensionsstyrelsen har (skr. ³⁰/₈ 1955) beräknat medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår till 1 416 milj. kronor under förutsättning att två indextillägg utgår. Tillkommer ett tredje indextillägg beräknar styrelsen att kostnaderna under anslaget stiger med 36,1 milj. kronor. Jag vill nämna, att detta tredje indextillägg kommer att börja utbetalas under innevarande månad. Jag har för avsikt att föreslå Kungl. Maj:t att förelägga 1956 års riksdag proposition om viss förhöjning av folkpensionerna med anledning av den allmänna standardhöjning som inträtt sedan pensionsbeloppen senast fastställdes. Med hänsyn härtill bör ifrågavarande anslag i statsverkspropositionen upptagas med endast preliminärt beräknat belopp.

I detta sammanhang vill jag erinra om att pensionsutredningen nyligen lagt fram ett slutligt förslag om allmän pensionsförsäkring (SOU 1955: 32). Betänkandet remissbehandlas f. n. och kan inte föranleda proposition till 1956 års riksdag. Föranstaltningar har emellertid vidtagits inom socialdepartementet i syfte att så långt möjligt nedbringa den tid, som ytterligare måste åtgå innan ett förslag i pensionsfrågan kan föreläggas riksdagen.

Man bör enligt min mening räkna med att de sedan lång tid pågående utredningarna i denna fråga snarast utmynnar i ett förslag om en allmän pensionsreform. Inom departementet övervägs möjligheten att inom en nära framtid vidta åtgärder för att förbereda finansierandet av de kostnader

som direkt och indirekt kan föranledas av en pensionsreform. Om dessa överväganden leder till ett positivt resultat, är det min avsikt att föreslå, att proposition härom förelägges årets riksdag.

Oavsett bedömningen om pensionsreformen aktualiserar den planerade höjningen av folkpensionerna också frågan om folkpensionsavgiftens storlek. Även denna fråga kräver ytterligare överväganden.

Jag är med hänsyn till det sagda icke redo att nu framlägga förslag om den närmare utformningen av folkpensionsförhöjningen. Emellertid föreslår jag, att förevarande anslag preliminärt uppföres med 1 600 milj. kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till folkpensioner m. m.* för budgetåret 1956/57 beräkna ett förslagsanslag av 1 600 000 000 kronor.

[114] 5. Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	3 250 000	3 273 940
1955/56 (statsliggaren s. 362)	3 300 000	
1956/57 (förslag)	3 900 000	

Pensionsstyrelsen har (skr. ^{30/8} 1955) beräknat antalet pensionsutbetalningar under kalenderåret 1956 till ca 9,8 milj. Med oförändrad ersättning av 35 öre per utbetalning beräknas anslagsbehovet för nästa budgetår till i runt tal 3 450 000 kronor.

Generalpoststyrelsen har anfört, att 1955 års löne- och prisstegringar medfört att en ersättning av 35 öre per utbetalning inte längre täcker postverkets kostnader. Ersättningsbeloppet bör därför höjas till 40 öre för varje under 1955 och 1956 utbetald folkpensionsanvisning.

Statskontoret har inte funnit anledning till erinran mot generalpoststyrelsens hemställan. Med den föreslagna höjda ersättningen bör anslaget för nästa budgetår anvisas med 3 920 000 kronor.

Departementschefen

Jag kan inte förorda någon höjning av ersättningen till postverket såvitt angår pensionsutbetalningarna under år 1955. Däremot tillstyrker jag, att anslaget för budgetåret 1956/57, då ersättning skall utges för utbetalningarna under år 1956, beräknas efter ett ersättningsbelopp av 40 öre per utbetald folkpensionsanvisning. Anslaget bör därför anvisas med ett till 3 900 000 kronor avrundat belopp.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 3 900 000 kronor.

[115] 6. **Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	13 200 000	12 818 107
1955/56 (statsliggaren s. 362)	12 000 000	
1956/57 (förslag)	12 880 000	

Å anslaget fanns vid utgången av budgetåret 1954/55 en reservation av 935 934 kronor.

Pensionsstyrelsens verksamhet till förebyggande och hävande av invaliditet omfattar dels individuell verksamhet, d. v. behandling, vård, yrkesutbildning m. m. åt personer, vilka kan väntas genom dylika åtgärder återvinna eller bibehålla arbetsförmågan, dels annan verksamhet, som avser att i folkpensioneringens intresse förebygga eller häva arbetsoförmåga eller befordra folkhälsan.

Yrkanden

Pensionsstyrelsen har (skr. ³⁰/₈ och ⁸/₁₀ 1955) lagt fram beräkningar av medelsbehovet under nästa budgetår. Dessa beräkningar ävensom de faktiska utgifterna under budgetåret 1954/55 och den beräkning som ligger till grund för det för innevarande budgetår anvisade anslaget framgår av följande översikt.

Ändamål <i>Individuell verksamhet</i>	Utgift 1954/55	Disponibla medel 1955/56	Pens. styr. beräkn. för 1956/57	Ökning resp. minskning 1956/57
1. Vård å				
a. pensionsstyrelsens sjukvårdsanstalter samt å sommarkur- orter	11 044 730	11 440 000	11 475 000	+ 35 000
b. lupus hem och annan specialvård	242 646	200 000	200 000	—
2. Yrkesutbildning	396 337	300 000	125 000	— 175 000
3. Näringshjälp (maskiner, invalidbilar m. m.)	568 044	450 000	800 000	+ 350 000
4. Läkarundersökning och observation	179 782	190 000	190 000	—
5. Resor	186 568	10 000	10 000	—
Summa	12 618 107	12 590 000	12 800 000	+ 210 000

*Annan verksamhet*6. Bidrag till mindre bad-
anläggningar å lands-

bygden m. m.	200 000	200 000	200 000	—
Summa kronor	12 818 107	12 790 000	13 000 000	+ 210 000

För budgetåret 1955/56 har anvisats ett anslag av endast 12 000 000 kronor med hänsyn till att en reservation av 790 000 kronor beräknats vara disponibel. Då någon reservation icke kan påräknas vid utgången av innevarande budgetår, föreslår pensionsstyrelsen, att anslaget för nästa budgetår höjes med (210 000 + 790 000) 1 000 000 kronor till 13 000 000 kronor.

*Motivering*1 a. *Vård å pensionsstyrelsens sjukvårdsanstalter m. m.*

Skrivelsen ^{30/8} 1955: Vid beräkningen av anslaget för innevarande budgetår har man utgått från ett antal vårdplatser å pensionsstyrelsens sjukvårdsanstalter av 1 161. Härvid har ej inräknats den reumatologiska klinikbyggnaden vid Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg. Inte heller under budgetåret 1956/57 torde styrelsen kunna få belägga platserna därstädes. Avtalet angående pensionsstyrelsens avdelning vid lasarettet i Västerås har efter uppsägning från landstingets sida upphört fr. o. m. den 1 juli 1955. Avdelningen omfattade 56 platser. Platsantalet vid styrelsens avdelning vid lasarettet i Norrköping minskas fr. o. m. den 1 januari 1956 från 56 till 26. Dessa minskningar av platsantalet medför en nedgång av vårdkostnaderna med ca 1 115 000 kronor. Å andra sidan torde sannolikt en nybyggnad om 60 platser vid lasarettet i Umeå kunna tagas i bruk våren 1956 och en nybyggnad om 64 platser vid lasarettet i Lund hösten 1956. Den härav betingade ökningen av vårdkostnaderna beräknas till 1 325 000 kronor under nästa budgetår. Dessutom torde med hänsyn till ökade löneutgifter samt höjda priser på livsmedel och andra förbrukningsartiklar en höjning av medelkostnaden per vård dag vara att emotse vid sjukvårdsanstalterna. Denna höjning av vårdkostnaderna kan bedömas medföra en ökad belastning av anslaget om minst 825 000 kronor. Den sammanlagda ökade belastningen skulle sålunda uppgå till omkring 1 035 000 kronor.

Styrelsens bidrag till personer, som hänvisas till vård på sommarkurort, utgår f. n. med högst 900 kronor för vårdperiod och högst 15 kronor för dag. Medelutgiften för vård på sommarkurort har därvid beräknats till 18 kronor per vård dag. Vård torde emellertid hädanefter inte kunna beredas för lägre avgift än 20 kronor per dag. Styrelsen har därför ansett nödvändigt att överväga en höjning av vårdbidraget till högst 1 020 kronor för vårdperiod och högst 17 kronor för dag. Styrelsen räknar dock med en minskning av antalet fall som hänvisas till vård å sommarkurort, varför

kostnaderna torde kunna beräknas till samma belopp som för innevarande budgetår eller 485 000 kronor.

Skrivelsen ⁸/₁₀ 1955: Sedan Malmö stads sjukhusdirektion uppsagt avtalet mellan staden och pensionsstyrelsen angående styrelsens avdelning vid Malmö allmänna sjukhus (61 platser), har frågan om avtalets giltighetstid hänskjutits till avgörande av skiljenämnd. I september 1955 har skiljenämnden förklarat, att avtalet skall upphöra med utgången av år 1955. Härigenom beräknas vårdkostnaderna under nästa budgetår minskas med omkring 1 000 000 kronor.

2. *Yrkesutbildning.* För innevarande budgetår har till yrkesutbildning beräknats 300 000 kronor. Vid överflyttningen fr. o. m. oktober 1952 av huvuddelen av pensionsstyrelsens yrkesutbildande verksamhet till arbetsmarknadsstyrelsen pågick ett stort antal utbildningar med bidrag från pensionsstyrelsen. Dessa jämte därefter intill den 1 juli 1955 beslutade utbildningar kommer att belasta anslaget för nästa budgetår med omkring 50 000 kronor. Efter den 1 juli 1955 tillkommande utbildningsärenden torde komma att medföra en ökning av anslagsbehovet med omkring 75 000 kronor.

3. *Näringshjälp.* Till bidrag för igångsättande av självständig verksamhet, anskaffning av maskiner, bilar, invalidvagnar m. m. har för innevarande budgetår beräknats 450 000 kronor. Kostnaderna för ifrågavarande verksamhet har visat en alltjämt fortgående stegring. Med hänsyn till det ävenledes ökande antalet bidragsansökningar, särskilt avseende bilar, har pensionsstyrelsen, för att bidrag skall kunna utgå i alla berättigade fall, fortfarande i regel ansett sig inte böra lämna högre bidrag än 2 000 kronor till en och samma person. Då tillströmningen av ansökningar alltjämt ökar, räknar styrelsen med att kostnaderna för innevarande budgetår kommer att avsevärt överstiga 450 000 kronor och styrelsen utgår ifrån att med bibehållna bidragsgrunder minst 600 000 kronor erfordras under budgetåret 1956/57. Härutöver anser sig styrelsen emellertid böra, såsom skett i medelsframställningen för budgetåret 1955/56, framhålla, att kostnaderna i de enskilda fallen ofta uppgår till stora belopp samt att styrelsens bidrag i allt flera fall täcker endast en mindre del av hela kostnaden. Styrelsen finner det alltjämt önskvärt, att i förekommande fall ett högre bidrag, förslagsvis 3 000 kronor, kan lämnas. En sådan höjning av bidragen skulle komma att medföra en belastning av anslaget med ytterligare minst 200 000 kronor.

Yttranden

Statskontoret anser, att för bidrag till näringshjälp bör beräknas högst 600 000 kronor, varför anslaget bör upptagas till 12 800 000 kronor.

Medicinalstyrelsen har inte haft något att invända mot pensionsstyrelsens framställning.

Departementschefen

1946 års riksdag bemyndigade Kungl. Maj:t att låta träffa avtal om inrättande vid pensionsstyrelsens sjukhus av ytterligare högst 250 vårdplatser för reumatiskt sjuka (prop. 1946: 224, SU 182, rskr 388). Med anledning härav har Kungl. Maj:t år 1948 och 1949 godkänt av pensionsstyrelsen med sjukhusens huvudmän träffade avtal om anordnande av reumatikeravdelningar vid Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg (120 platser) resp. lasarettet i Lund (64 platser). Avdelningen i Göteborg är uppförd men utnyttjas tills vidare för annat sjukvårdsändamål. Avdelningen i Lund beräknas av pensionsstyrelsen kunna tagas i bruk hösten 1956. Styrelsen räknar vidare med att en reumatikeravdelning skall komma till stånd vid lasarettet i Umeå (60 platser). De nu nämnda tre avdelningarna har sålunda sammanlagt 244 platser. Å andra sidan har vissa av pensionsstyrelsen drivna lasarettsavdelningar med sammanlagt 147 platser nu övertagits av sjukhusens huvudmän. Pensionsstyrelsen har räknat om medelsbehovet för sjukhusen med anledning av denna utveckling. Styrelsen har vidare räknat med en viss ökning av vårdkostnaderna vid sjukhusen på grund av att lönerna höjts m. m. Styrelsens ifrågavarande beräkningar bör godtagas. Vad styrelsen anfört rörande bidrag till vård å sommarkurort föranleder ej heller erinran från min sida.

Större delen av de till s. k. näringshjälp använda medlen utgår numera som bidrag till invalidbilar och andra invalidfordon. Pensionsstyrelsen har föreslagit, att till näringshjälp beräknas 800 000 kronor under nästa budgetår mot 450 000 kronor enligt anslagsberäkningen för innevarande budgetår. Antalet ansökningar om bidrag ökar och de av pensionsstyrelsen lämnade bidragen är små; medan en invalidbil kan beräknas kosta ca 7 000 kronor lämnar styrelsen i regel bidrag med högst 2 000 kronor. Frågan om att använda bilskattemedel för ifrågavarande bidrag har upptagits till behandling i en inom socialdepartementet upprättad promemoria, över vilken yttranden inhämtats. I flertalet yttranden har avstyrkts att bilskattemedel användes för ändamålet. Denna tanke torde därför ej böra fullföljas. I stället bör ökade medel beräknas under detta anslag. Jag kan emellertid inte tillstyrka större ökning än med 230 000 kronor. Detta skulle — då överslagsmässigt kan beräknas, att ca 60 % av det för innevarande budgetår till näringshjälp avsedda beloppet belöper på bidrag till invalidfordon — innebära, att ca 500 000 kronor skall stå till förfogande för sådana bidrag.

Mot pensionsstyrelsens beräkningar i övrigt synes intet vara att erinra. Med hänsyn till vad jag nyss anfört bör det av pensionsstyrelsen beräknade sammanlagda medelsbehovet under anslaget minskas med 120 000 kronor eller till 12 880 000 kronor. Då för innevarande budgetår förutsatts, att en reservation av 790 000 kronor skulle stå till förfogande, utgör den reella anslagsökningen 90 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 12 880 000 kronor.

[116] 7. **Särskilda barnbidrag till änkors och invaliders barn m. m.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 12 300 000 kronor. Pensionsstyrelsen har (skr. ^{30/8} 1955) beräknat medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår till 15 900 000 kronor under förutsättning att två indextillägg utgår på de änke- och änklingsbidrag som bestrides av anslaget. Då den förhöjning av folkpensionerna varom jag talat vid anmälan av punkten 113 i det föregående bör avse även sistnämnda bidrag, bör även detta anslag i statsverkspropositionen uppföras med endast preliminärt beräknat belopp. Detta bör lämpligen sättas till 16 000 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Särskilda barnbidrag till änkors och invaliders barn m. m.* för budgetåret 1956/57 beräkna ett förslagsanslag av 16 000 000 kronor.

[117] 8. **Bidrag till de blindas förening**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	365 000	365 000
1955/56 (statsliggaren s. 363)	365 000	
1956/57 (förslag)	390 000	

Av anslaget för innevarande budgetår har 300 000 kronor avsetts som bidrag till avlöningar och omkostnader för den av De blindas förening bedrivna depåverksamheten för försäljning av arbetsmaterial till blinda hantverkare samt av dessas hantverksprodukter. Återstående belopp, 65 000 kronor, utgör bidrag till föreningens verksamhet i övrigt.

De blindas förening har (skr. i augusti 1955) anfört, att när föreningens försäljningsaktiebolag den 1 juli 1953 övertog den verksamhet, som tidigare bedrivits av den statliga centraldepån för blindas arbeten, det fastslogs att vissa löner och omkostnader skulle bestridas av statsmedel. Föreningen har för dessa ändamål uppburit ett årligt anslag av 300 000 kronor. Sedan övertagandet skedde har vissa kostnadsökningar inträtt. Sålunda har den år 1955 vidtagna allmänna lönehöjningen medfört en ökning av tjänstemannalönerna med 7 428 kronor, vilket innebär en höjning med mellan sex och sju procent. Timlönen för den kollektivavtalsanställda personalen har

vidare sedan den 1 juli 1953 höjts med belopp, som för budgetåret 1956/57 medför en löneökning av 8 511 kronor. Dessa löneökningar utgör tillsammans i runt tal 16 000 kronor. Vidare har kostnaderna ökat med arbetsgivaravgifter till den allmänna sjukförsäkringen om 2 500 kronor. De av den allmänna pristendensen förorsakade ökade omkostnaderna beräknas till 9 500 kronor, varav för frakter 4 500, för värme 900, för städning och renhållning 1 500, för kontorsmateriel 1 300 och för diverse omkostnader (företagsförsäkringar) 1 300 kronor. Ifrågavarande kostnadsökningar beräknas sålunda av föreningen till sammanlagt (16 000 + 2 500 + 9 500) 28 000 kronor. Föreningen hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med sistnämnda belopp samt att för innevarande budgetår anvisas ett tilläggsanslag med belopp motsvarande förenämnda löneökningar eller 16 000 kronor.

Statskontoret har hänvisat till att föredragande departementschefen vid anmälan av 1955 års statsverksproposition (V ht s. 252) avvisat en då föreliggande ansökan om ökat bidrag. Enligt statskontorets mening föreligger alltså ej tillräckliga skäl för höjning av bidraget till föreningen, vars ekonomiska ställning synes mycket god.

Departementschefen

Såsom De blindas förening erinrat, övertog föreningen den 1 juli 1953 den depåverksamhet för försäljning av arbetsmaterial till blinda hantverkare m. m., som tidigare bedrivits av statens blinddepånämnd. Samtidigt erhöll föreningen för budgetåret 1953/54 ett bidrag av 300 000 kronor, vilket var avsett till täckande i huvudsak av utgifterna för avlöningar och omkostnader för ifrågavarande verksamhet i den utsträckning som tidigare gällt beträffande blinddepånämndens verksamhet. Vid anmälan av propositionen i ämnet (1953: 115), anförde dåvarande chefen för socialdepartementet (s. 18), att en omräkning av bidraget borde äga rum i samband med den årliga budgetbehandlingen i den mån detta föranleddes av väsentliga kostnadsförändringar uppåt eller nedåt. Bidrag har därefter beviljats med oförändrat belopp, 300 000 kronor, för såväl 1954/55 som 1955/56. En framställning av föreningen om höjning av bidraget för innevarande budgetår lämnades sålunda utan bifall.

Föreningen har nu ånyo hemställt, att bidraget skall höjas. Med hänsyn till löneutvecklingen m. m. sedan år 1953 föreligger numera enligt min mening en så väsentlig kostnadsändring att bidraget bör räknas upp. Jag förordar, att detsamma för nästa budgetår ökas med 25 000 kronor till 325 000 kronor. Någon medelsanvisning på tilläggsstat för innevarande budgetår anser jag mig däremot inte böra tillstyrka.

Bidraget till föreningens verksamhet i övrigt bör utgå med oförändrat belopp, 65 000 kronor, och anslaget bör därför anvisas med (325 000 + 65 000) 390 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till de blindas förening* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 390 000 kronor.

J. Diverse

[118] 1. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** Med åberopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till förevarande delfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 632 000 kronor.

[119] 2. **Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark.** Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till förevarande fond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 21 200 kronor.

[120] 3. **Statens hyresråd: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	733 500	713 261
1955/56 (statsliggaren s. 364)	794 300	
1956/57 (förslag)	849 200	

Statens hyresråd har (skr. ^{30/8} 1955) upplyst, att antalet till rådet inkomna besvärsmål, som under budgetåret 1953/54 uppgått till 4 826, under budgetåret 1954/55 utgjort 4 240. Även arbetsbalansen har minskat något och uppgick den 30 juni 1955 till 2 303 mål. Balansen bör nedbringas till 1 500 mål för att kunna anses normal med hänsyn till den tid förfarandet måste ta i hyresrådet. — Rådet hemställer, att anslaget höjes med 54 900 kronor, av vilket belopp 48 600 kronor avser de under år 1955 genomförda lönehöjningarna och 6 300 kronor hänför sig till reglerad befordringsgång och löneklassuppflyttningar.

Statskontoret har inte funnit anledning till erinran mot hyresrådets förslag.

Departementschefen

Anslaget bör i enlighet med hyresrådets förslag höjas med 54 900 kronor och alltså uppföras med (794 300 + 54 900) 849 200 kronor.

I detta sammanhang torde jag få anmäla följande. För budgetåren 1953/54—1955/56 har under rubriken Kostnader för genomförande av en behovsprövning på bostadsmarknaden anvisats obetecknade anslag av 75 000, 75 000 resp. 50 000 kronor. Anslagen har disponerats av centralrådet för bostadsfördelning och har avsetts för den verksamhet centralrådet bedrivit för frivillig behovsprövning på bostadsmarknaden. Centralrådet har (skr. ^{20/8} 1955) erinrat, att den överenskommelse mellan Sveriges fastighetsägareförbund, Svenska byggnadsindustriförbundet, HSB och SABO, som låg till grund för centralrådets upprättande, avsågs att gälla t. o. m. den 30 juni 1956 samt att centralrådets verksamhet enligt överenskommelsen skulle upphöra nämnda dag om inte ny överenskommelse träffades. Efter kontakt med berörda organisationer har jag kommit till den uppfattningen att tillräcklig anledning att fortsätta verksamheten i den hittillsvarande formen inte föreligger. Jag föreslår därför inte något anslag till centralrådet för nästa budgetår.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens hyresråd: Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 849 200 kronor.

[121] 4. **Statens hyresråd: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	76 000	63 007
1955/56 (statsliggaren s. 365)	74 500	
1956/57 (förslag)	74 500	

I enlighet med förslag av statens hyresråd (skr. ^{30/8} 1955), varemot statskontoret inte haft något att erinra, bör anslaget uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens hyresråd: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 74 500 kronor.

[122] 5. **Ersättningar för skador vållade av vissa rymlingar m. fl.**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	40 000	36 560
1954/55	40 000	50 751
1955/56 (statsliggaren s. 366)	40 000	
1956/57 (förslag)	40 000	

Anslaget bör uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättningar för skador vållade av vissa rymlingar m. fl.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

[123] 6. **Internationellt socialpolitiskt samarbete**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	780 000	730 947
1954/55	830 000	864 510
1955/56 (statsliggaren s. 366)	830 000	
1956/57 (förslag)	800 000	

Från anslaget bestrides främst kostnaderna för Sveriges deltagande i den internationella arbetsorganisationens verksamhet, för delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet samt för det nordiska socialpolitiska samarbetet.

Sveriges andel i kostnaderna för den internationella arbetsorganisationen uppgick för år 1954 till ca 650 000 kronor, vilket belopp utbetalades under budgetåret 1954/55. Sveriges andel för år 1956, vilken skall erläggas under budgetåret 1956/57, beräknas till ca 595 000 kronor. Med beaktande av såväl minskningen av ifrågavarande andel som anslagsbelastningen under budgetåret 1954/55 föreslår jag, att anslaget för nästa budgetår upptages med 800 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Internationellt socialpolitiskt samarbete* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 800 000 kronor.

[124] 7. **Bidrag till utlandssvenskarnas förening**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	80 000	80 000
1955/56 (statsliggaren s. 366)	50 000	
1956/57 (förslag)	50 000	

Av anslaget för innevarande budgetår avses för livsmedelssändningar till svenskar i utlandet jämte härå belöpande administrationskostnader 12 000 kronor, för kuratorsverksamhet i Sverige 8 000 kronor och för bidrag till föreningens ordinarie verksamhet 30 000 kronor.

Utlandssvenskarnas förening har (skr. ²²/, 1955) hemställt om statsbidrag för nästa budgetår med oförändrade belopp för livsmedelssändningar och kuratorsverksamhet samt med ett till 40 000 kronor förhöjt belopp till föreningens ordinarie verksamhet. Som skäl för den föreslagna höjningen anföres, att sistnämnda bidrag utgått med 30 000 kronor årligen alltsedan budgetåret 1943/44 och att penningvärdet sedan dess sjunkit avsevärt. Föreningen hemställer alltså, att anslaget höjes till 60 000 kronor.

Vidare anhåller föreningen, att, i likhet med vad som medgivits för innevarande budgetår, bidrag till kostnader för utlandssvenska barns besök i Sverige må utgå i den mån de kan rymmas inom anvisat belopp.

Statskontoret vidhåller sin under en följd av år uttalade uppfattning, att bidrag till livsmedelssändningar inte längre bör beviljas. Ökat bidrag till föreningens ordinarie verksamhet anser sig ämbetsverket icke böra tillstyrka. I enlighet härmed föreslår statskontoret, att anslaget uppföres med 38 000 kronor, varav 30 000 kronor för den ordinarie verksamheten och 8 000 kronor för kuratorsverksamheten.

Departementschefen

Anslaget till livsmedelssändningar till svenskar i utlandet, som under budgetåret 1949/50 uppgick till 200 000 kronor, har successivt minskats och utgör för innevarande budgetår 12 000 kronor. Jag anser mig inte nu böra föreslå någon ytterligare nedskärning av denna verksamhet och förordar därför, att sistnämnda belopp får utgå även under nästa budgetår. Jämväl bidragen till kuratorsverksamhet och till föreningens ordinarie verksamhet bör utgå med oförändrade belopp, 8 000 resp. 30 000 kronor. I enlighet härmed bör anslaget uppföras med samma belopp som för innevarande budgetår.

Bidrag till kostnaderna för utlandssvenska barns besök i Sverige bör fortfarande få utgå i den mån så kan ske inom anslagets ram.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till utlandssvenskarnas förening* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

[125] 8. Understöd åt utlandssvenskar m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	25 000	16 462
1955/56 (statsliggaren s. 367)	25 000	
1956/57 (förslag)	20 000	

Från detta anslag bestrides kostnader för hjälpverksamhet enligt kungörelsen den 9 juni 1954 (nr 383) angående bistånd åt utlandssvenskar, som återvända till Sverige, m. m. Jämlikt kungörelsen må svensk medborgare som vid ankomst till Sverige efter längre tids vistelse utrikes är medellös och i behov av hjälp för sig och sin familj erhålla bistånd i form av mottagningshjälp, starthjälp och rörelselån. Mottagningshjälp lämnas till uppehälle, kläder och resor samt utgår under en tid av högst tre månader från ankomsten till riket. Då särskilda skäl föranleder därtill må dock tiden utsträckas till högst sex månader. Starthjälp beviljas i samband med tillträdande av den första arbetsanställningen och avser kostnader för resa eller flyttning, uppehälle under tiden intill första löneutbetalningen, arbetskläder och bohag. Starthjälp, som icke avser rese- eller flyttningkostnad,

utgives med återbetalningsskyldighet. Rörelselån må beviljas den som är arbetsför men på grund av ålder eller annan omständighet ej kan erhålla lämplig arbetsanställning. Enligt kungörelsen må vidare svensk medborgare, som ankommer från utlandet och därvid är i nödställd belägenhet, även om han icke vistats utrikes under längre tid beviljas hjälp till uppehälle, resa till hemorten o. d. Sådan hjälp utgives med återbetalningsskyldighet och må endast lämnas till mindre belopp. Ifrågavarande hjälpverksamhet handhas av arbetsmarknadsstyrelsen och den offentliga arbetsförmedlingen.

Förslag om ändring i handlägningsförfarandet

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. ²⁸/12 1954) lagt fram förslag om ändring av ifrågavarande kungörelse därhän, att hjälpverksamheten — med undantag av starthjälp och rörelselån — skall ombesörjas av vederbörande länsstyrelse, vid behov med anlitan av socialvårdsmyndighet eller polismyndighet i inreseorten.

Beträffande tillkomsten av den nuvarande kungörelsen i ämnet har styrelsen anfört i huvudsak följande.

Kungörelsen har ersatt förordningen den 14 juni 1918 (nr 456) om vad iakttagas bör med avseende å nödställda svenska medborgare, vilka från utländsk ort överlämnas till hemlandet. Denna förordning hade endast avseende å nödställd svensk medborgare, som av svensk myndighet i utlandet eller av utländsk myndighet överlämnades till svensk myndighet å gränsort. Hade länsstyrelsen sitt säte å gränsorten ålåg det länsstyrelsen och eljest vederbörande polismyndighet att omhändertaga den nödställda och tillse att han snarast sändes till det fattigvårdssamhälle, där han ägde hemortsrätt eller, om han var arbetsför, till det samhälle, där han senast varit boende eller där han eljest kunde antagas lättast kunna försörja sig. Kostnaderna för den nödställdes sändande ävensom för lämnat underhåll under en tid av högst trettio dagar ersattes av staten från anslaget till fattigvård i allmänhet.

Sedan 1948 års kommitté för utlandssvenskar och flyktingar föreslagit att denna hjälpverksamhet skulle utvidgas till att omfatta jämväl sådana nödställda svenskar, vilka på egen hand anlant från utlandet, ävensom att huvuddelen av den av utlandssvenskarnas förening bedrivna hjälpverksamheten skulle överflyttas på arbetsförmedlingen behandlades de berörda frågorna vid 1950 års riksdag (prop. nr 136, SU nr 83; rskr. nr 155). Därvid beslöts, att den av kommittén förordade utökade verksamheten med hänsyn till dels att den i möjligaste mån borde koncentreras till en myndighet och dels att hjälpåtgärderna för hemvändande utlandssvenskar främst syftade till att inpassa dem på den svenska arbetsmarknaden skulle helt uppdragas åt den offentliga arbetsförmedlingen.

De erfarenheter, som numera vunnits av denna verksamhet, ger enligt styrelsen vid handen, att arbetsförmedlingsorganens medverkan i många fall utgör en fördröjande faktor, när det gäller att återinpassa hemvändande utlandssvenskar i normala förhållanden. Åtskilliga hjälpsökande ut-

landssvenskar har nämligen visat sig vara personer, vilka på grund av sjukdom, ålder eller av annan anledning saknat utkomstmöjligheter för så lång tid framåt, att hjälpbehov förelegat utöver den i gällande kungörelse stipulerade maximitiden av sex månader. Arbetsförmedlingsorganens åtgärder — utöver att ombesörja själva mottagandet och den första tidens uppehälle — har därför beträffande dessa hjälpfall huvudsakligen måst inriktas på att ordna så, att hjälpbehovet blir tillgodosett på annat sätt, sedan nämnda organs medverkan författningsenligt upphört. Arbetsförmedlingsorganen har därvid i första hand sökt få den hjälpbehövandes hemortsrätt fastställd. Detta har emellertid ofta stött på svårigheter bl. a. på grund av vederbörandes långa bortovaro från landet och därav följande folkbokföringsmässiga oklarheter. Följden har blivit, att arbetsförmedlingsorganen ofta ej haft annat val än att senast vid bistandsperiodens slut anmäla för socialvårdsmyndigheterna i den hjälpbehövandes vistelseort — normalt inreseorten — att författningsenligt något ansvar ej längre kan bäras av arbetsförmedlingen.

Styrelsen finner erfarenheterna avgjort tala för en återgång till tidigare ansvarsfördelning enligt 1918 års förordning när det gäller såväl mottagandet av återvändande, nödställda utlandssvenskar som hjälp åt svenska medborgare, som anländer från utlandet i nödställd belägenhet utan att ha vistats utrikes under längre tid. Sistnämnda hjälpform är enligt styrelsen snarare en polisiär fråga än ett arbetsmarknadsproblem. De hjälpbehövande av sistnämnda kategori kan uppträda vid alla tidpunkter på dygnet och inte enbart under arbetsförmedlingens expeditionstid. Då hjälpbehovet så gott som undantagslöst aktualiseras vid inresekontrollen och då den enskildes hjälpbehov avsevärt ökas, om han fördröjs i inreseorten, torde det vara till nackdel, att inte polismyndigheten svarar för denna hjälpform.

Styrelsen föreslår sålunda, att länsstyrelserna skall svara för mottagningshjälpen, vid behov med anlitan av socialvårdsmyndighet och polismyndighet i inreseorten. Därest behov av arbetsförmedlande åtgärder i det enskilda fallet konstateras, bör givetvis arbetsförmedlingens medverkan påkallas. I vad verksamheten rör starthjälp och rörelselån bör den enligt styrelsens mening alltjämt omhänderhas av länsarbetsnämnderna och styrelsen.

Yttranden över arbetsmarknadsstyrelsens förslag har avgivits av statskontoret, överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Värmlands och Norrbottens län, socialstyrelsen, Svenska stadsförbundet, Svenska landskommunernas förbund och Utlandssvenskarnas förening. Yttranden har vidare överlämnats av överståthållarämbetet från polismästaren i Stockholm och stadens fattigvårdsnämnd, av länsstyrelsen i Malmöhus län från stadsfullmäktige i Malmö, Hälsingborg, Landskrona och Trelleborg, poliskamrarna i Malmö och Hälsingborg, polischefen i Trelle-

borg samt vederbörande socialvårdskonsulent, av länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län från stadsfullmäktige i Göteborg och drätselkammaren i Uddevalla, av länsstyrelsen i Värmlands län från stadsfullmäktige i Karlstad och från Eda kommun samt av länsstyrelsen i Norrbottens län från fattigvårdsstyrelserna i Haparanda, Nedertorneå, Övertorneå, Gällivare och Kiruna kommuner.

I yttrandena har styrelsens förslag, att arbetsförmedlingen bör befrias från handläggningen av ärenden rörande mottagningshjälp vunnit allmän tillslutning. Flertalet remissorgan tillstyrker även att denna verksamhet i fortsättningen ombesörjes av länsstyrelserna med anlitande av socialvårds- och polismyndigheter.

Avvikande mening har i sistnämnda del framförts av *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län*, som funnit övervägande skäl tala för att ifrågasättande hjälpverksamhet uppdrages åt de nya socialnämnderna. *Socialstyrelsen* har uttalat sig i samma riktning samt understrukit vikten av att de fall där behov av anstaltsvård föreligger snarast möjligt anmäles till styrelsen, som har att sörja för att den nödställda beredes vård. Detta förutsätter emellertid att gällande regler om ersättning av staten utvidgas till att avse hjälp i dylika fall.

I några yttranden har berörts frågan om vem som skall bekosta mottagningshjälp. *Länsstyrelsen i Malmöhus län* anser, att staten i princip bör svara för kostnaden åtminstone under viss tid, eftersom det regelmässigt är fråga om hjälp åt personer, som saknar varje anknytning till inresekommunen. Även länsstyrelserna i *Göteborgs och Bohus* samt *Norrbottens län* uttalar sig för att inresekommunerna skall kunna få sina utgifter täckta av statsmedel i de fall, där den hjälpbehövande icke är mantalsskriven i riket. *Svenska stadsförbundet* ifrågasätter särskilda åtgärder för att neutralisera att inresekommunerna oskäligt kommer att belastas av socialhjälpkostnader för hemvändande svenskar.

Arbetsmarknadsstyrelsens anslagsframställning

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. 26/8 1955) anförts, att styrelsens förutnämnda förslag påverkar anslagsbehovet. Då Kungl. Maj:t vid tiden för anslagsframställningens avgivande ännu icke tagit ställning till ifrågasättande förslag, har styrelsen vid anslagsberäkningen utgått från gällande förhållanden. Styrelsen har därvid ansett sig böra — trots den jämförelsevis låga belastningen under budgetåret 1954/55 — räkna med oförändrat anslag av 25 000 kronor.

Statskontoret har för sin del föreslagit, att anslaget uppföres med högst 20 000 kronor.

Departementschefen

Frågan om bibehållande av den behovsprövade hjälp, vilken med anlitan-
de av medel under förevarande anslag utgår enligt kungörelsen den 9
juni 1950 (nr 383) angående bistånd åt utlandssvenskar som återvända till
Sverige m. m., prövades under höstsessionen av förra årets riksdag i sam-
band med behandlingen av propositionen 1955: 177 med förslag till lag om
socialhjälp m. m. Därvid anslöt sig riksdagen (L²U 39; rskr 397) till före-
dragande departementschefens mening att någon anledning icke synes
föreligga att slopa denna hjälpform.

Arbetsförmedlingsorganens befattning med ifrågavarande ärenden har
motiverats med att hjälpverksamheten i möjligaste mån borde koncentreras
till en myndighet och att hjälpåtgärderna särskilt vad gäller hemvändande
utlandssvenskar främst syftade till att inpassa dessa på den svenska arbets-
marknaden. Arbetsmarknadsstyrelsens redogörelse för erfarenheterna visar
emellertid, att det endast undantagsvis varit fråga om att placera de hjälp-
sökande i arbete. I stället har det i det övervägande antalet fall gällt att av-
hjälpa ett tillfälligt understödsbehov hos turister, akterseglade sjömän
m. fl. Av de hjälpsökande utlandssvenskarna har flertalet på grund av
sjukdom, ålder eller annan anledning icke kunnat arbetsplaceras inom den
tid av högst sex månader från ankomsten till riket, då mottagningshjälp
till uppehälle, kläder m. m. må lämnas enligt ifrågavarande kungörelse. Så-
som styrelsen anfört vill det synas som om arbetsförmedlingsorganens
medverkan å ena sidan kommit att omfatta uppgifter som lämpligare hand-
lägges av polismyndigheten i inreseorten och å andra sidan blivit en för-
dröjande faktor vid avhjälpande av varaktigare socialvårdsbehov. Av nu
anförda skäl anser jag mig böra tillstyrka styrelsens förslag, att arbets-
förmedlingsorganen befrias från befattning med ärenden rörande mottag-
ningshjälp. Detta bör självfallet icke hindra att deras medverkan påkallas
i de fall där behov av arbetsförmedlande åtgärder konstateras föreligga.
Däremot bör, såsom styrelsen förutsatt, den gren av hjälpverksamheten
som avser rörelselån och starthjälp alltjämt ankomma på arbetsförmed-
lingsorganen.

Beträffande frågan om mottagningshjälpens ombesörjande i fortsätt-
ningen har styrelsen föreslagit, att länsstyrelserna skall bära ansvaret här-
för med anlitan- de av socialvårdsmyndighet och polismyndighet på inrese-
orten, vilket i stort sett innebär en återgång till den före tillkomsten av
nuvarande bestämmelser gällande ordningen. I några remissyttranden har
förordats, att ansvaret för mottagningshjälpen i stället skall läggas på
socialnämnderna. Jag anser det lämpligast att länsstyrelserna har ansvaret
för ifrågavarande hjälpverksamhet och biträder sålunda även i denna del
arbetsmarknadsstyrelsens förslag.

Mottagningshjälpen bekostas av staten och lämnas i regel för högst tre
månader från ankomsten till riket. Då särskilda skäl föreligger kan dock

tiden utsträckas till högst sex månader. Jag är icke beredd att i förevarande sammanhang ta upp dessa kostnadsregler till omprövning.

Anslaget bör i enlighet med statskontorets förslag uppföras med 20 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna av mig förordad ändring i fråga om handläggningen av biståndsärenden rörande utlandssvenskar m. fl.;
- b) till *Understöd åt utlandssvenskar m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 kronor.

[126] 9. **Understöd åt flyktingar m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	250 000	36 835
1955/56 (statsliggaren s. 367)	115 000	
1956/57 (förslag)	90 000	

Från anslaget bestrides främst kostnaderna i form av mottagningshjälp och startlån för omhändertagande genom arbetsmarknadsstyrelsens försorg av till Sverige anländande flyktingar. Vidare bestrides därifrån kostnader för bidrag i vissa fall till flyktingars resor från Sverige samt de särskilda kostnader i övrigt för flyktingar, som kan anses ofrånkomliga men för vilka särskilda medel ej beräknats (prop. 1950: 136; SU 83; rskr 155).

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. ²⁶/₈ 1955) anført, att antalet nyanländande flyktingar under senare år undergått en fortlöpande minskning. Av utgifterna under budgetåret 1954/55 avsåg 27 717 kronor mottagningshjälp och 9 118 kronor startlån. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 25 mars och den 30 juni 1955 skall sammanlagt högst 91 tuberkulossjuka flyktingar jämte anhöriga till dem mottagas i Sverige. Kungl. Maj:t har samtidigt föreskrivit, att kostnaderna för starthjälp åt såväl de sjuka flyktingarna som deras anhöriga skall bestridas från förevarande anslag. Med hänsyn härtill räknar styrelsen med en till 70 000 kronor uppskattad ökning av medelsåtgången under innevarande budgetår.

Ifråga om medelsbehovet för nästa budgetår anser styrelsen, att kostnaderna för mottagningshjälp med anledning av de åtaganden Sverige under de senare åren gjort gentemot Förenta Nationernas flyktingorgan icke bör beräknas till lägre belopp än 50 000 kronor. Då en del av de förut nämnda sjuka flyktingarna kan behöva hjälp till arbetsplacering först under nästa budgetår, anser styrelsen det icke heller tillrådligt att räkna med ett lägre belopp än 60 000 kronor för startlån. Under föregående budgetår lämnades icke några bidrag till flyktingars resor från Sverige. Sty-

relsen anser dock, att för ändamålet bör beräknas ett belopp av 5 000 kronor för nästa budgetår.

Anslagsbehovet för budgetåret 1956/57 uppskattas sålunda av styrelsen till (50 000 + 60 000 + 5 000) oförändrat 115 000 kronor.

Statskontoret har anfört, att det av styrelsen yrkade anslagsbeloppet i betraktande av den fortgående minskningen av medelsåtgången torde vara beräknat i överkant. Ämbetsverket föreslår, att anslaget upptages med högst 90 000 kronor.

Departementschefen

Anslaget torde även med beaktande av den utgiftsökning, som föranledes av mottagandet av de nämnda tuberkulossjuka flyktingarna, kunna ned sättas något. Jag förordar, att anslaget i enlighet med statskontorets förslag uppföres med 90 000 kronor och hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt flyktingar m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 90 000 kronor.

[127] 10. Social upplysningsfilm

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	30 000	4 329
1955/56 (statsliggaren s. 367)	30 000	
1956/57 (förslag)	30 000	

Kommittén för social upplysningsfilm har (skr. ^{30/8} 1955) hemställt, att anslaget för nästa budgetår höjes till 100 000 kronor. Kommittén anför i huvudsak följande.

Vid innevarande budgetårs ingång förelåg å anslaget en reservation av 28 481 kronor. Tillsammans med anslaget för innevarande budgetår uppgår sålunda tillgängliga medel till ca 58 480 kronor. För administrationskostnader bör beräknas 3 000 kronor och vidare erfordras minst 5 500 kronor för distributionskostnader i anslutning till en planerad ny film och för oförutsedda utgifter. För produktion av en ny film står alltså till förfogande ca 50 000 kronor, vilket belopp är otillräckligt, då framställningskostnaden vid upprätthållande av hittills hävdade kvalitetskrav inte torde kunna nedbringas under 70 000 kronor.

Statskontoret anser, att ifrågavarande verksamhet utan olägenhet bör kunna temporärt nedläggas.

Departementschefen

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Social upplysningsfilm* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

[128] 11. **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	835 000	844 074
1955/56 (statsliggaren s. 368)	835 000	
1956/57 (förslag)	870 000	

Å anslaget fanns vid utgången av budgetåret 1954/55 en reservation av 12 482 kronor.

Anslaget bör med hänsyn till 1955 års löneökningar höjas med 35 000 kronor och alltså uppföras med 870 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 870 000 kronor.

[129] 12. **Extra utgifter**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	65 000	52 383
1955/56 (statsliggaren s. 368)	65 000	
1956/57 (förslag)	100	

Med hänsyn till den vid utgången av budgetåret 1954/55 förefintliga reservationen, 70 434 kronor, bör anslaget för nästa budgetår upptagas med endast ett formellt belopp av 100 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

SAMMANFATTNING

För budgetåret 1956/57 skulle, vid bifall till gjorda förslag, under femte huvudtiteln uppföras 2 822 475 300 kronor. Då å riksstaten för budgetåret 1955/56 anvisats 2 523 504 000 kronor, skulle således huvudtitelns slutsumma komma att öka med 298 971 300 kronor. Av ökningen är emellertid 14 668 700 kronor att hänföra till överflyttning fr. o. m. nästa budgetår från elfte till femte huvudtiteln av anslagen till nykterhetsvård, varför den verkliga ökningen uppgår till 284 302 600 kronor. Anslaget till bidrag till folkpensioner m. m. har preliminärt räknats upp med 235 milj. kronor, vilken ökning delvis är att anse som automatisk. I fråga om övriga anslag uppgår de automatiska ökningarna till 64,3 milj. kronor och de icke-automatiska till 2,7 milj. kronor. Anslagsminskningarna utgör 17,7 milj. kronor.

Förändringarna inom huvudtiteln framgår av följande sammanställning, i vilken även nykterhetsvårdsanslagen för innevarande budgetår medtagits.

Avdelning	Anvisat 1955/56	Äskat 1956/57		Ökning eller minskning
A. Socialdepartementet	782 000	881 500	+	99 500
B. Socialstyrelsen, arbetsdomstolen m. m.	4 113 100	4 546 500	+	433 400
C. Mödrahjälp, socialhjälp, barnavård m. m.	582 916 900	584 574 700	+	1 657 800
D. Nykterhetsvård	14 668 700	16 027 400	+	1 358 700
E. Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet	94 124 000	98 156 800	+	4 032 800
F. Bostadsbyggande m. m. ...	149 085 600	194 955 100	+	45 869 500
G. Sjuk- och yrkesskadeförsäkring m. m.	284 041 500	273 769 300	—	10 272 200
H. Arbetarskydd	4 363 500	4 740 500	+	377 000
I. Folkpensionering m. m. ...	1 399 555 500	1 640 346 500	+	240 791 000
J. Diverse	4 521 900	4 477 000	—	44 900
Summa kronor	2 538 172 700	2 822 475 300	+	284 302 600

I fråga om anslagen till *mödrahjälp, socialhjälp, barnavård m. m.* märkes främst, att bidragen till driftkostnader vid daghem (anslaget till bidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård) föreslås höjda, vilket beräknas medföra en årlig kostnadsökning av ca 800 000 kronor. Även bidragen till utbildning av barnträdgårdslärarinnor (anslaget till bidrag till utbildning av personal inom den halvöppna barnavården) föreslås höjda med ca 92 000 kronor. Till bidrag till barnkolonier och ferie-

barnsverksamhet beräknas ytterligare 100 000 kronor. Inkomstgränsen för ferieresor för barn och husmödrar föreslås jämkad uppåt, vilket beräknas kunna ske utan anslagshöjning. Anslaget till allmänna barnbidrag upp-
tas till oförändrat belopp, 527 milj. kronor. För ungdomsvårdsskolorna begäres bl. a. medel för byggande av två nya specialavdelningar.

Under anslagen till *nykterhetsvård* har beräknats, att driftbidragen till erkända och enskilda vårdanstalter för alkoholmissbrukare samt bidragen till de kommunala nykterhetsnämnderna ökar med 1 000 000 resp. 400 000 kronor. Ökningarna beror bl. a. på stegrade kostnader vid vårdanstalterna samt utvidgning av verksamheten. Anslaget till bidrag till anordnande av erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare minskas med 140 000 kronor men medel beräknas bl. a. för anordnande av en ny vårdanstalt på Alnö. Anslagen till vissa ombyggnads- och reparationsarbeten samt inventarier vid erkända vårdanstalter om sammanlagt 507 000 kronor föreslås utgå sedan medel numera anvisats till den av 1953 års riksdag beslutade upprustningen av anstalterna. Ny byggnadsplan för den statliga vårdanstalten på Svartsjö underställes riksdagen.

Under *arbetsmarknadsanslagen* beräknas medel för viss förstärkning av den offentliga arbetsförmedlingens personal för arbetsvård samt ungdomsförmedling och yrkesvägledning. Arbetsvårdsanslagen föreslås ökade med ca 700 000 kronor, varav ca 430 000 kronor sammanhänger med utvidgning av verksamhetens omfattning.

Vad angår anslagen till *bostadsbyggande m. m.* beräknas kostnaderna för ränteeftergifter stiga med 35 milj. kronor på grund av det höjda ränteläget och kostnaderna för bostadsrabatter med 15 milj. kronor till följd av att bidrag utgår till familjer i ytterligare en årsproduktion bostäder. Medelsanvisningen under anslaget till viss bostadsförbättringsverksamhet föreslås minskad med 5 milj. kronor. — Bostadsbyggandets omfattning och finansiering behandlas ej i detta sammanhang utan under kapitalbudgeten.

Av anslagen till *sjuk- och yrkesskadeförsäkring m. m.* anses anslaget till bidrag till sjukkassor kunna minskas med 10 milj. kronor. Medelsbehovet till vissa tillägg å ersättningar i anledning av olycksfall i arbete beräknas minska med 1,2 milj. kronor som följd av 1955 års riksdags beslut att en del av dessa tillägg skall bekostas genom arbetsgivaravgifter. Anslaget till statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m. föreslås uppräknat med 500 000 kronor med anledning av samma riksdags beslut om höjning av vissa livräntetillägg.

Flertalet av anslagen till *arbetarskydd* beräknas endast preliminärt i av-
bidan på särskild proposition.

Anslaget till bidrag till *folkpensioner m. m.* beräknas likaledes endast preliminärt i avbidan på proposition om höjning av folkpensionerna med

hänsyn till den allmänna standardhöjningen. Även anslaget till särskilda barnbidrag m. m. beräknas preliminärt med en höjning av 3,7 milj. kronor. Till åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet föreslås en anslagshöjning med 880 000 kronor. Härav avses 230 000 kronor för att utvidga möjligheterna att lämna bidrag till invalider för anskaffning av motorfordon.

Vad föredragandena sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Alf Björnelid

Register

till

Femte huvudtiteln för budgetåret 1956/57

A. Socialdepartementet

Sid.		Kronor
	Socialdepartementet:	
1	Avlöningar	815 500
2	Omkostnader	66 000
		881 500

B. Socialstyrelsen, arbetsdomstolen m. m.

	Socialstyrelsen:	
4	Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet ..	2 964 000
15	Avlöningar till viss personal för större statistiska specialundersökningar	65 000
15	Omkostnader	495 900
17	Ersättning till statistiska centralbyråns utredningsinstitut m. fl.	140 000
	Statens socialvårdskonsulenter:	
20	Avlöningar	330 000
21	Omkostnader	100 000
	Arbetsdomstolen:	
21	Avlöningar	159 600
23	Omkostnader	17 000
	Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.:	
23	Avlöningar	235 000
26	Omkostnader	40 000
		4 546 500

C. Mödrahjälp, socialhjälp, barnavård m. m.

27	Mödrahjälp	4 500 000
27	Mödrahjälp snämnderna	140 000
27	Bidrag till avlönande av hemvårdarinnor	3 600 000
30	Prov- och kompletteringskurser för hemvårdarinnor	122 000
31	Ersättningar till kommunerna enligt socialhjälp- och barnavårdslagarna m. m.	5 250 000
32	Socialhjälp och barnavård för lappar	200 000
33	Bidrag till anordnande samt om- och tillbyggnad av ålderdomshem	12 000 000
37	Bidrag till utbildning av föreståndare vid ålderdomshem	53 600

Sid.		Kronor
39	Bidrag till driftkostnaderna vid arbetshem.....	60 000
39	Allmänna barnbidrag.....	527 000 000
42	Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag.....	2 260 000
43	Ersättning till barnavårdsnämnderna för bidragsförskott	5 500 000
44	Bidrag till uppförande eller inrättande av barnhem	800 000
45	Bidrag till driften av barnhem	2 000 000
47	Bidrag till utbildning av föreståndare vid barnhem	45 100
48	Bidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård	3 650 000
51	Bidrag till utbildning av personal inom den halvöppna barnavården m. m.....	381 000
55	Ferieresor för barn	2 400 000
57	Ferieresor för husmödrar	1 140 000
58	Bidrag till driften av semesterhem	540 000
59	Stipendier för underlättande av husmoderssemester	1 000 000
60	Bidrag till driften av barnkolonier m. m.	1 700 000
Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården:		
61	Avlöningar	5 290 000
73	Omkostnader	3 590 500
77	Byggnadsarbeten m. m.	1 200 000
83	Fortbildningskurs för befattningshavare vid skolor tillhörande barna- och ungdomsvården	15 000
84	Bidrag till inrättande av inackorderingshem m. m.	20 500
85	Ersättning till inackorderingshem för driftförluster m. m...	114 000
86	Bidrag till frälsningsarméns flickhem	3 000
		584 574 700

• D. Nykterhetsvård

Statens vårdanstalt å Svartsjö för alkoholmissbrukare:

87	Avlöningar	863 000
91	Omkostnader	570 900
93	Vissa byggnadsarbeten.....	400 000

Statens inom fängsvårdsorganisationen anordnade vårdanstalt för alkoholmissbrukare:

106	Avlöningar	54 700
107	Omkostnader	12 800

Statens inom sinnessjukvårdsorganisationen anordnade vårdanstalt för alkoholmissbrukare:

108	Avlöningar	190 000
109	Omkostnader	69 400

Statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholmissbrukare:

110	Avlöningar	681 600
116	Omkostnader	456 500
118	Vissa byggnadsarbeten	240 500

Statens vårdanstalt å Haknäs för alkoholmissbrukare:

120	Avlöningar	56 000
122	Omkostnader	34 500

Sid.		Kronor.
123	Bidrag till anordnande av erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.	100 000
127	Bidrag till driftkostnader vid erkända och enskilda vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.	6 100 000
132	Tillfälligt omhändertagande enligt lagen om nykterhetsvård m. m.	350 000
132	Resekostnader vid intagning å allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare	100 000
Länsnykterhetsnämnderna:		
133	Avlöningar	1 186 000
135	Omkostnader	444 000
137	Bidrag till kommunala nykterhetsnämnder	4 000 000
139	Främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m. ..	82 500
139	Bidrag till Stockholms stadsmission för viss nykterhetsvårdande verksamhet	10 000
142	Bidrag till Länkrörelsen	25 000
		16 027 400

E. Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet

Arbetsmarknadsstyrelsen:

143	Avlöningar	4 672 800
155	Omkostnader	784 500
157	Krisorganisationen	1 050 000

Den offentliga arbetsförmedlingen:

159	Avlöningar	20 089 000
168	Omkostnader	5 455 000
170	Krisorganisationen	2 100 000
171	Bidrag till erkända arbetslöshetskassor	40 000 000
173	Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.	20 000 000
184	Kostnader för överflyttning av arbetskraft	400 000
188	Arbetskliniken i Stockholm	255 400
190	Bidrag till kommunal och enskild arbetsvårdsverksamhet	700 000
193	Arbetsmarknadsstyrelsens arbetsvårdsverksamhet	2 650 000
196	Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet	100
		98 156 800

F. Bostadsbyggande m. m.

Bostadsstyrelsen:

200	Avlöningar	3 983 800
211	Omkostnader	555 000

Länsbostadsnämnderna:

211	Avlöningar	3 241 700
216	Omkostnader	729 000
217	Kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter å vissa bostadsbyggnadslån	60 000 000
226	Bostadsrabatter	100 000 000
230	Bidrag till viss bostadsförbättringsverksamhet	25 000 000

Sid.		Kronor
231	Bidrag till inrättande av pensionärshem	100
233	Bidrag till viss upplysningsverksamhet rörande byggnads- tekniska frågor	100
	Statens nämnd för byggnadsforskning:	
234	Avlöningar	102 300
235	Omkostnader	37 000
236	Byggnadsforskning	265 000
236	Statens nämnd för samlingslokaler	36 100
237	Bidrag till vissa riksorganisationer för samlingslokaler	15 000
237	Bidrag till anordnande av allmänna samlingslokaler	200 000
238	Bidrag till utrustning m. m. av vissa samlingslokaler	400 000
	Bosättningslån:	
	Statens bosättningslån:	
241	Ersättning åt ortsombud	65 000
241	Ersättning åt riksbanken	325 000
		194 955 100

G. Sjuk- och yrkesskadeförsäkring m. m.

	Försäkringsrådet:	
242	Avlöningar	879 800
246	Omkostnader	30 000
	Riksförsäkringsanstalten:	
246	Avlöningar	7 124 000
262	Omkostnader	668 500
265	Bidrag till sjukkassor m. m.	260 000 000
268	Vissa tillägg å ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.	1 700 000
269	Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersätt- ningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.	3 300 000
270	Bidrag till fiskares försäkring	¹ 67 000
		273 769 300

H. Arbetarskydd

	Arbetarskyddsstyrelsen:	
271	Avlöningar	¹ 1 150 000
271	Omkostnader	¹ 152 500
	Yrkesinspektionen:	
271	Avlöningar	¹ 2 650 000
272	Omkostnader	¹ 593 000
272	Utredning rörande koloxidförgiftningars uppkomst och före- byggande	100 000
272	Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyd- dets område	¹ 90 000
273	Ersättningar för vissa läkarundersökningar enligt arbetar- skyddslagen	5 000
		4 740 500

¹ Preliminärt beräknat belopp.

Sid.

Kronor

I. Folkpensionering m. m.**Pensionsstyrelsen:**

274	Avlöningar	5 476 000
278	Omkostnader	1 206 500
280	Pensionsstyrelsens ortsombud	494 000
281	Bidrag till folkpensioner m. m. ¹	1 600 000 000
282	Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar	3 900 000
283	Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet	12 880 000
287	Särskilda barnbidrag till änkors och invaliders barn m. m. ¹	16 000 000
287	Bidrag till de blindas förening.....	390 000
		1 640 346 500

J. Diverse**Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:**

290	Byggnadsstyrelsens delfond	1 632 000
290	Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark..	21 200

Statens hyresråd:

290	Avlöningar	849 200
291	Omkostnader	74 500
291	Ersättningar för skador vållade av vissa rymlingar m. fl.	40 000
292	Internationellt socialpolitiskt samarbete	800 000
292	Bidrag till utlandssvenskarnas förening.....	50 000
293	Understöd åt utlandssvenskar m. m.	20 000
298	Understöd åt flyktingar m. m.....	90 000
299	Social upplysningsfilm	30 000
300	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.....	870 000
300	Extra utgifter	100

4 477 000**Summa 2 822 475 300**¹ Preliminärt beräknat belopp.

SJÄTTE HUVUDTITELN

KOMMUNIKATIONSDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1956.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM.

Chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Andersson, och statsrådet Hjalmar Nilson redogör för de frågor, som tillhör regleringen för budgetåret 1956/57 av utgifterna under riksstatens sjätte huvudtitel, omfattande anslagen till kommunikationsdepartementet, därvid departementschefen anmäler de under punkterna 1, 2, 22—50 och 55—67 upptagna frågorna samt statsrådet Nilson de under punkterna 3—21 och 51—54 upptagna frågorna.

A. Kommunikationsdepartementet

[1] 1. Kommunikationsdepartementet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	837 200	831 300
1955/56 (statsliggaren s. 369)	838 400	
1956/57 (förslag)	915 800	

Departementschefen. Arbetsmängden inom kommunikationsdepartementets regeringsrättsbyrå har under de senaste åren successivt ökat i omfattning. Sålunda utgjorde antalet inkomna mål under åren 1948—1954

333, 361, 383, 392, 493, 630 och 689 samt torde för år 1955 komma att uppgå till nära 900. Under tiden 30 juni 1954—30 juni 1955 har målbalansen stigit från 193 till 276. Ökningen av antalet körkortsmål är särskilt markant. Dessa mål har sålunda stigit från 241 år 1948 till 521 år 1954 och beräknas för år 1955 komma att överstiga 600. Belysande för utvecklingen är, att under första halvåret 1955 praktiskt taget lika många sådana mål inkommit som under hela året 1952. Den ständigt ökade trafiken i förening med den skärpta trafikövervakningen kommer med all sannolikhet att medföra en ytterligare stegring av dessa mål.

På departementets regeringsrättsbyrå finnes f. n. tre föredragande-tjänster, därav två tjänster som regeringsrättssekreterare i Ce 33 och en arvodestjänst med motsvarande löneställning.

Det synes mig därför erforderligt, att regeringsrättsbyrån förstärks med åtminstone ännu en föredragande, vilken främst bör avses för föredragning av körkortsmål. För ifrågavarande ändamål torde en tjänst som extra förste kanslisekreterare böra inrättas. Mitt förslag medför ett ökat medelsbehov av 21 756 kr.

Till följd av författningsenliga löneklassuppflyttningar och omräkning av rörligt tillägg i anledning av höjningen av statstjänstemännens löner erfordras en uppräknings med i runt tal 55 600 kr.

I överensstämmelse med det sagda skulle anslaget uppföras med (838 400 + 21 756 + 55 600) avrundat 915 800 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för kommunikationsdepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen	37 800
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	421 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	289 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	167 400
	Summa kr. 915 800

b) till *Kommunikationsdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 915 800 kr.

[2] 2. Kommunikationsdepartementet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	51 000	62 200
1955/56 (statsliggaren s. 370)	61 400	
1956/57 (förslag)	66 000	

Departementschefen. Med hänsyn till belastningen och inträdda kostnadsökningar bör förevarande anslag uppräknas med 1 000 kr. för reseersättningar, 1 200 kr. för bränsle, lyse och vatten och 2 400 kr. för publikationstryck. Anslaget skulle alltså uppföras med (61 400 + 1 000 + 1 200 + 2 400) 66 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommunikationsdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 66 000 kr.

B. Väg- och vattenbyggnadsväsendet

VÄG- OCH VATTENBYGGNADSVÄRKET

[3] 1. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	6 661 000	6 008 000
1955/56 (statsliggaren s. 370)	7 250 000	
1956/57 (förslag)	8 003 000	

Yrkande

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1955) hemställer, att anslaget höjes med 516 600 kr.

Ökning eller
minskning

1. Personalförstärkningar

1 förste byråsekreterare Ce 27 på juridiska byrån + 19 740

2. Förändring av tjänster

a) Överförande på ordinarie stat av 1 byråsekreterare i Ce 25 —

b) Överförande på extra ordinarie stat av 3 byrådirektörer i Cg 31 och 2 förste byråingenjörer i Cg 29 —

c) Överförande av 150 000 kr. från anslagsposten till avlöningar till tillfällig personal m. m. till anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal eller medgivande att med anlitande av förstnämnda anslagspost intill sagda belopp inrätta extra ordinarie tjänster i högst 25 lönegraden —

3. Ökade medel till tillfällig personal + 565 000

4. Omräkning

a) Löneklassuppflyttningar m. m. + 66 860

b) Minskat medelsbehov med hänsyn till överflyttning av viss personal till sjöfartsstyrelsen — 135 000

+ 516 600

Motiv

Ur styrelsens motivering återges här följande.

Inledningsvis erinrar styrelsen om att Kungl. Maj:t genom beslut den 3 juni 1955 anbefallt styrelsen att i samråd med statens organisationsnämnd och statens sakrevision samt under beaktande av vad statsutskottet vid 1955 års riksdag anförut (SU 151, s. 5) verkställa en översyn av formerna för rationaliseringsverksamheten inom väg- och vattenbyggnadsväret samt snarast till Kungl. Maj:t inkomma med redogörelse och för-

slag i frågan. Styrelsen anmäler, att denna undersökning torde kunna slutföras under år 1956.

Styrelsen föreslår på grund av rådande svårigheter att förvärva högskoleutbildade tekniker vissa åtgärder för att åstadkomma en rationalisering av arbetskraftens användning vid verket. Styrelsen hänvisar härvid till utvägen att frigöra befattningar med såväl tekniska som administrativa göromål från de tekniska uppgifterna och på tjänsterna placera befattningshavare med administrativ utbildning. För att möjliggöra detta hemställer styrelsen om ett generellt bemyndigande att få, där så av organisatoriska förhållanden eller av rekryteringsskäl finnes lämpligt, vakantsätta ledigbliven teknisk tjänst i högst 25 lönegraden med rätt att i stället i extra ordinarie befattning anställa annan arbetskraft.

I fråga om tekniska tjänster över 25 lönegraden hemställas om att Kungl. Maj:t för Sig utverkar riksdagens medgivande att, efter framställning av styrelsen i varje särskilt fall, med vakantsättande av sådan tjänst inrätta extra ordinarie administrativ befattning i motsvarande eller eljest lämplig lönegrad. Slutligen förutsätter styrelsen, att vid vakantsättning av ordinarie tjänst icke-ordinarieposten, därest så erfordras, får överskridas med belopp motsvarande besparingen på ordinarieposten.

3) Till en början äskar styrelsen en uppräkningspost av anslagsposten till avlöningar till tillfällig personal m. m. med 9 % eller 86 000 kr. i anledning av höjningen av statstjänstemännens löner.

I sina petita för innevarande budgetår angav styrelsen de för budgetåret 1955/56 ökade administrationsutgifterna i anledning av den under år 1955 beräknade ökningen av de statliga väginvesteringarna, 35 milj. kr., till 4 % av detta belopp eller 1,4 milj. kr. Denna beräkningsgrund godtog Kungl. Maj:t och riksdagen och bör därför enligt styrelsens mening tillämpas även för beräkningarna av avlöningsanslagen för nästa budgetår.

Investeringarna i vägväsendet under kalenderåret 1956 beräknas uppgå till 355 milj. kr., vilket innebär en investeringsökning med 35 milj. kr. i förhållande till år 1955. 4 % härå utgör 1 400 000 kr. I anslutning till föregående års fördelningsgrunder skulle härav på styrelsen falla, för avlöningar 400 000 kr. och för omkostnader 75 000 kr. Det för avlöningar avsedda beloppet bör med hänsyn till den inträdda löneökningen uppräknas med 9 % eller 36 000 kr.

Föregående år äskade styrelsen 80 000 kr. för anställande av extra arbetskraft på vatten- och avloppsbyrån för den händelse beslut i organisationsfrågan på vatten- och avloppsverksamhetens område icke fattades av 1955 års riksdag. Emellertid anvisades blott 40 000 kr. Därest nämnda fråga ej heller skulle lösas vid 1956 års riksdag, hemställer styrelsen, att för extra arbetskraft anvisas ytterligare 40 000 kr. samt härutöver 3 000 kr. för den beslutade ökningen av statstjänstemännens löner.

Sammanlagt skulle, enligt styrelsen, för avlöningar till tillfällig perso-

nal m. m. erfordras (960 000 + 86 000 + 400 000 + 36 000 + 43 000)
1 525 000 (+ 565 000) kr.

Yttranden

Statskontoret. Såvitt statskontoret kan finna, skulle styrelsens förslag om utbyte av vissa tekniska tjänster mot administrativa befattningar medföra en minskning av efterfrågan på den tekniska arbetskraften. Ur den synpunkten synes förslaget vara förtjänt av beaktande och värt att genomföras. Ämbetsverket har därför i princip icke något att erinra mot den föreslagna anordningen. I avvaktan på närmare erfarenhet angående den omfattning, i vilken förslaget i praktiken kan realiseras, synes det dock knappast lämpligt att meddela några generella bemyndiganden. I viss utsträckning torde styrelsen kunna vidtaga föreslagna åtgärder redan inom ramen av nu gällande anslagsbestämmelser och vad angår de fall, då särskilt beslut av Kungl. Maj:t erfordras, lär några olägenheter av praktisk art icke behöva möta, att styrelsen inkommer till Kungl. Maj:t med särskild framställning i ämnet.

Den begärda utökningen av juridiska byråns personal bör enligt statskontoret kunna begränsas till en amanuensbefattning.

Vidkommande styrelsens ånyo framförda önskemål om förändring till extra ordinarie befattningar av vissa Cg-tjänster, vilka inrättats med anlitan av medel, som enligt beslut vid 1954 års riksdag ställdes till förfogande för anställande av tillfällig personal, erinrar statskontoret, att frågan om ändrad anställningsform för dessa befattningshavare prövats av 1955 års riksdag utan att föranleda någon åtgärd från statsmakternas sida.

Anslagsposten till Avlöande av tillfällig personal m. m. tillkom för att verkets personal skulle kunna anpassas efter omfattningen av föreliggande arbetsuppgifter, utan att resp. sakanslag skulle behöva anlitas för avlöningar. Överförande av medel från denna anslagspost till posten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal i syfte att bereda tillfällig personal pensionsberättigande anställning torde böra ifrågakomma endast om och i den mån arbetsuppgifterna för den berörda personalen även framdeles kan bedömas bli av oförminskad omfattning. I varje fall torde styrelsens alternativa hemställan att med anlitan av anslagsposten Avlöningar till tillfällig personal m. m. inrätta pensionsberättigande tjänster ej böra bifallas.

Den begärda anslagshöjningen för utökning av verkets personal lär få avpassas efter de sakanslag, som kan komma att anvisas för resp. arbetsuppgifter.

Statens lönenämnd. Lönenämnden har — från de synpunkter nämnden har att beakta — icke något att erinra mot den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagna ordningen vid ersättande av tekniska tjänster med administrativa befattningar.

Såvitt nämnden kan finna, innebär förslaget om inrättande av en 1:e byråsekreterartjänst på juridiska byrån uppflyttning av en amanuens tjänst till 27 lönegraden. Lönenämnden har av vad styrelsen anfört icke blivit övertygad om behovet härav.

Föredraganden

I syfte att under rådande rekryteringssvårigheter beträffande högskoleutbildade tekniker rationalisera arbetskraftens användning vid verket föreslår styrelsen, att ledigbliven ordinarie eller extra ordinarie teknisk tjänst, vilken är förenad med såväl tekniska som administrativa arbetsuppgifter, skall få vakantsättas och att extra ordinarie administrativ tjänst i motsvarande eller lämplig lönegrad i stället skall få inrättas. För en lösning i här angiven riktning erfordras, att Kungl. Maj:t erhåller riksdagens bemyndigande att i mån av behov vid verket inrätta administrativa extra ordinarie tjänster i högre lönegrad än 25.

Såsom statskontoret framhållit skulle styrelsens förslag medföra en minskning av efterfrågan på teknisk arbetskraft. Ur denna synpunkt vore det därför önskvärt att genomföra detsamma. Emellertid förordar jag, i avvaktan på närmare erfarenhet rörande förslagets praktiska räckvidd, att frågan löses inom ramen för gällande anslagsbestämmelser. I enlighet härmed synes administrativ tjänst, som tillskapas i stället för vakantsatt teknisk tjänst böra inrättas som extra, om den placeras i högre lönegrad än 25, och eljest som extra eller extra ordinarie. Lön för sådan extra befattning, som ersätter ordinarie, bör bestridas från posten till avlöningar till tillfällig personal m. m. samt för extra ordinarie befattning från posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal inom ramen för tillgängliga medel.

Som lönenämnden framhåller innebär styrelsens förslag om inrättande av en förste byråsekreterartjänst på styrelsens juridiska byrå i realiteten en uppflyttning av en amanuens tjänst till 27 lönegraden. Jag är icke beredd att förorda detta förslag och ej heller styrelsens hemställan i övrigt om förändring av tjänster.

Beträffande anslagsposten till anställande av tillfällig personal har styrelsen yrkat en uppräknings med 565 000 kr., varav 86 000 kr. för inträdda lönehöjningar, 436 000 kr. för anställande av ytterligare tillfällig personal i anledning av den för år 1956 beräknade ökningen av den statliga vägbyggnadsverksamheten samt 43 000 kr. för ytterligare tillfällig personal på styrelsens vatten- och avloppsbyrå. Jag har intet att erinra mot att förenämnda belopp av 86 000 kr. anvisas. Vad angår styrelsens hemställan om 436 000 kr. för ytterligare personal må framhållas, att hittills vunna erfarenheter talar för att styrelsen bl. a. på grund av rådande rekryteringsläge i fråga om tekniker icke skulle kunna utnyttja en medelsanvis-

ning av denna storlek. Jag anser mig emellertid kunna tillstyrka ett medelstillskott om 272 000 kr. Beträffande väg- och vattenbyggnadsstyrelsens äskande av medel för ytterligare personal å styrelsens vatten- och avloppsbyrå vill jag i detta sammanhang meddela, att jag — såsom närmare framgår under vägförvaltningarnas avlöningsanslag — anser mig böra förordna en fortsatt utbyggnad av den regionala vatten- och avloppsorganisationen fr. o. m. nästa budgetår utan att man därför föregriper ett ställningstagande i stort till de förslag, som framlagts av 1946 års vatten- och avloppssakkunniga (SOU 1951:26) rörande vatten- och avloppsorganisationens framtida organisatoriska ställning i ett vidare sammanhang. En förstärkning av distriktsingenjörsorganisationen borde kunna medföra en viss avlastning i arbetsbördan för den centrala organisationen. Redan av detta skäl är jag icke beredd att förordna anvisande av ytterligare medel till personalförstärkning å vatten- och avloppsbyrån.

För automatiska utgiftsstegringar för löneklassuppflyttningar o. d. har styrelsen äskat i runt tal 67 000 kr. Härtill bör emellertid läggas ett belopp av 463 000 kr. för ökat rörligt tillägg i anledning av höjningen av statstjänstemännens löner. Det minskade medelsbehovet i anledning av överflyttning av viss personal till sjöfartsstyrelsen uppskattar jag, lika med väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, till 135 000 kr.

I överensstämmelse med det anförda skulle avlöningsanslaget uppföras med (7 250 000 + 86 000 + 272 000 + 530 000 — 135 000) 8 003 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 255 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	7 000
3. Avlöningar till tillfällig personal m. m., <i>förslagsvis</i>	1 318 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	3 088 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 335 000
Summa kr. 8 003 000	

b) till Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 8 003 000 kr., därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskatte-medlen.

[4] 2. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	1 096 000	1 123 600
1955/56 (statsliggaren s. 373)	1 186 600	
1956/57 (förslag)	1 245 100	

Yrkande

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1955) hemställer, att anslaget höjes med 159 900 kr.

	Ökning eller minskning	
1. Sjukvård m. m. (anvisat 1955/56 34 100 kr.; belastning 1954/55 36 200 kr.) ökning med hänsyn till belastningen	+	900
2. Reseersättningar m. m. (anvisat 1955/56 419 500 kr.)		
a) Ökade kostnader i anledning av höjd resefrekvens och begärd personalförstärkning ...	+	46 000
b) Minskade kostnader på grund av överflyttning av viss personal till sjöfartsstyrelsen ...	—	5 500
	+	40 500
3. Övriga expenser för eget behov (anvisat 1955/56 539 000 kr.)		
a) Ökade kostnader för städning (8 500 kr.) samt för utvidgad kursverksamhet, avseende bl. a. kvalificerad undervisning i egen regi i speciella fackämnen av vid verket anställda läroverksingenjörer m. fl. (30 000 kr.)	+	38 500
b) Kostnader för anskaffning av ny ljuskopieringsanläggning (22 000 kr.), vissa inventarier (3 000 kr.) samt för upprustning av biblioteket (5 000 kr.)	+	30 000
c) Kostnader i anledning av begärd personalförstärkning, varav ca hälften engångskostnader	+	61 000
d) Minskade kostnader i anledning av överflyttning av viss personal till sjöfartsstyrelsen ...	—	6 000
e) För budgetåret 1955/56 beräknat engångsbelopp för medgiven personalförstärkning bortfaller	—	47 000
	+	76 500
4. Övriga expenser för annat än eget behov (anvisat 1955/56 135 000 kr.; belastning 1954/55 196 400 kr.) ökning på grund av belastningen	+	40 000
5. Representationskostnader (föreslagen ny post)	+	2 000
		+ 159 900

Yttrande

Statskontoret. Någon höjning av anslagsposten till sjukvård m. m. bör ej vidtagas, förrän ytterligare erfarenhet vunnits angående storleken av dessa utgifter efter sjukförsäkringsreformens genomförande.

I avsaknad av närmare uppgifter angående kursverksamheten och kostnadsberäkningarna för densamma har statskontoret icke möjlighet att ingå på något bedömande av framställningen i denna del. Statskontoret måste emellertid finna en dylik kursverksamhet vara ägnad att väcka principiella betänkligheter.

Den ånyo begärda medelsanvisningen för upprustningen av styrelsens bibliotek kan alltså icke tillstyrkas. Ej heller kan ämbetsverket i betraktande av den inställning, som statsmakterna vid 1954 års riksdag intog till frågan om bestridande av representationskostnader, biträda förslaget om anvisande av medel härför. Någon nämnvärd olägenhet av att styrelsen i varje särskilt fall hos Kungl. Maj:t hemställer om erforderliga medel för förekommande representationsändamål torde icke föreligga.

Föredraganden

Sjukvårdsposten upptager jag med oförändrat belopp.

För reseersättningar förordar jag en uppräknings med 23 000 kr.

Delposten till övriga expenser för eget behov torde böra uppräknas med 8 500 kr. för ökade städningskostnader. Den föreslagna kursverksamheten finner jag angelägen och förordar därför, att det av styrelsen äskade beloppet 30 000 kr. anvisas för ändamålet. Kurserna bör anordnas efter samråd med kompetensutredningen och tekniska högskolan i Stockholm. I anledning av det under avlöningsanslaget framförda förslaget om anvisande av medel för utökning av den tillfälliga personalen synes vidare delposten böra uppräknas med 25 000 kr., varav hälften torde få anses som engångsbelopp. Å andra sidan nedgår medelsbehovet med 6 000 kr. i anledning av överflyttning av viss personal till sjöfartsstyrelsen samt härutöver med ytterligare 47 000 kr. avseende för budgetåret 1955/56 beräknat engångsbelopp. Nettoökningen å delposten blir därför $(8\,500 + 30\,000 + 25\,000 - 6\,000 - 47\,000)$ 10 500 kr. Delposten till övriga expenser för annat än eget behov synes, i enlighet med styrelsens förslag, böra höjas med 40 000 kr.

Slutligen torde inkomstposten för särskilda uppbördsmedel kunna räknas upp med 15 000 kr., vilket medför ett minskat medelsbehov med samma belopp under anslaget.

Då jag i övrigt icke anser mig böra tillstyrka någon ändring i omkostnadsstaten, torde anslaget böra uppföras med $(1\,186\,600 + 23\,000 + 10\,500 + 40\,000 - 15\,000)$ 1 245 100 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 245 100 kr., därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen.

[5] 3. **Vägförvaltningarna: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	18 448 000	17 211 700
1955/56 (statsliggaren s. 374)	19 494 500	
1956/57 (förslag)	21 530 000	

Yrkande

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1955) föreslår, att anslaget ökas med 1 201 500 kr.

Ökning eller
minskning

1. Löneregleringar

a) Uppflyttning av 14 bokhållare i Ca 21 till kontrollörer i Ca 23	+	22 176
b) Uppflyttning av 12 kansliskrivare i Ca 15 till 1:e kansliskrivare i Ca 17	+	8 928
c) Uppflyttning av 14 1:e kansliskrivare i Ce 17 till kontorsskrivare i Ce 19	+	13 440
d) Uppflyttning av bromästaren vid Hjulstabron från Ce 16 till Ce 19	+	1 344

2. *Uppräkning av anslagsposten till avlöningar till tillfällig personal m. m.* + 1 155 000

3. Ordinariesättning

Förändring av 7 befattningar som kontorsbiträde i Ce 8 till motsvarande i Ca 8

—

4. Omräkning

a) Löneklassuppflyttningar m. m.	+	198 112
b) Minskat medelsbehov med hänsyn till överflyttning av viss personal till sjöfartsstyrelsen	—	197 500
		+ 1 201 500

Motiv

Ur styrelsens motivering återges här följande avsnitt.

2) Till en början äskas en uppräkning av anslagsposten till avlöningar till tillfällig personal m. m. med 9 % eller 150 000 kr. i anledning av höjningen av statstjänstemännens löner.

Såsom närmare angivits under styrelsens avlöningsanslag har styrelsen angivit de för budgetåret 1956/57 ökade administrationsutgifterna i anledning av den under kalenderåret 1956 beräknade ökningen av de statliga väginvesteringarna till 1 400 000 kr. I anslutning till föregående års fördelningsgrunder skulle härav på vägförvaltningarna falla för avlöningar 750 000 kr. och för omkostnader 175 000 kr.

Den hastigt stigande trafikintensiteten gör en förstärkning av arbetskraften på verkets underhållsavdelningar ofrånkomlig. För att möjliggöra detta hemställer styrelsen, att nyssnämnda för vägförvaltningarna beräknade belopp av 750 000 kr. uppräknas med ytterligare 50 000 kr. till 800 000 kr. Med hänsyn till den inträdda löneökningen bör sistnämnda belopp slutligen uppräknas med 9 % eller 72 000 kr.

I sina petita för budgetåret 1952/53 hemställde styrelsen bl. a. under hänvisning till arbetsbelastningen om en förstärkning av personalen för arbetsuppgifterna med enskild väghållning med 16 vägmästare ävensom med ett antal kansli- och kontorsbiträden. Styrelsens hemställan om personalökning vann till en del statsmakternas bifall. Ytterligare arbetskrafter har senare successivt tillförts verket. Trots att arbetsuppgifterna med enskild väghållning under de senaste åren starkt ökat, har emellertid den beräknade personalförstärkningen först innevarande år kunnat nås.

Efter budgetåret 1952/53 har anslaget till byggande av enskilda vägar ökat från 4 till 13 milj. kr. och underhållsanslaget från 9 till 13,5 milj. kr. Då de flesta vägföretag numera utförs på entreprenad, krävs för de utvidgade arbetsuppgifterna kvalificerade tekniker för handläggning av ärenden rörande bl. a. upphandling och kontroll. Arbetsvolymens utvidgning i anslutning till den årliga ökningen av byggnadsanslaget torde erfarenhetsmässigt fordra en förstärkning av den tekniska personalen med 3—4 tjänster för år. Härtill kommer att den nya statsbidragskungörelsen ökat arbetsområdet. En omedelbar ökning av personalen framstår därför som nödvändig.

Med anlitande av under innevarande budgetår tillgängliga medel avser styrelsen att vid vägförvaltningarna inrätta och tillsätta ett par tjänster som ingenjör i Cg 25 för den enskilda väghållningen. Därutöver beräknar styrelsen det eftersläpande behovet av ytterligare personal till 10 vägmästare i 19 lönegraden men inskränker sig nu till att äska medel till avlönande av två ingenjörer i Cg 25 samt till anställande av fem vägmästare i Cg 19. Kostnaderna beräknas till i runt tal 90 000 kr.

I petita för innevarande budgetår hemställde styrelsen om en uppräknings av anslaget med 170 000 kr. för möjliggörande av en provisorisk förstärkning av distriktsingenjörsorganisationen. Riksdagen anvisade emellertid blott 130 000 kr. Styrelsens hemställan grundade sig på en uppskattning av minimibehovet. Ytterligare 43 000 kr. — motsvarande efter årets löneökningar de 40 000 kr., varmed den av styrelsen föregående år begärda anslagsförstärkningen reducerades — torde därför nu böra anvisas.

För avlöningar till tillfällig personal m. m. skulle enligt det sagda erfordras (1 655 000 + 150 000 + 800 000 + 72 000 + 90 000 + 43 000) 2 810 000 kr.

Slutligen erinrar styrelsen, att den hos Kungl. Maj:t hemställt om att med anlåtande av för budgetåret 1955/56 tillgängliga medel få inrätta projekteringskontor i Stockholm och Malmö. Personalkostnaden uppgår till i runt tal 350 000 kr. för budgetår. Vid bifall till framställningen skulle för nästa budgetår erfordras, utöver här tidigare äskat belopp, ytterligare 350 000 kr.

Yttranden

Statskontoret. Den för vägförvaltningarna föreslagna uppflyttningen i högre lönegrad av ett flertal tjänster i 15, 17 och 21 lönegraderna kan statskontoret icke biträda, då ett bifall till framställningen härutinnan skulle innebära ett frångående i betydande omfattning av de överenskommelser, som träffats vid tjänsteförteckningsrevisionen.

Vad angår den ånyo framförda begäran om uppflyttning i högre lönegrad av bromästaren vid Hjulstabron vill statskontoret hänvisa till vad ämbetsverket tidigare anfört i ärendet och i anslutning härtill uttala, att tillräckliga skäl icke synas föreligga att inplacera denna tjänst i högre lönegrad än den 16:e, till vilken lönegrad t. ex. befattningar som förste maskinist och slussmästare blivit hänfödda.

Statens lönenämnd. Lönedifferentieringen av tjänsterna vid vägförvaltningarnas kamerala avdelningar grundar sig på överenskommelse mellan tjänsteförteckningskommittén och vederbörande personalorganisationer. Bärande skäl har ej anförts för en ändring av den sålunda bestämda lönesättningen.

Vad gäller uppflyttningen av tjänsten som bromästare vid Hjulsta kan lönenämnden, som prövade denna fråga redan i samband med fjolårets petita, icke finna skäl för en högre löneställning än den fastställda.

Föredraganden

De begärda löneregleringarna finner jag mig ej kunna tillstyrka.

Beträffande anslagsposten till tillfällig personal har styrelsen yrkat en uppräknings med 1 155 000 kr., varav 150 000 kr. för inträdda lönehöjningar, 872 000 kr. för anställande av ytterligare tillfällig personal i anledning av den under år 1956 beräknade ökningen av den statliga vägbyggnadsverksamheten m. m., 90 000 kr. för förstärkning av personalen för enskild väghållning samt 43 000 kr. för ytterligare tillfällig personal inom den regionala vatten- och avloppsorganisationen. Slutligen har styrelsen framhållit, att bifall till en av styrelsen gjord framställning om inrättande av två projekteringskontor, ett i Stockholm och ett i Malmö, skulle medföra ett medelsbehov av ytterligare 350 000 kr. utom den nyss begärda ökningen för tillfällig personal.

Mot den föreslagna uppräknings med 150 000 kr. på grund av inträdda lönehöjningar har jag ingenting att erinra. Vad därefter angår

äskandena om 872 000 kr. för ytterligare tillfällig personal torde styrelsen bl.a. med hänsyn till rådande rekryteringsläge i fråga om teknisk arbetskraft icke kunna utnyttja en medelsanvisning av nämnda storlek. Ökningen synes på grund härav kunna begränsas till förslagsvis 500 000 kr. Någon särskild ytterligare medelsanvisning för utökning av personalen för enskild väghållning är jag ej beredd att förorda. Jag förutsätter nämligen, att nyssnämnda belopp om 500 000 kr. i lämplig utsträckning jämväl må disponeras för detta ändamål. Vidkommande frågan om projekteringskontoren vill jag erinra, att Kungl. Maj:t genom beslut den 22 september 1955 bifallit styrelsens framställning i ämnet. Då anslagsposten till tillfällig personal för innevarande budgetår uppräknats bl. a. för att möjliggöra ett tillgodoseende av de ändamål, som projekteringskontoren avser att fylla, har det härvid förutsatts, att avlöningskostnaderna för de båda kontoren skall bestridas inom ramen för anvisade medel. Så torde även böra ske fortsättningsvis. Jag är således ej beredd att tillstyrka någon uppräkning av anslagsposten till tillfällig personal för nästa budgetår i anledning av inrättandet av ifrågavarande projekteringskontor.

För tillgodoseende av de alltmer vittomfattande göromål, för vilka den regionala vatten- och avloppsorganisationen måst tagas i anspråk, i viktiga avseenden även vid sidan av dess ursprungliga huvuduppgifter i samband med handläggningen av frågor rörande statsbidragsgivningen till vatten- och avloppsanläggningar, synes en fortsatt personalförstärkning av distriktsingenjörsorganisationen vara erforderlig. Behovet av en sådan förstärkning har anmälts av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i förevarande och tidigare petitaskrivelser. Behovet har vidare vitsordats i 1946 års vatten- och avloppssakkunnigas betänkande (SOU 1951:26) samt i de över betänkandet avgivna remissyttrandena. En förstärkning av vatten- och avloppsorganisationens regionala instans torde på intet sätt föregripa ett kommande ställningstagande beträffande frågan om vattenvårdens framtida organisation och arbetsuppgifter i anledning av de förslag, som framlagts av vattenvårdskommittén (SOU 1955:6), och de förslag av 1946 års vatten- och avloppssakkunniga, som sammanhänger därmed.

Med hänsyn till det anförda finner jag mig böra föreslå att distriktsorganisationen för vatten och avlopp fortsättningsvis utbygges. Detta bör i första hand ske genom inrättandet av pensionsberättigande befattningar dels såsom distriktsingenjörer för att undgå den nuvarande ordningen med för vissa län gemensamma distriktsingenjörskontor, och dels som rekryterings- och befordringstjänster. För nästa budgetår föreslås i enlighet härmed, att, utöver de nuvarande 16 distriktsingenjörstjänsterna, ytterligare två sådana tjänster i Ce 31 må inrättas samt att tre ingenjörstjänster i Cg 29 och fyra i Cg 27 förändras till extra ordinarie. I enlighet härmed kräves en anslagshöjning med i runt tal 44 800 kr.

För automatiska utgiftsstegringar för löneklassuppflyttningar m. m. har styrelsen äskat i runt tal 198 100 kr. Härtill bör emellertid läggas ett belopp av 1 340 000 kr. för ökat rörligt tillägg i anledning av höjningen av statstjänstemännens löner. Det minskade medelsbehovet i anledning av överflyttning av viss personal till sjöfartsstyrelsen uppskattar jag, lika med väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, till 197 500 kr.

I överensstämmelse med det anförda skulle avlöningsanslaget uppföras med (19 494 500 + 150 000 + 500 000 + 44 800 + 198 100 + 1 340 000 — 197 500) avrundat 21 530 000 kr.

Sju kontorsbiträden i Ce 8 bör jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången i enlighet med styrelsens förslag erhålla ordinarie anställning, varför i personalförteckningen bör uppföras ytterligare detta antal sådana tjänster. I personalförteckningen för vägförvaltningarna bör vidare uppföras följande ytterligare tjänster, nämligen två distriktsingenjörer i Ce 31, 3 ingenjörer i Ce 29 samt 4 ingenjörer i Ce 27.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för vägförvaltningarna vidtaga av mig förordade ändringar;

b) godkänna följande avlöningsstat för vägförvaltningarna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	8 218 000
2. Avlöningar till tillfällig personal m. m., <i>förslagsvis</i>	2 170 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	7 270 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 872 000
Summa kr.	21 530 000

c) till *Vägförvaltningarna*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 21 530 000 kr., därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen.

[6] 4. Vägförvaltningarna: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	3 723 000	3 940 700
1955/56 (statsliggaren s. 376)	4 123 300	
1956/57 (förslag)	4 189 500	

Yrkande

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställer i skrivelser den 31 augusti och den 10 november 1955, att anslaget ökas med 270 700 kr.

I. I skrivelsen den 31 augusti 1955 hemställas, att anslaget höjes med 254 700 kr.

	Ökning eller minskning	
1. Sjukvård m. m. (anvisat 1955/56 68 800 kr.; belastning 1954/55 97 400 kr.)		
a) Ökning med hänsyn till belastningen	+	22 400
b) Minskning på grund av överflyttning av viss personal till sjöfartsstyrelsen	—	1 200
		+ 21 200
2. Reseersättningar (anvisat 1955/56 2 560 500 kr.; belastning 1954/55 2 577 900 kr.)		
a) Ökning med hänsyn till belastningen och äskad personalförstärkning	+	104 000
b) Minskning på grund av överflyttning av viss personal till sjöfartsstyrelsen	—	34 500
		+ 69 500
3. Bränsle, lyse och vatten (anvisat 1955/56 85 000 kr.; belastning 1954/55 90 300 kr.) ökning på grund av belastningen och utvidgade lokaler m. m.		+ 15 000
4. Övriga expenser (anvisat 1955/56 1 039 000 kr.)		
a) Ökade kostnader för städning (39 000 kr.) samt för utvidgad kursverksamhet, avseende bl. a. kvalificerad undervisning i egen regi i speciella fackämnen av vid vägförvaltningarna anställda läroverksingenjörer m. fl. (10 000 kr.)	+	49 000
b) Kostnader i anledning av begärd personalförstärkning, varav ca 80 000 kr. engångskostnader	+	192 000
c) Engångskostnader för vägförvaltningen i Malmöhus län för inflyttning i nya lokaler (46 000 kr.), för anskaffning av telefonväxel till vägförvaltningen i Västernorrlands län (27 000 kr.) samt för inköp av två ljuskopieringsanläggningar (15 000 kr.)	+	88 000
d) Minskade kostnader på grund av överflyttning av viss personal till sjöfartsstyrelsen	—	7 000
e) För budgetåret 1955/56 beräknat engångsbelopp för medgiven personalförstärkning bortfaller	—	113 000
		+ 209 000

5. Underhåll och drift av tjänstebilar (anvisat 1955/56 360 000 kr.; belastning 1954/55 283 500 kr.) minskning med hänsyn till belastningen	— 60 000 + 254 700
---	-----------------------

II. I skrivelsen den 10 november 1955 hemställes om en uppräknig av delposten till övriga expenser med ytterligare 16 000 kr. för anskaffning av ny telefonväxel till vägförvaltningen i Jönköpings län.

Yttrande

Statskontoret. Någon höjning av anslagsposten till sjukvård m. m. bör ej vidtagas, förrän ytterligare erfarenhet vunnits angående storleken av dessa utgifter efter sjukförsäkringens genomförande.

Föredraganden

Sjukvårdsposten upptager jag till oförändrat belopp.

För reseersättningar anser jag uppräknigen böra begränsas till 35 000 kr.

Den begärda höjningen med 15 000 kr. av delposten till bränsle, lyse och vatten torde böra godtagas. Under delposten till övriga expenser upptager jag 49 000 kr. för ökade städningskostnader och utvidgad kursverksamhet samt 86 200 kr., varav 44 000 kr. torde få anses som engångskostnader, i anledning av förslagen om utökning av den tillfälliga personalen samt förstärkning av distriktsingenjörorganisationen. Vidare beräknar jag 61 000 kr. i engångskostnader för anskaffning av inventarier m. m. till vägförvaltningens i Malmöhus län nya lokaler, telefonväxel för vägförvaltningen i Jönköpings län samt av en ljuskopieringsapparat. Den begärda telefonväxeln för vägförvaltningen i Västernorrlands län torde enligt vad jag inhämtat icke behövas förrän under budgetåret 1957/58. Med hänsyn till rådande leveranssvårigheter bör den emellertid beställas redan under nästa budgetår, vilket torde få ske utan att särskild medelsanvisning härfor redan nu behöver äga rum. Då medelsbehovet under expensposten förutsättes nedgå med 7 000 kr. i anledning av överflyttning av viss personal till sjöfartsstyrelsen samt med 113 000 kr. avseende för innevarande budgetår beräknat engångsbelopp, skulle nettoökningen under posten uppgå till (15 000 + 49 000 + 86 200 + 61 000 — 7 000 — 113 000) 91 200 kr.

Slutligen förordar jag, att anslagsposten till underhåll och drift av tjänstebilar nedräknas med av styrelsen föreslaget belopp, 60 000 kr.

Vid bifall till mina förslag skulle anslaget uppföras med (4 123 300 + 35 000 + 91 200 — 60 000) 4 189 500 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vägförvaltningarna: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 4 189 500 kr., därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen.

[7] 5. De lokala vägnämnderna m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	200 000	211 700
1955/56 (statsliggaren s. 377)	175 000	
1956/57 (förslag)	200 000	

Yrkande

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1955) föreslår, att anslaget höjes med 25 000 kr.

Föredraganden

På grund av belastningen torde anslaget i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag böra upptagas till 200 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *De lokala vägnämnderna m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

[8] 6. Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	400 000	424 400
1954/55	450 000	635 200
1955/56 (statsliggaren s. 377)	450 000	
1956/57 (förslag)	600 000	

Yrkande

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1955) föreslår, att anslaget höjes till 600 000 kr.

Motiv

Av den totala belastningen under budgetåret 1954/55 belöpte 283 000 kr. på skador förorsakade av styrelsens motorfordon och vägmaskiner och 352 000 kr. på övriga skador. Den ökade belastningen i förhållande till föregående budgetår kan främst tillskrivas den starkt ökade trafiken.

Föredraganden

Med biträdande av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

VÄGUNDERHÅLL OCH VÄGBYGGNADER

[9] Allmän översikt över beräkningen av väganslagen m. m.

I. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen

I skrivelse den 31 augusti 1955 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* framlagt förslag till anslagsäskande för nästa budgetår i vad avser vägunderhåll och vägbyggnader m. m.

Styrelsen redogör till en början översiktligt för automobilskattemedlens specialbudget.

Under budgetåret 1954/55 har influtit i automobilskattemedel inklusive den särskilda investeringsavgiften för motorfordon ca 818,76 milj. kr. Anvisade anslag, som avräknas mot automobilskattemedlen, uppgår till ca 736,35 milj. kr. Härifrån avgår besparingar å förslagsanslag med ca 1,21 milj. kr., varför slutligt disponerade medel uppgår till (736,35 — 1,21) 735,14 milj. kr. Inkomsterna överstiger sålunda de disponerade medlen med (818,76 — 735,14) 83,62 milj. kr.

Då vid utgången av budgetåret 1953/54 ett underskott av ca 30,03 milj. kr. förelåg å automobilskattemedelsfonden, utgjorde fondens behållning den 30 juni 1955 (83,62 — 30,03) 53,59 milj. kr.

Reservationerna på anvisade anslag, som avräknas mot automobilskattemedlen, uppgick vid ingången av budgetåret 1954/55 till i runt tal 290,79 milj. kr. De kassamässiga utgifterna under samma budgetår har uppgått till ca 627,31 milj. kr. Reservationsökningen uppgår sålunda till (735,14 — 627,31) 107,83 milj. kr., varför reservationssumman vid utgången av budgetåret 1954/55 utgör (290,79 + 107,83) 398,62 milj. kr.

För budgetåren 1955/56 och 1956/57 har inkomsterna av automobilskattemedel av styrelsen beräknats till ca 900 resp. 935 milj. kr. Anvisade medel under budgetåret 1955/56 uppgår till ca 789 milj. kr. Äskandena för budgetåret 1956/57 avseende anslag, som avräknas mot automobilskattemedlen, uppgår till ca 934 milj. kr. Automobilskattemedelsfonden skulle vid utgången av budgetåret 1956/57 redovisa ett överskott av i runt tal 166 milj. kr.

Vad angår investeringsprogrammet erinrar styrelsen om sitt i petita för budgetåret 1952/53 framlagda, sedermera reviderade program för statliga väginvesteringar under åren 1952—1956. Styrelsen erinrar vidare, att till grund för bestämmande av storleken av beskattningen av motorfordonstrafiken kalkylerades med att i huvudsak erhålla täckning för de anslag till vägväsendet m. m. under femårsperioden 1955—1959 — i den del de avräknas mot automobilskattemedel — som i preliminär plan framlagts av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen till 1951 års utredning angående beskattningen av motorfordonstrafiken.

De i nämnda program på basis av 1952 års prisnivå angivna beloppen för statliga väginvesteringar och de faktiska investeringarna för samma ändamål under åren 1952—1954 framgår av följande siffror.

Kalenderår	Investerings- program Milj. kr.	Faktisk investering Milj. kr.	Skillnad Milj. kr.
1952	220	230 (246) ¹	+ 10 (+ 26)
1953	250	241 (275)	— 9 (+ 25)
1954	290	245 (245)	— 45 (— 45)
1955	320	245 (beräknad)	— 75
1956	355		
1957	390		
1958	425		
1959	450		

¹ Siffrorna inom parentes inkluderar sysselsättningsarbeten och vissa vägreparationer.

Såsom framgår av det anförda räknar styrelsen med en eftersläpning i förhållande till investeringsprogrammet om ca 120 milj. kr. vid utgången av år 1955. Härvid har hänsyn icke tagits till de belopp, som ianspråktagits för sysselsättningsarbeten och vissa vägreparationer.

I anslutning till det anförda betonar styrelsen nödvändigheten av att en planläggning av vägbyggnadsverksamheten efter ett visst program också fullföljes programenligt, samt hemställer med hänsyn till rådande eftersläpning av väginvesteringarna om statsmakternas förnyade ställnings-tagande i fråga om vägpolitiken på längre sikt.

Den fortgående utvecklingen av vägtrafiken har ytterligare skärpt kravet på snabbare förbättringar i fråga om framkomlighet och trafiksäkerhet på de mest trafikerade vägarna, icke minst infarterna till städer och samhällen. Det föreligger ett bestämt samband mellan de tre faktorerna vägtrafik, vägstandard (åstadkommen genom investeringar) och vägunderhåll. Landets vägnät är icke utbyggt med en standard, som svarar mot vägtrafikens krav. En relativt stor del av tillgängliga resurser måste därför läggas på underhållet. Vid avvägningen av de skilda behoven för vägunderhåll och vägbyggnader har styrelsen ansett det — sett på längre sikt — vara nödvändigt att så långt som möjligt begränsa anspråken på underhållsanslagen för att därigenom möjliggöra en snabbare upprustning och förnyelse av vägnätet.

På grund av rådande eftersläpning i vägbyggnadsverksamheten måste emellertid nu större resurser sättas in på underhållet. Om denna ökning av vägunderhållet skall kunna hållas nere till förmån för vägbyggnadsverksamheten, måste åtminstone det upplagda femårsprogrammet, innefattande en investeringsverksamhet av i runt tal 2,0 miljarder kr., genomföras. Eljest kommer vägunderhållet på grund av trafikens stegring att år från år kräva allt större arbetsinsatser. Väginvesteringarna måste sålunda ges en ökad prioritet. I anslutning härtill framhåller styrelsen, att en vidgad verksamhet, som kan innefatta stora arbetsprojekt, underlättar strävandena att åstadkomma säsongutjämning.

För *det statliga vägunderhållet* räknar styrelsen med en ökning av 70 milj. kr. till 300 milj. kr. Ökningen hänför sig till förändringar i löne- och prisnivå, större kostnader på grund av trafikökningen samt kostnader för en provisorisk standardhöjning för att motverka följderna av eftersläpningen i väginvesteringarna.

För *den statliga väg- och brobyggnadsverksamheten* upplager styrelsen det belopp, som framlagts i samband med utredningen angående beskattningen av motorfordonstrafiken, 390 milj. kr.

Vad angår *den kommunala väghållningen* äskar styrelsen på grund av inträffade kostnadsstegringar och trafikutvecklingen en uppräknig av underhållsanslaget från 31,3 till 42 milj. kr. För bidrag till byggande av vägar och gator räknar styrelsen med det anslagsbelopp, som framlagts i samband med utredningen angående beskattningen av motorfordonstrafiken, eller 110 milj. kr., vilket innebär en ökning med 20 milj. kr.

I fråga om *den enskilda väghållningen* har man att beträffande vägunderhållet emotse en fortgående utvidgning av det statsbidragsberättigade vägnätet, medförande ökat anslagsbehov för bidragsverksamheten. Styrelsen föreslår även en ökning av bidragsprocenten. På grund av det anförda upptages ett från 12,5 milj. kr. till 15,5 milj. kr. ökat anslagsbehov. Jämväl i fråga om bidrag till byggande av enskilda vägar räknar styrelsen med en höjning av anslaget, nämligen från 13 milj. kr. till 14 milj. kr.

För *administrativa och diverse ändamål* har upptagits 62 milj. kr., varvid dock de anslag under sjätte, nionde, elfte och tolfte huvudtitlarna, som äskas av andra myndigheter än väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, uppförts med samma belopp som för innevarande budgetår.

Totalt skulle alltså utgifterna på automobilskattemedelsbudgeten uppgå till 933,5 milj. kr. Inkomsterna har som nämnts av styrelsen beräknats till 935 milj. kr.

II. Delegationen för översiktlig vägplanering

På förslag av Kungl. Maj:t anvisade 1954 års riksdag medel för inrättande av ett särskilt utredningsorgan för planeringsfrågor inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (prop. 1/1954, VI, p. 3; SU 6; rskr. 6). Sedan Kungl. Maj:t genom beslut den 4 juni 1954 anbefallt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att verkställa en översiktlig planläggning av vägnätets utformning m. m. samt bemyndigat styrelsen att för ändamålet inrätta ett särskilt utredningsorgan av i huvudsak den utformning, som förutsatts i 1954 års statsverksproposition och i statsutskottets utlåtande häröver, har styrelsen sedermera inrättat ett sådant organ samt för ledningen av detsamma utsett en delegation, vilken antagit benämningen delegationen för översiktlig vägplanering.

I skrivelse den 8 september 1955 hemställer *delegationen för översiktlig*

vägplanering bl. a., att de anslag som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för budgetåret 1956/57 äskat för byggande av vägar och broar måtte beviljas, samt anför till stöd härför i huvudsak följande.

Delegationen har på grundval av den hittillsvarande utvecklingen av for-
donsbeståndet i Sverige samt produktions- och inkomstutveckling m. m.
jämfört med utvecklingen av motsvarande faktorer i USA under skilda
tidsperioder låtit utarbeta en snabbprognos rörande ökningen i motorfor-
donsbeståndet t. o. m. budgetåret 1960/61. Enligt denna prognos skulle
antalet motorfordon vid utgången av sagda budgetår uppgå till minst
990 000 personbilar, 141 900 lastbilar, 8 600 bussar samt 376 000 motor-
cyklar, vilket vida överträffar tidigare gjorda antaganden. En alternativ
beräkning visar ännu högre siffror för personbilar och lastbilar, nämligen
1 200 000 resp. 143 700.

Delegationen framhåller, att den trafikökning, som skulle följa av här
antydd utveckling av fordonsbeståndet, i förening med rådande tendenser
till utnyttjande inom lastbils- och busstrafiken av allt större och tyngre
fordon och fordonslaster, givetvis kommer att medföra betydligt ökade
krav på vägarnas bärighet och kvalitet i övrigt.

Med utgångspunkt från vissa siffror rörande vägnätets längd, tillåtet
axel- och boggietryck å olika vägar och broar samt tjälskadornas omfatt-
ning konstaterar delegationen, att en stor del av vägnätet redan nu icke
motsvarar trafikens behov och näringslivets berättigade krav på möjlig-
heter till ekonomiska transporter.

Delegationen har inrättat sitt arbete på att i första hand uppdraga rikt-
linjer till ett stamvägnät. Även om man räknar med ett mycket glest så-
dant, kompletterat med ett sekundärt nät av en till vägarnas trafikbety-
delse avpassad standard, torde kostnaderna härför approximativt kunna
uppskattas till 10 å 20 miljarder kr. Vid ett genomförande av ett upp-
rustningsprogram av här angiven omfattning under 15 å 20 år — den
längsta tidsperiod en sådan upprustning rimligen bör få taga i anspråk —
kräves sålunda i medeltal ett årligt investeringsbelopp av storleksord-
ningen $\frac{3}{4}$ miljard kr., vilket innebär en successiv stegring av den nuva-
rande investeringsvolymen till mer än det tredubbla.

Mot bakgrunden av det anförda framstår det enligt delegationen som
synnerligen angeläget, att de medel väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äskat
för kalenderåret 1957 till byggande av vägar och broar, 390 milj. kr., oav-
kortade ställes till styrelsens förfogande.

III. Länsvägnämndernas förbund

I skrivelse den 16 november 1955 understryker *länsvägnämndernas för-
bund* nödvändigheten av att åtgärder vidtages för genomförande av den
investeringsverksamhet på vägbyggnadsområdet, som väg- och vattenbygg-
nadsstyrelsens anslagsäskanden för budgetåret 1956/57 beräknas ge möj-

lighet till. Vidare hemställles, att definitiv ställning måtte tagas till en successiv ökning av vägbyggnadsverksamheten fram t. o. m. år 1959 i enlighet med det av styrelsen upplagda programmet.

Yttrande

I och II. *Arbetsmarknadsstyrelsen* är fullt medveten om de starka skäl, som talar för ett utökat vägbyggande och vilket ytterligare understrykes av delegationen för översiktlig vägplanering men vill för sin del, liksom föregående år, uttala sig för att i första hand möjligheterna till forcerad planläggning och projektering för en sådan verksamhet klarlägges.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sina petita uttalat, att en verksamhet av sådan omfattning, att den tillåter bedrivandet av stora arbetsobjekt, vore fördelaktig ur säsongutjämningsynpunkt. *Arbetsmarknadsstyrelsen* instämmer i detta uttalande. Väginvesteringarna torde kunna ökas genom att icke blott egenregi utan även entreprenadarbeten planeras och utföres så att de ger möjligast jämna sysselsättning året runt. Ur denna synpunkt kan en större investeringsram vara genomförbar än den hittills för år 1954 resp. 1955 fastställda. Skall såväl önskemålen om ett utökat ordinarie investeringsprogram som en ökad investeringsreserv tillgodoses, torde emellertid projekteringsverksamheten på vägområdet få ökas betydligt.

Föredraganden

Anslagsmedlen för den statliga väg- och brobyggnadsverksamheten har under föregående och innevarande budgetår anvisats i enlighet med det program för femårsperioden 1954/55—1958/59, som legat till grund för 1954 års riksdags beslut om automobils kattens storlek. På grund av arbetsmarknads- och konjunkturläget har emellertid en inskränkning i medelsanvändningen måst ske trots de därmed förenade olägenheterna för vägväsendet. Med hänsyn till de nackdelar ur planläggningssynpunkt, som är förknippade med att investeringsverksamheten ej får följa det program, efter vilket gällande flerårsplaner uppgjorts, har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställt, att statsmakterna måtte taga frågan om vägpolitiken på längre sikt under förnyat övervägande. Såväl väg- och vattenbyggnadsstyrelsens delegation för översiktlig vägplanering som länsvägnämndernas förbund har vidare i särskilda framställningar och i anslutning till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens petita understrukit behovet av ökade väginvesteringar. Delegationen, som beträffande nästa budgetårs anslag hemställt, att medel måtte äskas i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag och oavkortade ställas till styrelsens förfogande, har anmält, att den preliminärt uppskattat behovet av vägbyggande till ca 750 milj. kr. per år under en 15—20-årsperiod, vilket innebär en successiv stegring av den nuvarande investeringsvolymen till ungefär det tredubbla.

Det ekonomiska läget i landet kräver alltfört en hård åtstramning av bl. a. investeringarna inom hela samhället. Vid fördelningen av de produktiva resurser, som bedöms stå till buds, måste väginvesteringarna givetvis bedömas i förhållande till och avvägas mot andra angelägna behov inom icke blott den statliga sektorn utan även samhället i övrigt. Såsom tidigare belysts anmäler sig genom motorfordonstrafikens snabba ökning ett behov av upprustning av det allmänna vägnätet, som väsentligt överstiger vad som upptagits i vägbyggandets femårsprogram. Den avvägning, som måste ske vid en ifrågasatt omprövning av nämnda program, förutsätter därför i alldeles särskild grad en total överblick över samhällets resurser och behov i fråga om investeringar. Underlaget härför beräknas föreligga, sedan den nu igångsatta utredningen rörande den ekonomiska långtidsplaneringen under femårsperioden 1956—1960 slutförts. Detta kan beräknas ha skett i mitten av år 1956. Det torde därför tills vidare böra anstå med en omprövning av programmet. Jag förordar alltså, att medel för nästa budgetår anvisas för den ordinarie statliga väg- och brobyggnadsverksamheten i enlighet med programmet och väg- och vattenbyggnadsstyrelsens äskande.

Möjligheterna att kunna genomföra vägbyggnadsverksamheten enligt programmet kommer att bli beroende av utvecklingen inom samhälls-ekonomien. En bedömning av utsikterna härutinnan är mycket vanskelig att göra även för den allra närmaste framtiden. Jag förutsätter under anslagen till byggande av vägar och broar, att de inskränkningar i medelsanvändningen, som alltfört kan visa sig erforderliga på grund av det allmänna ekonomiska läget, liksom hittills får ske medelst av Kungl. Maj:t fastställda medelsförbrukningsramar. De med begränsningen av medelsanvändningen sammanhängande medelsbehållningarna under vägbyggnadsanslagen kan förutses komma att behövas, om det visar sig möjligt att genomföra femårsprogrammet.

Ehuru väg- och vattenbyggnadsstyrelsen icke föreslagit någon ytterligare medelsanvisning under anslaget till Vissa vägbyggnadsarbeten har jag, såsom närmare anmäles under anslaget, ansett mig böra äska 30 milj. kr. bl. a. med hänsyn till angelägenheten av att vägarbetenas andel i åtgärderna i säsongarbetslöshetsbekämpande syfte ökas.

Jag förordar således, att anslag för vägväsendet äskas hos riksdagen i huvudsak i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens petita utom i vad avser anslaget till Vissa vägbyggnadsarbeten, som torde böra upptagas med 30 milj. kr. mot äskat formellt belopp. Detta innebär, att anslagen till statliga väginvesteringar skulle ökas med ca 65 milj. kr. till 420 milj. kr. i förhållande till budgetåret 1955/56.

För det statliga vägunderhållet har jag ansett mig böra förorda väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag till medelsanvisning av 300 milj. kr., vilket innebär en uppräkning i förhållande till innevarande budgetår med 70 milj. kr.

I fråga om bidragsanslagen till den kommunala väghållningen tillstyrker jag en medelstildelning av sammanlagt 152 milj. kr., vilket motsvarar en höjning med tillhoppa 30,7 milj. kr. i förhållande till motsvarande anslag för innevarande budgetår. Av ökningen faller 20 milj. kr. på anslaget till Bidrag till byggande av vägar och gator och återstoden på anslaget till Bidrag till underhåll av vägar och gator.

Vad slutligen beträffar bidragsanslagen till enskild väghållning förordar jag en ökning av medelsanvisningen med 4 milj. kr., så att dessa anslag för nästa budgetår upptages med tillhoppa 29,5 milj. kr. Av denna ökning hänför sig 1,5 milj. kr. till ändrade bidragsgrunder beträffande det enskilda vägunderhållet.

För administration och diverse ändamål tillstyrker jag under andra anslagspunkter under sjätte huvudtiteln tillhoppa ca 42,6 milj. kr. att avräknas mot automobilskattemedlen. Under nionde, tionde, elfte och tolfte huvudtitlarna föreslås därjämte, att ca 24,6 milj. kr. skall avräknas. Totalt skulle alltså för de till administration m. m. hänförliga ändamålen ca 67,2 milj. kr. avräknas mot automobilskattemedlen, vilket i förhållande till innevarande budgetårs anslag innebär en ökning med omkring 10,1 milj. kr.

Enligt den sålunda redovisade beräkningen av väganlagen skulle dessa för budgetåret 1956/57 uppgå till sammanlagt (420 + 300 + 152 + 29,5 + 67,2) 968,7 milj. kr. eller exakt angivet 968 741 040 kr., vilket innebär en ökning i förhållande till motsvarande på riksstaten för innevarande budgetår uppförda anslagsbelopp med omkring 180 milj. kr.

Chefen för finansdepartementet har i annat sammanhang beräknat automobilskattemedelsinkomsterna för budgetåret 1956/57 till 1 030 milj. kr. Av detta belopp skulle alltså 968,7 milj. kr. disponeras för att täcka anslag på driftbudgeten. Återstoden, ca 61,3 milj. kr., torde få tillföras budgetutjämningsfonden och där redovisas under särskild titel. Genom en sådan fondering skapas finansiella möjligheter till en framtida utökning av investeringarna på vägområdet, när det samhällsekonomiska utrymmet här för föreligger.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte bereda riksdagen tillfälle att avgiva yttrande i anledning av vad jag sålunda anfört.

**Väghållningen på landet samt i städer och stadliksnande samhällen,
där kronan är väghållare**

[10] 7. Vägunderhållet

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1954/55	230	221,6	15,8
1955/56 (statsliggaren s. 378)	230		
1956/57 styrelsen	300		
föredraganden	300		

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen

Den relativt stora behållningen beror dels på för vägunderhållet gynnsamma förhållanden under budgetåret 1954/55, dels på att 5 milj. kr. enligt vad som anförts i föregående års petita avsiktligt innehållits hos styrelsen för att kunna överföras till budgetåret 1955/56.

I nyssnämnda petita beräknade styrelsen kostnaderna för vägunderhållet för innevarande budgetår till 235 milj. kr. För budgetåret 1956/57 beräknar styrelsen, att kostnaderna för det normala underhållet kommer att stiga med 20 milj. kr. i förhållande till vad styrelsen ursprungligen angivit för innevarande budgetår enligt följande.

	Milj. kr.
Kostnadsökningar i anledning av 1955 års kollektivavtal samt taxehöjningar etc.	7,0
» för underhåll av vägbanan genom ökad trafik ca	15,0
» för färjleder, varav 2 nya	0,7
» på grund av ökad längd allmänna vägar med ca 25 mil	0,6
	<u>23,3</u>
Härifrån avgår kostnadsminskningar till följd av ökad längd belagda vägar	3,5
	<u>Ökade kostnader ca 20,0</u>

Till följd av den redan uppnådda mekaniseringsgraden är det icke möjligt att öka mekaniseringen av underhållsverksamheten i samma takt som tidigare. Styrelsen nödgas därför, liksom för budgetåret 1955/56, räkna med ett minskat utbyte av rationaliseringsverksamheten och kalkylera med en kostnadsökning på grund av ökad trafik. Som framgår av det anförda har denna kostnadsökning uppskattats till 15 milj. kr.

Styrelsen har i sina tidigare vägunderhållsaskanden utgått från att vägbyggnadsanslagen gäves sådan storlek, att kostnader för förstärknings- och förbättringsarbeten icke skulle komma att belasta vägunderhållsanslaget.

I sin allmänna översikt i årets petita har styrelsen framhållit, att särskilda åtgärder nu emellertid krävs utöver det normala vägunderhållet. Härmed avses huvudsakligen påförande av förstärknings- och (eller) bärager på svaga vägar samt utförande i ökad utsträckning av enkla beläggningar på eller oljebehandlingar av mera trafikerade grusvägar. För dessa ändamål beräknar styrelsen 45 milj. kr.

För budgetåret 1956/57 skulle sålunda erfordras ett belopp av (235 + 20 + 45) 300 milj. kr. med följande fördelning på olika arbeten.

Arbete	Milj. kr.
Grusning m. m.	26
Dammbindning	34
Hyvling	21
Väggropp	12
Trummor, diken, slänter, räcken m. m.	28
Broar, bryggor, färjor	14
Belagd vägbana	16
Vinterväghållning	41
Materialtillverkning	37
Speciella förmåner till arbetare, vissa administrationskostnader m. m.	21
Katastrofreserv, främst försvårad vinterväghållning	5
Förstärkningsåtgärder i anslutning till underhållet	45
	300

Beräkningarna grundas på 1955 års löne- och prisnivå.

Yttrande

Arbetsmarknadsstyrelsen. Med hänsyn till att vägunderhållet numera i hög grad rationaliserats torde den ökning av väg- och vattenbyggnadsverkets kår av underhållsarbetare, som skulle följa av den av styrelsen begärda utökningen av vägunderhållet, icke bli alltför betydande.

Föredraganden

Jag vill först upptaga en fråga, som torde vara av den karaktär, att den bör anmälas för riksdagen.

I skrivelse den 12 februari 1954 har marinförvaltningen hemställt om ersättning med 38 000 kr. för vartdera budgetåret 1953/54 och 1954/55 för uppehållande av den i Stockholms kustartilleriförsvares regi bedrivna färjtrafiken över Vaxholmssundet och Oxdjupet i Stockholms län. Ersättningsbeloppen är beräknade med hänsyn till det inkomstbortfall, som under

nämnda budgetår uppkommit till följd av att förut utgående avgifter för befordran av passagerare och fordon å färjlederna genom Kungl. Maj:ts beslut tidigare borttagits. Ersättning för motsvarande inkomstbortfall — ehuru av mindre omfattning — under åren 1950 och 1951 har utgått till marinförvaltningen från anslaget till Bidrag till vissa kommunikationsändamål. För tiden den 1 januari 1952—30 juni 1953 har av vissa skäl intet bidrag begärts.

Ifrågavarande färjleder drivs i statlig regi genom militär myndighets försorg och fyller samma funktion som allmänna färjleder. Avsikten är också att färjtrafiken skall övertagas av väg- och vattenbyggnadsverket med början under år 1956 med trafiken över Vaxholmssundet. Starka skäl synes mig därför tala för att kostnaderna för inkomstbortfallet beträffande den civila trafiken bör bestridas på samma sätt som kostnaderna för driften av allmänna färjleder över huvud. Dessa sistnämnda kostnader belastar det statliga vägunderhållsanslaget. Jag avser därför, om riksdagen ej har något att erinra däremot, att i fortsättningen föreslå utbetalning från förenämnda anslag även av de ersättningar, som skäligen bör utgå till marinförvaltningen för inkomstbortfall i anledning av att trafiken på ifrågavarande färjleder befriats från avgifter.

Vidkommande anslagsbehovet för nästa budgetår har jag intet att erinra mot styrelsens beräkning av medel för det normala vägunderhållet.

Såsom styrelsen framhållit torde det vidare vara erforderligt att vidtaga åtgärder utöver det sedvanliga underhållet. För detta ändamål har styrelsen äskat 45 milj. kr. De olika slags förstärknings- och beläggningsarbeten, för vilka dessa medel är avsedda, torde på grund av deras i förhållande till övriga vägunderhållsarbeten långt drivna mekanisering komma att kräva en relativt begränsad efterfrågan på arbetskraft. Sett mot bakgrunden av de ökade påfrestningar på vägunderhållet, som den alltmera stegrade vägtrafiken medför, finner jag mig böra godtaga styrelsens förslag även i denna del. Jag utgår emellertid ifrån att det får ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om den begränsning av medelsförbrukningen för ifrågavarande förstärknings- och beläggningsarbeten, som kan visa sig erforderlig med hänsyn till konjunktur- och arbetsmarknadsläget.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vägunderhållet* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

[11] 8—11. Byggande av vägar och broar

	Anslag 1954/55	Nettoutgift ¹ resp. nettoinkomst	Reservation vid budget- årets utgång	Anslag 1955/56	Styrelsens förslag 1956/57	Föredra- gandens förslag 1956/57
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
8. Byggande av riksvägar	95,0	9,8	85,2	115	140	130
9. Byggande av länsvägar	203,0	34,2	168,8	215	224	234
10. Byggande av ödebygdevägar	10,0	1,7	8,3	12	12	12
11. Byggande av storbroadar	12,0	0,3	12,3	13	14	14
	320	45,4	274,6	355	390	390

¹ Inklusive inkomster om 9,6 resp. 27,3, 0,5 och 0,4 milj. kr. avseende överföring av behållningar från äldre anslag.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen

Under anslagen till den statliga väg- och brobyggnadsverksamheten per den 1 januari 1954 tillgängliga medel uppgick till 249,4 milj. kr. Lägges härtil tilläggsstat för budgetåret 1953/54 anvisat belopp, 35 milj. kr., disponerades sålunda totalt 284,4 milj. kr. för kalenderåret 1954. Medelsförbrukningen under sagda år uppgick till 244,8 milj. kr. Behållningen den 1 januari 1955 utgjorde 37,8 milj. kr., exklusive behållningarna under anslagen till Byggande av bro vid Bergnäset och Byggande av bro vid Hjulsta. Då för kalenderåret 1955 anvisats 320 milj. kr. uppgår de för samma år tillgängliga medlen till 357,8 milj. kr. För kalenderåret 1956 har tillhopa 355 milj. kr. anvisats.

Vid upprättandet av flerårsplaner för perioden 1955—1959 har styrelsen utgått ifrån det tidigare i den allmänna översikten berörda investeringsprogrammet. För åren 1955 och 1956 har också anslag, överensstämmande med totalbeloppen i detta program anvisats. Även anslagen för år 1957 (budgetåret 1956/57) bör, som tidigare nämnts, följa denna plan och sålunda upptagas till ett totalbelopp av 390 milj. kr. Härigenom skulle medel bli tillgängliga för flerårsplanernas tre första år.

Fördelningen på olika anslagsändamål av för åren 1955 och 1956 anvisade medel och de belopp, som för åren 1957—1959 legat till grund för flerårsplanernas upprättande, är följande.

	Anvisat belopp Milj. kr.		I flerårsplanen upptagna belopp Milj. kr.		
	1955	1956	1957	1958	1959
Byggande av riksvägar	95	115	140	150	160
Byggande av länsvägar	203	215	224	247	260
Byggande av ödebygdevägar	10	12	12	13	14
Byggande av storbroadar	12	13	14	15	16
	320	355	390	425	450

Spörsmålet om avvägningen mellan de skilda anslagsändamålen är — sett på längre sikt — en av de betydelsefullaste frågor, som delegationen för översiktlig vägplanering har att klarlägga. I avvaktan på detta utredningsresultat torde man liksom hitintills få lita till tidigare undersökningar och allmän kännedom om vägnätet och vägtrafikens utveckling. I sina petita för innevarande budgetår framhöll styrelsen, att trafikökningen på de genomgående vägarna var större än på det rent lokala vägnätet. Detta tyder på ett särskilt accentuerat behov av genomgående vägförbindelser av hög klass. Det är därför angeläget, att utbyggnaden av ett sådant vägnät genomföres så snart som möjligt. Flerårsplanerna för perioden 1955—1959 syftar till en vägbyggnadsverksamhet med angiven inriktning. Styrelsen vill emellertid upplysa om att även vid ett fullföljande av planerna åtskilliga delar av riksvägarna vid periodens utgång alltså kommer att kvarligga som grusvägar med otillräcklig standard. Det sagda talar för att den i det föregående angivna fördelningen mellan anslagen till riksvägar och länsvägar bör bibehållas.

Vad angår anslaget till Byggnad av storbroar erinrar styrelsen om vad statsutskottet vid 1955 års riksdag anfört rörande detta anslag (SU 6 s. 19) samt framhåller i anslutning härtil, att styrelsen vid sina beräkningar av anslagsbehovet för budgetåret 1954/55 utgått från såväl de nybyggnadsföretag som de ombyggnadsarbeten, som borde utföras under år 1955, och med ledning härav äskat 12 milj. kr. Detta belopp anvisades även av riksdagen. Arbetet med upprättande av flerårsplanerna har bedrivits med utgångspunkt från statsmakternas beslut i fråga om anslagstekniken. Preliminärt har styrelsen därvid räknat med en successiv stegring av anslaget med 1 milj. kr. för vardera av åren 1956—1958 samt med ett oförändrat anslag av 15 milj. kr. för år 1959. I styrelsens slutliga förslag till flerårsplaner har sistnämnda belopp med hänsyn till angelägenheten av ökad medelstildelning under anslaget dock höjts till 16 milj. kr.

Då tillgången på bl. a. teknisk personal är begränsad, skulle en utbyggnad av storbroarna i större omfattning än som förutsatts i här redovisade förslag till flerårsplaner medföra en minskning i utbyggnadstakten för övriga broar.

På grund av det anförda anser styrelsen det till byggande av vägar och broar för kalenderåret 1957 äskade beloppet, 390 milj. kr., böra fördelas på sätt förutsatts vid flerårsplanernas upprättande, nämligen med 140 milj. kr. på byggande av riksvägar, 224 milj. kr. på byggande av länsvägar, 12 milj. kr. på byggande av ödebygdsvägar och 14 milj. kr. på byggande av storbroar.

Föredraganden

Av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens redogörelse för utfallet av den statliga ordinarie väg- och brobyggnadsverksamheten framgår, att medels-

förbrukningen under år 1954 uppgick till 244,8 milj. kr. De vid början av år 1955 disponibla medlen för den ordinarie verksamheten utgjordes av ett överskott från tidigare års verksamhet om ca 39,6 milj. kr. samt de på riksstaten för budgetåret 1954/55 anvisade, för kalenderåret 1955 avsedda anslagen om 322,1 milj. kr. eller tillhopa 361,7 milj. kr. Härvid har hänsyn även tagits till anslagen till Byggnad av bro vid Bergnäset och Byggnad av bro vid Hjulsta. Med hänsyn till konjunktur- och arbetsmarknadsläget har Kungl. Maj:t sett sig nödsakad att genomföra en begränsning av den för år 1955 tänkta ramen om ca 320 milj. kr. för väginvesteringarna. Ramen fastställdes därvid ursprungligen i början av året till 250 milj. kr., motsvarande i stort sett vad som investerades i vägar under år 1954. Sedermera omprövades ramens storlek och kunde successivt höjas för att i oktober fastställas till 275 milj. kr. Medelsförbrukningen under år 1955 kan beräknas komma att stanna vid ca 260 milj. kr.

Anslagen för innevarande budgetår är beräknade för en omslutning under år 1956 av 355 milj. kr. Om man utgår från dagens konjunkturläge, föreligger emellertid tyvärr mindre gynnsamma förutsättningar för en investeringsverksamhet av sådan omfattning på förevarande område. Genom beslut den 18 november 1955 har Kungl. Maj:t meddelat väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att investeringsverksamheten under år 1956 tills vidare bör anpassas inom en ram av 275 milj. kr. eller samma rambelopp som slutligt fastställdes på hösten för år 1955. Därtill kommer ett belopp av drygt 8 milj. kr., avseende Sveriges kostnadsandel under år 1956 i den s. k. Trondheimsvägen. Besked har alltså kunnat lämnas några månader tidigare för år 1956 än i förhållande till år 1955, vilket har betydelse för planerandet av vägbyggnadsarbetena.

För nästa budgetår har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen begärt 390 milj. kr. enligt det program för femårsperioden 1954/55—1958/59, som lagts till grund för statsmakternas beslut om motorfordonstrafikens beskattning. Det är av flera skäl icke möjligt att redan nu taga ställning till frågan om lämplig och möjlig medelsförbrukningsram för den statliga väg- och brobyggnadsverksamheten under år 1957. Mycket talar för att förevarande anslag kommer att uppvisa betydande medelsbehållningar vid slutet av år 1957. Som jag anfört i den allmänna översikten är jag dock ej beredd att nu ompröva riktlinjerna för denna verksamhet utan förordar att anslagsmedel tills vidare anvisas för ändamålet i enlighet med nämnda femårsprogram. Jag föreslår därför, att anslagen till de statliga väg- och broinvesteringarna för nästa budgetår uppföres med sammanlagt 390 milj. kr.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om den begränsning av medelsförbrukningen, som eventuellt kan bli erforderlig även under år 1957 med hänsyn till konjunktur- och arbetsmarknadsläget. Det bör emellertid också få ingå i Kungl. Maj:ts befogenheter att om arbetsmarknadsläget så påkallar — på liknande sätt som medgivits för innevarande bud-

getår — bemyndiga vägförvaltningarna att utöka byggnadsverksamheten genom att under budgetåret i förväg taga i anspråk erforderliga belopp av de medel på de kalenderårsberäknade anslagen, som är avsedda för den ordinarie verksamheten under andra halvåret 1957.

Jag övergår nu till frågan hur totalbeloppet för budgetåret 1956/57 (arbetsåret 1957) skall fördelas på de fyra anslagen till byggande av vägar och broar. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslår en fördelning av äskade 390 milj. kr. med 140 milj. kr. till Byggande av riksvägar, 224 milj. kr. till Byggande av länsvägar, 12 milj. kr. till Byggande av ödebygdsvägar och 14 milj. kr. till Byggande av storbroar. Jämfört med fjolårets medelsanvisning innebär styrelsens förslag, att 25 milj. kr. av den äskade medelsökningen om 35 milj. kr. lägges på anslaget till Byggande av riksvägar medan anslaget till Byggande av länsvägar föreslås ökat med 9 milj. kr. och anslaget till Byggande av storbroar med 1 milj. kr. Anslagsbeloppet till Byggande av ödebygdsvägar föreslås oförändrat. Vad angår fördelningen mellan anslagen till riksvägar och länsvägar anser jag mig böra på samma sätt som i förra årets statsverksproposition fästa något större avseende vid det föreliggande stora upprustningsbehovet i fråga om länsvägsnätet än vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen gjort. Jag förordar, att riksvägsanslaget ökas med 15 milj. kr. till 130 milj. kr. och att av de nya medlen 19 i stället för föreslagna 9 milj. kr. reserveras för länsvägsanslaget, som i så fall skulle uppföras med 234 milj. kr. Beträffande storbroanslaget torde, av de skäl styrelsen anfört, en större ökning av detsamma än vad styrelsen föreslagit f. n. icke möjliggöra en i och för sig önskvärd stegrad takt i byggande av storbroar. I detta sammanhang må nämnas att storbroanslaget vid ingången av år 1956 torde komma att uppvisa ett överskott om ca 8 milj. kr. Under sådana förhållanden synes styrelsens förslag till anslagsberäkning för nästa budgetår i fråga om storbroar böra godtagas. Jag tillstyrker även förslaget, att anslaget till Byggande av ödebygdsvägar upptages med oförändrat belopp eller med 12 milj. kr.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för budgetåret 1956/57 anvisa följande reservationsanslag att avräknas mot automobilskattemedlen, nämligen till

a) Byggande av riksvägar	kr. 130 000 000
b) Byggande av länsvägar	» 234 000 000
c) Byggande av ödebygdsvägar	» 12 000 000
d) Byggande av storbroar	» 14 000 000

[12] 12. Vissa vägbyggnadsarbeten

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1954/55	100	5 134 000	1 216 600
1955/56 (statsliggaren s. 379)	100		
1956/57 (förslag)	30 000 000		

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. $3\frac{1}{8}$ 1955) anför, att det knappast torde vara möjligt att förutse medelsbehovet för budgetåret 1956/57 för ifrågavarande ändamål. Med hänsyn härtill synes lämpligen det förfarande böra komma i fråga, som vid sidan av medelsanvisning fått tillämpas under senare budgetår, nämligen ianspråktagande vid behov av anslag å allmän beredskapsstat. Styrelsen har därför icke ansett sig nu böra äska medel under denna anslagsrubrik.

Föredraganden

Förevarande anslag är närmast avsett att finansiera vägbyggnadsarbeten i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens eller arbetsmarknadsstyrelsens regi i syfte dels att avhjälpa vissa säsongmässiga sysselsättningssvårigheter med avseende på vägväsendets arbetarpersonal och dels att bereda sysselsättning åt friställd arbetskraft inom skogsbruket m. m. I den mån så med hänsyn till arbetsmarknadsläget prövas erforderligt må anslaget även användas till ett förstärkt underhåll samt till bidrag till sådana enskilda och kommunala vägföretag, som enligt normala grunder är berättigade till sådant bidrag. Anslaget må jämväl tjäna som reserv för vissa andra extra ordinära ändamål, som närmare angivits i 1952 års statsverksproposition (VI ht p. 21). Som en förutsättning för anslagets användning gäller, att det endast får disponeras för sådana företag, som kan bedrivas utan förfång för arbetskraftsförsörjningen för de arbeten, vilka samtidigt skall utföras i ordinarie ordning.

Av anslaget återstod vid utgången av budgetåret 1954/55 ca 1 217 000 kr.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har icke ifrågasatt någon ytterligare medelsanvisning under detta anslag för nästa budgetår utan i stället föreslagit att om behov därav skulle uppkomma ianspråktagande av anslag å allmän beredskapsstat skulle ske. Emellertid kan, som chefen för socialdepartementet vid anmälan denna dag av anslaget till Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. anført, redan nu förutses, att behov för nästa budgetår av att sätta igång väg- och gatuarbeten i säsongarbetslöshetsbekämpande syfte kommer att föreligga. Jag anser det därför riktigtast att räkna med medel härför. Sedan säsongutjämnningen inom det ordinarie vägbyggandet numera drivits mycket långt, blir det huvudsakligen annan arbetskraft än vägarbetare, som kommer att sysselsättas i ifråga-

varande arbeten. Dessa arbeten kommer därför i fortsättningen att praktiskt taget helt få karaktären av beredskapsarbeten. Som i nyssnämnda sammanhang ävenledes anförts av chefen för socialdepartementet undersöker arbetsmarknadsstyrelsen möjligheterna att i större utsträckning än de senaste åren driva väg- och gatuarbeten i säsongarbetslöshetsbekämpande syfte. Många av ifrågavarande vägbyggnadsföretag kommer att avse arbeten, som är upptagna i gällande flerårsplaner för den ordinarie vägbyggnadsverksamheten och som på så sätt kan komma att utföras tidigare än vad som eljest skulle bliva fallet. Under föregående budgetår uppgick kostnaderna för dylika arbeten till 18 milj. kr. För innevarande budgetår beräknas de till 22,5 milj. kr. Jag föreslår med hänsyn till det anförda, att under förevarande anslag för nästa budgetår upptages ett belopp av 30 milj. kr. att användas, i den mån så blir erforderligt, huvudsakligen för utförande av beredskapsarbeten på vägar och gator i enlighet med anslagets hittillsvarande användningsområde beträffande arbetsobjekten.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa vägbyggnadsarbeten* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Väghållningen i städer och stadsliknande samhällen, som är väghållare

[13] 13. Bidrag till underhåll av vägar och gator

	Anslag Milj. kr.	Nettoutgift Milj. kr.
1954/55	31,2	31,2
1955/56 (statsliggaren s. 380)	31,3	
1956/57 styrelsen	42,0	
föredraganden	42,0	

Bidrag från förevarande anslag utgår enligt en av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för fyra år i sänder fastställd kostnadsberäkning. Jämknings av sådan beräkning kan ske under löpande fyraårsperiod i den mån väg- och gatuhållningsskyldigheten ökas genom inkorporering, förändring av enskild väg till allmän eller förklaring att gata skall anses såsom för biltrafiken viktig eller eljest då väsentligen förändrade förhållanden i avseende å underhållet inträder. Förändringar i prisläge eller trafikintensitet föranleder icke dylik jämkning.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen

Under budgetåren 1952/53—1955/56 har anslaget fördelats mellan resp. städer och samhällen enligt en av styrelsen under år 1952 fastställd kost-

nadsberäkning för fyraårsperioden 1952—1955. Vid den nu aktuella omprövningen av underhållskostnaderna för fyraårsperioden 1956—1959 kommer prisstegringen och den särskilt i städerna starka trafikökningen, som inträffat under de föregående åren, att på en gång påverka underlaget för anslagsberäkningen. Härutöver har man att räkna med en avsevärd stegring av det totala statsbidragsberättigade väg- och gatunätet.

Med ledning av styrelsens erfarenheter av kostnadsstegringen för det statliga vägunderhållet sedan budgetåret 1952/53 (ca 20 %) och med beaktande av att den stora trafikökningen i städerna i förening med den därstädes begränsade byggnadsverksamheten i fråga om gator och vägar medför en mycket snabb stegring av underhållskostnaderna, har styrelsen uppskattat det ökade medelsbehovet för budgetåret 1956/57 till 35 % av de verkliga underhållskostnaderna för statsbidragsberättigade gator och vägar under år 1952.

I enlighet med det anförda har anslaget beräknats till 42 milj. kr.

Föredraganden

Den föreslagna anslagsökningen är såsom framgår av det anförda en följd av främst den trafikstegring och den förskjutning i kostnadsnivån, som skett under den senaste fyraårsperioden och som först nu slår igenom i anslagsberäkningen.

Då väg- och vattenbyggnadsstyrelsens beräkning av anslaget för nästa budgetår icke givit mig anledning till erinran, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till underhåll av vägar och gator* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 42 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

[14] 14. Bidrag till byggande av vägar och gator

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1953/54	51,5 ¹	29,3	52,3
1954/55	80,0	48,6	83,7
1955/56 (statsliggaren s. 380)	90,0		
1956/57 styrelsen	110,0		
föredraganden	110,0		

¹ Varav 1,5 milj. kr. anvisade på tilläggsstat.

Enligt nu gällande bestämmelser utgår för byggande av allmän väg och iordningställande av för biltrafiken viktig gata, i mån av tillgång på där-

till anslagna medel, statsbidrag med 95 % till städer och samhällen, som är väghållare. Bidragen utgår enligt en fördelningsplan, som efter länsstyrelsernas hörande upprättas och fastställs av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för tvåårsperioder.

I. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen

Sedan väg- och vattenbyggnadsstyrelsen lämnat vissa sifferuppgifter om utfallet av förevarande verksamhet sedan år 1944, framhåller styrelsen bl. a., att trafikökningen på städernas infarts- och genomfartsvägar är särskilt stor. Detta har i många fall medfört att trafikledernas kapacitet blivit helt otillräcklig. Det är därför nödvändigt, att byggnadsverksamheten, när det gäller städernas vägar och gator — i likhet med landsbyggdets vägbyggnad — snarast får en omslutning, som minst motsvarar det program, som förutsattes vid den senaste behandlingen av bilskattefrågan.

Stockholms stads gatunämnd har i skrivelse till styrelsen den 6 juli 1955 framhållit sitt stigande behov av statsbidragsmedel samt begärt att styrelsen i sina petita för nästa budgetår måtte upptaga så stora anslag till städernas gatu- och väghållning, att Stockholms stad kan erhålla statsbidrag till den storlek, som svarar mot stadens verkliga behov och kostnader för såväl byggande som underhåll av det statsbidragsberättigade väg- och gatunätet.

I sina petita för budgetåret 1955/56 utgick styrelsen ifrån ett anslag för budgetåret 1956/57 om 110 milj. kr., vilket tillsammans med för innevarande budgetår anslagna medel skulle innebära ett sammanlagt anslagsbelopp av ca 200 milj. kr. för åren 1956—1957, som omfattas av nästa fördelningsplan. Styrelsen utgår ifrån att den sålunda avsedda utökningen av verksamheten skall fullföljas och äskar för nästa budgetår ett anslag av 110 milj. kr.

II. Stor-Stockholms trafikutredning har i skrivelse den 17 oktober 1955 hemställt, att anslaget måtte upptagas till minst 140 milj. kr.

Yttrande

I. Arbetsmarknadsstyrelsen framhåller att vad styrelsen beträffande den statliga väg- och brobyggnadsverksamheten anfört angående företagens planläggning och den inbördes avvägningen av investeringarna äger tillämpning även för arbeten, som utförs med anlitande av förevarande bidragsanslag.

Föredraganden

Den nu aktuella anslagsberäkningen avser bidragsbehovet för kalenderåret 1957.

Fördelningsplanen för åren 1954 och 1955 innefattar enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen en sammanlagd omslutning i statsbidragskostnader av 245 milj. kr., därvid hänsyn tagits till kostnadsökningar m. m., som skett sedan de i planen ingående företagen kalkylerades. De för denna tid häremot svarande tillgängliga bidragsmedlen — nämligen för budgetåren 1953/54 och 1954/55 anvisade anslag efter vissa smärre avdrag och med bortseende från det belopp om 1,5 milj. kr., som i sysselsättningsutjämnande syfte anvisats på tilläggsstat för budgetåret 1953/54 — uppgår till $(44 + 75)$ 119 milj. kr. Det återstående beräknade behovet av statsbidrag för i nämnda fördelningsplan upptagna arbeten utgör sålunda $(245 - 119)$ 126 milj. kr.

Vad gäller anslagstilldelningen i förhållande till bidragsbehovet för utförda arbeten är förhållandet följande. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har under hand meddelat, att de arbeten, ingående i förevarande fördelningsplan, vilka städerna utfört före den 1 januari 1955, beräknas motsvara ett statsbidragsbelopp, som jämte förefintlig eftersläpning av anslagstilldelningen från den närmast föregående fördelningsplanen överstiger de för år 1954 avsedda bidragsmedlen med omkring 6,5 milj. kr. Styrelsen har räknat med att denna s. k. överdisponering av anslaget skall täckas i efterhand av anslagsmedel, som anvisas för följande år. Under år 1955 beräknar väg- och vattenbyggnadsstyrelsen enligt uppgift, att anläggningsverksamheten inom ramen för 1954—1955 års fördelningsplan skall få en omslutning av ca 55 milj. kr., räknat i statsbidragskostnader. I enlighet härmed skulle berörda eftersläpning av anslagstilldelningen i förhållande till bidragsbehovet för utförda arbeten vid ingången av år 1956 alltså ha förbytts i en behållning om $(75 - 6,5 - 55)$ 13,5 milj. kr.

De under år 1954 utförda bidragsberättigade arbetena enligt fördelningsplanen motsvarar enligt uppgift en bidragstilldelning av 35 milj. kr. Under år 1955 beräknas såsom nämnts motsvarande arbeten bli utförda till ett statsbidragsbelopp av omkring 55 milj. kr. De för budgetåret 1955/56 anvisade, för kalenderåret 1956 avsedda bidragsmedlen utgör 90 milj. kr. För år 1957 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen begärt ett anslagsbelopp av 110 milj. kr. Vid bifall härtill skulle de disponibla medlen för åren 1956 och 1957 uppgå till $(13,5 + 90 + 110)$ 213,5 milj. kr. Styrelsen har preliminärt räknat med att förbrukningen av dessa medel kommer att uppgå till ca 85 milj. kr. under år 1956 och ca 125 milj. kr. under år 1957.

För tillgodoseende av de stora bidragsbehoven på förevarande område har anslaget successivt uppräknats för budgetåren 1954/55 och 1955/56. Vad angår anslagsberäkningen för nästa budgetår har Stor-Stockholms trafikutredning hemställt om en höjning av anslaget till minst 140 milj. kr. Ehuru alltjämt stora behov otvivelaktigt förefinnes, är likväl möjligheterna att öka byggnadsverksamheten genom höjd medelstilldelning i

rådande arbetsmarknadsläge begränsade. Redan av denna anledning anser jag mig icke kunna förorda en höjning av anslaget av den storleksordning utredningen föreslagit. Med hänsyn härtill torde anslagsökningen i likhet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag böra begränsas till 20 milj. kr. och anslaget således för nästa budgetår uppföras med 110 milj. kr., vilket belopp också förutsatts i samband med utredningen angående beskattningen av motorfordonstrafiken.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till byggande av vägar och gator* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 110 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Enskild väghållning

[15] 15. Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1954/55	10,5	10,4	3,5
1955/56 (statsliggaren s. 380)	12,5		
1956/57 styrelsen	15,5		
föredraganden	15,5		

Anslagets användning regleras bl. a. genom bestämmelserna i kungörelsen den 19 december 1952 angående statsbidrag till enskild väghållning (SFS 793/52). Enligt dessa bestämmelser utgår underhållsbidrag med 60 % och, då synnerliga skäl föreligger, med 75 % av den beräknade kostnaden för underhåll av bidragsberättigad enskild väg. Beträffande varje sådan väg skall ny uppskattning av underhållskostnaden (omuppskattning) ske minst vart femte år. Till åtgärd, som prövas erforderlig ur trafiksäkerhetssynpunkt å väg, till vilken underhållsbidrag beviljats, må särskilt bidrag, s. k. iståndsättningsbidrag, utgå med högst 60 % av den för sådan åtgärd beräknade kostnaden. I proposition nr 221/1952 har lämnats en redogörelse för de åtgärder, till vilka iståndsättningsbidrag må utgå. Jämlikt 28 § bidragskungörelsen har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen utfärdat närmare anvisningar rörande tillämpning av kungörelsen. Arbeten av större omfattning är att betrakta som byggnadsåtgärder. Till dessa kan byggnadsbidrag beviljas.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen

Styrelsen redovisar först resultatet av en av styrelsen på uppdrag av Kungl. Maj:t företagen utredning om en höjning av statsbidraget till underhåll av enskilda vägar m. m.

Genom beslut den 12 maj 1955 anbefallde Kungl. Maj:t väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att i anledning av vad statsutskottet i sitt utlåtande nr 6/1955 anfört under förevarande anslag — i anledning av tvenne likalydande motioner (I: 276 och II: 356) — överväga frågan om en ökning av den procentsats, efter vilken statsbidrag utginge till underhåll av enskilda vägar, samt att till Kungl. Maj:t snarast möjligt redovisa de åtgärder, som i berörda hänseende kunde synas befogade.

Styrelsen erinrar till en början om att frågan om en ändring av grunderna för underhållsbidraget till enskilda vägar senast prövats av 1952 års riksdag i anledning av förenämnda proposition. Härvid beslöts bl. a. bibehållande av det s. k. normalbidraget vid 60 % och av det högre underhållsbidraget vid 75 % men en uppmjukning av villkoret för erhållande av sistnämnda bidrag samt en utvidgning av istandsättningsbidragets användningsområde.

Inledningsvis framhålles vidare, att det finns ett visst samband mellan bidragsprocenten och kravet på kontroll över de verkliga kostnaderna från statsmakternas sida. Ju närmare bidraget kommer de verkliga kostnaderna desto starkare framträder kravet på kontroll. Med hänsyn härtill och då det hittillsvarande systemet med utbetalande av bidrag på beräknad kostnad måste anses tillfredsställande för såväl vägintressenterna som statsverket, bör statsbidragets storlek och bidragsbestämmelserna i övrigt avvagas på ett sådant sätt, att systemet kan bibehållas även i fortsättningen.

Då det är synnerligen svårt att finna någon fast grund för bestämmande av den skäligen storleken av statsbidraget, har styrelsen utgått från statsmakternas ställningstagande i frågan vid 1952 års riksdag. Sedan dess har en kostnadsökning för vägunderhållet inträtt. Det gäller då att avgöra om denna ger anledning att höja bidragen.

Kostnadsökningen kan sägas ha uppstått av två helt skilda anledningar. Den ena är den förändring av penningvärdet, som skett. Styrelsen anser icke denna motivera någon höjning av statsbidraget. Den andra orsaken till kostnadsstegringen är trafikökningen. Denna belastar onekligen vägintressenterna i hög grad och kan, enligt styrelsen, anses utgöra skäl för en sådan höjning av bidragsprocenten, att väghållarna åtminstone erhåller kompensation för den del av kostnadsökningen, som orsakas av annan trafik än för väghållarnas räkning. Mot bakgrunden av de överväganden rörande vägväsendets finansiering, som gjordes vid senaste behandlingen av motorfordonsbeskattningen, torde kunna hävdas, att kompensation bör ske jämväl för den kostnadsökning, som föranleds av trafik för väghållarnas egen räkning. Då närmare uppgift rörande trafikökningen på de

enskilda vägarna eller dess fördelning på olika slags trafik saknas, är man hänvisad till att utgå från annat material för att få en uppfattning om inom vilka gränser en skälig höjning av bidragsprocenten bör ligga.

På grundval av från vägförvaltningarna inhämtat material har gjorts en kostnadsundersökning av de vägar, för vilka omuppskattning av underhållskostnaderna utförts år 1955. Dessa vägar har sålunda dessförinnan senast kostnadsuppskattats år 1950. Härvid uppgick den sammanlagda beräknade underhållskostnaden till 3 670 000 kr. Den uppskattade underhållskostnaden för samma vägar år 1955 utgör 5 010 000 kr. De enskilda vägintressenterna, vilka i det stora flertalet fall haft att bidraga med 40 % av underhållskostnaden, har sålunda enligt de år 1950 gjorda beräkningarna haft att vidkännas en underhållskostnad av sammanlagt $\frac{(40 \cdot 3\,670\,000)}{100}$

1 468 000 kr. Om vägintressenterna även efter 1955 års uppskattning skulle delta i underhållskostnaden med samma totalbelopp som år 1950, skulle deras andel komma att bli ca 30 % av den år 1955 beräknade kostnaden, vilket skulle ernås om statsbidraget utgick med 70 %. En på samma sätt genomförd beräkning av år 1954 omuppskattade vägar, vilka dessförinnan senast kostnadsuppskattades år 1949, har givit i huvudsak samma resultat.

Med hänsyn till att en del av den konstaterade kostnadsökningen beror på penningvärdesförsämringen, föreslår styrelsen att en höjning av bidragsprocenten begränsas till 5 % och att bidragen således bestämmas till 65 resp. 80 %. Vad angår det lägre bidraget, skulle denna höjning innebära en minskning av den enskildes andel i kostnaderna med en åttondel.

Vid sina överväganden har styrelsen även ifrågasatt att ytterligare utsträcka tillämpningsområdet för det högre bidraget. Detta skulle emellertid enligt styrelsens uppfattning leda till att huvudparten av de statsbidragsberättigade enskilda vägarna skulle erhålla detta bidrag. Härigenom skulle syftet med detsamma, att utgöra ett extra tillskott i speciella fall, helt förfelas. Nuvarande principer för det högre bidragets användning bör därför gälla även i fortsättningen.

Styrelsen har ej funnit skäl föreslå en ändring av statsbidragsprocenten till byggande av enskilda vägar, vilken alltså bör bibehållas vid 60 resp. 75 %. Då iståndsättningsarbeten i realiteten är byggnadsarbeten, ehuru av mindre omfattning, anser styrelsen, att även iståndsättningsbidraget bör utgå enligt oförändrad procentsats.

I fråga om tillämpningsområdet för iståndsättningsbidrag erinrar styrelsen, att sådana bidrag f. n. utgår till åtgärder för att vidmakthålla eller öka trafiksäkerheten. Den inträdda trafikökningen motiverar enligt styrelsen en utvidgning av tillämpningsområdet till att omfatta även arbete, som syftar till att öka framkomligheten på vägarna. Styrelsen föreslår, att till iståndsättningsarbeten skall hänföras åtgärd för förstärkning av väg, på en lokalt avgränsad kortare sträcka, som eljest skulle nedsätta möjlig-

heten att på lämpligt sätt utnyttja en hel väg. Erfordras genomgående förstärkning av en väg för att den skall bli trafikduglig bör alltså — om bidrag skall beviljas — byggnadsbidrag ifrågakomma. Till åtgärder ägnade att öka framkomligheten på en väg hör även anordnande av mötesplatser. Styrelsen anser, att iståndsättningsbidrag bör kunna beviljas även härför i den omfattning, som med hänsyn till vägens trafikbetydelse bedömes erforderligt.

Om styrelsens förslag i detta hänseende vinner statsmakternas bifall, erfordras sådan ändring i 17 § första stycket statsbidragskungörelsen (SFS 793/52), att iståndsättningsbidraget kan beviljas förutom till åtgärder, som prövas erforderliga ur trafiksäkerhetssynpunkt, även till åtgärder för trafikens framkomlighet. Sammanfattningsvis synes då iståndsättningsarbetena kunna betecknas som åtgärder erforderliga ur trafiksynpunkt.

De nya bidragsreglerna bör tillämpas fr. o. m. år 1956 och, i vad avser bidragsprocentens storlek, gälla jämväl bidrag, varom länsstyrelsen tidigare meddelat beslut.

Styrelsen övergår härfter till att redogöra för medelsbehovet under nästa budgetår.

Den bokföringsmässiga behållningen å anslaget den 30 juni 1955, i runt tal 3,5 milj. kr., utgjordes av en hos Kungl. Maj:t förefintlig reservation av ca 0,1 milj. kr. samt av reservationer hos länsstyrelserna av sammanlagt ca 3,4 milj. kr. Av sistnämnda belopp utgjorde ca 1,4 milj. kr. ofördelad reservation, som vid fördelning mellan länen av anslaget för budgetåret 1955/56 beräknades till ca 1,3 milj. kr. och vartill hänsyn togs vid fördelningen. Den hos länsstyrelserna fördelade reservationen, d. v. s. bidrag som beviljats men ej utanordnats, har således vid ifrågavarande tidpunkt uppgått till ca 2,0 milj. kr.

Sedan innevarande budgetårs anslag fördelats mellan länen, finns hos Kungl. Maj:t en reservation å anslaget av ca 0,07 milj. kr.

Enligt från länsstyrelserna inhämtade uppgifter erfordras under år 1956 för underhållsbidrag till 1940—1955 års vägar i runt tal 11,7 milj. kr. och för 1956 års nya vägar 0,8 milj. kr. Till 1940—1956 års vägar erfordras sålunda med nuvarande procentsats sammanlagt 12,5 milj. kr. Vid bifall till förslaget om höjning av bidragsprocenten erfordras en ökning av detta belopp med ca 8 % till 13,5 milj. kr.

Till iståndsättningsbidrag beräknar styrelsen med den tidigare föreslagna utvidgningen av bidragets tillämpningsområde för 1941, 1946, 1951 och 1956 års vägar 2,9 milj. kr. Till bidrag till anskaffande av redskap för rationalisering av underhållet av enskilda vägar beräknas 0,6 milj. kr.

Medelsbehovet för budgetåret 1956/57 skulle sålunda uppgå till (13,5 + 2,9 + 0,6) 17,0 milj. kr.

Med hänsyn till den hos Kungl. Maj:t förefintliga reservationen å anslaget, 0,1 milj. kr., och de besparingar, vilka erfarenhetsmässigt visat sig uppstå å anslaget och som styrelsen uppskattat till 1,0 å 1,5 milj. kr., samt till att den ofördelade reservationen hos länsstyrelserna vid utgången av budgetåret 1954/55 visat sig bliva ca 0,1 milj. kr. större än beräknat, synes den av länsstyrelserna och väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknade bidragsverksamheten på förevarande område kunna fullföljas med ett anslag av 15,5 milj. kr.

Medgivandet att enligt kungörelsen 1952:417 bevilja statlig kreditgaranti för lån till inköp av vägunderhållsmaskiner för vissa enskilda vägar har hittills avsett ett belopp av 2 000 000 kr. för budgetår. Ehuru denna möjlighet till kreditgaranti hitintills utnyttjats endast i mindre omfattning, synes även för budgetåret 1956/57 statlig lånegaranti böra medgivas intill samma belopp.

Yttranden

Över väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag om höjning av nu utgående statsbidrag till underhåll av enskilda vägar m. m. har yttranden avgivits av *statskontoret, domänstyrelsen, lantbruksstyrelsen, skogsstyrelsen, länsstyrelserna i Södermanlands, Kronobergs, Kristianstads, Skaraborgs, Kopparbergs, Västerbottens och Norrbottens län*. Vidare har *länsvägsnämndernas förbund, Riksförbundet Landsbygdens Folk (RLF)* och *svenska landstingsförbundet* hörts i ärendet.

Förslaget om bibehållande av nuvarande system med statsbidrag utgående å beräknad kostnad har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av alla remissinstanser, som yttrat sig härom.

Vidare har samtliga remissinstanser utom statskontoret funnit en höjning av underhållsbidraget väl motiverad med hänsyn till den inträdda trafikökningen.

Tre länsstyrelser, länsvägsnämndernas förbund och RLF uttalar sig för en högre bidragsprocent än den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagna. I allmänhet har man härvid förordat ett normalbidrag av 70 % och ett särskilt bidrag av 80 eller 85 %. Den största höjningen föreslås av RLF, som önskar, att normalbidraget sättes till 80 % och det särskilda bidraget till 90 %. Främst anses trafikökningen motivera denna ytterligare höjning men även andra faktorer har åberopats bl. a. det förhållandet, att den relativt långa tidsrymden mellan omuppskattningen av underhållskostnaderna i tider med fortgående kostnadsstegringar medför, att bidragsprocenten i realiteten sjunker högst väsentligt.

Statskontoret finner, att det enda godtagbara skälet för en reglering av statsbidragsgrunderna är, att den starkt ökade biltrafiken medfört behov

av ökade insatser från väghållarnas sida. Säkra hållpunkter för bedömande av vad som skall anses utgöra skäligt bidrag saknas emellertid. Den omständigheten, att statsbidraget utgår på den beräknade underhållskostnaden har enligt ämbetsverket till följd, att ett ökat tillskott medför en omotiverad kostnadsminskning för väghållaren i de fall, där den verkliga underhållskostnaden ej undergått någon ökning. Vidare kommer en höjning av bidragsprocenten att ytterligare vidga klyftan mellan statsbidragsberättigade och icke statsbidragsberättigade väghållare. Statskontoret är således ej berett att förorda en höjning av bidragsprocentalen för statsbidragsgivningen utan anser att den ökning av statsbidragsanslaget, som kan finnas möjlig och erforderlig, i stället bör utnyttjas i syfte att utsträcka det statliga stödet till väghållare, som f. n. icke kan erhålla något statsbidrag.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag att icke utvidga tillämpningsområdet för det högre bidraget har mött kritik från *statskontoret* och *domänstyrelsen*. *Statskontoret*, vilket, såsom nyss nämnts, avstyrker en höjning av underhållsbidraget, förordar, att det högre bidraget även skall utgå i fall, där underhållsskyldigheten på grund av ökningen av biltrafiken visat sig särskilt betungande. *Domänstyrelsen* anser, att genomfartsvägar och vägar, som står på gränsen att intagas till allmänt underhåll, utan förbehåll borde vara kvalificerade för erhållande av den högre bidragsprocenten.

Utvidgningen av tillämpningsområdet för iståndsättningsbidragen har icke väckt gensaga från något håll.

Däremot vill *domänstyrelsen* jämställa iståndsättningsbidrag med underhållsbidrag och icke, såsom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, med byggnadsbidrag. Bidragsprocenten för iståndsättningsåtgärder bör därför höjas till 65 resp. 80 %. Liknande synpunkter framföres av *länsstyrelsen i Norrbottens län*.

Slutligen må nämnas, att *länsstyrelsen i Kronobergs län*, *RLF* och *svenska landstingsförbundet* förordar en höjning av bidragsprocenten för såväl iståndsättnings- som byggnadsarbeten.

Föredraganden

Som framgår av den tidigare redogörelsen må underhållsbidrag till enskild väg beviljas att t. v. och intill dess annorlunda i vederbörlig ordning beslutas årligen utgå med 60 % av den kostnad, vartill underhållet av vägen skäligen uppskattas. Då synnerliga skäl föreligger, utgår bidraget med 75 % av den uppskattade kostnaden. Till åtgärd, som prövas erforderlig ur trafiksäkerhetssynpunkt å väg, till vilken underhållsbidrag beviljats, må särskilt s. k. iståndsättningsbidrag utgå med högst 60 % av den för sådan åtgärd beräknade kostnaden.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslår nu efter företagen utredning en höjning av underhållsbidraget samt en utvidgning av tillämpningsområdet för istandsättningsbidraget.

Inledningsvis uttalar sig styrelsen för bibehållande av nuvarande system med bidrag utgående på beräknad kostnad. Styrelsens förslag härutinnan har godtagits av remissinstanserna. Övervägande skäl talar också enligt min mening för att de nuvarande reglerna i denna del bibehållas oförändrade, varigenom väghållarna undgår en betungande räkenskaphållning och statsmakterna en tids- och personalkrävande räkenskapsgranskning.

Då det gäller spørgsmålet om en höjning av underhållsbidragen, har styrelsen utgått från statsmakternas beslut i frågan vid 1952 års riksdag. Med ledning av tillgängliga uppgifter rörande underhållskostnaderna för de enskilda vägar, som omuppskattats år 1955 och således dessförinnan senast kostnadsuppskattats år 1950, har styrelsen framräknat kostnadsstegringen för underhållet under den angivna tidsperioden. Kostnadsökningen har styrelsen funnit bero på dels förändringar i penningvärdet och dels en inträdd trafikökning. I avsaknad av kostnadsindex för det enskilda vägunderhållet och av uppgifter om hur stor trafikökningen varit på de enskilda vägarna — trafikräkning sker nämligen ej å dessa vägar — synes styrelsen ha utgått ifrån att kostnadsstegringen i stort sett kan till lika delar tillskrivas penningvärdesförändringen och trafikökningen. Med denna utgångspunkt och, då styrelsen ansett, att de enskilda väghållarna bör erhålla kompensation endast för den del av de ökade underhållskostnaderna, som hänför sig till trafikökningen, har styrelsen förordat en höjning av underhållsbidragen med 5 % till 65 resp. 80 %.

Samtliga remissinstanser utom statskontoret har ansett, att den allmänna trafikökningen utan tvivel medfört ökade underhållskostnader även för de enskilda väghållarna och att de bör kompenseras härför genom höjda underhållsbidrag.

Till denna uppfattning ansluter även jag mig. Ett sådant ställningstagande är för övrigt i linje med de överväganden, som legat till grund för statsmakternas beslut rörande motorfordonsbeskattningen. Såsom styrelsen framhållit torde förändringarna i penningvärdet däremot ej utgöra skäl för en höjning av bidragsprocenten.

Då det gäller att avgöra storleken av den ersättning väghållaren bör erhålla i anledning av trafikökningen, saknas — såsom nyss nämnts — tyvärr exakta uppgifter om hur mycket av kostnadsökningen, som faller på penningvärdesförändringarna resp. den stegrade trafiken. Vissa inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, sedan petitaskrivelsen avlämnats, överslagsvis gjorda beräkningar tyder emellertid på att penningvärdesförsämringen svarar för en något större del av kostnadsuppgången än trafikökningen. Relativt stor osäkerhet vidlåder dock dessa beräkningar. De synes i vart fall icke motivera att, som några remissinstanser förordat, bidragspro-

centen höjes utöver vad styrelsen föreslagit. Jag förordar därför att styrelsens förslag genomföres. I likhet med styrelsen föreslår jag vidare, att de höjda bidragen skall utgå för underhållskostnader, som avser kalenderåret 1956, även om beslut om underhållsbidrag meddelats dessförinnan.

En utvidgning av tillämpningsområdet för det högre underhållsbidraget och en höjning av bidragsprocenten för byggande och istandsättning av enskilda vägar har föreslagits i vissa remissyttranden. Jag delar härvidlag dock styrelsens uppfattning och finner mig sålunda f. n. inte böra förorda en ändring härutinnan.

Slutligen har styrelsen förordat, att istandsättningsbidrag i fortsättningen skall kunna utgå icke blott som f. n. till åtgärder för att vidmakthålla eller öka trafiksäkerheten utan även till smärre arbeten, som syftar till att öka framkomligheten på vägarna, såsom förstärkningar på en lokalt begränsad vägsträcka och anordnande av mötesplatser. Detta förslag har allmänt godtagits i remissyttrandena och enligt min mening är ett genomförande av detsamma nu motiverat av trafikökningen.

I enlighet med styrelsens förslag torde i författningstexten såsom istandsättningsarbeten böra betecknas åtgärder, vilka prövas erforderliga ur trafiksynpunkt.

Vad angår anslagsberäkningen har jag intet att invända mot styrelsens förslag härutinnan, vilket innebär en uppräknig av anslaget med 3 milj. kr., varav ca 1,5 milj. kr. hänför sig till de förordade ändringarna i bidragsreglerna. Liksom föregående budgetår torde slutligen medgivande att bevilja statlig kreditgaranti för lån till inköp av vägunderhållsmaskiner för vissa enskilda vägar böra avse ett belopp av 2 milj. kr.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna av mig förordade ändringar i gällande bestämmelser rörande statsbidrag till enskild väghållning;

b) till *Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 15 500 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen;

c) medgiva, att under budgetåret 1956/57 statlig lånegaranti må beviljas för lån avseende inköp av vägunderhållsmaskiner för vissa enskilda vägar intill ett totalbelopp av 2 000 000 kr.

[16] 16. Bidrag till byggande av enskilda vägar

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1953/54	10,0	6,0	12,0
1954/55	11,0	7,1	15,9
1955/56 (statsliggaren s. 380)	13,0		
1956/57 styrelsen	14,0		
föredraganden	14,0		

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen

Den bokföringsmässiga behållningen på anslaget den 30 juni 1955, 15,9 milj. kr., utgjordes av dels en hos Kungl. Maj:t förefintlig reservation av ca 0,2 milj. kr., dels hos länsstyrelserna beviljade men ej utanordnade bidrag om ca 11,6 milj. kr. Återstoden, i runt tal 4,1 milj. kr., beräknas i stort sett bli disponerad under senare delen av år 1955.

Nya företag under arbetsåret 1955 beräknas för fortsättnings- och slutbidrag binda 4,1 milj. kr. av anslaget för budgetåret 1955/56 och ca 2,8 milj. kr. av anslaget för budgetåret 1956/57. På samma sätt förutsättes anslaget för budgetåret 1955/56 bli bundet med omkring 1,9 milj. kr. för vägar påbörjade år 1954.

Anslaget för budgetåret 1955/56 (arbetsåret 1956) har anvisats med 13,0 milj. kr. Till nya företag år 1956 kan således beräknas bli disponibelt — om vissa tilläggsbidrag till äldre företag antages belöpa sig till ca 500 000 kr. — ett belopp av (13,0 — 4,1 — 1,9 — 0,5) 6,5 milj. kr.

Till fortsättnings- och slutbidrag kan beräknas att av anslaget för budgetåret 1956/57 därigenom blir bundet ett belopp av 4,2 milj. kr. Till sådana bidrag kan således detta anslag beräknas totalt bli bundet med (2,8 + 4,2) 7,0 milj. kr.

Då till nya företag bör disponeras anslagsbelopp av samma storleksordning som närmast föregående år, föreslår styrelsen för budgetåret 1956/57 ett till 14 000 000 kr. höjt anslag, som i stort beräknas disponeras sålunda: bundna belopp 7 000 000 kr., vissa tilläggsbidrag till äldre företag 500 000 kr., nya företag år 1957 6 500 000 kr.

Föredraganden

Då styrelsens förslag till anslagsberäkning för budgetåret 1956/57 icke givit mig anledning till erinran, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till byggande av enskilda vägar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 14 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

*Diverse ändamål***[17] 17. Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1954/55	250 000	320 400	207 600
1955/56 (statsliggaren s. 381)	350 000		
1956/57 (förslag)	400 000		

Yrkande

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1955) hemställer, att anslaget höjes med 160 000 kr. till 510 000 kr.

	Anvisat för 1955/56	Ökning för 1956/57	Äskat för 1956/57
1. Bidrag till samfundet för hembygds- vård	15 000	—	15 000
2. Gratifikationer till befattningshavare vid väg- och vattenbyggnadsverket för av dem gjorda icke patenterbara upp- finningar och konstruktioner	10 000	—	10 000
3. Bidrag till ingenjörsvetenskapsakade- miens transportforskningskommission	25 000	—	25 000
4. Kostnader för speciella utredningar inom vägväsendet m. m.	300 000	+ 110 000	410 000
5. Kostnader för anordnande av kurser, för studieresor m. m.	—	+ 50 000	50 000
	350 000	+ 160 000	510 000

Med särskild skrivelse den 31 augusti 1955 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen överlämnat en framställning den 29 juni 1955 från *samfundet för hembygdsvård*, vari samfundet hemställer om höjning av statsbidraget till 25 000 kr. Såsom framgår av sammanställningen över väg- och vattenbyggnadsstyrelsens anslagsberäkning föreslår styrelsen, att bidraget för budgetåret 1956/57 upptages till oförändrat belopp, 15 000 kr.

Motiv

Ur styrelsens motivering återges här i sammandrag följande avsnitt.

4) För innevarande budgetår tillgängliga medel för speciella utredningar har helt disponerats för skilda undersökningsuppgifter, varvid större utrymme än tidigare kunnat beredas undersökningar av trafikteknisk art, vilka syftar till att klarlägga för trafikledsplaneringen be-

tydelsefulla spörsmål. För att kunna bedriva främst sistnämnda undersökningar med ökad intensitet beräknar styrelsen för speciella utredningar ett belopp av 350 000 kr.

Från åtskilliga håll, bl. a. i samband med den nyligen inom byggnadsstyrelsen och bostadsstyrelsen slutförda s. k. saneringsutredningen rörande åtgärder för att främja förnyelsen av stadssamhällenas bebyggelse (SOU 1954: 31), har understrukits vikten av att de tätbebyggda områdenas parkerings- och garageringsproblem blir allsidigt och grundligt utredda. Byggnadsstyrelsen och väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har för utredningsarbetet tillsatt en arbetsgrupp. Kostnaden härför har beräknats till 120 000 kr., varav statens nämnd för byggnadsforskning ställt 60 000 kr. till byggnadsstyrelsens förfogande. Med hänsyn till den betydelse detta utredningsarbete har för bilismen anser väg- och vattenbyggnadsstyrelsen skäligt, att återstoden av de beräknade kostnaderna, 60 000 kr., täckes av automobilskattemedel och anvisas under detta anslag.

5) Kostnader för anordnande av kurser och för studieresor m. m. har under senare år ökat bl. a. genom ett stegrat behov av att följa utvecklingen och i det svenska vägväsendet tillgodogöra vunna erfarenheter i utlandet. Medelsbehovet under denna delpost, som även användes för resor av verket utomstående personer, uppskattar styrelsen till 50 000 kr.

Föredraganden

Med hänsyn till belastningen torde posten till gratifikationer kunna nedräknas med 5 000 kr. För bestridande av kostnader för speciella utredningar, vartill även torde böra hänföras den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen omnämnda parkeringsutredningen, anser jag att ytterligare 20 000 kr. bör ställas till styrelsens förfogande. Till kostnader för anordnande av kurser, för studieresor m. m. föreslår jag att 35 000 kr. upptages. Anslaget torde alltså för nästa budgetår böra beräknas till (350 000 — 5 000 + 20 000 + 35 000) 400 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

[18] 18. Vissa kostnader i samband med internationella vägkongresser

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1954/55	55 000	8 600	57 600
1955/56 (statsliggaren s. 381)	15 000		
1956/57 (förslag)	15 000		

Yrkande

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1955) hemställer, att anslaget upptages med 30 000 kr.

Motiv

Nordiska vägtekniska förbundets nästa möte för vägtekniker skall hållas i Köpenhamn under år 1957. Styrelsen anser det värdefullt, att befattningshavare inom verket och hos vissa andra statliga organ, som sysslar med väg- och trafikfrågor, deltagar i mötet. Medelsbehovet härför beräknas till 25 000 kr. Övriga utgifter under anslaget uppskattas till 5 000 kr.

Föredraganden

För deltagande i Nordiska vägtekniska förbundets kongress i Köpenhamn beräknar jag 15 000 kr. samt för övriga utgifter 5 000 kr. Då emellertid en del av reservationsmedelsbehållningen vid utgången av budgetåret 1954/55 är obunden, torde anslaget kunna upptagas med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader i samband med internationella vägkongresser* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

[19] 19. Väg- och vattenbyggnadsverkets civilförsvar m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1954/55	55 000	44 100	64 500
1955/56 (statsliggaren s. 382)	55 000		
1956/57 (förslag)	55 000		

Yrkande

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1955) hemställer, att anslaget höjes med 55 000 kr. till 110 000 kr.

	Anvisat för 1955/56	Ökning för 1956/57	Äskat för 1956/57
1. Underhåll av ersättningsbromateriel	10 000	—	10 000
2. Tekniska skyddsanordningar vid i mark- bevakningsförteckningen upptagna lands- vägsbroar	35 000	55 000	90 000
3. Driftvärn (övningar och utbildning)	10 000	—	10 000
	55 000	55 000	110 000

Föredraganden

Jag anser mig icke kunna tillstyrka någon höjning av anslaget, som alltså bör uppföras med 55 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Väg- och vattenbyggnadsverkets civilförsvar m. m.*
för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 55 000
kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

[20] 20. Avsättning till statens automobilskattemedelsfond

Föredraganden. Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 9 angående dispositionen av automobilskattemedelsinkomsterna föreslår jag, att förevarande anslag uppföres endast med ett formellt belopp av 100 kr.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till statens automobilskattemedelsfond*
för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 100 kr.

VATTEN- OCH AVLOPPSLEDNINGAR

[21] 21. Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång	Därav ej disponerat
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1953/54	23,0 ¹	16,9	26,6	0,00
1954/55	25,0	25,0	26,6	0,01
1955/56 (statsliggaren s. 385)	25,0			
1956/57 (förslag)	25,0			

¹ Varav 3 milj. kr. anvisade på tilläggsstat.

Yrkande

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1955) hemställer, att anslaget höjes till 30 000 000 kr.

Motiv

Den omfattning, i vilken statsbidragsberättigade vatten- och avlopps-företag utförts under senare år samt utvecklingen av den ärendebalans, räknat i anläggningskostnader, som blivit en följd i första hand av de otillräckliga bidragsanslagen, framgår av följande siffror.

Budgetår	1950/51	1951/52	1952/53	1953/54	1954/55	1955/56	1956/57
				Milj. kr.			
Nya företag....	31	43	79	120	121	125	125
						(beräknat)	(beräknat)
Balans vid årets							
utgång.....	39	56	108	188	263	ca 340	ca 400

1955 års riksdag har bl. a. uttalat, att nuvarande statsbidragsregler för vatten- och avloppsanläggningar bör bibehållas oförändrade, tills de kan bli föremål för omprövning i samband med de förslag, som allmänna statsbidragsutredningen väntas komma att framlägga. Riksdagen har vidare uttalat sig emot att en eventuell omläggning av statsbidragssystemets grunder ges retroaktiv karaktär (SU 6 s. 37—39). Då beslut om ändrade bidragsregler i enlighet härmed icke torde kunna förväntas förrän tidigast vid 1957 års riksdag, har styrelsen vid sitt bedömande av medelsbehovet i fortsättningen för här ifrågavarande ändamål ansett sig kunna utgå från dels att eventuellt ändrade bidragsregler kan träda i kraft tidigast den 1 juli 1957, dels att samtliga företag, som dessförinnan erhållit påbörjandetillstånd jämlikt 2 § gällande bidragsförfattning, skall vara berättigade till bidrag enligt nu tillämpade bidragsregler.

Anslaget för budgetåret 1955/56 kommer att i huvudsak disponeras till företag, som påbörjats under budgetåret 1952/53, och anslaget för budgetåret 1956/57 för anläggningar, som påbörjats under kalenderåret 1953. Väntetiden för erhållande av bidrag kommer sålunda att uppgå till tre år eller mera. Bidragsprocenten för under senare år utförda företag — f. n. 50 % — kan beräknas komma att sjunka med hänsyn till den successiva ökningen av skatteunderlaget. Det totala bidragsbehovet för den vid utgången av budgetåret 1956/57 förväntade balansen, ca 400 milj. kr., uppskattas på grund härav stanna vid omkring en tredjedel av detta belopp.

Det är i och för sig önskvärt, att uppkommen balans kan avvecklas så snart som möjligt. Avvecklingstakten bestämmes emellertid av tillgången på bidragsmedel och personal. Då styrelsen icke bedömer det möjligt att åvägabringa erforderlig ökning av vatten- och avloppsorganisationens personalresurser, förrän statsmakterna tagit ställning till frågan om vatten- och avloppsväsendets och vattenvårdens organisation begränsar styrelsen sitt anslagsäskande för nästa budgetår till 30 milj. kr.

Föredraganden

Den uppkomna bristande balansen mellan bidragsmedel och bidragsbehov motiverar vid bibehållande av hittills gällande principer för bidragsverksamheten i och för sig en avsevärd höjning av anslaget. Styrelsen har emellertid med hänsyn till tillgängliga personalresurser begränsat sitt äskande till att avse en uppräknings med 5 milj. kr. Ehuru jag är väl medveten om önskvärdheten av varje höjning av förevarande anslag, finner jag mig på grund av det rådande samhällsekonomiska läget böra föreslå oförändrad medelsanvisning.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 000 kr.

C. Vägtrafikväsendet

[22] 1. Statens bilinspektion: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	1 834 600	1 880 200
1955/56 (statsliggaren s. 385)	1 985 000	
1956/57 (förslag)	2 157 300	

Yrkande

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1955) hemställer, att anslaget höjes med 23 900 kr.

	Ökning eller minskning
1. 2 biträden i reglerad befordringgång	+ 15 075
2. Utbildningsverksamhet	— 10 000
3. Löneklassförändringar m. m.	+ 18 825
	+ 23 900

Motiv

Av styrelsens motivering återges här följande avsnitt.

1) Det gångna årets erfarenheter har enligt styrelsen styrkt behovet av en viss omorganisation av inspektionen. Styrelsen föreslår sålunda inrättande av bilinspektörskontor i Uddevalla och Gällivare.

F. n. håller de i Vänersborg stationerade besiktningsmännen mottagningar i bl. a. Uddevalla, där en besiktningsman i medeltal tjänstgjort mer än fyra dagar i veckan. Ett avsevärt antal förrättnings sökande har ändock icke kunnat beredas plats vid mottagningarna utan måst hänvisas till Vänersborg. Totala antalet förrättningar under år 1954 utgjorde i Vänersborg 4 359 och i Uddevalla 3 281.

Ur organisatorisk synpunkt skulle inrättande av ett kontor i Uddevalla vara till fördel, då kontoret skulle kunna svara för norra delen av Bohuslän och besiktningsmännen i Vänersborg vid en härav följande avlastning skulle erhålla möjlighet att anordna mottagningar å ännu en ort. Behovet av en stationär besiktningsman i Uddevalla har vid olika tillfällen understrukits av länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län.

Den nuvarande organisationen av besiktningsväsendet inom Norrbottens län med Luleå som enda stationsort är mindre rationell. Från Luleå skall bilinspektörerna resa till ett flertal avlägsna mottagningsorter, bl. a. Kiruna, Gällivare, Jokkmokk, Pajala, Vittangi och Karesuando. Avsevärd arbetstid bortgår härigenom till resor, vilket blivit särskilt kännbart på grund av den ökning av verksamheten, som skett sedan 1947 års omorganisation

av inspektionen. En i Gällivare stationerad besiktningsman bör därför övertaga mottagningarna i förenämnda orter, vilket skulle bereda honom full sysselsättning. Samtidigt skulle de i Luleå stationerade besiktningsmännens arbetstid kunna utnyttjas bättre genom bortfall av de längsta resorna. Här angiven organisation förordas av länsstyrelsen i Norrbottens län.

I 1955 års statsverksproposition förutsatte departementschefen, att styrelsen för att möta den ökade arbetsbelastningen inom bilinspektionen undersökte och väl utnyttjade alla möjligheter att under den brådaste tiden anlita kompetenta utomstående såsom körkortskontrollanter i enlighet med ett av organisationsnämnden framlagt förslag. Endast i den mån detta visade sig omöjligt borde heltidsanställd extra personal anställas.

Bl. a. med hänsyn härtill och då styrelsen ännu icke är beredd att redovisa resultaten av försök med s. k. körprovskontrollanter, vill styrelsen icke nu begära ordinarie eller extraordinarie tjänster för cheferna å de nya stationsorterna. Vid bifall till den här gjorda framställningen avser styrelsen i stället att — med anlitande av tillgängliga medel — tills vidare inrätta två bilinspektörstjänster i Cg 25.

För erhållande av erforderlig kontorspersonal vid de föreslagna nya mottagningsorterna hemställes, att anslaget uppräknas med ett belopp motsvarande avlöning till två biträden i reglerad befordringsgång.

Yttranden

Statskontoret. Med anledning av den föreslagna personalökningen erinrar statskontoret om de uttalanden, som gjordes vid behandlingen av bilinspektionens anslagskrav för budgetåret 1955/56 rörande frågan om att anlita kompetenta utomstående såsom körprovskontrollanter i enlighet med vad organisationsnämnden föreslagit. Styrelsen har emellertid förklarat sig ännu icke beredd att redovisa resultaten av försök med sådana kontrollanter.

Statens organisationsnämnd. Den fortsatta ökningen av antalet förrättningar vid inspektionen synes motivera en ökning av antalet förrättningsmän. I annat fall torde de förrättnings sökande komma att åsamkas betydande olägenheter i form av långa väntetider. Det synes ur organisatorisk synpunkt lämpligt, att antalet stationsorter utökas i samband med en personalförstärkning, enär arbetet härigenom kommer att effektiviseras, bl. a. på grund av att förrättningsmännens resetider minskas. Mot styrelsens förslag om inrättande av två nya stationsorter synes därför intet vara att erinra. Även den av styrelsen föreslagna personalavvägningen — en besiktningsman (Cg 25) och ett skriv- eller kontorsbiträde vid var och en av de nya stationsorterna — synes lämplig. Det bör emellertid framhållas, att försöken med de av nämnden föreslagna körprovskontrollanterna i möjligaste mån bör intensifieras. Utnyttjandet av sådan personal i verksamheten kan beräknas medföra betydande kostnadsbesparingar.

Departementschefen

I likhet med styrelsen och organisationsnämnden finner jag vägande skäl tala för en viss omorganisation av inspektionen. Utökningen av antalet stationsorter synes dock tills vidare böra begränsas till en. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att avgöra vilken av de båda föreslagna stationsorterna, som bör ifrågakomma. I enlighet med det anförda och då intet synes vara att erinra mot den föreslagna personaluppsättningen, skulle det ökade medelsbehovet vid bifall till mitt förslag inskränka sig till avlöning åt ett kontorsbiträde eller till i runt tal 7 500 kr.

Styrelsens förslag om nedräkning med 10 000 kr. av de för utbildningsverksamheten anvisade medlen synes böra godtagas.

Till det av styrelsen upptagna beloppet för löneklassförändringar m. m., ca 18 800 kr., bör läggas 156 000 kr. avseende uppräknings av rörligt tillägg med anledning av höjningen av statstjänstemännens löner.

Anslaget skulle alltså för nästa budgetår uppföras med (1 985 000 + 7 500 — 10 000 + 18 800 + 156 000) 2 157 300 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens bilinspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	928 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	796 700
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	431 800
Summa kr.	2 157 300

b) till *Statens bilinspektion*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 2 157 300 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

[23] 2. Statens bilinspektion: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	617 000	713 600
1955/56 (statsliggaren s. 386)	672 000	
1956/57 (förslag)	779 000	

Yrkande

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1955) hemställer, att anslaget ökas med 143 100 kr.

	Ökning eller minskning
1. Reseersättningar m. m. (anvisat 1955/56 500 000 kr.; belastning 1954/55 536 800 kr.) ökning med hänsyn till belastningen	+ 40 000
2. Övriga expenser (anvisat 1955/56 152 000 kr.)	
a) Höjda kostnader för städning och telefoner samt för lokalhyror å mottagningsorter	+ 21 500
b) Kostnader för kurs- och utbildningsverksamhet för blivande bilinspektörer och för polismän i motorfordonskännedom och flygande besiktning, varav engångskostnad 4 000 kr.	+ 12 000
c) Kostnader för bilinspektionerna i Stockholm och Borås i anledning av beräknad inflyttning i nya lokaler, varav engångskostnad (46 500 + 3 600) 50 100 kr.	+ 59 100
d) Kostnader i anledning av äskad personalförstärkning, varav ca hälften engångskostnad	+ 3 000
e) Kostnader i anledning av planerad utökning av antalet stationsorter, varav engångskostnad ca 11 000 kr.	+ 16 500
f) Kostnader för kontroll och justering av belysningsmätare m. m.	+ 1 000
g) För budgetåret 1955/56 beräknat engångsbelopp i anledning av medgiven personalförstärkning bortfaller	— 10 000
	<u>+ 103 100</u>
	+ 143 100

Yttrande

Statskontoret finner det belopp, som äskats för bestridande av kostnaderna för bilinspektionens i Stockholm inflyttning i nya lokaler, väl högt tilltaget och förordar en nedsättning av detsamma, förslagsvis till 35 000 kr.

Departementschefen

Den av mig under bilinspektionens avlöningsanslag förordade utökningen av antalet stationsorter torde medföra en något minskad resefrekvens. Med hänsyn härtill synes uppräknningen av anslagsposten till reseersättningar kunna bestämmas till 37 000 kr.

Under delposten till övriga expenser beräknar jag det ökade medelsbehovet till 18 000 kr. för städning och telefon m. m., 4 000 kr. för kursverksamhet, 50 000 kr. för bilinspektionens i Stockholm och Borås inflytt-

ning i nya lokaler samt till 8 000 kr. för den föreslagna utökningen av stationsorterna. Av de båda sistnämnda beloppen torde 46 000 kr. få anses som engångskostnader. Med borträknande av det för budgetåret 1955/56 anvisade engångsbeloppet om 10 000 kr. skulle posten till övriga expenser ökas med (18 000 + 4 000 + 50 000 + 8 000 — 10 000) 70 000 kr.

Vid bifall till vad jag här förordat skulle anslaget för nästa budgetår uppföras med (672 000 + 37 000 + 70 000) 779 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens bilinspektion: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 779 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

[24] 3. Statens bilinspektion: Utrustning

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1954/55	25 000	39 500	10 500
1955/56 (statsliggaren s. 387)	25 000		
1956/57 (förslag)	25 000		

Yrkande

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{31/8} 1955) hemställer, att anslaget höjes med 25 000 kr.

Motiv

För hittills anvisade medel har inköpts belysningsmätare för kontroll av fordons strålkastare, domkrafter och i avbidan på närmare erfarenhet ett begränsat antal koloxidmätare samt bullermätare. Frågan om bullermätning har ytterligare aktualiserats. För att effektivisera och underlätta bilinspektionens arbete är det synnerligen angeläget, att den påbörjade anskaffningen av utrustning fortsättes. För budgetåret 1956/57 äskar styrelsen ett belopp av 25 000 kr. härför.

Genom beslut av 1955 års riksdag har medel ställts till förfogande för uppförande av en nybyggnad åt statens bilinspektion i Stockholm. Byggnaden beräknas kunna tagas i bruk under nästa budgetår. För utrustning av inspektionshallen med erforderlig apparatur och instrumentering för en s. k. inspektionslinje, vilken skulle få karaktären av en försöksanläggning, begärde styrelsen i sina petita för innevarande budgetår 25 000 kr. Styrelsens framställning bifölls emellertid icke. Den av styrelsen föreslagna utrustningen är nödvändig för att bilinspektionen skall kunna arbeta på avsett sätt och då kostnaderna härför kommer att falla på budgetåret 1956/57 upprepar styrelsen sitt äskande.

Yttranden

Statskontoret anser, under hänvisning till den prövning av denna fråga, som ägde rum vid 1955 års riksdag, att någon anslagshöjning för ifrågasvarande ändamål icke heller nu bör medgivas.

Statens organisationsnämnd. I redogörelsen för den organisationsundersökning, som nämnden tidigare företagit inom bilinspektionen, föreslogs att verkstadstekniska hjälpmedel skulle ställas till besiktningsmännens förfogande samt att dessa hjälpmedel borde utprovas vid en planerad nybyggnad i Stockholm. Denna byggnad beräknas nu komma att tagas i anspråk i slutet av år 1956. Det synes därför angeläget, att medel anvisas för anskaffning av verkstadsteknisk utrustning för denna anläggning i enlighet med styrelsens hemställan. Nämnden har ej heller något att erinra mot styrelsens äskande i övrigt.

Departementschefen

Planerna på uppförandet av en nybyggnad för bilinspektionen i Stockholm har nu framskridit så långt, att medel för anskaffning av viss verkstadsutrustning till denna byggnad bör anvisas för budgetåret 1956/57. Härför torde böra upptagas 25 000 kr. Då jag ej anser mig böra förorda en anslagshöjning för fortsatt anskaffning av viss utrustning för övriga stationsorters räkning, torde anslaget böra uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens bilinspektion: Utrustning* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

[25] 4. Registrering av motorfordon

	Anslag
1954/55	1 000
1955/56 (statsliggaren s. 387)	1 000
1956/57 (förslag)	1 000

Departementschefen. I enlighet med förslag av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1955) uppföres anslaget med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Registrering av motorfordon* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kr.

[26] 5. Bidrag till vissa kommunikationsändamål

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1954/55	300 000	317 100	141 600
1955/56 (statsliggaren s. 388)	350 000		
1956/57 (förslag)	350 000		

En kortfattad redogörelse för anslagets användning har lämnats i 1953 års statsverksproposition (VI ht p. 44).

Yrkande

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1955) hemställer, att anslaget höjes med 50 000 kr.

Motiv

Anslaget användes huvudsakligen till följande ändamål.

1. Statsbidrag till anordningar inom vissa län för beredande av skjuts och härbärge åt resande samt ersättning för gästgiveribestyret m. m. till vissa åbor vid färdleden Karesuando—norska gränsen;

2. Statsbidrag till upprätthållande av vissa båtförbindelser och till anordnande av vissa enskilda vintervägar i Norrbottens län.

Utgifterna för de ändamål, som anges under punkt 1, utgör mindre än 2 % av anslagets totalbelopp.

Behovet av bidragsmedel för ändamålen under punkt 2 har kraftigt ökat under de senaste budgetåren och även i fortsättningen kan, icke minst med hänsyn till inträdda kostnadsstegringar, en ökning av bidragsbehovet beräknas komma att ske. Vid utgången av de tre senaste budgetåren har regelmässigt förelegat en allt större överdisponering av anslaget. Den uppräknade med 50 000 kr., som skett av anslaget för innevarande budgetår, är icke tillfyllest för att de angelägna behov, som förefinnes, skall kunna tillgodoses.

Här avsedda kommunikationsleder kan sägas utgöra ett substitut för en allmän eller enskild vägförbindelse. De medel, med vilka bidragen bestrides, anser styrelsen tjäna samma ändamål, som de, vilka utgår för tillgodosende av allmänna eller enskilda vägbehov i övrigt och därvid avräknas mot automobilskattemedlen. Att en mycket begränsad del av anslaget utgår till andra ändamål bör icke innebära hinder att anslagsmedlen i sin helhet avräknas mot automobilskattemedlen.

Av angivna skäl bör anslaget enligt styrelsens mening upptagas med 400 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Yttrande

Riksräkenskapsverket har inte något att erinra mot att anslaget i sin helhet hänföres till automobilskattemedlens specialbudget.

Departementschefen

Vid beräkningen av medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår har jag icke funnit en anslagshöjning erforderlig. Anslaget torde därför bära upptagas med oförändrat belopp.

Jag har icke något att erinra mot väg- och vattenbyggnadsstyrelsens, av riksräkenskapsverket tillstyrkta förslag, att anslaget, som nu icke till någon del avräknas mot automobilskattemedlen, fr. o. m. nästa budgetår helt avräknas mot dessa medel.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa kommunikationsändamål* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

[27] 6. Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1954/55	1 530 000	2 480 000	53 000
1955/56 (statsliggaren s. 389)	2 700 000		
1956/57 (förslag)	4 650 000		

Yrkande

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{31/8} 1955) hemställer, att anslaget höjes med 1 950 000 kr. till 4 650 000 kr.

Motiv

Vid ingången av budgetåret 1955/56 uppgick tillgängliga medel till ca 2 753 000 kr. Enär till styrelsen inkomna, ännu ej slutligt behandlade ansökningar om statsbidrag representerar ett sammanlagt bidragsbelopp av ca 2 707 000 kr., skulle alltså vid utgången av budgetåret 1955/56 en be-
hållning av ca 46 000 kr. beräknas föreligga å anslaget.

Kostnaden för säkerhetsanordningar, som beräknas bli färdigställda år 1955 och till vilka statsbidrag kommer att sökas före den 1 april 1956, uppskattas till sammanlagt ca 5 200 000 kr. Räknas med 90 % statsbidrag, skulle bidraget uppgå till 4 680 000 kr. För budgetåret 1956/57 erfordras således ett anslag av (4 680 000 — 46 000) 4 634 000 kr. eller avrundat 4 650 000 kr.

Departementschefen

Med biträdande av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 4 650 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

[28] 7. Bidrag till trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder vid vissa järnvägs korsningar

	Anslag
1955/56 (statsliggaren s. 389)	250 000
1956/57 (förslag)	250 000

Förevarande anslag har uppförts på riksstaten fr. o. m. budgetåret 1955/56. Bidrag från anslaget avses skola utgå till järnvägsföretag med 90 % av engångskostnaderna för utförande av siktförbättringar vid plankorsningar mellan järnväg och enskild ej allmänneligen befa ren väg genom rójning av träd, buskar och dylikt, schaktning och sprängning samt borttagande eller flyttning av byggnader m. m., ävensom för vidtagande av åtgärder som syftar till att sätta sådan enskild väg i tillfredsställande skick närmast själva järnvägs korsningen, t. ex. erforderlig vägomläggning, förbättring av vägens plan och profil samt av själva vägbanan.

Departementschefen

I enlighet med förslag av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr ^{31/8} 1955) torde förevarande anslag, i avbidan på närmare erfarenhet rörande belastningen, böra upptagas med oförändrat belopp.

På grund av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder vid vissa järnvägs korsningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

[29] 8. Statens biltrafiknämnd: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	294 600	308 700
1955/56 (statsliggaren s. 389)	300 000	
1956/57 (förslag)	328 500	

Yrkande

Statens biltrafiknämnd (skr. ^{30/8} 1955) hemställer, att anslaget höjes med 69 000 kr.

	Ökning
1. 1 byråinspektör i Ce 31	23 895
2. 1 amanuens i reglerad befordringsgång	16 050
3. 1 kansliskrivare i Ce 15	10 965
4. 2 skrivbiträden i reglerad befordringsgång	12 660
5. Ordinariesättning av 1 byråchef i Ce 37, 1 byrådirektör i Cg 31, varvid 1 förste byråsekreterartjänst i Ce 29 utgår, 1 förste byrå- sekreterare i Ce 29, 1 förste byråsekreterare i Ce 27, 1 kontorist i Ce 13, 1 kanslibiträde i Ce 11, 1 expeditiönsvakt i Ce 11	—
6. 1 förste byråsekreterare i Ce 27 i st. f. i Cg 27	—
7. Löneklassuppflyttningar m. m.	5 430
	69 000

Därutöver hemställer nämnden om höjning av arvodena till nämndens ordförande och ledamöter med belopp, varom Kungl. Maj:t kan komma att besluta.

Departementschefen

Jag är nu icke beredd att tillstyrka någon annan förändring rörande detta anslag än uppräknings motsvarande automatiska utgiftsökningar. Till det av nämnden för löneklassförändringar äskade beloppet om ca 5 500 kr. bör läggas 23 000 kr. för ökning av det rörliga tillägget i anledning av höjningen av statstjänstemännens löner.

Anslaget skulle alltså för nästa budgetår uppföras med (300 000 + 5 500 + 23 000) 328 500 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens biltrafiknämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	38 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	20 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	209 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	60 400
	Summa kr. 328 500

b) till Statens biltrafiknämnd: Avlöningar för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 328 500 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

[30] 9. Statens biltrafiknämnd: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	41 500	39 300
1955/56 (statsliggaren s. 390)	41 500	
1956/57 (förslag)	40 000	

Yrkande

Statens biltrafiknämnd (skr. ³⁰/₈ 1955) föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen

Med hänsyn till belastningen under de sistförflutna budgetåren å den i nämndens omkostnadsstat upptagna anslagsposten till reseersättningar synes anslaget kunna nedräknas med 1 500 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens biltrafiknämnd: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

[31] 10. Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	161 000	163 200
1955/56 (statsliggaren s. 390)	177 300	
1956/57 (förslag)	206 600	

Yrkande

Statens trafiksäkerhetsråd (skr. ³¹/₈ 1955) hemställer, att anslaget höjes med 97 500 kr.

	Ökning
1. Ersättningar till ökad kanslipersonal (två amanuenser med arvode motsvarande lönegrad 19 samt extra skrivhjälp)	26 032
2. Omräkning av ersättningarna till kanslipersonalen	4 968
3. Ökade omkostnader i anledning av fältundersökningar m. m. ...	4 000
4. Utökning av forskningsverksamheten	55 000
5. Kostnader för snabbstatistik rörande vägtrafikolyckor	
a) 1 amanuens i lönegrad 21 under sex månader i st. f. 1 kontorist i 13 lönegraden under samma tid	3 200
b) Ökade kostnader för blanketter och maskinell bearbetning av snabbstatistiken	4 300
	97 500

Motiv

Ur trafiksäkerhetsrådets motivering återges här följande avsnitt.

4) För pågående undersökningar och för oförutsedda mindre utredningar, vilka enligt erfarenhet kan beräknas komma att utföras på förslag av myndigheter och organisationer vid sidan av de större forskningsuppgifterna, åtgår för nästa budgetår i runt tal 65 000 kr. Nu pågående forskning omfattar bl. a. utprovande av olika hastighetsnedsättande anordningar i tätbebyggda samhällen, undersökning av bromsningsproblemet vid kombinerade fordon och av den belysningstekniska utrustningen hos motorfordon samt utredning av problemet »olycksfåglar i trafiken».

Under nästa budgetår avser rådet att igångsätta undersökningar rörande bländnings- och farthindningsproblemen samt för att få fram ett tillförlitligt duglighetskriterium på förarskicklighet. Slutligen avser rådet att på grundval av hittills vunna erfarenheter låta utarbeta ett långtidsprogram för trafiksäkerhetsarbetet i landet. För här angivna forskningsuppgifter erfordras ca 60 000 kr.

Departementschefen

Ökade kunskaper rörande trafikolyckornas natur och orsaker är av grundläggande betydelse, då det gäller att skapa effektiva anordningar för att nedbringa antalet olyckor och därmed rädda liv och egendom. De undersökningar, som omfattas av rådets äskande, finner jag ur angivna synpunkt i stort sett värdefulla. Vissa forskningsuppgifter synes dock tills vidare kunna begränsas. Med hänsyn härtill torde den för ändamålet ökade medelsanvisningen kunna bestämmas till 20 000 kr.

Härutöver förordar jag, att anslaget uppräknas med 9 300 kr., varav 4 300 kr. för ökade kostnader för blanketter och maskinell bearbetning av snabbstatistiken och 5 000 kr. för omräkning av ersättningarna till kanslipersonalen.

Vid bifall till mina förslag skulle alltså anslaget uppföras med (177 300 + 20 000 + 9 300) 206 600 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 206 600 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

[32] 11. Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande

	Anslag
1954/55	300 000
1955/56 (statsliggaren s. 391)	350 000
1956/57 (förslag)	350 000

Yrkande

Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande (NTF) hemställer i skrivelse den 31 augusti 1955, att anslaget måtte höjas med 150 000 kr.

Motiv

Föreningen belyser med siffror den, trots tillkomsten av den särskilda bilaccisen, fortsatta, kraftiga ökningen av motorfordonsbeståndet samt konstaterar att en tendens till en relativ minskning av de svåraste trafikolyckorna kan skönjas, ehuru något entydigt vittnesbörd härom ännu ej föreligger. I fråga om trafikdödsfallen redovisas en ökning av 2,1 % vid jämförelse mellan åren 1953 och 1954 medan motortrafikens ökning under samma tidrymd uppskattas till ca 20 %. Mot ca 32 700 trafikolyckor under år 1953 redovisar statistiska centralbyrån för år 1954 ej mindre än 38 000 olyckor eller en ökning med 16,3 %. Så länge trafikolyckornas absoluta tal år för år överstiger tidigare siffror, måste därför läget betecknas som allvarligt.

Den trafikantupplysande verksamhet, för vilken NTF är specialorgan, har ännu ej fått den slagkraft och tyngd, som den nuvarande situationen kräver. NTF måste anlägga liknande synpunkter som ett reklamerande affärsföretag, nämligen fästa största avseende vid kvantiteten av insatta reklammedel. Brist på rörelsemedel hämmar dock föreningens verksamhet härutinnan.

NTF:s verksamhet under budgetåret 1955/56 kommer att bl. a. omfatta en till alla trafikantgrupper riktad propagandakampanj med olika slags hjälpmedel. Vidare ingår däri en aktion för att fästa föräldrarnas uppmärksamhet på trafikfaran för barnen samt åtgärder mot mörkerolyckor för framförallt fotgängare och cyklister. Utformning och spridning av trycksaker samt anordnande av ambulerande trafiksäkerhetsutställning och kurser för lärare m. fl. intager också en framträdande plats i arbetet.

Verksamheten under budgetåret 1956/57 kommer att följa de riktlinjer, som NTF funnit bärande vid lösandet av sin uppgift, med en fördelning av insatser i dels långsiktigt syftande utbildning och undervisning, dels ytterligare utveckling av det lokala, frivilliga trafiksäkerhetsarbetet, dels ock allmänt upplysningsarbete i propagandistisk form. Som exempel nämnes en fortsatt upplysningskampanj i syfte att klargöra för fotgängare den fara de löper under mörker och orientera dem om olika skyddsmöjligheter.

NTF har beräknat utgifterna under budgetåret 1956/57 till 628 500 kr. Föreningen räknar för nästa budgetår med ett bidrag av 125 000 kr. från Trafikförsäkringsföreningen samt därutöver 3 500 kr. i medlemsavgifter. Återstående belopp om 500 000 kr. hemställer föreningen att erhålla i statsbidrag.

Departementschefen

NTF erhöill för innevarande budgetår ett till 350 000 kr. höjt statsbidrag. Jag anser mig icke kunna tillstyrka NTF:s hemställan om ytterligare ökat bidrag för nästa budgetår.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 350 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

D. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

[33] 1. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	2 272 800	2 355 200
1955/56 (statsliggaren s. 391)	2 341 000	
1956/57 (förslag)	2 566 300	

Yrkande

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (skr. 24/8 1955) hemställer, att anslaget höjes med 330 100 kr.

1. Personalförstärkningar Ökning

Allmänna avdelningen

a) 1 kontorist i Ce 13 på kassakontoret	10 224
b) 1 kontorist i Ce 13 som handsekr. åt överdirektören	10 224
c) 1 bibliotekarie i Ce 25 varvid medel — 4 000 kr. — för arvodestjänst utgår	13 784
d) 1 instrumentmakare i Ce 16	11 376

Meteorologiska byrån

e) 1 statsmeteorolog i Ce 29 å aerologiska avdelningen	21 756
f) 1 kanslibiträde i Ce 11 å aerologiska avdelningen	9 516
g) 1 kanslibiträde i Ce 11 för kustisttjänsten	9 516

2. Förändringar av tjänster

Allmänna avdelningen

a) 1 tjänst i Ce 27 i stället för 1 amanuens i reglerad befordringsgång	1 956
b) 1 kansliskrivare i Ce 15 som föreståndare för förrådskontor och expedition, varvid medel för 1 kontorist i Ca 13 tills vidare ej behöver beräknas	744
c) 1 tryckare i Ce 13, varvid medel för 1 expeditionsvakt i Ca 10 tills vidare ej behöver beräknas	1 116

Meteorologiska byrån

d) 1 byrådirektör i Ce 33 som chef för avdelningarna för väderlekstjänst och aerologi, varvid medel för 1 förste statsmeteorolog i Ca 31 tills vidare ej behöver beräknas	1 788
e) 6 statsmeteorologer i Ca 29 i stället för Ca 27	12 096
f) 1 statsmeteorolog i Ce 29 i stället för Ce 27	2 016
g) 1 ingenjör i Ca 21 i stället för 1 förste laboratorieassistent i Ca 19	1 404

	Ökning
h) 1 förste laboratorieassistent i Ce 19 i stället för 1 laboratorieassistent i Ce 16	1 440
Hydrologiska byrån	
i) 2 statshydrologer i Ca 29 i stället för Ca 27	4 032
j) 1 statshydrolog i Ce 29 i stället för Ce 27	2 016
3. Omräkningar	
a) Löneklassuppflyttningar, höjning av rörligt tillägg m. m. ...	203 716
b) Höjning av arvoden till vissa befattningshavare samt av elev-arvoden vid institutets kurser för meteorologisk tjänsteexamen, allt i anslutning till höjningen av statstjänstemännens löner	11 380
	330 100

Yttranden

Statskontoret. Förslag om utbyte av en expeditionsvaktjänst mot en befattning som tryckare i lönegrad Ca 12 har statskontoret tidigare förklarat sig icke kunna biträda, då innehavaren av tjänsten icke hade litografisk utbildning och ej heller tjänstgjort vid tryckeri i anställning, till vilken hänsyn borde tagas. Enär förhållandet enligt vad som inhämtats är detsamma beträffande den nuvarande tjänstinnehavaren, kan statskontoret än mindre förorda yrkandet om expeditionsvaktens placering som tryckare i Ce 13. Frågan om sammanslagning av avdelningarna för väderlekstjänst och aerologi under ledning av en byrådirektör är av beskaffenhet att böra tagas under övervägande vid en allmän översyn av institutets organisation och avstyrkes därför. Ej heller beträffande anstaltens övriga löneredlingsförslag och yrkanden om personalförstärkningar har anförts skäl, som motiverar bifall till äskandena. Härutöver vill statskontoret endast framhålla, att den begärda förstärkningen av meteorologiska byrån med en statsmeteorolog och ett kanslibitråde uteslutande motiverats med flygvapnets behov av prognoshjälp. Därest institutets begäran anses böra vinna tillmötesgående, torde personalkostnaderna därför helt böra täckas från anslag under fjärde huvudtiteln.

Frågan om höjning av arvoden å elever vid institutets kurs för meteorologisk tjänsteexamen torde få bli beroende av Kungl. Maj:ts ställningstagande till institutets särskilda framställning härom.

Statens lönenämnd vill icke motsätta sig inplacering i 13 lönegraden av de föreslagna tjänsterna å kassakontoret och som handsekreterare åt överdirektören. För den av institutet föreslagna bibliotekarietjänsten kan lönenämnden tillstyrka placering i högst 17 lönegraden. Tjänstebenenämningen bör därför vara förste biblioteksassistent. Nämnden har däremot intet att erinra mot de föreslagna kanslibiträdernas lönegradsplacering.

Den kontoristtjänst, vars innehavare förestår institutets förrådskontor

m. m., synes icke böra placeras högre än i 14 lönegraden. Tjänstebenämningen bör vara materialförvaltare. Lönenämnden erinrar i detta sammanhang att vid institutet finnes inrättad en tjänst som förste expeditionsvakt i Ca 12. Med hänsyn till att den nyss omnämnde kontoristen även är förman för expeditionsvaktspersonalen, synes förste expeditionsvaktstjänsten böra utbytas mot en expeditionsvaktstjänst i Ca 10. De båda expeditionsvakter, som är sysselsatta med tryckningsarbeten, bör placeras i 13 lönegraden.

Lönenämnden har icke funnit tillräckliga skäl föreligga för uppflyttning av en statsmeteorologtjänst i Ce 31 till byrådirektörsbefattning i Ce 33 och av en förste laboratorieassistent i Ca 19 till ingenjör i Ca 21 samt ej heller för omvandling av laboratorieassistenttjänsten i Ce 16 till förste laboratorieassistenttjänst i Ce 19. Uppflyttningarna av instrumentmakare och instrumentmekaniker bör upptagas till prövning i samband med den översyn av laboratoriebiträdens, institutionsvaktmästares m. fl.:s löneställning, som f. n. pågår inom civildepartementet. Institutet framhåller, att översyn av löneställningen för de under 2 a), e—f) och i—j) upptagna tjänsterna som amanuens, statsmeteorologer och statshydrologer pågår inom civildepartementet. Lönenämnden har därför icke ingått på prövning av dessa tjänster.

Särskilt yttrande av ledamoten i nämnden, förbundsordföranden I. H. G. Werner.

Med undantag för förmannskapet för förste expeditionsvakterna har förste expeditionsvakten vid institutet att utföra alla de arbetsuppgifter, som normalt åligger en förste expeditionsvakt. Generellt gäller för förste expeditionsvakter, att de är placerade i 12 lönegraden, därest de har förmannskap för två eller flera expeditionsvakter. Övriga förste expeditionsvakter är placerade i 11 lönegraden. Ifrågavarande tjänst bör sålunda nedflyttas till 11 lönegraden.

Departementschefen

De av institutet framförda yrkandena om personalförstärkningar anser jag mig ej kunna biträda.

I enlighet med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor, bör vissa löneregleringar vidtagas. Sålunda föreslås förändring av en tjänst som amanuens i reglerad befordringsgång till tjänst som förste byråsekreterare i Ce 27 och av en tjänst som expeditionsvakt i Ce 10 till befattning som tryckare i Ce 13 samt uppflyttning av två statsmeteorologer i Ca 27 till Ca 29. Vidare bör en befattning som statshydrolog i Ce 27 uppflyttas till 29 lönegraden och i samband därmed ordinariesättas. Slutligen bör en tjänst som tryckare i Ce 13 nyinrättas, varvid emellertid medel icke behöver beräknas för en befattning

som expeditivsvakt i Ca 10. Merkostnaderna för här angivna tjänsteförändringar uppskattar jag till 10 268 kr.

Den automatiska utgiftsstegringen å anslaget för löneklassuppflyttningar och arvodeshöjningar m. m. beräknar jag, lika med institutet, till (203 716 + 11 380) 215 096 kr.

I enlighet med det anförda skulle anslaget uppföras med (2 341 000 + 10 268 + 215 096) i runt tal 2 566 300 kr.

I institutets personalförteckning bör uppföras två statsmeteorologer i Ca 29, en statshydrolog i Ca 29 samt en förste byråsekreterare i Ce 27. Ur förteckningen bör i stället utgå två statsmeteorologer i Ca 27 samt en statshydrolog i Ce 27.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut vidtaga av mig förordade ändringar;

b) godkänna följande avlöningsstat för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	666 200
2. Arvoden till sakkunniga	15 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	1 396 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	488 400
Summa kr. 2 566 300	

c) till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 2 566 300 kr.

[34] 2. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Undervisning

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	10 200	10 000
1955/56 (statsliggaren s. 393)	10 200	
1956/57 (förslag)	10 600	

Yrkande

Institutet (skr. ²⁴/₈ 1955) hemställer, att anslaget ökas med 400 kr.

	Ökning eller minskning
1. Lönerreglering	+ 2 000
2. Höjt bidrag från flygvapnet	— 1 600
	+ 400

Motiv

Kungl. Maj:t har medgivit överskridande av anslagsposten avlöningar och arvoden till icke-ordinarie personal med 2 000 kr. under budgetåret 1955/56 i anledning av den företagna höjningen av statstjänstemännens löner. Posten bör för nästa budgetår uppräknas med samma belopp, varvid bidraget från flygvapnet bör ökas med 1 600 kr.

Departementschefen

Jag har efter samråd med chefen för försvarsdepartementet icke funnit anledning till erinran mot institutets beräkning av anslaget. Detta torde böra uppföras med 10 600 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Undervisning* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 10 600 kr.

[35] 3. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	146 500	159 800
1955/56 (statsliggaren s. 393)	174 900	
1956/57 (förslag)	185 900	

Yrkande

Institutet (skr. ²⁴/s 1955) hemställer, att anslaget höjes med 57 000 kr.

	Ökning eller minskning
1. Sjukvård (anvisat 1955/56 14 000 kr.; belastning 1954/55 13 500 kr.) minskning på grund av den allmänna sjukvårdsförsäkringen	— 4 000
2. Reseersättningar (anvisat 1955/56 39 400 kr.) ökning på grund av höjda biljettpriser samt för att möjliggöra ökad inspektion av is- och vattentemperaturstationer	+ 4 000
3. Övriga expenser (anvisat 1955/56 62 500 kr.) ökning med hänsyn till inträdda kostnadsökningar	+ 10 000
4. Publikationstryck (anvisat 1955/56 35 000 kr.; belastning 1954/55 47 300 kr.) ökning med hänsyn till belastningen	+ 10 000
5. Kostnader för försök med matematikmaskin (anvisat 1955/56 20 000 kr.)	+ 40 000
6. Särskilda uppbördsmedel (1955/56 7 000 kr.) ökning av försäljning av publikationer	— 3 000
	+ 57 000

Motiv

Ur institutets motiveringar återges här följande avsnitt.

4 och 6) Vid oförändrad bokföring av inkomster och utgifter i fråga om publikationsverksamheten bör utgiftsposten uppräknas med 10 000 kr. och inkomstposten med minst 3 000 kr. Alternativt hemställer institutet, att inkomsterna av försålda publikationer får tagas till uppbörd under anslagsposten till publikationstryck. Härigenom skulle de influtna medlen direkt tillföras publikationsverksamheten. Vid sådant förhållande skulle sagda post kunna upptagas till oförändrat belopp.

Yttrande

Statskontoret. Anslagsposterna till reseersättningar och till övriga expenser har för innevarande budgetår uppräknats med 3 400 resp. 3 000 kr. För att möta de på grund av höjda biljettpriser ökade resekostnaderna och även möjliggöra inspektion i ökad omfattning av is- och vattentemperaturstationer vill statskontoret icke motsätta sig en ytterligare uppräkning av anslaget med 2 000 kr. I fråga om expensposten — för budgetåret 1954/55 överskriden med ca 6 000 kr. — tillstyrkes en höjning med 3 000 kr.

Förslaget att inkomsterna av försålda publikationer skulle bokföras å posten till publikationstryck finner sig statskontoret böra avstyrka av principiella skäl. Då tryckningskostnaderna torde ha stigit med i genomsnitt omkring 5 %, vill statskontoret ej motsätta sig en uppräkning av nämnda post med 1 700 kr.

I avvaktan på ytterligare erfarenhet rörande användningen av matematikmaskinen torde oförändrat belopp, 20 000 kr., böra ställas till förfogande för ändamålet jämväl under nästkommande budgetår.

Departementschefen

Anslagsposten till sjukvård torde böra minskas med av institutet föreslaget belopp, 4 000 kr. Till reseersättningar och övriga expenser beräknar jag en ökad medelsanvisning av 2 000 resp. 6 000 kr. Förslaget att taga inkomsterna av försålda publikationer till uppbörd under anslagsposten till publikationstryck avstyrkes. I stället föreslår jag, att sagda post uppräknas med 10 000 kr. och de särskilda uppbördsmedlen med 3 000 kr. Någon ökad medelstildelning för försök med matematikmaskinen BESK är jag f. n. ej beredd att förorda.

Anslaget skulle alltså för nästa budgetår uppföras med (174 900 — 4 000 + 2 000 + 6 000 + 10 000 — 3 000) 185 900 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut:*
Omkostnader för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag
av 185 900 kr.

[36] 4. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Observatörer

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	616 500	602 800
1955/56 (statsliggaren s. 394)	631 000	
1956/57 (förslag)	683 000	

Yrkande

Institutet (skr. ²⁴/₈ 1955) hemställer, att anslaget höjes med 52 200 kr.

Ökning eller
minskning

1. Indragning av timobservationsstationen i Kiruna vid bifall till under anslaget till aerologiska stationer framfört förslag om inrättande av aerologisk station i övre Norrland	— 15 800
2. Höjning av arvoden åt timobservatörer	+ 18 600
3. Höjning av arvoden åt observatörer vid synoptiska stationer och klimatstationer	+ 45 900
4. Höjning av arvoden åt observatörer vid vattenståndsstationer (uppdrag av bisysslekaraktär)	+ 3 500
	<u>+ 52 200</u>

Motiv

Ur institutets motivering återges här följande avsnitt.

2) Institutet har medgivits att för budgetåret 1955/56 överskrida anslaget med 16 700 kr. i anledning av höjningen av statstjänstemännens löner. Överskridandet avser arvodeshöjning åt de s. k. timobservatörerna, vilka är heltidsanställda. Även semestervikarier för dessa bör erhålla motsvarande arvodeshöjningar. Härför erfordras ytterligare 1 900 kr. Institutet hemställer därför om en uppräknings med (16 700 + 1 900) 18 600 kr.

3) En stor del av de icke heltidsanställda observatörerna utför arbete åt institutet i sådan omfattning, att de vid tidigare löneregleringar ansetts böra jämföras med heltidsanställda observatörer. Institutet hemställer därför, att anslaget för regleringar av arvoden åt meteorologiska observatörer med tjänstgöring motsvarande minst halvtid för nästa budgetår uppräknas med 33 300 kr., varav 31 500 kr. för arvoden och 1 800 kr. för semesterersättningar.

Arvodena till meteorologiska observatörer med tjänstgöring mindre än halvtid har varit oförändrade sedan budgetåret 1951/52, medan övriga statstjänstemän erhållit kompensation för förändringar i penningvärdet motsvarande icke mindre än 30 %. Institutet har konstaterat allt större svårigheter att anskaffa ersättare för avgången personal. För höjning med 30 % av arvoden åt ifrågakvarande personal erfordras 12 600 kr.

Yttrande

Statskontoret. Den omständigheten att arvodena åt timobservatorerna uppräknats behöver enligt statskontorets mening ej föranleda, att arvodena åt deras semestervikarier höjes.

Övriga här avsedda arvoden — arvoden åt observatörer vid synoptiska stationer och klimatstationer liksom arvoden åt observatörer vid vattenståndsstationer — är enligt statskontorets mening huvudsakligen bisyssle-arvoden, för vilka uttryckligt undantag gjordes vid den senaste allmänna lönehöjningen. I allt fall bör ej arvodena åt observatorerna vid vattenståndsstationerna höjas, enär anslaget för innevarande budgetår uppräknats just för att möjliggöra en arvodeshöjning för denna personal. I övrigt torde ev. arvodeshöjningar böra begränsas till vad som erfordras för att uppnå överensstämmelse med arvodena till motsvarande personal vid flygvapnet.

Departementschefen

Av institutets yrkanden om ökad medelsanvisning för möjliggörande av arvodeshöjningar biträder jag att 18 600 kr. upptages för höjning av arvoden åt timobservatörer samt 33 300 kr. för arvodesreglering åt observatörer med tjänstgöring motsvarande minst halvtid.

I enlighet med det sagda och då jag i det följande under punkt 41 icke kan biträda förslaget om inrättande av en aerologisk station i övre Norrland, skulle anslaget för nästa budgetår uppföras med (631 000 + 18 600 + 33 300) 682 900 eller avrundat 683 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Observatörer* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 683 000 kr.

[37] 5. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Telegramkostnader m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	674 400	585 600
1955/56 (statsliggaren s. 394)	600 000	
1956/57 (förslag)	587 000	

Yrkande

Institutet (skr. ²⁴/8 1955) hemställer, att anslaget minskas med 400 kr.

	Ökning eller minskning
1. Abonnemangskostnad å ny teleprinterlinje Köpenhamn— Stockholm	+ 43 000
2. Minskade abonnemangskostnader vid genomförande av ett vid nordiska telekonferensen framlagt förslag om taxereduktioner, varav 14 400 kr. för den föreslagna nya linjen	— 50 400
3. Telegrambefordran av observationer från nya fartygsstationer	+ 5 000
4. Ökade kostnader på grund av indragning av flygvapnets obser- vationsinsamlingsstation i Hagshult	+ 2 000
	— 400

Motiv

1) Den anslutning till det västeuropeiska teleprinter nätet, som genomfördes den 1 januari 1954, innebär, att två i Tyskland redigerade teleprinterprogram från Frankfurt via Köpenhamn vidarebefordras till Oslo och Stockholm. Systemet har fungerat i många avseenden tillfredsställande ur Sveriges och Norges synpunkt. Danmark har emellertid förklarat sig i fortsättningen icke kunna godtaga denna ordning. Frågan skulle kunna lösas genom att uppdraga samtliga västeuropeiska teleprinterkanaler, fyra stycken, till Köpenhamn. Därifrån borde telegrammen vidarebefordras på tre kanaler till Oslo och Stockholm. Kostnaden för en ny linje uppskattas till 43 000 kr. Pågående förhandlingar med norska myndigheter om deltagande i denna kostnad kan medföra minskat medelsbehov.

3) Kostnaden för telegrambefordran av observationer från ca åtta nya fartygsstationer, vilkas inrättande föreslås under anslaget till Underhåll av stationer, beräknas till 5 000 kr.

4) Flygvapnets observationsinsamlingscentral i Hagshult skall indragas och ersättas av en av flygvapnet bekostad timobservationsstation. Detta innebär, att institutet underlydande observationsstationer, vars telegram nu vidarebefordras över Hagshult, måste insamlas och vidarebefordras på annat sätt. Den härav föranledda kostnadsökningen uppskattas till ca 2 000 kr. per år.

Yttrande

Statskontoret kan icke biträda institutets hemställan om medel för ytterligare en teleprinterförbindelse.

Departementschefen

I anslutning till institutets hemställan om medel för ytterligare en teleprinterförbindelse Köpenhamn—Stockholm vill jag erinra, att Kungl. Maj:t genom beslut den 11 november 1955 medgivit institutet att inrätta nämnda förbindelse. Anledningen till beslutet var följande.

F. n. finns fyra västeuropeiska teleprinterkanaler, vilka framdragits bl. a. till Frankfurt. Enligt överenskommelse sammanställdes där det material, som utvanns på dessa linjer, samt vidarebefordrades på två linjer till Köpenhamn—Oslo—Stockholm. Under det gångna året förklarade sig Danmark med hänsyn till sina luftfartsintressen icke kunna godtaga det begränsade material, som sålunda erhöles, och beslöt därför att låta draga fram samtliga västeuropeiska teleprinterlinjer till Köpenhamn fr. o. m. den 1 januari 1956. I anledning härav skulle redigeringen av materialet i Frankfurt upphöra fr. o. m. sagda tidpunkt. Då Danmark icke kunde åtaga sig att sammanställa materialet från de fyra linjerna för vidarebefordran till Oslo och Stockholm, skulle den nya ordningen ha inneburit, att endast primärmaterialet från två linjer i fortsättningen skulle ha stått till Norges och Sveriges förfogande, vilket skulle ha varit helt otillräckligt. Det enklaste sättet att lösa frågan har därför ansetts vara att inrätta en linje Köpenhamn—Stockholm. Det material, som erhålles på denna linje, vidarebefordras till Oslo på befintliga linjer, vilka hittills huvudsakligen utnyttjats i riktning Oslo—Stockholm. Kostnaden för denna linje, efter numera genomförda taxeminskningar, uppgår till 28 800 kr. per år, varav Norge förutsättes betala hälften. Kungl. Maj:ts beslut medför således ett för nästa budgetår med 14 400 kr. ökat medelsbehov. Då emellertid de beslutade taxereduktionerna för de båda äldre förbindelserna uppgår till 28 800 kr., skulle det totala medelsbehovet för institutets teleprinterförbindelser för sagda budgetår nedgå med (28 800 — 14 400) 14 400 kr.

Under nästföljande punkt föreslår jag, i enlighet med institutets förslag, anvisande av medel för inrättande av ytterligare fartygsstationer. De i anledning härav och genom beslutet om indragning av flygvapnets observationsinsamlingsstation i Hagshult ökade telegramkostnaderna uppskattar jag, lika med institutet, till (5 000 + 2 000) 7 000 kr. Med hänsyn till belastningen å anslaget för budgetåret 1954/55 torde medelsanvisningen för nämnda ändamål kunna begränsas till 1 400 kr.

I enlighet med det anförda skulle anslaget för nästa budgetår uppföras med (600 000 — 14 400 + 1 400) 587 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut:*
Telegramkostnader m. m. för budgetåret 1956/57 anvisa ett
förslagsanslag av 587 000 kr.

[38] 6. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Underhåll av stationer m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1954/55	72 400	69 500	3 600
1955/56 (statsliggaren s. 394)	72 400		
1956/57 (förslag)	82 400		

Yrkande

Institutet (skr. ²⁴/₈ 1955) hemställer, att anslaget höjes med 10 000 kr.

Motiv

Under det gångna året har vid flera tillfällen frågan om att utvidga antalet observationer från svenska fartyg aktualiserats. Vid ett möte i februari 1955 mellan representanter för de skandinaviska länderna, Holland, Tyskland och England enades man om att antalet observationsskepp i Nordsjön väsentligt borde ökas på grund av områdets betydelse ur prognossynpunkt. Även ur svensk synpunkt vore detta önskvärt, då observationer från områden väster om vårt land är av grundläggande betydelse för väderlekstjänsten. En utökning av antalet observationsfartyg skulle bl. a. avsevärt förbättra möjligheterna att ur väderlekssynpunkt bevaka fiskeområdena i både Nordsjön och Östersjön. Institutet föreslår att omkring 25 svenska fartyg under loppet av tre år utrustas för utförande av observationer. Kostnaderna under budgetåret 1956/57 har beräknats till 10 000 kr.

Yttrande

Statskontoret kan ej förorda någon förstärkning av anslaget för att möjliggöra en utbyggnad av antalet fartygsstationer.

Departementschefen

Enligt vad jag inhämtat omfattar institutets planer instrumentutrustning till fartyg i både Nordsjön och Östersjön. Då vår väderlekstjänst härigenom skulle få ökade möjligheter att varna för överraskande oväder i berörda områden, vilket är av särskild betydelse för skyddet av vår fiskeflotta, biträder jag institutets förslag om en uppräkningsanslag av 10 000 kr. för nästa budgetår.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Underhåll av stationer m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 82 400 kr.

[39] 7. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Uppdragsverksamhet

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	700 000	949 400
1955/56 (statsliggaren s. 394)	686 000	
1956/57 (förslag)	989 000	

Yrkande

Institutet (skr. ²⁴/₈ 1955) hemställer, att anslaget höjes med 303 700 kr.

Av förevarande anslag får Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut disponera sammanlagt högst så stort belopp, som motsvarar de ersättningar institutet betingar sig av uppdragsgivare för av anslaget finansierade undersökningar med avdrag av 54 % av i ersättningarna ingående tillägg för pensions- och allmänna administrationskostnader m. m.

	Ökning
1. Avlöningar till icke-ordinarie personal jämte rörligt tillägg: uppräknings för löneklassuppflyttningar (3 700 kr.), inträdda lönehöjningar (34 000 kr.) och viss utökad verksamhet (88 000 kr.)	125 700
2. Ersättningar för observationer: uppräknings på grund av utökad verksamhet (74 000 kr.) och arvodeshöjningar i anslutning till höjningen av statstjänstemännens löner (12 000 kr.)	86 000
3. Reseersättningar (anvisat 1955/56 121 000 kr.; belastning 1954/55 172 400 kr.) uppräknings på grund av belastningen och inträdda prisökningar	59 000
4. Expenser (anvisat 1955/56 40 000 kr.; belastning 1954/55 61 900 kr.) uppräknings på grund av belastningen och inträdda prisökningar	25 000
5. Utrustning (anvisat 1955/56 7 000 kr.; belastning 1954/55 13 500 kr.) uppräknings på grund av belastningen och inträdda prisökningar	8 000
	303 700

Yttrande

Statskontoret. Beträffande frågan om uppräknings av anslaget för arvodeshöjningar hänvisas till vad i sådant hänseende anförts under anslaget till observatörer. Oavsett från vilket anslag arvodena bestrides, bör de bestämmas efter samma grunder.

Departementschefen

Mot institutets beräkning av medelsbehovet för här ifrågavarande ändamål synes intet vara att erinra. Anslaget torde därför i enlighet med institutets förslag böra uppföras med (686 000 + 303 700) avrundat 989 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut:*
Uppdragsverksamhet för budgetåret 1956/57 anvisa ett för-
slagsanslag av 989 000 kr.

[40] 8. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Väderlekstjänst
för luftfarten

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	933 400	943 000
1955/56 (statsliggaren s. 395)	1 005 500	
1956/57 (förslag)	1 060 300	

Yrkande

Institutet (skr. 24/8 1955) hemställer, att anslaget höjes med 176 700 kr.

Ökning eller
minskning

Avlöningar

1. Personalförstärkning 1 meteorologassistent i Ce 16 vid Göteborg—Torslanda flygväderlekstjänst för områdesövervakning	+	10 932
2. Ersättning för observationer vid projekterade flygfält	+	1 000
3. Utbildningskurser för assistentpersonalen	+	5 800
4. Ordinariesättning av två kontorsbiträden i Ce 8	—	
5. Omräkning (löneklassuppflyttningar, höjning av rörligt tillägg m. m.)	+	92 568

Omkostnader

6. Reseersättningar (anvisat 1955/56 17 600 kr.):		
a) ökade kostnader till följd av höjda biljettpriser	+	1 300
b) resor till utbildningskurser	+	3 700
c) ökning för inspektion av bildöverföringsmotagare (Torslanda flygplats)	+	400
	+	5 400
7. Anskaffning av mottagningsapparat för bildöverföring vid Torslanda flygplats	+	22 500
8. Ökade årliga papperskostnader för telefaxnätet (Torslanda flygplats)	+	2 500
9. Anskaffning av speciell instrumentutrustning vid flygplatser:		
a) elektroniska molnhöjdsräknare vid Torslanda och Bulltofta flygplatser	+	80 000

b) fjärregistrerande meteorologiska instrument å	
startbanorna	+ 35 000
	+ 115 000
10. Engångsanslag till inköp av bildöverföringsapparater vid	
Bromma och Bulltofta flygplatser	— 79 000
	+ 176 700

Motiv

Ur institutets motivering återges här följande avsnitt.

9 a) De tidigare framförda önskemålen angående elektroniska molnhöjdsräknare vid Torslanda och Bulltofta flygplatser kvarstår alltför personalkrävande. Med hänsyn till luftfartens regularitet är det viktigt, att alla förändringar i molnhöjden snabbt observeras och meddelas till flygplan i luften. De nya landningshjälpmedlen vid Bulltofta flygplats torde icke helt kunna utnyttjas, om ej elektronisk molnhöjdsräknare anskaffas. Kostnaderna för två dylika mätaggregat beräknas till 80 000 kr.

Yttrande

Statskontoret har ej blivit övertygat om att områdesövervakning vid Torslanda flygfält icke kan ordnas på ett ur ekonomisk synpunkt fördelaktigare sätt än institutet föreslagit. Ämbetsverket avstyrker därför förslaget om inrättande av en befattning som meteorologassistent i Ce 16 vid Torslanda.

Med hänsyn till statsmakternas tidigare ställningstagande till frågan om särskild medelsanvisning för meteorologisk verksamhet vid Halmsjöns flygplats kan statskontoret ej biträda institutets begäran om anslag till ersättning för meteorologiska observationer vid projekterade flygfält.

Tillräckliga skäl har ej anförts för anordnande av fortbildningskurser för assistentpersonalen och för inköp av diverse fjärregistrerande meteorologiska instrument å startbanorna.

Institutets från tidigare anslagsäskanden upprepade begäran om medel för anskaffning av elektroniska molnhöjdsräknare vid Bulltofta och Torslanda och av mottagarutrustning för bildtelegrafering vid sistnämnda flygplats lär alltför högt böra lämnas utan åtgärd.

Departementschefen

De av institutet i förevarande sammanhang framställda yrkandena synes böra godtagas i vad de avser en uppräknings av anslaget med i runt tal 92 500 kr. för löneklassuppflyttningar m. m. och med 1 300 kr. till reseersättningar i anledning av höjda biljettpriser. Förslaget om anskaffande av elektroniska molnhöjdsräknare biträder jag i så måtto, att jag beräknar 40 000 kr. för inköp av en sådan apparat. Övriga förslag medförande ökat medelsbehov avstyrkes.

I enlighet med det anförda skulle anslaget, sedan för innevarande budgetår anvisat engångsanslag om 79 000 kr. till anskaffning av bildöverföringsapparater frånräknats, uppföras med (1 005 500 + 92 500 + 1 300 + 40 000 — 79 000) 1 060 300 kr.

Två kontorsbiträden i Ce 8 bör jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången erhålla ordinarie anställning. Personalförteckningen bör ändras i överensstämmelse härmed.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för väderlekstjänsten för luftfarten uppföra ytterligare 2 kontorsbiträden i Ca 8;

b) godkänna följande stat för väderlekstjänsten för luftfarten, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Stat

Avlöningar

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	48 300
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	736 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	183 800
<i>Omkostnader, förslagsvis</i>	92 200
Summa kr. 1 060 300	

c) till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Väderlekstjänst för luftfarten* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 060 300 kr.

[41] 9. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Aerologiska stationer

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	561 800	486 300
1955/56 (statsliggaren s. 396)	563 400	
1956/57 (förslag)	589 600	

Yrkande

Institutet (skr. ²⁴/₈ 1955) hemställer, att anslaget höjes med 307 700 kr.

Avlöningar

	Ökning
1. 3 laboratorieassistenter i Ce 16 för radiovindmätningar i Östersund	34 128
2. 1 meteorolog i Ce 25, 1 meteorolog i reglerad befordringsgång och 3 laboratorieassistenter i Ce 16 för en ny aerologisk station i övre Norrland	64 728

	Ökning
3. Centraliserad ledning av radiosond- och radiovindmätningarna: 1 statsmeteorolog i Ce 29 vid institutet, varvid en meteorolog- tjänst i Ce 23 vid vardera av stationerna i Torslanda och Öster- sund kan utbytas mot en förste laboratorieassistenttjänst i Ce 19	15 612
4. Omräkning (löneklassuppflyttningar, ökade kostnader för obe- kvämhetsstillägg m. m.)	26 232
<i>Omkostnader</i>	
5. Reseersättningar: ökning med hänsyn till höjda biljettpriser och ny station i övre Norrland	1 000
6. Expenser: ökning med hänsyn till ny station i övre Norrland ...	6 000
7. Instrumentutrustning för ny radiovindstation i Östersund (en- gångskostnad)	45 000
8. Nybyggnad för aerologiska stationen i Östersund (engångs- kostnad)	55 000
9. Driftskostnader för ny station i övre Norrland	60 000
	307 700

Yttrande

Statskontoret. Förslagen om utvidgning av den för radiovind- och radiosondmätningar avsedda organisationen, vilka tidigare prövats av riksdagen utan att vinna beaktande, torde alltjämt böra lämnas utan bifall. Därest likväl flygvapnets önskemål om förbättrade prognoser anses böra tillmötesgå, torde härav föranledda utgifter bestridas från förevarande anslag men täckas från anslag under fjärde huvudtiteln.

Departementschefen

Efter samråd med chefen för försvarsdepartementet anser jag mig ej böra förorda institutets förslag rörande utvidgningar av organisationen för den aerologiska verksamheten.

Då jag icke har något att erinra mot institutets beräkningar av de automatiska kostnadsökningarna för löneklassuppflyttningar m. m., skulle anslaget för nästa budgetår uppföras med (563 400 + 26 232) i runt tal 589 600 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut:*
Aerologiska stationer för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 589 600 kr.

[42] 10. Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	687 500	679 100
1955/56 (statsliggaren s. 397)	680 500	
1956/57 (förslag)	710 500	

Yrkanden

I. *Institutet* (skr. ²⁴/8 1955) hemställer, att anslaget preliminärt upptages med oförändrat belopp.

II. I skrivelse den 24 september 1955 hemställer institutet, att anslaget höjes med 30 000 kr.

Motiv

I. Budgeten för de svensk-norska väderleksfartygen i Nordatlanten för budgetåret 1956/57 skall behandlas vid ett sammanträde med norrmännen under de sista dagarna i augusti 1955. Preliminärt bör bidraget upptagas med oförändrat belopp, 523 000 kr.

Bidraget till väderleksstationer på Grönland kan komma att påverkas av de beslut, som kommer att fattas vid en konferens, som ICAO beslutat sammankalla under år 1956 för översyn av nuvarande avtal angående gemen- samt finansiellt stöd till bl. a. ifrågavarande stationer. Det synes f. n. icke vara möjligt att räkna med annat än oförändrat anslagsbehov, 157 500 kr.

II. Sedan budgeten för de svensk-norska fartygen numera fastställts, meddelar institutet följande.

Budgeten fastställdes till 2 300 000 norska kr. Bidraget från ICAO beräknades till 1 000 000 norska kr. Av återstående belopp, 1 300 000 norska kr., skulle på Sveriges del falla i runt tal 767 000 norska kr. eller omkring 553 000 svenska kr., vilket innebär en höjning i förhållande till innevarande års bidrag med 30 000 kr.

Det höjda bidraget beror på ökade driftkostnader för fartygen. Enligt gällande överenskommelse skall nämligen fartygen under tiden 1 juli—31 december 1956 tjänstgöra å station »A», som ligger längre bort från fartygens bas i Bergen än nuvarande tjänstgöringsstation »M». Detta medför ökade utgifter för drivmedel.

Departementschefen

Institutets beräkning av medelsbehovet under anslaget har icke givit mig anledning till erinran. Anslaget torde därför uppföras med (553 000 + 157 500) 710 500 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 710 500 kr.

E. Byggnadsväsendet

[43] 1. Byggnadsstyrelsen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	2 595 300	2 495 200
1955/56 (statsliggaren s. 397)	2 744 000	
1956/57 (förslag)	3 076 600	

Yrkande

Byggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1955) hemställer, att anslaget höjes med 311 700 kr.

Ökning

1. Löneregleringsfrågor

Stadsplanebyrån

a) 1 byrådirektör i Ca 33 i st. f. i Ce 33 —

Utredningsbyrån

b) 2 arkitektjänster Cg 27 överföres till extraordinarieanställning och placeras den ena i Ce 29 och den andra i Ce 27 med bibehållen avlöning från anslaget till Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m. —

2. Personalökningar

Intendentsbyrån

Inrikes fastighetsavdelningen

a) 1 byråingenjör (byggnadskontrollant) i Ce 27 19 740

b) 1 ritare i Ce 19 12 816

c) 1 kanslibiträde i Ce 11 9 516

Hyresavdelningen

d) 1 kontorsskrivare i Ce 19 12 816

Utredningsbyrån

e) 1 kontorist i Ce 13 10 224

Värmetekniska avdelningen

f) 1 underinspektör i Ce 23 15 948

Stadsplanebyrån

Första byrån

g) 1 byrådirektör i Cp 10 (planfackman för översiktsplaneringen) 28 608

h) 1 kansliskrivare i Ca 15 (stadsplanearkivet) 10 968

Andra byrån (föreslagen ny byrå)

i) 1 byråchef i Cp 14 (planfackman för utredning och information) 33 180

j) 1 byrådirektör i Ce 31 (jurist för utredningsarbete)	23 748
k) 1 byrådirektör i Ce 31 (lokaliserings- och fastighetsbildningsfrågor)	23 748
l) 1 kanslibiträde i Ce 11	9 516
m) ökning av medel till extra personal och tillfälligt anlitade experter å stadsplanebyrån	50 000
n) ökning av medel till rådet för översiktlig planläggning	10 000
Byggnadsstyrelsens tekniska råd	
o) arvode till ledamöterna	3 600

3. Omräkning

a) Ökning av posten Avlöningar till ordinarie tjänstemän under rubriken Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal i enlighet med fastställd personalförteckning samt av rörligt tillägg i anslutning härtill	10 224
b) Löneklassuppflyttningar m. m.	27 048
	311 700

Styrelsen föreslår vidare en genomgående redaktionell ändring av rubrikindelningen i de två byggnadsstyrelseanslagen innebärande att rubriken Statens bränslekontrollerande verksamhet utgår och att vad som upptagits under densamma inarbetas i motsvarande poster under rubriken Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet, enär uppdelningen numera saknar tydligt underlag i verkligheten och någon klar ekonomisk gräns visat sig icke kunna upprätthållas mellan de båda grenarna av styrelsens verksamhet.

Motiv

2 b) Jämlikt gällande bestämmelser angående förvaltning av statens allmänna fastighetsfond åligger det vederbörande förvaltningsmyndighet att bl. a. tillse, att fullständiga och med verkligheten överensstämmande ritningar förefinns över i delfonden ingående fastigheter.

Intendentsbyråns ritningsarkiv omfattar f. n. ca 30 000 ritningar. På grund av den kraftiga, alltjämt fortgående ökningen av fastighetsbeståndet — styrelsen har under tiden 30 juni 1949—30 juni 1954 tillförts byggnader i Stockholm och landsorten till ett värde av 132 milj. kr. — har intendentsbyråns personal blivit nära nog helt ianspråktagen för arbetsuppgifter i samband med det direkta fastighetsunderhållet. Arbetet med upprättande och komplettering av relations- och liggareritningar, komplettering av tomtkartor, förande av vissa delar av fastighetsliggaren, registrering av ritningar, kvalificerade ritningsarbeten m. m. har med anledning härav blivit i allt högre grad eftersatt. Ehuru en avarbetning inom rimlig tid av arbetsbalansen skulle erfordra nyanställning av minst tre befattningshavare, vill styrelsen f. n. inskränka sig till att för-

nya sitt förslag från 1954 års petita om inrättande av en tjänst. Befattningshavaren förutsättes skola förestå arkivet.

2 c) Enligt nämnda förvaltningsbestämmelser skall fondförvaltande myndighet i den omfattning som prövas erforderlig föranstalta om besiktning av till resp. delfond hörande byggnader. Stockholmsfastigheterna (byggnadsvärde ca 240 milj. kr.) besiktigas varje år, som regel av den för underhållsarbetenas ledning ansvarige distriktsingenjören. På grundval härav upprättas en generalplan över de arbeten, som bör utföras arbetsåret efter besiktningarna. Då den tekniska personalen fått allt svårare att hinna med de omfattande besiktningarna och därav föranlett skrivarbete, måste besiktningsarbetet rationaliseras. Det föreslagna kanslibiträdet, som bör vara kvalificerad stenograf, skulle genom att föra protokoll över besiktningarna, redigera och skriva ut generalplanen samt hjälpa till med byråns kraftigt ökade korrespondens kunna avlasta den tekniska personalen för mera kvalificerat arbete.

2 e) På utredningsbyråns expedition tjänstgör ett kanslibiträde och ett kontorsbiträde. Byråns personal i övrigt utgöres av 18 tekniker jämte utomstående arkitekter. Expeditionspersonalen kan icke i önskvärd utsträckning längre medhinna sina arbetsuppgifter, då expeditionsarbetet successivt vuxit, bl. a. på grund av att den tekniska personalen tid efter annan utökats i samband med upptagandet av nya utredningar och tillkomsten av nya eller ökade krav på byrån i fråga om arbetsplanering och allmänna samordningsuppgifter. En stor del av utredningsarbetet är anförtrött extra personal med kort anställningstid. Denna är ofta mindre rutinerad i vad avser handläggningens formella sidor, vilket bidrager till att göra arbetet för expeditionen krävande. Antalet utgående expeditioner har det senaste året ökat med nära 30 %. Övertidsarbete har måst tillämpas i betydande utsträckning.

Aktmaterialet inom byrån är numera på grund av sin omfattning i starkt behov av en fortlöpande genomgång och omordning. Detta är ej möjligt utan att åsidosätta de löpande göromålen.

Med den mångfald kontakter utom styrelsen, som i tjänsten åvilar chefen för byrån, följer att denne har ett starkt behov av en med dessa göromål sammanhängande service på expeditionen. F. n. splittras hans arbetstid av en myckenhet vanligt ordningsarbete, som skulle kunna utföras till billigare kostnad.

Yttranden

Statskontoret. Förslaget om slopande av rubriken Statens bränslekontrollerande verksamhet anser sig statskontoret böra avstyrka.

I avvaktan på resultatet av 1951 års byggnadsutrednings arbete lärer böra anstå med den begärda ordinariesättningen av en byrådirektörsbefattning å stadsplanebyrån.

Med hänsyn till anställningstidens längd kan statskontoret ej tillstyrka, att mer än en av de båda extra arkitekttjänster, som föreslagits skola ombildas till extra-ordinarie, göres pensionsberättigande, med bibehållen placering i 27 lönegraden.

Beträffande förslaget om anställande av en ritare i lönegrad Ce 19 hänvisar statskontoret till att ämbetsverket i utlåtande över styrelsens äskanden för innevarande budgetår i sådant hänseende icke motsatt sig en viss uppräknings av icke-ordinarieposten för anställande av en ritare i 15 lönegraden.

Föreliggande utredning har ej övertygat statskontoret om behovet av ytterligare en byggnadskontrollant å intendentsbyråns avdelning för inrikes fastigheter. För att möjliggöra en rationalisering av verksamheten inom avdelningen synes däremot kontorspersonalen böra utökas med ett kanslibitråde.

Med anledning av styrelsens uttalande, att under budgetåren 1945/1954 nya arbetsmoment tillkommit på hyresavdelningen bl. a. genom beslutet om hyresreglering, erinrar statskontoret, att olika hyresregleringen avseende spörsmål är föremål för utredning genom särskilda sakkunniga. Vidare framhålles att 1952 års tjänstebostadsutredning i sitt nyligen avgivna betänkande föreslagit en centralisering till bostadsstyrelsen av arbetet med hyressättningen beträffande tjänstebostäder. På grund härav och då personaluppsättningen på hyresavdelningen numera är relativt omfattande, synes f. n. någon personalförstärkning där ej böra vidtagas. Därest en sådan likväl anses oundgängligen påkallad, torde den böra omfatta ett kontorsbiträde i reglerad befodringsgång.

Beträffande förslaget om förstärkning av personalen på utredningsbyråns expedition med en kontorist erinrar statskontoret, att ämbetsverket tidigare i så måtto tillstyrkt en liknande begäran av styrelsen, att medel föreslagits skola beräknas för ytterligare ett biträde för kontorsgöromål i reglerad befodringsgång. Ämbetsverket vidhåller alltså denna uppfattning.

Då antalet underinspektörer å värmetekniska avdelningen så sent som i år utökats med en, kan statskontoret ej biträda styrelsens begäran att få anställa ännu en sådan inspektör.

Med hänsyn till den prövning, som 1954 och 1955 års riksdagar ägnat frågan om personalbehovet å stadsplanebyrå, lär styrelsens förnyade önskemål om förstärkning av styrelsens organisation för handläggning av stadsplanefrågor ej böra föranleda någon åtgärd.

Då höjningen av anslaget till rådet för översiktlig planläggning för innevarande budgetår enligt statsutskottet ansågs böra begränsas till 20 000 kr., lär styrelsens krav på ökad medelsanvisning för ändamålet ej böra föranleda någon åtgärd.

Arbetsuppgifterna för det av byggnadsstyrelsen nu åter föreslagna tek-

niska rådet synes i allt väsentligt överensstämma med den verksamhet, som bedrevs av samarbetskommittén för byggnadsfrågor. I propositionen angående bl. a. inrättande av en statens nämnd för byggnadsforskning (1953: 163) uttalade departementschefen, att nämnden skulle sträva efter att snarast möjligt övertaga de arbetsuppgifter, med vilka samarbetskommittén sysslat, allt i den mån dessa icke komme att hänföras till byggnadsstyrelsen. Med hänsyn härtill och då föreliggande utredning ej lämnar ledning för bedömande av gränsdragningsfrågan, avstyrker statskontoret styrelsens förslag i denna del.

Statens lönenämnd, som anmodats avgiva utlåtande endast i vad avser byggnadsstyrelsens yrkande om personalförstärkning å styrelsens intendentsbyrå, ifrågasätter, huruvida icke placering i 25 lönegraden kan vara tillfyllest för den föreslagna tjänsten som byråingenjör. I övrigt finner sig lönenämnden kunna tillstyrka den föreliggande framställningen. Nämnden erinrar, att styrelsen i sina petita för innevarande budgetår hemställt om inrättande av en ritartjänst i Ce 19 och att nämnden i avgivet utlåtande över förslaget ej framställt erinran häremot.

Departementschefen

Vad först angår byggnadsstyrelsens förslag om en redaktionell ändring av rubrikindelningen i byggnadsstyrelsens avlönings- och omkostnadsanslag på så sätt, att den särskilda rubriken Statens bränslekontrollerande verksamhet slopas och vad som upptagits därunder ingår under rubriken Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet, finner jag detta ändamålsenligt. Jag tillstyrker därför, att den ändrade rubrikindelningen tillämpas fr. o. m. nästa budgetår.

De av byggnadsstyrelsen framförda förslagen om löneregleringar anser jag mig ej kunna biträda. I enlighet med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör däremot en tjänst som maskinist i Ca 15 ersättas med en tjänst som maskinmästare i Ca 18 samt en befattning som reparatör i Ce 12 uppflyttas till Ce 13. Merkostnaden härför uppgår till ca 1 600 kr.

Arbetsbördan för styrelsens intendentsbyrå har under senare år alltmer ökats bl. a. genom den skedda utvidgningen av fastighetsbeståndet under styrelsens förvaltning. En personalförstärkning synes nu vara påkallad på byråns avdelning för inrikes fastigheter. Jag föreslår därför, att styrelsen får anställa en ritare i Ce 19 samt ett kanslibiträde i Ce 11. I enlighet härmed kräves en anslagshöjning med 12 816 resp. 9 516 kr.

Vad byggnadsstyrelsen anfört angående arbetsförhållandena på utredningsbyråns expedition har vidare övertygat mig om att biträdespersonalen på byrån behöver förstärkas. Jag har sålunda ingenting att erinra mot att medel beräknas för anställande av en kontorist i Ce 13, varför erfordras en anslagsförstärkning med 10 224 kr.

Övriga styrelsens förslag till personalökningar anser jag mig icke kunna biträda.

Byggnadsstyrelsen har för ökning av posten Avlöningar till ordinarie tjänstemän under rubriken Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal, vilken post varit för lågt upptagen, samt för löneklassuppflyttningar m. m. anmält ett behov av sammanlagt 37 272 kr., vilket torde böra godtagas. Härtill kommer emellertid ett av styrelsen icke upptaget belopp om 261 200 kr. för rörligt tillägg i anledning av höjningen av statstjänstemännens löner.

I överensstämmelse härmed torde anslaget böra uppföras med (2 744 000 + 1 600 + 12 816 + 9 516 + 10 224 + 37 272 + 261 200) i runt tal 3 076 600 kr.

I styrelsens personalförteckning bör en maskinisttjänst i Ca 15 utgå och i stället en tjänst som maskinmästare i Ca 18 tillkomma.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för byggnadsstyrelsen vidtaga av mig förordad ändring;
- b) godkänna följande avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 166 400
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 500
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	1 143 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	593 500
	Säger kr. 2 905 200

Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	57 400
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	79 800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	34 200
	Säger kr. 171 400
	Summa kr. 3 076 600

c) till *Byggnadsstyrelsen*: Avlöningar för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 3 076 600 kr.

[44] 2. Byggnadsstyrelsen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	271 300	281 300
1955/56 (statsliggaren s. 400)	302 800	
1956/57 (förslag)	313 300	

Yrkande

Byggnadsstyrelsen (skr. 31/8 1955) hemställer, att anslaget höjes med 84 000 kr.

Såsom framgår under byggnadsstyrelsens avlöningsanslag föreslås en redaktionell ändring av rubrikindelningen, så att rubriken Statens bränslekontrollerande verksamhet utgår och att vad som hittills upptagits under densamma inarbetas i motsvarande poster under rubriken Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.

*Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet*Ökning eller
minskning

1. Reseersättningar (anvisat 1955/56 72 000 kr., belastning 1954/55 74 800 kr.) ökning på grund av belastningen och behovet av ökad reseverksamhet	+ 23 000
2. Kostnader för omläggning av kulturhistoriska byråns ritningsarkiv; för 1955/56 anvisat engångsbelopp bortfaller	— 45 000
3. Övriga expenser (anvisat 1955/56 143 200 kr.; belastning 1954/55 157 100 kr.):	
a) ökade telefonkostnader	+ 14 500
b) ökade städningskostnader	+ 8 700
c) anskaffning av inventarier	+ 30 000
d) kostnader för fortlöpande arkivfotografering ...	+ 3 800
	+ 57 000
4. Kursverksamhet:	
a) allmän utbildning av stadsplanetekniker att i viss utsträckning ersätta högskoleutbildad arbetskraft samt utbildning i stadsplaneteknik för länsarkitektorganisationens ingenjörspersonal	+ 23 000
b) upplysningsverksamhet rörande vissa virkesförstörande insekters bekämpande	+ 6 000
	+ 29 000
5. Kostnader för drift av byggnadsstyrelsens pannlaboratorium	+ 20 000
	+ 84 000

Yttrande

Statskontoret. I enlighet med vad anförts under styrelsens avlöningsanslag utgår statskontoret från att medelsanvisning för byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet och statens bränslekontrollerande verksamhet även framdeles kommer att ske var för sig.

Under förutsättning att den begärda utökningen av personalen å stadsplanebyrån ej kommer till stånd, synes uppräkningsposten av den i staten för byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet uppförda posten till reseersättningar, f. n. upptagen till 45 500 kr., böra begränsas till 4 500 kr. Med hänsyn till att motsvarande post för statens bränslekontrollerande verksamhet för innevarande budgetår uppräknats med 4 000 kr., torde den kunna uppföras med oförändrat belopp.

Av det belopp om 57 000 kr., med vilket styrelsen föreslagit att posten till övriga expenser skall höjas, hänför sig enligt uppgift 54 100 kr. till styrelsens verksamhet i allmänhet och 2 900 kr. till statens bränslekontrollerande verksamhet. Av dessa sistnämnda belopp avses 13 000 resp. 1 500 kr. för ökade telefonkostnader, 8 000 resp. 700 kr. för ökade städningskostnader på grund av lokalutvidgning och höjda löner och 9 300 resp. 700 kr. för engångskostnader med anledning av begärd personalförstärkning. Højningen på grund av ökade telefonkostnader torde böra begränsas till 9 000 kr. Städningens kostnader torde ha stigit med sammanlagt 8 000 kr. Med hänsyn till att styrelsen fått överskrida expensposten för budgetåret 1954/55 med 52 000 kr. bl. a. för inventarieanskaffning, läser någon uppräkningspost för detta ändamål ej nu böra ifrågakomma. För den fortlöpande arkivfotograferingen beräknar statskontoret 3 800 kr. Den för byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet uppförda posten till övriga expenser skulle således uppräknas med $(9\,000 + 8\,000 + 3\,800)$ 20 800 kr.

Den i staten för statens bränslekontrollerande verksamhet upptagna posten till övriga expenser har för innevarande budgetår höjts med 2 000 kr. Med hänsyn till de ökade telefon- och städningskostnaderna vill statskontoret ej motsätta sig en till $(1\,000 + 700)$ 1 700 kr. begränsad förstärkning av denna post.

I avsaknad av kostnadsberäkningar för den planerade utbildningsverksamheten för stadsplanetekniker och länsarkitektorganisationens ingenjörspersonal har statskontoret ej möjlighet att ingå på något bedömande av framställningen i denna del. Statskontoret måste emellertid finna en dylik kursverksamhet, vilken skulle ordnas i byggnadsstyrelsens egen regi, vara ägnad att väcka principiella betänkligheter.

Beträffande förslaget om upplysningskurser angående virkesförstörande insekter har statskontoret tidigare med hänsyn till frågans betydelse ur samhällsekonomisk synpunkt ej funnit anledning till erinran mot dylik kursverksamhet. Då byggnadsstyrelsen på denna punkt begränsat sina önskemål, synes än mindre anledning till erinran förefinnas.

Enligt statskontorets mening bör slutligen kostnaderna för pannlaboratoriets fortsatta drift bestridas från 1953 års fond för forsknings- och försöksverksamhet på bränsleområdet.

Departementschefen

Beträffande byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet, fr. o. m. nästa budgetår jämväl omfattande statens bränslekontrollerande verksamhet, torde en höjning med 12 000 kr. böra ske av posten till reseersättningar. Till övriga expenser beräknar jag en medelsökning av 43 500 kr., varav 18 000 kr. till engångskostnader. Byggnadsstyrelsens förslag i fråga om viss utbildning av stadsplanetekniker m. m. synes mig i och för sig beaktansvärt. Detta förslag innefattar emellertid flera olika slags utbildningsspörsmål, vilka i väsentliga hänseenden faller inom ramen för de uppgifter, som den s. k. kompetensutredningen har att behandla. I avvaktan på dess utredningsresultat i hithörande delar är jag därför f. n. ej beredd att taga ställning till förslaget. Jag anser mig ej kunna tillstyrka styrelsens medelsäskande för viss upplysningsverksamhet rörande virkesförstörande insekter, ej heller att särskilda medel anvisas å riksstaten för drift av styrelsens pannlaboratorium.

Med borträknande av det för budgetåret 1955/56 anvisade engångsbeloppet om 45 000 kr. skulle anslaget i enlighet härmed för nästa budgetår upptagas med (302 800 + 12 000 + 43 500 — 45 000) 313 300 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 313 300 kr.

[45] 3. Läsarkitektorganisationen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	3 367 000	3 354 200
1955/56 (statsliggaren s. 400)	3 593 000	
1956/57 (förslag)	3 957 600	

Yrkande

Byggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1955) hemställer, att anslaget höjes med 135 800 kr.

Ökning

1. Extra ordinariesättning

- a) 20 extra ingenjörstjänster, avlönade från posten Avlöningar till biträdande ingenjörer och arkitekter m. fl. extraordinariesättes men avlönas fortfarande från nämnda post —
- b) 7 extra biträden, avlönade från posten Avlöningar till biträdande ingenjörer och arkitekter m. fl. extraordinarieanställes enligt grunderna för den reglerade befordringsgången och avlönas från posten Avlöningar till icke-ordinarie personal —

2. Personalökningar

4 vice länsarkitekter i Ce 33 (Stockholms, Älvsborgs, Västerbottens och Norrbottens län) 100 104

3. Omräkning

Löneklassuppflyttningar m. m. 35 696
 135 800

Motiv

1 a) Inom länsarkitektorganisationen är 30 ingenjörer anställda i Cg 11 — 25. Av dem har följande här angivna tjänstetid inom organisationen:

3 ingenjörer	10 år
3 »	8—9 »
7 »	6—7 »
8 »	4—5 »
3 »	2—3 »

Genom beslut den 13 juli 1951 medgav Kungl. Maj:t, att styrelsen finge, utan hinder av bestämmelserna i 3 § kungörelsen den 30 juni 1948 med tillägsbestämmelser till statens allmänna avlöningsreglemente (TBSaar), inrätta och lönegradsplacera högst 20 extra ordinarie ingenjörstjänster inom länsarkitektorganisationen under iakttagande av att dylik tjänst åsattes högst lönegradsnummer 24. Detta medgivande är helt konsumerat. Enligt förslag den 4 oktober 1952 av 1949 års tjänsteförteckningskommitté har 5 av de 20 e. o. ingenjörerna uppflyttats till lönegrad Ce 27 medan de återstående 15 tjänsterna må placeras i högst lönegrad Ce 25. Samtliga 20 ingenjörer avlönas från posten Avlöningar till biträdande ingenjörer och arkitekter m. fl.

Styrelsen hemställer nu om rätt att, utan hinder av bestämmelserna i 3 § TBSaar, inrätta och lönegradsplacera ytterligare högst 20 extra ordinarie ingenjörstjänster under iakttagande av att sådan tjänst må placeras i högst 25 lönegraden. Byggnadsstyrelsen, som härvid åberopar vissa uttalanden av 1945 års lönekommitté rörande anställningsförhållanden m. m. inom statsförvaltningen, vartill hänvisas i 3 § TBSaar, Anvisningar, anser behovet av de till extraordinariesättning föreslagna 20 ingenjörstjänsterna under alla omständigheter vara stadigvarande. En extraordinariesättning av begärd omfattning kan icke längre uppskjutas om styrelsen skall kunna räkna med att få behålla sin personal.

Styrelsen hemställer härjämte att avlöningarna för sådana extra ordinarie tjänster, som styrelsen kan komma att inrätta med stöd av det begärda bemyndigandet, må bestridas från oförmålda post Avlöningar till biträdande ingenjörer och arkitekter m. fl.

Yttrande

Statskontoret. Mot byggnadsstyrelsens förslag om förbättring av anställningsförhållandena för den extra personal vid länsarkitektkontoren, som kan anses fylla ett mera stadigvarande behov av arbetskraft, synes i och för sig intet vara att erinra. Tvekan kan emellertid råda, huruvida den begärda extraordinariesättningen bör komma till stånd, innan 1951 års byggnadsutredning ännu slutfört sitt arbete. Därest denna utredning ej anses lägga hinder i vägen härför, vill statskontoret ej göra någon erinran mot att ytterligare ett antal ingenjörer i 25 lönegraden erhåller pensionsberättigande befattning. Antalet torde dock böra begränsas till tio.

Under erinran om att förslag om inrättande av befattning som vice länsarkitekt i vissa län prövats av 1955 års riksdag, avstyrker statskontoret styrelsens härom på nytt framförda begäran.

Departementschefen

Jag har ej något att erinra mot att byggnadsstyrelsen får inrätta högst 20 extra ordinarie tjänster i högst 25 lönegraden för sådan extra ingenjörspersonal inom länsarkitektorganisationen, varav ett stadigvarande behov kan anses föreligga. Ett sådant bemyndigande ansluter sig till motsvarande bemyndigande för samma antal tjänster, som tidigare utverkats för byggnadsstyrelsen efter anmälan i 1949 års statsverksproposition (VI ht p. 57). I nämnda proposition medgavs att avlöningskostnaderna för de med stöd av sistnämnda bemyndigande inrättade tjänsterna provisoriskt skulle få bestridas från den nuvarande posten Avlöningar till biträdande ingenjörer och arkitekter m. fl. Jag anser, att kostnaderna för såväl de nya som i fortsättningen jämväl de gamla nu ifrågavarande tjänsterna bör bestridas från posten Avlöningar till icke-ordinarie personal. Från sistnämnda post torde också enligt gällande regler böra bestridas kostnaderna för de sju extra kontorsbiträden, som beräknas vinna extra ordinarie anställning under budgetåret 1956/57.

Styrelsens förslag om personalökningar anser jag mig icke kunna tillstyrka.

Medelsbehovet för automatiska löneklassförändringar m. m. har av myndigheten angivits till i runt tal 35 700 kr. Härtill må emellertid läggas ett belopp av 328 900 kr., avseende rörligt tillägg i anledning av företagen höjning av statstjänstemännens löner, vilket belopp ej upptagits av byggnadsstyrelsen.

Anslaget torde alltså för nästa budgetår böra uppföras med (3 593 000 + 35 700 + 328 900) 3 957 600 kr., att fördelas på olika poster på sätt framgår av avlöningsstaten i efterföljande hemställan.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för länsarkitektorganisationen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	732 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	2 076 100
3. Avlöningar till biträdande ingenjörer och arkitekter m. fl., <i>förslagsvis</i>	356 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	792 100
	Summa kr. 3 957 600

b) till *Länsarkitektorganisationen*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 3 957 600 kr.

[46] 4. *Länsarkitektorganisationen*: *Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	450 000	431 200
1955/56 (statsliggaren s. 402)	490 000	
1956/57 (förslag)	495 000	

Yrkande

Byggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1955) hemställer, att anslaget höjes med 21 000 kr., avseende posten övriga expenser.

Motiv

I föregående års petita anmälde styrelsen behov av 58 000 kr. för utgifter av engångsnatur, varav 28 000 kr. för kostnader i samband med flyttning till nya lokaler av kontoren i Nyköping, Östersund och Luleå samt 30 000 kr. för en sparsam upprustning av kontorens inventarier. Emellertid anvisades sammanlagt blott 30 000 kr. för nämnda ändamål under budgetåret 1955/56. Kontoret i Nyköping har nyligen inflyttat i sina nya lokaler och härför tilldelats ett engångsbelopp av 5 000 kr. På grund av ändrade planer torde flyttningen av kontoret i Luleå icke komma att aktualiseras förrän under budgetåret 1956/57. Däremot kommer, förutom kontoret i Östersund, kontoren i Visby och Karlstad att under innevarande budgetår inflytta i nya lokaler. För sistnämnda ändamål har styrelsen reserverat 15 000 kr. Till upprustning av kontoren i övrigt står därefter till förfogande i runt tal (30 000 — 5 000 — 15 000) 10 000 kr., motsvarande i medeltal per kontor endast omkring 400 kr. Medelsbehovet för en dylik upprustning beräknade styrelsen som nämnts till 30 000 kr. Expensposten bör därför ökas med 20 000 kr.

För flyttning under budgetåret 1956/57 av kontoren i Luleå, Jönköping och Falun föreslår styrelsen 18 000 kr.

För ökade städningskostnader fr. o. m. den 1 januari 1955 beräknas 3 000 kr. Slutligen måste en uppräknings ske av posten med 10 000 kr.,

motsvarande kostnaderna för ökade telefonkostnader till följd av kontorens ständigt ökade verksamhet.

I enlighet härmed bör posten övriga expenser uppräknas med (20 000 + 18 000 + 3 000 + 10 000 — 30 000) 21 000 kr.

Yttrande

Statskontoret

Expensanslaget har för innevarande budgetår beräknats till 231 000 kr. därav 30 000 kr. för ändamål av engångsnatur. För nästkommande budgetår vill statskontoret föreslå, att posten höjes till 234 000 kr. Härvid har statskontoret beräknat för engångsutgifter 25 000 kr. — 10 000 kr. för inventarieanskaffning och 15 000 kr. för flyttningskostnader — samt för städning och telefonkostnader 3 000 resp. 5 000 kr.

Departementschefen

Den av byggnadsstyrelsen begärda uppräkningsen av posten till övriga expenser bör begränsas till 5 000 kr., vilket — med hänsyn till att i posten för innevarande budgetår ingår ett belopp om 30 000 kr. för utgifter av engångsnatur — innebär en reell ökning av posten med 35 000 kr. Härav torde 25 000 kr. böra avse ändamål av engångsnatur. I enlighet härmed uppföres anslaget med (490 000 + 5 000) 495 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsarkitektsorganisationen: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 495 000 kr.

[47] 5. Bidrag till upprättande av byggnadsplaner m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	5 000	12 200
1955/56 (statsliggaren s. 402)	5 000	
1956/57 (förslag)	10 000	

Yrkande

Byggnadsstyrelsen (skr. 12/7 1955) föreslår, att anslaget med hänsyn till belastningen uppräknas till 10 000 kr.

Departementschefen

Med biträdande av byggnadsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till upprättande av byggnadsplaner m.m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kr.

[48] 6. Bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1954/55	100	—	365 400
1955/56 (statsliggaren s. 402)	100		
1956/57 (förslag)	100		

Departementschefen. I enlighet med förslag av byggnadsstyrelsen (skr. ^{12/7} 1955) torde anslaget med hänsyn till den vid utgången av budgetåret 1954/55 befintliga behållningen kunna uppföras med ett formellt belopp av 100 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 100 kr.

[49] 7. Ersättningar på grund av förbud mot bebyggelse m. m. inom vissa strandområden

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	500 000	1 900
1955/56 (statsliggaren s. 402)	250 000	
1956/57 (förslag)	150 000	

Yrkande

Byggnadsstyrelsen (skr. ^{12/7} 1955) föreslår, att anslaget med hänsyn till de hittillsvarande erfarenheterna av medelsbehovet för ifrågakvarande ändamål nedräknas till 150 000 kr.

Departementschefen

I avbidan på närmare erfarenhet rörande utvecklingen av belastningen å förevarande anslag synes detsamma, såsom byggnadsstyrelsen föreslagit, för nästa budgetår böra upptagas med ett till 150 000 kr. sänkt belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättningar på grund av förbud mot bebyggelse m. m. inom vissa strandområden* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kr.

[50] 8. Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1954/55	150 000	138 100	287 700
1955/56 (statsliggaren s. 402)	150 000		
1956/57 (förslag)	150 000		

Yrkande

Byggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1955) hemställer, att anslaget höjes med 50 000 kr.

Motiv

De för budgetåret 1955/56 tillgängliga medlen kan beräknas att helt bli tagna i anspråk för därmed avsedda ändamål under nämnda budgetår.

Medelsbehovet för budgetåret 1956/57 har styrelsen beräknat till 200 000 kr. Förutom utredningar på längre sikt avseende bl. a. i samråd med statens byggnadsbesparingsutredning bedrivna undersökningar av allmän art samt ärenden av mera löpande natur, kommer nästa budgetårs utredningsprogram att upptaga ett antal angelägna ärenden, särskilt lokalfrågorna för rikets universitet och flertalet av dess högskolor. Dessa institutioner står inför betydande lokalsvårigheter. Styrelsen har därför upptagit bearbetning av befintliga generalplaner och utarbetande av nya sådana såsom en av de väsentligaste och mest omfattande uppgifterna på de närmaste budgetårens arbetsprogram. Vidare bör nämnas utredningarna om den statliga administrationens lokalfrågor i Stockholm, bl. a. för statens polis-skola och Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut.

Flertalet av dessa utredningar kan ej vid nu rådande förhållanden medföra radikala lösningar innebärande större investeringsvolym. Samtidigt som utredningarna blir av särskilt arbetskrävande art till följd av att relativt komplicerade dellösningar och etappplaner måste sökas, medför detta att möjligheterna att återföra de med utredningarna förenade utgifterna till anslaget under de närmaste åren blir begränsade.

Yttrande

Statskontoret. Från förevarande anslag utbetalda medel återföres efter hand i viss utsträckning till anslaget. Enligt vad statskontoret under hand inhämtat återfördes sålunda under budgetåret 1954/55 i runt tal 196 400 kr. Under budgetåren 1955/56 och 1956/57 beräknas 68 000 resp. 62 000 kr. komma att inflyta. Vid sin beräkning av anslaget för nästa budgetår har styrelsen enligt uppgift tagit hänsyn till sistnämnda belopp om 62 000 kr. Då statskontoret emellertid icke blivit övertygat om behovet av att ställa

ökade medel till förfogande för ifrågavarande utredningsverksamhet, föreslår ämbetsverket, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen

Någon ytterligare ökning av detta anslag och därmed sammanhängande utredningsverksamhet anser jag mig ej kunna förorda för nästa budgetår. Jag föreslår, att anslaget uppföres med ett oförändrat belopp av 150 000 kr. samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kr.

F. Tekniska institut

[51] 1. Statens väginstitut

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	638 300	642 100
1955/56 (statsliggaren s. 402)	644 600	
1956/57 (förslag)	694 300	

Yrkande

Direktionen för statens väginstitut (skr. ²⁶/₈ 1955) hemställer, att anslaget höjes med 56 500 kr.

Avlöningar

	Ökning eller minskning
<i>A. Institutets verksamhet i allmänhet</i>	
1. 1 förste verkmästare från Ca 19 till Ca 21	+ 1 788
2. Löneklassförändringar och uppräknig av rörligt tillägg	+ 46 712
<i>B. Institutets verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning</i>	
3. Extraordinariesättning av kansli- och ritbiträde (Cg 11) på geologiska avdelningen	—
4. Uppräkning av rörligt tillägg	+ 26 000

Omkostnader

Institutets verksamhet i allmänhet

5. Delposten till bränsle, lyse och vatten (anvisat 1955/56 13 000 kr.; belastning 1954/55 16 200 kr.) uppräknig med hänsyn till belastningen	+ 3 000
6. Publikationstryck (anvisat 1955/56 9 000 kr.) uppräknig med hänsyn till utökad publikationsverksamhet	+ 3 000
7. Övriga utgifter (anvisat 1955/56 72 000 kr.) uppräknig för ökat inköp av litteratur	+ 2 000
	+ 82 500
8. Ökning av uppbördsmedlen	— 26 000
	+ 56 500

I särskild skrivelse den 26 augusti 1955 har direktionen hemställt, att ett särskilt anslag av 230 000 kr. anvisas för inköp av teknisk utrustning.

Föredraganden

Av de av direktionen framförda yrkandena finner jag mig endast böra tillstyrka en uppräknig med i runt tal 72 700 kr. för löneklassföränd-

ringar m. m. och med 3 000 kr. för bränsle, lyse och vatten samt en ökning av uppbördsmedlen med 26 000 kr.

I enlighet härmed skulle anslaget uppföras med (644 600 + 72 700 + 3 000 — 26 000) 694 300 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande stat för statens väginstitut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Stat

Avlöningar

Statens väginstituts verksamhet i allmänhet

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	184 700
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	286 100
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	119 000
Säger kr.	589 800

Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	295 500
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	70 500
Säger kr.	366 000
Säger för avlöningar kr.	
	955 800

Omkostnader

1. Statens väginstituts verksamhet i allmänhet, <i>förslagsvis</i>	137 000
2. Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning, <i>förslagsvis</i>	100 000
Säger för omkostnader kr.	237 000
Summa kr.	1 192 800

Särskilda uppbördsmedel

1. Ersättningar för materialkontroll m. m.	2 000
2. Ersättningar för tillfälliga uppdrag m. m.	496 500
Säger kr.	498 500
Nettoutgift kr.	694 300

b) till *Statens väginstitut* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 694 300 kr., att avräknas mot automobilskattmedlen.

[52] 2. Statens geotekniska institut: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	709 000	762 100
1955/56 (statsliggaren s. 404)	712 100	
1956/57 (förslag)	749 900	

Yrkande

Direktionen för statens geotekniska institut (skr. ³¹/₃ 1955) hemställer, att anslaget höjes med 62 900 kr.

Ökning

1. Personalförstärkningar	
a) 1 ingenjör i Ce 21	14 220
b) 1 kansliskrivare i Ce 15	10 968
2. Extraordinariesättning	
a) 1 kanslibitråde i Cg 11	—
b) 1 laboratoriebiträde i Cg 13	—
3. Omräkning	
Löneklassuppflyttningar, höjning av rörligt tillägg	37 712
	62 900

Vidare hemställer direktionen, att Kungl. Maj:t måtte utreda frågan om löneställningen för institutets chef och tre avdelningschefer samt framlägga därav föranlett äskande för 1956 års riksdag.

Yttrande

Statskontoret anser sig ej kunna tillstyrka förslagen om inrättande av nya tjänster men vill däremot icke göra någon erinran mot extraordinariesättning av ett kanslibitråde i Cg 11 på konsultationsavdelningen.

Hemställan om extraordinariesättning av laboratoriebiträdet i Cg 13 har i och för sig ej givit statskontoret anledning till erinran. Då frågan om löneställningen för laboratoriebiträden f. n. är under utredning, har statskontoret ej funnit sig böra ingå på ett bedömande av lönegradsplaceringen för ifrågavarande tjänst.

Föredraganden

I fråga om de av direktionen framförda förslagen är jag endast beredd att tillstyrka en uppräknig av anslaget med 37 800 kr., motsvarande de automatiska utgiftsstegringarna för löneklassförändringar m. m.

I överensstämmelse härmed uppföres anslaget med (712 100 + 37 800) 749 900 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för statens geotekniska institut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	76 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	1 800
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	283 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	88 300
5. Avlöningar till biträdande personal för konsultationsuppdrag m. m., <i>förslagsvis</i>	300 000
Summa kr. 749 900	

b) till *Statens geotekniska institut*: Avlöningar för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 749 900 kr.

[53] 3. *Statens geotekniska institut*: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	333 500	547 400
1955/56 (statsliggaren s. 405)	333 500	
1956/57 (förslag)	433 500	

Yrkande

Direktionen för statens geotekniska institut (skr. ³¹/₈ 1955) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Yttrande

Statskontoret. Med hänsyn till belastningen torde anslagsposten till särskilda utgifter för konsultationsuppdrag m. m. böra uppräknas med förslagsvis 110 000 kr.

Föredraganden

Såsom statskontoret framhållit synes anslagsposten till särskilda utgifter för konsultationsuppdrag m. m. böra höjas. Jag föreslår, att densamma uppräknas med 100 000 kr.

Då jag i övrigt icke har något att erinra mot direktionens beräkning av medelsbehovet, skulle anslaget för nästa budgetår uppföras med (333 500 + 100 000) 433 500 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens geotekniska institut*: Omkostnader för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 433 500 kr.

[54] 4. *Statens geotekniska institut*: Utrustning

	Anslag
1955/56 (statsliggaren s. 406)	40 000
1956/57 (förslag)	40 000

Yrkande

Direktionen för statens geotekniska institut (skr. 31/8 1955) hemställer, att anslaget uppföres med 80 000 kr.

Motiv

I petita för innevarande budgetår anmälde institutet ett medelsbehov av 198 000 kr. för anskaffning av utrustning. Kostnaden föreslogs skola fördelas på två budgetår. För budgetåret 1955/56 äskades 80 000 kr. Emellertid anvisades blott 40 000 kr.

Anskaffningsprogrammets fullföljande är synnerligen angeläget. Med hänsyn till inträdda kostnadsökningar beräknar direktionen numera det återstående beloppet till 174 000 kr., vilket torde böra fördelas på två budgetår. För nästa budgetår äskas 80 000 kr.

Yttrande

Statskontoret kan icke biträda institutets hemställan om ytterligare medelsanvisning för anskaffning av utrustning i vidare mån än att anslaget för nästkommande budgetår får uppföras med oförändrat belopp.

Föredraganden

Medelsanvisningen för anskaffning av ytterligare utrustning till institutet synes på sätt statskontoret föreslagit för nästa budgetår böra begränsas till 40 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens geotekniska institut: Utrustning* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kr.

G. Statens elektriska inspektion m. m.

[55] 1. Statens elektriska inspektion: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	264 000	253 900
1955/56 (statsliggaren s. 406)	267 000	
1956/57 (förslag)	336 500	

Yrkande

Kommerskollegium (skr. ²⁴/₈ 1955) hemställer, att anslaget höjes med 185 400 kr.

	Ökning eller minskning
1. Personalökning	
a) 2 överinspektörer i Ca 33	+ 49 032
b) 2 förste distriktsingenjörer (bitr. inspektörer i Ca 29) ...	+ 41 508
c) 2 ingenjörer i Ca 25	+ 33 540
d) 2 ritare och tekniska biträden i Ce 21	+ 26 736
e) 2 kontorsbiträden i Ca 8	+ 15 600
f) 2 kontorsbiträden i Ce 8	+ 15 600
2. Löneregleringar	
a) 2 förste distriktsingenjörer (bitr. inspektörer) i Ca 29 i st. f. Ca 27	+ 4 032
b) 1 ritare och tekniskt biträde i Ce 21 i st. f. en ritare i Ce 19	+ 1 404
3. Omräkning	
Löneklassförändringar m. m.	— 2 052
	+ 185 400

Motiv

1) För att på ett någorlunda nöjaktigt sätt upprätthålla elektriska inspektionens verksamhet, intill dess frågan om inspektionens arbetsuppgifter och organisation kunde upptagas till mera ingående prövning i anslutning till elkraftutredningens förslag, har kommerskollegium under en följd av år hemställt om viss begränsad personalförstärkning till inspektionen. Förslagen har emellertid icke vunnit statsmakternas bifall. Enligt kollegii åsikt kan det nu icke längre anstå med en utökning av inspektionens personal. Till stöd härför anför kollegiet i huvudsak följande.

På inspektionen ankommer bl. a. att föreläsa besiktning av koncessionspliktiga anläggningar. Som ett mått på tillsynsobjektens omfattning och tillväxt må nämnas, att längden av koncessionerade högspänningsluftledning under tiden 1940—1954 stigit från 76 000 till 140 000 km.

Antalet koncessionerade anläggningar utgör f. n. 4 800. Antalet rese- och förrättningsdagar uppgår till ca 220 per år. Antages att i medeltal en anläggning medhinner per förrättningsdag, skulle sålunda med nuvarande besiktningsfrekvens varje anläggning kunna besiktigas en gång vart tjugonde år.

En ökning av besiktningsfrekvensen, som sedan lång tid tillbaka icke kunnat hållas på nöjaktig nivå, är påkallad icke blott på grund av besiktningsobjektens tillväxt utan även med hänsyn till det förhållandet, att åtskilliga av de distributionsanläggningar, som tillkommit vid tiden för första världskriget och närmast därefter, är nedslitna och att en avsevärd del av de anläggningar, som tillkommit under de senaste krisåren till följd av materielbrist många gånger fått ett ur drift- och säkerhetssynpunkt mindre tillfredsställande utförande.

Inspektionens överinspektörer har även att utöva tillsyn å efterlevnaden av arbetarskyddslagen eller med stöd av densamma meddelade föreskrifter, i vad angår skydd mot olycksfall genom inverkan av elektrisk ström. Om man utgår ifrån att tre till fem arbetsställen skulle kunna medhinnas per förrättningsdag och att en besiktning vart tredje år vore tillräcklig, skulle för här avsedd tillsynsverksamhet åtgå 5 000—8 000 förrättningsdagar per år. Hittills har emellertid icke någon nämnvärd sådan tillsyn medhunnits.

Slutligen ankommer på inspektionen att företaga utredningar av elektriska olycksfall och eldsvådor. Dessa utredningar utgör ett viktigt underlag för bedömandet av ansvars- och ersättningsfrågorna i samband med elektriska olycksfall och eldsvådor. De bildar vidare grundvalen för allt föreskrifts- och tillsynsarbete samt för upplysnings- och propagandaverksamheten. Utredningsarbetet är f. n. i huvudsak baserat på skriftväxling. Endast i mindre omfattning kan undersökning på platsen göras.

På grund av det stora antalet brådskande, löpande ärenden har här angivna utredningar i hög grad måst eftersättas. I åtskilliga fall har sålunda åtal omöjliggjorts genom att den begärda utredningen icke medhunnits inom preskriptionstiden. Balansen har under åren 1945—1954 ökat med i genomsnitt 165 ärenden per år och uppgick i slutet av år 1954 till sammanlagt 2 900 ärenden. Till jämförelse må nämnas, att antalet avverkade ärenden uppgått till i medeltal 465 per år.

I elkraftutredningens huvudbetänkande (SOU 1954:12) och däröver lämnade utlåtanden har krävts väsentliga utökningar av den nuvarande elektriska organisationen. Kommerskollegium har i sitt yttrande över betänkandet framlagt förslag om dels viss utökning av den nuvarande organisationen, och dels en decentralisering av inspektionen på minst sju inspektionsdistrikt. Därest statsmakterna ej är beredda att nu taga ställning till sistnämnda förslag i dess helhet, anser kollegium — mot bakgrunden av det f. n. rådande läget — att man redan fr. o. m. nästa budgetår bör

genomföra en viss decentralisering samt utökning av inspektionen. Särskilt angeläget är, att lokala organisationer inrättas i södra och västra Sverige, med distriktskontor förlagda förslagsvis i Malmö och Göteborg. Den lokala organisationen bör i stort sett erhålla den utformning, som av kollegium föreslagits i förenämnda utlåtande. I överenstämmelse härmed skulle varje distriktskontor bestå av följande personal, nämligen en överinspektör i Ca 33, en förste distriktsingenjör (biträdande inspektör) i Ca 29, en ingenjör i Ca 25, en ritare och tekniskt biträde i Ce 21 samt två kontorsbiträden.

Den närmare utformningen av inspektionsmyndighetens organisation synes dock böra få ankomma på kollegiet.

Ett genomförande av vad nu föreslagits skulle kunna ge erfarenheter för inspektionens slutliga utformning.

Yttranden

Statens lönenämnd. Lönenämnden vill icke motsätta sig förslagen om placering av två nya tjänster som distriktsingenjörer i 29 lönegraden och uppflyttning av två förste distriktsingenjörer i Ca 27 till Ca 29, därest tjänsternas innehavare skall ha avlagt avgångsexamen vid teknisk högskola.

För tjänsterna som ritare och tekniskt biträde finner nämnden en placering i 19 lönegraden tillfyllest.

I övrigt har lönenämnden icke något att erinra mot förslagen till lönegradsplacering.

Enligt *statskontorets* mening talar starka skäl för att en decentralisering av statens elektriska inspektion kommer till stånd. Vidare synes det lämpligt, att inspektionen biträder vid rationaliseringsverksamheten. Tillräckliga skäl att på grund härav utöka personalorganisationen i den utsträckning kommerskollegium nu föreslagit anser statskontoret dock ej föreligga. Omorganisationen synes i stället böra genomföras på så sätt, att lokala elinspektionskontor inrättas med början i södra och västra distrikten, förlagda till Malmö resp. Göteborg. Till vart och ett av dessa kontor torde från Stockholm böra förflyttas förutom överinspektören, en förste distriktsingenjör och ett kontorsbiträde. Samtidigt synes böra nyinrättas tre ingenjörsbefattningar med av elkraftutredningen föreslagen placering i lönegrad 23, därav en gemensam för norra och östra distrikten och en vid vardera södra och västra distrikten, samt två befattningar som ritare i 19 lönegraden, en i södra och en i västra distrikten. Den nytillkommande personalen torde tills vidare böra erhålla extra anställning.

Löneställningen för befattningarna såsom förste distriktsingenjör och som ritare prövades i samband med den allmänna tjänsteförteckningsrevisionen. Statskontoret finner icke skäl tillstyrka någon lönegradsuppflyttning av ritaretjänsten. Liksom de föreslagna nya ritarna i södra och

västra distrikten torde alltså ritaren vid stockholmsmyndigheten böra vara placerad i 19 lönegraden. Vad åter angår lönegradsplaceringen för förstnämnda ingenjörer bör densamma, i avvaktan på resultaten av pågående utredning av frågan om en friare löneställning för högskoleutbildad teknikerpersonal inom vissa delar av det statliga verksamhetsområdet, f. n. ej föranleda någon åtgärd.

Departementschefen

I sitt avgivna huvudbetänkande (SOU 1954: 12) har elkraftutredningen framlagt förslag till åtgärder för en rationalisering av distributionen av elkraften. Betänkandet, vilket varit föremål för en omfattande remissbehandling, innefattar åtskilliga vidlyftiga frågor av icke blott ekonomisk och organisatorisk utan även författningsmässig art. I samband härmed aktualiseras jämväl andra författningsproblem på förevarande område, som torde böra beaktas vid en översyn av elektricitetslagstiftningen. Med hänsyn till ärendets stora omfattning och komplicerade natur samt till vad som under remissbehandlingen framkommit torde hithörande spörsmål böra ytterligare övervägas, innan eventuella förslag i ämnet framlägges för riksdagen.

I sina petita har kommerskollegium nu framlagt förslag om en förstärkning och decentralisering av elektriska inspektionen, vilket väl ansluter sig till kollegiets i yttrande över elkraftutredningens betänkande framförda synpunkter. Kollegiet har sålunda föreslagit inrättande av två distriktskontor, förlagda förslagsvis till Göteborg och Malmö. Den behövliga personalförstärkningen har angivits till sammanlagt två överinspektörer i Ca 33, två förste distriktsingenjörer i Ca 29, två ingenjörer i Ca 25, två ritare i Ca 21 samt fyra kontorsbiträden. Kollegiet motiverar sina förslag om förstärkning bl. a. med att tillsynen av koncessionerade anläggningar med nuvarande personalstyrka icke kan upprätthållas i någon nämnvärd utsträckning. Sålunda kan med nuvarande besiktningsfrekvens varje anläggning blott besiktigas en gång vart tjugonde år, ett förhållande som framstår som desto mer otillfredsställande som åtskilliga distributionsanläggningar är nedslitna eller i dåligt skick. Ej heller har övriga arbetsuppgifter, såsom tillsynen av efterlevnaden av arbetarskyddslagens bestämmelser om skydd mot elektriska olycksfall samt utredningar av sådana olycksfall och av eldsvådor, medhunnits.

Enligt min mening är en decentralisering av elinspektionens verksamhet önskvärd redan sett mot bakgrunden av dess nuvarande arbetsuppgifter. Med hänsyn till de förslag i organisatoriskt hänseende, som elkraftutredningen framlagt och som bör bli föremål för fortsatta överväganden, anser jag mig emellertid f. n. icke böra förorda en sådan organisationsändring. Även med en mera omfattande personalförstärkning torde tills vidare böra anstå.

Å andra sidan kan jag icke finna annat än att kollegiet tydligt påvisat, att inspektionen med befintliga personalresurser icke på ett tillfredsställande sätt kan fullgöra sina nuvarande arbetsuppgifter. Skulle rådande förhållande fortbestå, är det att befara, att gällande säkerhetsföreskrifter icke kommer att iakttagas, vilket skulle medföra allvarliga skador.

I detta sammanhang må också framhållas, att elkraftutredningen funnit en utökning av personalen för de nuvarande uppgifterna nödvändig. Detta har jämväl kraftigt understrukits i de över betänkandet avgivna remissyttrandena. På grund härav bör man därför enligt min mening nu företaga den förstärkning, som i rådande läge befinnes möjlig. Jag förordar, att inspektionen tillföres två förste distriktsingenjörer i Ce 29, vilka bör vara högskoleutbildade. Det med anledning härav ökade medelsbehovet utgör 43 512 kr.

I enlighet med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör två förste distriktsingenjörer — med högskoleutbildning — uppflyttas från Ca 27 till Ca 29, vilket medför en uppräknings av anslaget med 4 032 kr. Övriga förslag till löne-regleringar avstyrkes.

Vid omräkning av anslaget uppkommer enligt kollegiet en automatisk utgiftsminskning av 2 052 kr. På grund av höjningen av statstjänstemännens löner bör emellertid anslagsposten till rörligt tillägg uppräknas med i runt tal 24 000 kr., vilket belopp icke upptagits i petita. Den automatiska utgiftsökningen å anslaget blir således (24 000 — 2 052) 21 948 kr.

Vid bifall till mina förslag skulle avlöningsanslaget alltså uppföras med (267 000 + 43 512 + 4 032 + 21 948) avrundat 336 500 kr.

Slutligen bör i personalförteckningen uppföras fyra förste distriktsingenjörer, två i Ca 29 och två i Ce 29. I stället bör två tjänster som förste distriktsingenjör i Ca 27 utgå ur förteckningen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens elektriska inspektion vidtaga av mig förordade ändringar;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens elektriska inspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	180 400
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	89 400
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	66 700
Summa kr. 336 500	

c) till *Statens elektriska inspektion*: Avlöningar för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 336 500 kr.

[56] 2. Statens elektriska inspektion: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	21 300	23 200
1955/56 (statsliggaren s. 406)	25 300	
1956/57 (förslag)	35 000	

Yrkande

Kommerskollegium (skr. ²⁴/s 1955) hemställer, att anslaget höjes med 79 000 kr.

	Ökning eller minskning
1. Reseersättningar (anvisat 1955/56 10 000 kr.) ökning i anledning av begärda personalförstärkningar, varav 10 000 kr. i flyttningskostnader på grund av förslag om inrättande av två distriktskontor	+ 40 000
2. Bränsle, lyse och vatten (anvisat 1955/56 2 000 kr.) ökning i anledning av inrättande av två distriktskontor	+ 4 000
3. Övriga expenser (anvisat 1955/56 12 800 kr.):	
a) kostnader på grund av begärd personalförstärkning och i anslutning härtill inrättande av två distriktskontor, varav engångskostnad 12 000 kr. + 36 000	
b) anskaffning av skåp för förvaring av kartor	
m. m.	+ 2 000
c) för 1955/56 beräknat engångsbelopp bortfaller ...	— 3 000
	+ 79 000

Yttrande

Statskontoret. Därest inspektionen erhåller av statskontoret föreslagen organisation, torde anslagsposten till reseersättningar och posten till övriga expenser böra höjas med 10 000 resp. 12 200 kr. Av sistnämnda belopp avser 10 000 kr. engångskostnader. Statskontoret har vid sin beräkning av medel till reseersättningar utgått ifrån att eventuella utgifter för flyttningssättningar, om så erfordras, skall täckas genom anslagsöverskridande.

Departementschefen

Anslagsposten till reseersättningar torde med hänsyn till inträdda pris-höjningar och den av mig i det föregående under avlöningsanslaget förordade personalförstärkningen böra uppräknas med 6 000 kr.

Under anslagsposten till expenser beräknar jag det ökade medelsbehovet till 500 kr. för bränsle, lyse och vatten och till 6 200 kr. för övriga expenser. Av sistnämnda belopp torde 3 000 kr. få anses som engångs-

kostnad i anledning av den av mig föreslagna personalökningen. Med borträknande av för budgetåret 1955/56 anvisat engångsbelopp, 3 000 kr., skulle anslagsposten ökas med (500 + 6 200 — 3 000) 3 700 kr.

Vid bifall till mina förslag skulle anslaget för nästa budgetår uppföras med (25 300 + 6 000 + 3 700) 35 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens elektriska inspektion: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 35 000 kr.

[57] 3. **Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	2 000	4 500
1955/56 (statsliggaren s. 407)	2 000	
1956/57 (förslag)	4 000	

Departementschefen. Anslaget torde med hänsyn till belastningen böra uppräknas med 2 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 kr.

H. Djurgårdsnämnden

[58] 1. Djurgårdsnämnden: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	130 200	120 500
1955/56 (statsliggaren s. 407)	132 300	
1956/57 (förslag)	139 000	

Departementschefen. I enlighet med förslag av djurgårdsnämnden (skr. ^{31/8} 1955) bör anslaget uppräknas med 6 700 kr., motsvarande en automatisk utgiftsstegring under posten till rörligt tillägg i anledning av den företagna höjningen av statstjänstemännens löner. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för djurgårdsnämnden, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57.

Avlöningsstat

1. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	18 000
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	105 900
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	15 100
Summa kr. 139 000	

b) till *Djurgårdsnämnden: Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 139 000 kr.

[59] 2. Djurgårdsnämnden: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	11 500	7 900
1955/56 (statsliggaren s. 408)	11 500	
1956/57 (förslag)	10 000	

Yrkande

Djurgårdsnämnden (skr. ^{31/8} 1955) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen

Med hänsyn till belastningen under de sistförflutna budgetåren synes de i nämndens omkostnadsstat upptagna posterna till reseersättningar och övriga expenser kunna nedräknas med 500 resp. 1 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Djurgårdsnämnden: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kr.

I. Diverse

[60] 1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond

	Anslag
1955/56 (statsliggaren s. 408)	950 000
1956/57 (förslag)	971 000

Departementschefen. Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet i annat sammanhang anför angående ersättning till slottsbyggnadernas delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 971 000 kr.

[61] 2. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond

	Anslag
1955/56 (statsliggaren s. 408)	1 902 000
1956/57 (förslag)	2 154 000

Departementschefen. Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet i annat sammanhang anför angående ersättning till byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 2 154 000 kr.

[62] 3. Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	50 000	13 600
1954/55	40 000	—
1955/56 (statsliggaren s. 408)	30 000	
1956/57 (förslag)	30 000	

Departementschefen. Genom beslut den 30 juni 1955 har Kungl. Maj:t bemyndigat järnvägsstyrelsen att av anslaget taga i anspråk i runt tal

41 700 kr. såsom ersättning för vissa under år 1954 utförda transporter. Beloppet har bokförts på budgetåret 1955/56, vilket är anledningen till att anslaget icke utvisar någon belastning under budgetåret 1954/55. Anslaget torde för nästa budgetår böra upptagas med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kr.

[63] 4. Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	34 000 000	34 832 300
1955/56 (statsliggaren s. 409)	33 000 000	
1956/57 (förslag)	31 200 000	

Enligt en i november 1955 upprättad promemoria beräknar *generalpoststyrelsen* ersättningarna för brevörsändelser för budgetåret 1955/56 till 34 700 000 kr.

Ersättningen för befordran av tjänsteförsändelser i allmänhet utgår med viss av generalpoststyrelsen och statskontoret bestämd procent av postverkets frankoteckensuppbörd. Fr. o. m. budgetåret 1954/55 tills vidare har procenttalet bestämts till 14. Under år 1954 har ny tjänstebrevsundersökning verkställt. Med stöd av resultatet av denna undersökning har statskontoret och generalpoststyrelsen överenskommit, att den ersättning, som av statskontoret skall gäldas för befordran av tjänsteförsändelser i allmänhet, fr. o. m. den 1 juli 1956 t. v. skall utgå med 12 %. Med utgångspunkt från nämnda procenttal synes ersättningen för befordran av tjänsteförsändelser i allmänhet under budgetåret 1956/57 kunna beräknas till 28 700 000 kr.

Ersättningen för befordran av post från de statliga kristidsorganen synes med ledning av erlagda ersättningar för andra kvartalet 1955 kunna beräknas till förslagsvis 100 000 kr.

Från anslaget utgår från den 1 januari 1948 även ersättning för postdelgivning. Ersättningen uppgick under budgetåret 1954/55 till ca 340 000 kr. och beräknas för budgetåret 1956/57 till 350 000 kr.

Jämväl ersättning till postverket för befordran av militärbrev utgår från förevarande anslag. Denna ersättning beräknas under innevarande budgetår till 50 000 kr. Samma belopp synes böra beräknas för nästa budgetår.

För tjänsteförsändelserna från de allmänna sjukkassorna torde böra upptagas oförändrat 2 000 000 kr.

Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser för budgetåret 1956/57 skulle alltså enligt det anförda uppgå till (28 700 000 + 100 000 + 350 000 + 50 000 + 2 000 000) 31 200 000 kr.

Departementschefen

I sina äskanden för innevarande budgetår anmälde generalpoststyrelsen bl. a. dels att ny tjänstebrevsundersökning påbörjats den 1 januari 1954 och dels att styrelsen avsåg att snarast till Kungl. Maj:t inkomma med ev. erforderliga förslag till ändringar av det nuvarande tjänstebrevssystemet.

Resultatet av tjänstebrevsundersökningen föreligger nu och med ledning härav har statskontoret och generalpoststyrelsen beslutat reducera ersättningen för tjänsteförsändelser i allmänhet från 14 till 12 % av postverkets frankoteckensuppbörd. Utredningen rörande det nuvarande tjänstebrevssystemet pågår däremot alltjämt och torde icke kunna slutföras i sådan tid, att ev. förslag i ämnet kan redovisas för årets riksdag. Under angivna förhållanden och då jag icke har något att erinra mot styrelsens medelsberäkning, torde anslaget böra upptagas med av styrelsen föreslaget belopp, 31 200 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 31 200 000 kr.

[64] 5. Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	100 000	124 800
1954/55	100 000	96 000
1956/57 (statsliggaren s. 410)	100 000	
1956/57 (förslag)	100 000	

Departementschefen. Anslag uppföres med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kr.

[65] 6. Geotekniska undersökningar i Götaälvdalen m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1954/55	130 000	7 800	122 200
1955/56 (statsliggaren s. 410)	150 000		
1956/57 (förslag)	185 000		

Yrkande

Länsstyrelsen i Älvsborgs län (skr. 5/8 1955) hemställer — under hänvisning bl. a. till en promemoria den 31 augusti 1955 från statens geotek-

niska institut — att för fortsatta geotekniska undersökningar i Götaälvdalen m. m. måtte för budgetåret 1956/57 anvisas 185 000 kr.

Motiv

Den preliminära undersökningen i Götaälvdalen, varav skall framgå, vilka områden som med hänsyn till skredrisken tarvar ytterligare utforskning, beräknas vara färdig under våren 1956. För slutförande av därmed sammanhängande arbete genom försorg av Sveriges geologiska undersökning erfordras emellertid, såsom framgår av äskanden för innevarande budgetår, 35 000 kr. utöver vad ursprungligen beräknats. Därest icke beloppet anvisas, måste pågående arbeten avbrytas.

Enligt plan skall den preliminära undersökningen följas av en närmare och definitiv undersökning av de områden, där skredrisk befaras föreligga. Enligt statens geotekniska institut kan f. n. icke närmare anges hur stora områden, som den definitiva undersökningen måste omfatta. Med hänsyn till att medel härför måste begäras redan nu, har dock en hastig och förberedande genomgång av det hittills föreliggande undersökningsmaterialet gjorts. Härav har framgått, att den definitiva undersökningen synes bli så omfattande, att institutet med nuvarande resurser ej kan medhinna den under nästa budgetår. Däremot hoppas institutet att få den färdig under budgetåret 1957/58.

Länsstyrelsen anser det nödvändigt att denna definitiva undersökning företages icke endast av hänsyn till invånarna i berörda områden utan även för myndigheternas planering av vägar och bebyggelse m. m. Anslagsbehovet för detta ändamål under nästa budgetår har uppskattats till 150 000 kr.

På grund av det anförda hemställer länsstyrelsen om en medelsanvisning av sammanlagt (35 000 + 150 000) 185 000 kr.

Yttrande

Statskontoret. Förevarande framställning har ej givit statskontoret anledning till annan erinran än att enligt ämbetsverkets mening för den andra etappen av den geotekniska undersökningen av Götaälvdalen bör fastställas en kostnadsram, som ej får överskridas utan tvingande skäl. Statskontoret har under hand inhämtat, att de sammanlagda kostnaderna för den definitiva undersökningen enligt av geotekniska institutet överslagsvis gjorda beräkningar kan antagas komma att uppgå till ca 410 000 kr.

Departementschefen

Den geotekniska undersökning av Götaälvdalen, som bekostas av ifrågavarande anslagsmedel, igångsattes i sin första preliminära etapp under

budgetåret 1954/55. Såsom anmäldes i förra årets statsverksproposition har kostnaderna för de geologiska förarbetena i denna preliminära undersökning blivit 35 000 kr. högre än vad som ursprungligen beräknades. Härav faller 15 000 kr. på visst kartmaterial och 20 000 kr. på laboratorieundersökningar. Det är nu icke längre möjligt att uppskjuta de därmed förenade arbetena utan att äventyra resultatet av den preliminära undersökningen, som i sitt fältarbetsstadium beräknas vara slutförd under våren 1956. Jag förordar därför att 35 000 kr. anvisas under budgetåret 1956/57 för att möjliggöra för Sveriges geologiska undersökning att genomföra dess del av arbetena.

Enligt det program för undersökningen, som uppgjorts av statens geotekniska institut i samråd med Sveriges geologiska undersökning och som förelades riksdagen i 1954 års statsverksproposition, skulle den första etappen följas av en definitiv undersökning för att avgöra hur liten säkerhetsmarginalen är på de farliga ställena och hur den skall kunna ökas genom förstärkningsåtgärder. Denna andra etapp torde icke kunna genomföras på kortare tid än två år. För nästa budgetår uppskattas medelsbehovet härför till 150 000 kr. Geotekniska institutet har meddelat, att det, innan den preliminära undersökningen slutförts, icke är möjligt att närmare angiva den slutliga omfattningen och därmed ej heller de totala kostnaderna för den definitiva undersökningen. Efter en preliminär genomgång av det hittills föreliggande undersökningsmaterialet har institutet emellertid på min begäran verkställt en ungefärlig beräkning av den totala kostnaden för den återstående undersökningen och därvid kommit till en approximativ siffra av högst 410 000 kr. Jag tillstyrker att ifrågasvarande arbeten i Götaälvdalen planenligt nu fullföljes genom en definitiv undersökning och beräknar härför i enlighet med myndigheternas äskande för nästa budgetår 150 000 kr.

Anslaget torde alltså böra uppföras med (35 000 + 150 000) 185 000 kr.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Geotekniska undersökningar i Götaälvdalen m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 185 000 kr.

[66] 7. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1954/55	350 000	336 600	63 200
1955/56 (statsliggaren s. 411)	350 000		
1956/57 (förslag)	350 000		

Departementschefen. Anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kr.

[67] 8. **Extra utgifter**

	Anslag	Reservation vid Nettoutgift budgetårets utgång
1954/55	50 000	49 200 17 400
1955/56 (statsliggaren s. 411)	50 000	
1956/57 (förslag)	50 000	

Departementschefen. Anslaget torde uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kr.

SAMMANFATTNING

Medan å riksstaten för budgetåret 1955/56 under sjätte huvudtiteln anvisats	kr.	860 821 300
kommer vid bifall till de nu framlagda förslagen huvudtitelns slutsumma att för budgetåret 1956/57 uppgå till »		1 025 956 300
innebärande en ökning med	»	165 135 000
Anslagen av <i>skattemedel i allmänhet</i> , vilka för budgetåret 1955/56 utgått med	»	91 281 840
skulle för nästa budgetår utgöra	»	81 884 760
Mot de mot <i>automobilskattemedlen</i> under sjätte huvudtiteln avräknade anslagen för budgetåret 1955/56, sammanlagt	»	769 539 460
skulle för budgetåret 1956/57 svara anslag till ett sammanlagt belopp av	»	944 071 540

Förändringarna inom huvudtitelns avdelningar framgår av följande sammanställning.

	Anvisat 1955/56	Åskat 1956/57		Ökning eller minskning
A. Kommunikationsdepartementet	899 800	981 800	+	82 000
B. Väg- och vattenbyggnadsväsendet:				
Väg- och vattenbyggnadsverket	32 679 400	35 767 600	+	3 088 200
Vägunderhåll och vägbyggnader	732 220 200	901 970 100	+	169 749 900
Hamnar och farleder	7 345 000	—	—	¹ 7 345 000
Vatten- och avloppsledningar	25 000 000	25 000 000		—
C. Vägtrafikväsendet	6 851 800	9 137 400	+	2 285 600
D. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	6 764 900	7 464 600	+	699 700
E. Byggnadsväsendet	7 534 900	8 152 600	+	617 700
F. Tekniska institut	1 730 200	1 917 700	+	187 500
G. Statens elektriska inspektion m. m.	294 300	375 500	+	81 200
H. Djurgårdsnämnden	143 800	149 000	+	5 200
I. Diverse	39 357 000	35 040 000	—	4 317 000
Summa kr.	860 821 300	1 025 956 300	+	165 135 000

¹ Anslagen till hamnar och farleder överförda till X ht (prop. 124/1955; rskr. 324).

Av anslagsökningen för *väg- och vattenbyggnadsverket* hänför sig ca 1 087 000 kr. till en icke automatisk uppräknings- och omkostnadsanslagen för en viss förstärkning av den regionala vatten- och avloppsorganisationen samt för anställande av viss ytterligare tillfällig personal. Under *vägunderhåll* och *vägbyggnader* ökas anslaget till det statliga vägunderhållet med 70 milj. kr. och anslagen till byggande av vägar och broar med 35 milj. kr. Anslaget till vissa vägbyggnadsarbeten, vilket å gällande riksstat upptagits med ett formellt belopp av 100 kr., föreslås för nästa budgetår skola uppföras med 30 milj. kr. att användas, i den mån så blir erforderligt, huvudsakligen för utförande av beredskapsarbeten enligt anslagets hittillsvarande tillämpningsområde beträffande arbetsobjekten. Bidragsanslagen till den kommunala och enskilda väghållningen uppräknas med 30,7 resp. 4 milj. kr. Av sistnämnda belopp hänför sig 1,5 milj. kr. till vissa föreslagna ändringar av bidragsgrunderna i fråga om det enskilda vägunderhållet.

Övriga redovisade ökningsar beror huvudsakligen på automatiska kostnadsstegringar. Den totala automatiska utgiftsstegringen å anslag, som avräknas mot automobilskattemedlen, uppgår till ca 14 064 000 kr. Å andra sidan redovisas en automatisk utgiftsminskning å anslagen av skattemedel i allmänhet om i runt tal 9,5 milj. kr. främst genom bortfall av bl. a. anslagen till hamnar och farleder och till statlig upplysningsverksamhet vid 1955 års folkomröstning samt nedräkning av anslaget till ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser. Den automatiska utgiftsökningen under huvudtiteln uppgår sålunda till i runt tal 4,5 milj. kr.

Vad föredragandena sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

W. Hammargren

Register

till

Sjätte huvudtiteln för budgetåret 1956/57

A. Kommunikationsdepartementet

Sid.			Kr.
	Kommunikationsdepartementet:		
1	Avlöningar	915 800	
2	Omkostnader	66 000	981 800
	Säger för kommunikationsdepartementet		981 800

B. Väg- och vattenbyggnadsväsendet

Väg- och vattenbyggnadsverket

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen:

4	Avlöningar, därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen	8 003 000	
9	Omkostnader, därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen	1 245 100	9 248 100
	Vägförvaltningarna:		
11	Avlöningar, därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen	21 530 000	
15	Omkostnader, därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen	4 189 500	25 719 500
18	De lokala vägnämnderna m. m., att avräknas mot automobilskattemedlen		200 000
18	Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde, att avräknas mot automobilskattemedlen		600 000
			35 767 600

Vägunderhåll och vägbyggnader

19	Allmän översikt över beräkningen av väganslagen m.m.		
	Väghållningen på landet samt i städer och stadsliknande samhällen, där kronan är väghållare:		
26	Vägunderhållet, att avräknas mot automobilskattemedlen	300 000 000	
29	Byggande av riksvägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	130 000 000	
29	Byggande av länsvägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	234 000 000	
29	Byggande av ödebygdsvägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	12 000 000	
29	Byggande av storbroar, att avräknas mot automobilskattemedlen	14 000 000	
33	Vissa vägbyggnadsarbeten, att avräknas mot automobilskattemedlen	30 000 000	720 000 000

Sid.

Kr.

Väghållningen i städer och stadsliknande samhäl-
hällen, som är väghållare:

34	Bidrag till underhåll av vägar och gator, att avräknas mot automobilskattemedlen.....	42 000 000	
35	Bidrag till byggande av vägar och gator, att avräknas mot automobilskattemedlen.....	<u>110 000 000</u>	152 000 000

Enskild väghållning:

38	Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m., att avräknas mot automobilskattemedlen..	15 500 000	
46	Bidrag till byggande av enskilda vägar, att avräknas mot automobilskattemedlen.....	<u>14 000 000</u>	29 500 000

Diverse ändamål:

47	Bidrag till vissa forsknings- och undersök- ningsarbeten, att avräknas mot automobil- skattemedlen	400 000	
49	Vissa kostnader i samband med internationella vägkongresser, att avräknas mot automo- bilskattemedlen	15 000	
49	Väg- och vattenbyggnadsverkets civilförsvär m. m., att avräknas mot automobilskatte- medlen	55 000	
50	Avsättning till statens automobilskattemedels- fond.....	<u>100</u>	470 100
			901 970 100

Vatten- och avloppsledningar

50	Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp.....	<u>25 000 000</u>	
	Säger för väg- och vattenbyggnadsväsendet		962 737 700

C. Vägtrafikväsendet

53	Statens bilinspektion:		
	Avlöningar, att avräknas mot automobilskatte- medlen	2 157 300	
55	Omkostnader, att avräknas mot automobil- skattemedlen	779 000	
57	Utrustning, att avräknas mot automobilskatte- medlen	<u>25 000</u>	2 961 300
58	Registrering av motorfordon		1 000
59	Bidrag till vissa kommunikationsändamål, att avräknas mot automobilskattemedlen.....		350 000
60	Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs- korsningar, att avräknas mot automobil- skattemedlen		4 650 000
61	Bidrag till trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder vid vissa järnvägs-korsningar, att avräknas mot automobilskattemedlen		250 000

Sid.			Kr.
61	Statens biltrafiknämnd:		
	Avlöningar, att avräknas mot automobil-		
	skattemedlen	328 500	
63	Omkostnader, att avräknas mot automobil-		
	skattemedlen	40 000	368 500
63	Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m.,		
	att avräknas mot automobilskattemedlen....		206 600
64	Bidrag till nationalföreningen för trafiksäker-		
	hetens främjande, att avräknas mot automo-		
	bilskattemedlen		350 000
	Säger för vägtrafikväsendet		9 137 400

D. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut:

67	Avlöningar	2 566 300	
70	Undervisning	10 600	
71	Omkostnader	185 900	
73	Observatörer	683 000	
74	Telegramkostnader m. m.	587 000	
77	Underhåll av stationer m. m.	82 400	
78	Uppdragsverksamhet	989 000	
79	Väderlekstjänst för luftfarten	1 060 300	
81	Aerologiska stationer	589 600	6 754 100
82	Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och		
	på Grönland		710 500
	Säger för Sveriges meteorologiska		
	och hydrologiska institut		7 464 600

E. Byggnadsväsendet

Byggnadsstyrelsen:

84	Avlöningar	3 076 600	
90	Omkostnader	313 300	3 389 900

Länsarkitektorganisationen:

92	Avlöningar	3 957 600	
95	Omkostnader	495 000	4 452 600
96	Bidrag till upprättande av byggnadsplaner m.m.		10 000
97	Bidrag till upprättande av generalplaner och		
	regionplaner		100
97	Ersättningar på grund av förbud mot bebyg-		
	gelse m. m. inom vissa strandområden		150 000
98	Utredningar rörande tillämnade byggnadsföre-		
	tag m. m.		150 000
	Säger för byggnadsväsendet		8 152 600

Sid.

Kr.

F. Tekniska institut

100	Statens väginstitut, att avräknas mot automobilskattemedlen		694 300
	Statens geotekniska institut:		
102	Avlöningar	749 900	
103	Omkostnader	433 500	
103	Utrustning	40 000	1 223 400
	Säger för tekniska institut		1 917 700

G. Statens elektriska inspektion m. m.

	Statens elektriska inspektion:		
105	Avlöningar	336 500	
110	Omkostnader	35 000	371 500
111	Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström		4 000
	Säger för statens elektriska inspektion m. m.		375 500

H. Djurgårdsnämnden

	Djurgårdsnämnden:		
112	Avlöningar	139 000	
112	Omkostnader	10 000	149 000
	Säger för djurgårdsnämnden		149 000

I. Diverse

	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:		
113	Slottsbyggnadernas delfond		971 000
113	Byggnadsstyrelsens delfond		2 154 000
113	Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befordringsavgifterna för vissa resor		30 000
114	Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser		31 200 000
115	Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.		100 000
115	Geotekniska undersökningar i Götaålvdaalen m. m.		185 000
117	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga		350 000
118	Extra utgifter		50 000
	Säger för diverse		35 040 000
	Summa för huvudtiteln		1 025 956 300

BILAGA 9 TILL STATSVERKSPROPOSITIONEN 1956

SJUNDE HUVUDTITELN

FINANSDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1956.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, redogör här efter för de frågor, som tillhör regleringen för budgetåret 1956/57 av utgifterna under riksstatens sjunde huvudtitel, avseende anslagen till finansdepartementet, och anför därvid följande.

A. Finansdepartementet

[1] 1. Finansdepartementet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	1 522 100	1 514 377
1955/56 (statsliggaren s. 413) ..	1 553 000	
1956/57 (förslag)	1 967 500	

På finansdepartementets statssekreteraravdelning finns för närvarande, förutom statssekreteraren, en byråchef, en budgetsekreterare, två förste kanslisekreterare samt fyra kanslisekreterare eller amanuenser. Arbetsbördan inom avdelningen har under de senaste åren ökat avsevärt, främst i fråga om de mera kvalificerade arbetsuppgifterna. Detta sammanhänger med den intensifiering av budgetarbetet som blivit en nödvändig följd av statsutgifternas tillväxt. Å ena sidan har sålunda redan den volymmässiga ansvällningen av budgeten medfört en större arbetsbelastning. Å andra si-

dan har mot bakgrunden av det allmänt omfattade önskemålet om en begränsning av statsutgifterna allt större insatser krävts från departementets sida i fråga om utgiftsgranskningen. Med hänsyn härtill har de arbetskrifter, vilka avlönas från departementets avlöningsanslag, icke varit tillräckliga. I viss utsträckning har därför sakkunniga, såväl tillfälligt som mera stadigvarande, måst anlitas mot ersättning från sjunde huvudtitelns kommittéanslag. Då det icke finns anledning räkna med någon minskning av avdelningens arbetsbörda torde den föredragande personalen böra utökas med en budgetsekreterare i Cr 8. Därjämte torde ett belopp av 25 000 kronor böra beräknas under anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal för tillfällig personalförstärkning. Vidare torde den kvalificerade biträdespersonalen å avdelningen böra utökas med en kansliskrivare i Ce 15.

Inom kansliet för nationalbudgetarbetet, vars kostnader bestrides från det under punkten 3 härefter upptagna anslaget till vissa kostnader för nationalbudgetarbetet m. m., har under de senaste åren tre amanuenser stadigvarande funnits anställda mot arvode. Av dem handlagda arbetsuppgifter torde, så långt nu kan bedömas, komma att bestå även i fortsättningen. Med hänsyn härtill bör denna personal efter hand beredas extra ordinarie anställning. I detta syfte förordar jag att för nästa budgetår en amanuens-tjänst i reglerad befordringsgång inrättas i finansdepartementet. Härvid torde anslaget till vissa kostnader för nationalbudgetarbetet m. m. böra nedräknas med ett mot avlöningskostnaderna för nämnda tjänst svarande belopp.

I samband med departementschefsskiftet har en kansliskrivare i Ca 15 tills vidare överförs från socialdepartementet till finansdepartementet för tjänstgöring som departementschefens sekreterare. För avlöning av denna befattningshavare, som under tjänstgöringen i finansdepartementet är tjänstledig från innehavd befattning i socialdepartementet, bör anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal uppräknas med 9 900 kronor.

Chefen för justitiedepartementet har tidigare denna dag hemställt om medel till avlönande av ytterligare tre regeringsråd. Då avsikten är att den ökade kapacitet som regeringsrätten således skulle erhålla i första hand skall användas för nedarbetande av föreliggande balans av beskattningsmål, blir en utökning av personalen inom finansdepartementets regeringsrättsbyrå nödvändig. Denna utökning synes böra vara av i stort sett samma omfattning som den förstärkning byrån erhöll i samband med 1952 års motsvarande utökning av regeringsrådets antal (se 1952: SU 168, s. 3—4). Sålunda synes sex tjänster som regeringsrättssekreterare i 33 lönegraden böra inrättas, varvid med utgångspunkt från nuvarande relation mellan extra ordinarie och extra föredragande å byrån (9—5 å 6) fyra tjänster bör placeras som extra ordinarie och två tjänster som extra. Vidare erfordras tre amanuenser i reglerad befordringsgång samt fem biträdestjänster. I samband med inrättandet av sistnämnda tjänster synes en förstärkning böra ske av arbetsledningen för regeringsrättsbyråns biträdespersonal. Av de nya tjänsterna torde sålunda en böra placeras som kontoristtjänst i Ce 13, en

som kanslibiträdestjänst i Ce 11 samt återstående tre som kontorsbiträdes-tjänster i Cf 4—Ce 8. Vid detta mitt ställningstagande har jag jämväl beaktat dels att det av utrymmesskäl kan visa sig nödvändigt att placera viss del av byråns biträdespersonal som en lokalt fristående enhet, dels de av 1947 års biträdesutredning förordade relationerna mellan befordrad och obefordrad biträdespersonal. Vid bifall till mitt nu givna förslag skulle antalet biträden i för sådan personal gällande befordringsgång inom byrån komma att uppgå till elva. — Slutligen erfordras ytterligare en expeditiionsvakt i Ce 10, bland annat emedan det torde komma att visa sig nödvändigt att inrymma ett antal regeringsrättssekreterare i rum belägna utanför finansdepartementets lokaler i kanslihusannexet.

De totala årskostnaderna för nu angiven förstärkning av regeringsrättsbyråns personal uppgår till i runt tal 250 000 kronor. De nya befattningshavarna torde böra träda i tjänst en månad innan föredragningarna inför den utökade regeringsrätten tager sin början. För budgetåret 1956/57 torde därför böra beräknas avlöningsmedel till dessa befattningshavare för tio månader. Jag upptager härför ett belopp av 209 000 kronor, varav 166 800 kronor under icke-ordinarieposten och 42 200 kronor under anslagsposten till rörligt tillägg.

Enligt grunderna för den reglerade befordringsgången för biträdespersonal bör slutligen en kontorsbiträdestjänst i Ca 8 uppföras på personalförteckningen.

De automatiska förändringarna under anslaget innebär en ökning med 110 400 kronor, varav 104 800 kronor avser rörligt tillägg.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöning till departementschefen oförändrat 37 700 kronor;
avlöningar till ordinarie tjänstemän 625 500 (+ 21 700) kronor;
avlöningar till icke-ordinarie personal 912 100 (+ 227 300) kronor;
rörligt tillägg 392 200 (+ 165 500) kronor;

Anslaget torde alltså böra uppföras med 1 967 500 (+ 414 500) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för finansdepartementet gällande personalförteckningen ytterligare uppföra en tjänst som budgetsekreterare i Cr 8, en tjänst som kontorsbiträde i Ca 8 samt fyra tjänster som regeringsrättssekreterare i Ce 33;

b) godkänna följande avlöningsstat för finansdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen	37 700
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	625 500
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal.....	912 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	392 200

Summa kronor 1 967 500

c) till *Finansdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 967 500 kronor.

[2] 2. *Finansdepartementet*: *Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	600 000	563 957
1955/56 (statsliggaren s. 414).....	641 000	
1956/57 (förslag)	715 000	

Med hänsyn till belastningen under föregående budgetår å delposten till *bränsle, lyse och vatten för annat än eget behov*, 46 601 kronor, synes posten kunna sänkas med 5 000 kronor till 50 000 kronor.

Nationalbudgetkansliets utgifter till expenser har hitintills bestritts från det under punkten 3 upptagna anslaget till vissa kostnader för nationalbudgetarbetet m. m. Då emellertid anskaffningar av expensnatur för ifrågavarande kansli av praktiska skäl sker gemensamt med finansdepartementet, synes det lämpligt att dylika kostnader från och med nästa budgetår får belastas förevarande anslag. Med anledning härav ävensom på grund av utvidgningen av departementets regeringsrättsbyrå samt inträffade prisstegringar bör delposten till *övriga expenser för eget behov* för löpande ändamål uppräknas med sammanlagt 25 000 kronor. Vidare bör under posten beräknas ett engångsbelopp av 29 000 kronor för inventarieanskaffning i anledning av de under departementets avlöningsanslag förordade nya tjänsterna. Den totala uppräknningen av delposten skulle således bli 54 000 kronor.

Sedan numera viss erfarenhet vunnits angående kostnaderna för statsrådets tjänstebilar bör delposten till *kostnader för tjänstebilar* höjas med 5 000 kronor till 40 000 kronor.

I fråga om delposten till *övriga expenser för annat än eget behov* förordar jag en uppräkning med 30 000 kronor i anledning av genom nya kollektivavtal höjda städnings- och nattbevakningskostnader. Å andra sidan bortfaller ett för innevarande budgetår anvisat engångsbelopp av 15 000 kronor, varför nettoökningen under delposten stannar vid 15 000 kronor.

Anslagsposten till *publikationstryck* bör i anslutning till belastningen höjas med 5 000 kronor till 40 000 kronor.

Omkostnadsanslaget skulle sålunda för nästa budgetår behöva uppföras med 715 000 (+ 74 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Finansdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 715 000 kronor.

[3] 3. Vissa kostnader för nationalbudgetarbetet m. m

	Anslag	Nettoutgift
1954/55.....	55 000	67 084
1955/56 (statsliggaren s. 414).	100 000	
1956/57 (förslag)	80 000	

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 100 000 kronor. Härvid bör dock beaktas att ett belopp av 5 000 å 6 000 kronor, motsvarande de löneförhöjningar som i anledning av 1955 års allmänna lönereglering tillkommit nationalbudgetkansliets arvodesanställda personal, torde få tillföras anslaget från täckningsanslag under tolfte huvudtiteln.

Under föregående två anslag har jag föreslagit att från och med nästa budgetår en till nationalbudgetkansliet hänförlig amanuensjänst skall upptagas å finansdepartementets stat samt att nämnda kanslis utgifter för expenser skall bestridas från finansdepartementets omkostnadsanslag. Här emot svarande nedräkning bör ske under förevarande anslag. Vidare vill jag anmäla att jag har för avsikt att i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t att stabiliseringsnämnden — vars kanslikostnader bestrides från detta anslag — avvecklas från och med den 1 juli 1956. Såsom framgår av vad min företrädare i ämbetet anförde vid redogörelsen för förevarande anslag i fjolårets huvudtitel (jfr 1955: VII ht s. 4) åligger det nämnden att verkställa utredningar och utarbeta förslag till åtgärder, avsedda att vid behov kunna tillämpas för motverkande av inflationistiska eller depressiva tendenser. Erfarenheterna har numera givit vid handen att ifrågavarande arbetsuppgifter lämpligen bör omhändervhas av en inom finansdepartementet tillkallad särskild föredragande i ekonomiska beredskapsfrågor, vilken givetvis bör arbeta i nära samråd med ledaren för nationalbudgetarbetet. De rådgivande funktioner som samarbetsnämnden fyllt torde efter nämndens avveckling kunna utövas genom i varje särskilt fall tillkallad ekonomisk expertis, som deltagar i beredningarna inom departementet. Kostnaderna för sagda föredragande och expertis torde tills vidare få belasta sjunde huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga.

Från anslaget till vissa kostnader för nationalbudgetarbetet m. m. skulle således under budgetåret 1956/57 komma att bestridas dels kostnaderna för avlöning till den personal inom nationalbudgetkansliet, som icke upptagits å finansdepartementets stat, dels kostnaderna för de experter och sakkunniga som erfordras i anslutning till nationalbudgetkansliets fortlöpande arbete. Medelsbehovet för sagda ändamål beräknar jag, under beaktande av inträffade lönekostnadsstegringar, till 80 000 kronor, med vilket belopp anslaget bör uppföras för nästkommande budgetår.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader för nationalbudgetarbetet m. m.*
för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av
80 000 kronor.

B. Allmänna centrala ämbetsverk m. m.

[4] 1. Kammarkollegiet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	821 300	810 284
1955/56 (statsliggaren s. 415)	826 000	
1956/57 (förslag)	867 500	

Kammarkollegiet hemställer, att anslaget höjes med 41 500 kronor, varvid beräknats å ena sidan en automatisk minskning med 22 000 kronor av anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal, å andra sidan en höjning av anslagsposten till rörligt tillägg med 63 500 kronor.

Kammarkollegiet anmäler vidare, att det även under nästa budgetår torde komma att föreligga behov av en särskild förste advokatfiskal för bevakande av kronans talan i fiskeersättningsmål enligt 1950 års fiskelagstiftning. Till kollegiet hade då statskrivelsen avgavs inkommit 240 sådana mål, varav endast 48 slutligt avgjorts. Ersättningsanspråk kunde framställas intill utgången av år 1955, varefter åtskillig tid torde krävas innan de inkomna målen avarbetats. Kollegiet utgår från att vikariatslön till den tjänsteman, som förordnas att handlägga dessa mål, må som hitintills med *Kungl. Maj:ts* medgivande bestridas från anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän (jfr 1952: VII ht s. 6).

Slutligen anmäler *kammarkollegiet*, att innehavaren av den å övergångsstat upptagna befattningen som registrator i Ca 18 numera avgått, varför sagda befattning kan avföras från personalförteckningen.

Departementschefen

Den av *kammarkollegiet* föreslagna beräkningen av medelsbehovet under anslaget möter ingen erinran från min sida.

Därest förste advokatfiskalstjänsten behöver dubbleras under någon del av även nästa budgetår, synes kostnaderna härför kunna liksom hittills bestridas från ordinarieposten. Jag vill i detta sammanhang erinra om att riksdagen i anledning av *Kungl. Maj:ts* proposition nr 216 till 1955 års riksdag medgivit, att fristen för anmälan av ersättningsanspråk enligt lagen om mistad fiskerätt m. m. må utsträckas från den 1 januari 1956 till den 1 januari 1958.

I enlighet med *kammarkollegiets* förslag bör den å övergångsstat upptagna tjänsten som registrator i Ca 18 avföras ur personalförteckningen.

Anslaget beräknas sålunda:
 avlöningar till ordinarie tjänstemän oförändrat 516 000 kronor;
 avlöningar till icke-ordinarie personal 178 000 (— 22 000) kronor;
 rörligt tillägg 173 500 (+ 63 500) kronor.

Anslaget kan sålunda uppföras med 867 500 (+ 41 500) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga förut berörda ändring i kammarkollegiets personalförteckning;

b) godkänna följande avlöningsstat för kammarkollegiet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	516 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	178 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	173 500

Summa kronor 867 500

c) till *Kammarkollegiet*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 867 500 kronor.

[5] 2. Kammarkollegiet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	63 400	67 769
1955/56 (statsliggaren s. 415)	68 900	
1956/57 (förslag)	80 400	

Kammarkollegiet hemställer att anslaget höjes med 11 500 kronor.

	Ökning
1. Reseersättningar	3 000
2. Övriga expenser	8 500
	11 500

Motiv

1. *Reseersättningar*. Utgift 1954/55 12 498; anslag 1955/56 12 000. — Utgifterna för tjänsteresor i vattenmål och fiskeersättningsmål har fortsatt att stiga; för budgetåren 1951/52—1953/54 uppgick de till respektive 3 637, 7 596 och 11 854 kronor. Förutom höjda traktamenten och biljettpriser har till utgiftsökningen bidragit ökat antal inställelser i dylika mål vid domstolar m. m. Kungörelsen den 24 april 1953 (nr 177) angående förberedelse av vissa företag enligt vattenlagen har därjämte föranlett att vissa nödvändiga resor tillkommit. Det otillräckliga anslaget har hindrat verkets chef att företaga vissa tjänsteresor, som ur sakliga synpunkter varit önskvärda.

2. *Övriga expenser*. Utgifter 1954/55 37 389; anslag 1955/56 38 900. — Med hänsyn till ökade städningskostnader på grund av nya kollektivavtal bör posten uppräknas med 2 500 kronor. — Bindning av böcker och handlingar har sedan flera år måst begränsas till kollegiets koncept och kungl. brev samt vissa häftesvis utkommande, ofta använda skriftserier. Nu be-

gäres 3 000 kronor till bindning av vissa delar av den ekonomiska kartan över Sverige, m. m. — Ökade telefonkostnader motiverar en uppräknings av posten med 3 000 kronor. Särskilt advokatfiskalskontoret har med hänsyn till den å kontoret bedrivna verksamheten behov av telefonsamtal i betydlig omfattning.

Departementschefen

Med biträdande av kammarkollegiets anslagsberäkning hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kammarkollegiet: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 80 400 kronor.

[6] 3. Statskontoret: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	1 372 800	1 368 944
1955/56 (statsliggaren s. 415)	1 393 400	
1956/57 (förslag)	1 532 500	

Statskontoret hemställer, att anslaget höjes med 139 350 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Personalförändringar		
1 byrådirektör Cg 31	26 535	
1 förste byråsekreterartjänst Ca 29 vakanssättes		24 870
2. Automatiska förändringar		
a) lönegrads- och löneklassförändringar	19 159	
b) rörligt tillägg	118 526	
	164 220	24 870

Motiv

1. Ifrågavarande yrkanden, som avser statskontorets pensionsbyrå, framfördes även i ämbetsverkets skrivelse med anslagsäskanden för innevarande budgetår (se 1955: VII ht s. 7). Statskontoret framhåller nu, att antalet pensionsansökningar, som år 1953 utgjorde 2 144, år 1954 stigit till 2 377 eller med tio procent. Antalet remisser har under samma tid stigit från 676 till 795 eller med cirka 18 procent. Den av 1955 års riksdag beslutade personalförstärkningen med en förste byråsekreterare i Cg 27 har medfört äsyftad lättnad för förste byråsekreteraren i 29 lönegraden men påverkar snarast i motsatt riktning byråchefens arbetsbörda. Då härtill kommer en alltjämt fortgående ökning av antalet ärenden å byrån, har en lättnad i byråchefens göromål genom en avlastning av beslutanderätten beträffande tjänstepensionsansökningarna blivit än mera trängande.

För innevarande budgetår har medel beräknats å förevarande anslag under icke-ordinarieposten och å ämbetsverkets omkostnadsanslag under del-

posten till övriga expenser för vissa förberedande åtgärder för pensionsutbetalningar vid krig. Några åtgärder i förevarande hänseende har hittills icke kunnat vidtagas. Då det för närvarande är ovisst, om utgifterna här för kommer att belasta löpande eller först nästkommande budgetårs stat, har statskontoret ansett sig böra medtaga beloppen i fråga även för nästa budgetår.

Departementschefen

I enlighet med vad chefen för civildepartementet härutinnan anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör en byrådirektörstjänst i Cg 31 inrättas å statskontorets pensionsbyrå i samband varmed en tjänst som förste byråsekreterare i Ca 29 icke må uppehållas.

Statskontorets beräkning av medelsbehovet under anslaget föranleder ingen erinran från min sida.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 888 000 (— 15 000) kronor;
avlöningar till icke-ordinarie personal 338 000 (+ 31 400) kronor;
rörligt tillägg 306 500 (+ 122 700) kronor.

Anslaget torde alltså uppföras med 1 532 500 (+ 139 100) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statskontoret, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> .	888 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	338 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	306 500
Summa kronor	1 532 500

b) till Statskontoret: Avlöningar för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 532 500 kronor.

[7] 4. Statskontoret: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	397 100	306 223
1955/56 (statsliggaren s. 416)	402 500	
1956/57 (förslag)	362 500	

Statskontoret hemställer, att anslaget sänkes med 40 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Övriga expenser för annat än eget behov		50 000
2. Publikationstryck	10 000	
	10 000	50 000

Motiv

1. *Övriga expenser för annat än eget behov.* Utgift 1954/55 62 512; anslag 1955/56 160 000. — Verkställda beräkningar rörande kostnaderna för 1956 års mantalsblanketter föranleder en reducering av posten med angivet belopp.

2. *Publikationstryck.* Utgift 1954/55 75 789; anslag 1955/56 70 000. — Kostnaderna för statsliggaren har de båda senaste budgetåren hållit sig inom 77 000 kronor och torde för innevarande budgetår icke komma att understiga detta belopp. Någon kostnadsminskning kan icke väntas för kommande budgetår.

Departementschefen

Mot statskontorets förslag har jag ingen erinran.

Omkostnadsanslaget torde sålunda kunna beräknas till 362 500 (— 40 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statskontoret: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 362 500 kronor.

[8] 5. Kammarrätten: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	2 160 900	2 135 332
1955/56 (statsliggaren s. 417)	2 174 000	
1956/57 (förslag)	2 376 400	

Kammarrätten hemställer att anslaget minskas med 36 200 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Tjänsteförändringar		
a) 8 kammarrättsråd och divisionsordförande Ca 37—Co 15	12 576	
b) 1 kammarrättssekreterare Ca 29—Ca 31	1 644	
c) 2 kansliskrivare (divisionsassistenter) Ce 15—Ca 15 ...		9 516
d) 2 kanslibiträden å postexpeditionen resp. aktuariekon-		
tolet Ce 11—Ca 11		19 032
e) 2 kontorsbiträden Ce 8—Ca 8		17 376
2. a) Ersättningar åt särskilda ledamöter å fastighetstaxerings-		
divisionen		8 000
b) 2 assessorer Cg 32		20 043
3. Automatiska förändringar		
a) löneklassuppflyttningar	8 414	
b) lönegradsförändringar	15 104	
	37 738	73 967

Motiv

1. a) Detta förslag har framförts av kammarrätten även i statskrivelsen för budgetåren 1954/55 och 1955/56 (se VII ht: 1954 s. 12 och 1955 s. 11).

b) Under hänvisning till att hovrättssekreterartjänsterna genom beslut av 1955 års riksdag uppflyttats till byrådirektörstjänster förnyar kammarrätten hemställan om motsvarande uppflyttning av tjänsten som kammarrättssekreterare (se VII ht: 1954 s. 13 och 1955 s. 11).

c)—d) Jämväl under dessa punkter upptagna yrkanden har tidigare framställts av kammarrätten (se VII ht: 1954 s. 13 och 1955 s. 11).

e) Ytterligare två kontorsbiträden i Ce 8 bör enligt grunderna för den reglerade befordringsgången erhålla ordinarie anställning. Med hänsyn till förefintliga vakanser erfordras dock ingen ändring av gällande personalförteckning.

2. a)—b) Fastighetstaxeringsdivisionens arbete kommer så vitt nu kan bedömas att slutföras i början av år 1956. Anslagsposten för ersättningar åt särskilda ledamöter å divisionen bör därför nedräknas med 8 000 kronor och medelsanvisningen för två extra assessorer utgå.

Departementschefen

Alltjämt finner jag skäl icke föreligga att tillstyrka kammarrättens hemställan om inrättande av åtta tjänster som kammarrättsråd och divisionsordförande i Co 15 och om förbättrad lönegradsplacering för kammarrättssekreteraren.

Förslagen om ordinariesättning av vissa tjänster vill jag tillstyrka i så mån, att ett kanslibitråde å aktuariiekontoret och två kontorsbiträden i reglerad befordringsgång erhåller ordinarie anställning. Med hänsyn till förefintliga vakanser erfordras härvid icke någon ändring av antalet i personalförteckningen uppförda kontorsbiträdestjänster.

Med anledning av att fastighetstaxeringsdivisionen beräknas slutföra sitt arbete under innevarande budgetår bör anslaget nedräknas med 9 000 kronor avseende ersättningar till särskilda ledamöter å divisionen, med av kammarrätten föreslagna 20 000 kronor avseende avlöning till två extra assessorer samt med 13 000 kronor avseende avlöning till två skrivbiträden för sagda divisions behov.

Kammarrättens beräkning av medelsbehovet i anledning av lönegrads- och löneklassuppflyttningar finner jag mig kunna godtaga. Därutöver bör anslaget uppräknas med 247 800 kronor avseende anslagsposten till rörligt tillägg.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 1 006 200 (+ 7 200) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 19 000 (— 9 000) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 879 700 (— 34 300) kronor;
rörligt tillägg 471 500 (+ 238 500) kronor.

Anslaget torde alltså uppföras med 2 376 400 (+ 202 400) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i kammarrättens personalförteckning uppföra en tjänst som kanslibiträde i Ca 11;

b) godkänna följande avlöningsstat för kammarrätten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	1 006 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	19 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.....	879 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	471 500
Summa kronor	2 376 400

c) till *Kammarrätten: Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 2 376 400 kronor.

[9] 6. *Kammarrätten: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	87 600	89 044
1955/56 (statsliggaren s. 418)	87 600	
1956/57 (förslag)	87 600	

Kammarrätten hemställer, att anslaget upptages med oförändrat belopp.

Departementschefen

Kammarrättens förslag finner jag mig kunna godtaga och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kammarrätten: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 87 600 kronor.

[10] 7. *Kammarrätten: Kammarrättens årsbok*

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	8 000	7 598
1955/56 (statsliggaren s. 418)	8 000	
1956/57 (förslag)	8 000	

Kammarrätten hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen

Med biträdande av *kammarrättens* förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kammarrätten: Kammarrättens årsbok* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 8 000 kronor.

[11] 8. Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	2 142 900	2 357 891
1955/56 (statsliggaren s. 419)	2 259 300	
1956/57 (förslag)	2 486 400	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget höjes med 132 900 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Personalförändringar		
a) $\frac{1}{2}$ kontorsbiträde Cg 8	4 152	
b) 3 kontorsbiträden Cg 8	24 912	
c) $2\frac{2}{3}$ kontorsbiträden Cg 8	22 144	
d) 1 bibliotekarie Ce 25 — Ca 27	1 956	
1 amanuens Ce 21	14 220	
$\frac{1}{2}$ amanuens Ce 21 — 1 arkivarie Ce 25	13 626	
tillfällig förstärkning		8 000
e) $\frac{1}{3}$ kontorist Cg 13	3 408	
f) 1 förste aktuarie Ce 27	19 740	
1 kanslibitråde Ce 11	9 516	
1 kontorsbiträde Ce 8	8 304	
5 biträdesmånader	3 460	
expertis och biträdeshjälp		15 900
2. Tjänsteförändringar		
a) 1 förste aktuarie Cg 27 — Ce 27	—	
b) 1 förste byråingenjör arvode — Ce 27	—	
c) 2 aktuarier Ce 25 — Ca 25	—	
1 aktuarie återföres å ordinarie stat	—	
d) 1 kanslibitråde Ce 11 — kontorist Ce 13	708	
e) 1 förste aktuarie Ca 29 — byrådirektör Ca 31	816	
1 aktuarie Ce 25 — förste aktuarie Ce 27	1 956	
f) 1 kontorist Ca 13 — kansliskrivare Ca 15	876	
1 kanslibitråde Ce 11 — kontorist Ce 13	336	
3. Kostnader för insamling av viss statistik m. m.	8 000	
4. Automatiska förändringar		
lönegrads- och löneklassuppflyttningar	18 678	
	156 808	23 900

Motiv

1. a) Statistiska centralbyråns förslag under denna punkt avser tvenne *specialbearbetningar av befolkningsregistret* med därtill knutet hålkortskartotek. Enär det sistnämnda innehåller alla de data som skall användas, begränsar sig kostnaderna huvudsakligen till ersättning till maskincentralen för körning av hålkortsmassan, sammanlagt 20 000 kronor. För efter-

följande kontroll och tabellarbete erfordras endast biträdeshjälp motsvarande sex biträdesmånader.

Den ena av centralbyrån föreslagna specialbearbetningen avser gift kvinnas förvärvsarbete. Avsikten är att belysa läget år 1954 genom följande kombinationer: familjeinkomst i kombination med barnantal, egen inkomst i kombination med familjeinkomst och barnantal, inkomst i kombination med näringsgren och yrkesställning samt näringsgren och yrkesställning i kombination med ålder. Vidare avses en analys av förändringarna mellan åren 1951 och 1954. Denna bearbetning skulle bland annat ge upplysning om hur många nu förvärvsarbetande gifta kvinnor i olika åldersgrupper som hade förvärvsarbete vid periodens början eller som inträtt på arbetsmarknaden under perioden i kombination med deras barnantal vid periodens början och slut. Särskild hänsyn skulle därvid tagas till förändringar som beror på att en kvinna gift sig under perioden och därvid behållit sitt arbete utom hemmet eller till »inträde» i gruppen genom t. ex. invandring. — För denna bearbetning beräknas ersättningen till maskincentralen till 8 500 kronor.

Den andra specialbearbetningen skulle ha till syfte att för femårsperioden 1951—55 redovisa förändringarna i befolkningens fördelning på län samt att belysa omflyttningens intensitet. Undersökningen skulle dels ge en bild av hur omflyttningen påverkat befolkningens sammansättning med hänsyn till tidigare bosättningsort, dels ge upplysning om hur många av de flyttande som under sagda period flyttat mellan kommuner en, två eller flera gånger i kombination med kön, ålder och civilstånd samt med bosättningslän vid periodens slut. Den maskinella bearbetningen beräknas för denna undersökning kosta 11 500 kronor.

b) Förutom de ordinarie arbetsuppgifter, som efter centraliseringen till statistiska centralbyrån av jordbruksstatistiken (se 1951: VII ht s. 13, 21) åligger *centralbyråns avdelning för jordbruksstatistik*, har varje år enligt särskilda beslut av Kungl. Maj:t tillkommit specialundersökningar av olika slag. Kostnaderna för biträdesarbetet vid dessa specialundersökningar har täckts genom särskilda medel, i regel från reservationsanslaget till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område. Två av dessa specialundersökningar, nämligen *dels* de alltsedan 1953 företagna bearbetningarna av arealinventeringar och kreatursräkningar för fördelning på storleksgrupper efter åkerarealen och på vissa större naturliga jordbruksområden, *dels* den sedan fem år tillbaka årligen gjorda insamlingen av uppgifter rörande den i jordbruket den 1 juni sysselsatta arbetskraften och antalet lejda arbetstimmar under närmast föregående år, måste numera anses ha karaktär av ordinarie arbetsuppgifter, varför kostnaderna för bearbetningen bör belasta centralbyråns egna anslag och förstärkning därför beviljas. Bearbetningen för nämnda specialundersökningar kräver sju respektive fem arbetsmånader eller sammanlagt ett årsbiträde.

Vidare hemställer centralbyrån om ytterligare två kontorsbiträden för den även i närmast föregående statskrivelse (se 1955: VII ht s. 16) be-

rörda frågan om utvidgning av statistiken över västkustfisket till att avse fiskauktionerna i — förutom Gravarne och Smögen — även Göteborg. Medel för försöksverksamheten under budgetåret 1955/56 har ställts till förfogande ur fiskerinäringens bensinskattefond; ytterligare anslag därför kan ej erhållas.

c) Arbetet med statistiken över förhållandet mellan fastigheters taxeringsvärde och deras saluvärde har visat sig kräva mera arbetskraft än ursprungligen beräknats. Oaktat personal överförts från andra statistikgrenar har avsevärd balans uppstått. Enligt den ursprungliga planen skulle bearbetningen vara klar till september 1956, då det s. k. landskamreraremötet före den allmänna fastighetstaxeringen år 1957 enligt hittills tillämpad praxis skulle hållas. Då numera bestämts att detta möte skall hållas redan i maj 1956, måste fastighetsstatistiken forceras för att resultaten skall vara så aktuella som möjligt. Härför har ytterligare två biträden måst tagas i anspråk från annan statistisk gren, kriminalstatistiken. Den härigenom uppkommande bristen på arbetskraft för kriminalstatistiken kan beräknas till 20 biträdesmånader. Denna brist måste ersättas för att ytterligare försening ej skall uppstå för 1954 års kriminalstatistik. Kostnaden härför beräknas till 13 800 kronor. För att icke förnyad eftersläpning skall inträffa i framtiden, hemställer centralbyrån vidare om förstärkning med ett årsbiträde till en kostnad av 8 300 kronor.

d) Förslagen om lönegradsförändring och personalförstärkning under denna punkt avser centralbyråns *bibliotek med arkiv* och motsvaras av tidigare förslag under flera år (se senast 1955: VII ht s. 14). Utöver förut framförda argument framhåller nu centralbyrån beträffande arkivet, att detta enligt ämbetsverkets instruktion skall vara tillgängligt för allmänheten minst fem timmar varje söckendag, vilket möter stora svårigheter när kvalificerad arkivtjänsteman ej finns tillgänglig mer än tre och en halv timmar. Vidare har statsverket genom försäljning av utgallrade handlingar sedan budgetåret 1950/51 tillfört ett belopp av 47 700 kronor. För att denna gallring skall kunna förberedas och genomföras utan att vetenskapens krav eftersättes krävs ett omfattande och kvalificerat arbete. Utlåningen från arkivet fortsätter att stiga och har nu samma omfattning som vid ett medelstort länsarkiv.

e) Riksbyråns för folkbokföringen arbete med kyrkobokföringen av invandrare är starkt säsongbundet, och omkring hälften av antalet personakter rekvireras under tre månader i anslutning till mantalsskrivningen. Detta medför behov av kvalificerad personalförstärkning under denna tid. Svårigheterna har det senaste året blivit mera framträdande genom den markanta ökning som ägt rum i kyrkobokföringen av invandrare (cirka 25 procent). Förstärkningen beräknas till ungefär fyra biträdesmånader eller — efter kontorists lönegrad — 3 400 kronor.

f) Från och med budgetåret 1954/55 har medel anvisats för viss försöksverksamhet rörande *universitetsstatistiken* (se 1954: VII ht s. 17). På grundval av erfarenheterna från denna försöksverksamhet samt efter samråd med

berörda myndigheter och organisationer har centralbyrån nu framlagt förslag till nämnda statistiks anordnande i mera definitiv form. Enligt förslaget skall universitetsstatistiken omfatta följande olika grenar, nämligen statistik över nyblivna studenter, inskrivningsstatistik, närvaro- och studieavbrottsstatistik, prognosstatistik (tentamensstatistik), examensstatistik samt studietidsstatistik. Dessutom tillkommer statistik över antalet lärare samt vissa särskilda intensivundersökningar av studietiderna i enskilda ämnen. Då så anses nödvändigt skall även kunna utföras undersökningar rörande de studerandes ekonomiska och sociala förhållanden.

Statistiken över nyblivna studenter skall grundas på särskilda uppgifter, som vart femte år lämnas av abiturienter vid högre allmänna läroverk och övriga läroanstalter med studentexamensrätt, av privatister samt av elever i avgångsklasserna vid tekniska gymnasier, handelsgymnasier och folkskoleseminariernas fyraåriga linje. Med hänsyn till att år 1957 examination sker första gången med elever, på vilka den nya gymnasiesladgan varit tillämplig, bör studentexamensstatistiken påbörjas nämnda år. Infordrade uppgifter bör avse hemort vid examen, föräldrarnas yrke och hemort, examensläroverk och linje, examensbetyg samt planerad sysselsättning omedelbart efter examen.

Statistiken över nyinskrivna studerande bör liksom hittills grundas på särskilda av de studerande vid inskrivningen avgivna deklarationer, s. k. studiekort. Dylika kort skulle avlämnas icke endast av universitets- och fackhögskolestuderande utan även av studerande vid övriga utbildningsanstalter, vid vilka studentexamen i princip är inträdesvillkor. Sålunda skulle uppgifter lämnas av nyinskrivna studerande jämväl vid gymnastiska centralinstitutet, högre mejerikursen vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut, socialinstitutet i Stockholm, Göteborg och Lund, folkskoleseminariernas studentlinjer och handelsgymnasiernas ettåriga kurser, vidare av den som antages till utbildning för landsfiskalsbanan eller vid postverkets postassistentkurser, televerkets assistentkurser, statens järnvägars trafikelevkurser, tullverkets kammarskrivarkurser och luftfartsverkets trafikledarkurser, av den som vid Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut påbörjar studier för meteorologisk tjänsteexamen eller som antages till officer vid armén, till officer, flygingenjör eller militärmeteorolog vid flygvapnet eller till officer eller mariningenjör vid marinen. Uppgifter skulle slutligen även lämnas av den som påbörjar studier vid grafiska institutets tvååriga kurs, vid statens brandskolas brandchefskurs kategori I och vid institutet för högre reklamutbildning. De uppgifter som skall lämnas vid inskrivningen bör avse hemort, föräldrarnas yrke och hemort, data om studentexamen samt tidigare akademiska studier och examina.

Närvarostatistiken bör även i fortsättningen grundas på nominativa uppgifter från studentorganisationerna eller läroanstalterna men utökas till att omfatta även Alnarps högre mejerikurs samt socialinstitutet. Som en komplettering av närvarostatistiken föreslås viss statistik över studieavgång i form av en gång per termin lämnade nominativa uppgifter om tillfälligt frånvarande studerande samt om anmälda och oanmälda studieavbrott. I den bedrivna försöksverksamheten hade avgångsstatistiken förenklat genom att uppgifter om tillfälligt frånvarande icke begärdes utan endast nominativa uppgifter om anmälda och oanmälda studieavbrott. Försöksverksamheten har dock visat att en studieavbrottsstatistik organiserad på detta sätt icke är ändamålsenlig. — Mot bakgrunden av den stora betydelse en detaljerad närvaro- och avgångsstatistik har för möjligheterna

att på ett mångsidigt sätt belysa den akademiska utbildningen föreslår centralbyrån att ett aktuellt centralt närvaroregister upprättas avseende samtliga universitet och högskolor. Ett sådant register — bestående av studiekort — skulle utgöra grunden för en effektiv universitetsstatistik och alltid kunna fortlöpande aktualiseras med senast tillgängliga uppgifter avseende närvaro och examina. Mot det manuella registret skulle svara ett aktuellt hålkortskartotek. Ur detta register skulle bland annat när som helst kunna erhållas ett tvärsnitt av landets akademiska ungdom med fördelning exempelvis efter kön, ålder, antal avverkade studietermener, studentbetygskvalitet, social härkomst, m. m. Sedan närvaroregistreringen pågått ett antal år skulle en inskrivningsårgång kunna följas på dess akademiska bana.

Prognosstatistiken bör beträffande de filosofiska, teologiska och juridiska fakulteterna grundas på individuella uppgifter, avlämnade av de studerande en gång om året. Tillvägagångssättet har prövats under försöksverksamheten. För de medicinska fakulteterna samt för fackhögskolorna synes prognosstatistiken kunna grundas på uppgifter om intagning, avgång och genomsnittliga bruttostudietider. Samtliga dessa storheter kommer med det skisserade systemet för närvaroregistrering att nöjaktigt kunna bestämmas.

Examenstatistiken bör liksom hittills baseras på nominativa listor över avlagda examina.

Studietidsstatistiken måste med hänsyn till de nya stadgorna för filosofiska, teologiska och medicinska examina utformas så att den möjliggör kontroll av studiekursernas omfång och undervisningens anordning. Centralbyrån föreslår, att studietidsstatistik vid de teologiska, juridiska och filosofiska fakulteterna anordnas med hjälp av examensdeklarationer samt att, då så anses erforderligt, intermittenta specialundersökningar i enskilda ämnen genomföres. De senare skulle utföras antingen genom ämnesdeklarationer avgivna vid tentamina i det berörda ämnet eller genom särskilda intervjuundersökningar. Specialundersökningar skulle dels kunna påbjudas av universitetskanslern inför omläggning av studiekursen i visst ämne, dels komma i fråga för att vid behov mera detaljerat undersöka studietiderna i ett enskilt ämne. Det senare torde närmast ifrågakomma i sådana fall då man på studenthåll anser kursfordringarna vara för högt ställda. Då det kan förväntas att undersökningar kommer att begäras i förhållandevis stor utsträckning, synes beslut om deras genomförande böra fattas av universitetskanslern på framställning från undervisningsnämnderna vid läroanstalterna och efter samråd med centralbyrån. — För studerande vid medicinsk fakultet föreslår centralbyrån att studietidsstatistiken anordnas med hjälp av årliga deklarationer. Dessa deklarationer skall innehålla uppgift om hur långt studierna avancerat, vilka viktigare studiehinder den studerande haft under det gångna året, hur lång tid som ägnats åt vikariat, m. m.

Särskilda undersökningar om studenternas sociala och ekonomiska förhållanden skall vid behov kunna genomföras inom ramen för universitetsstatistiken. — Resultaten av universitetsstatistiken bör kontinuerligt framläggas i en årlig publikation.

För universitetsstatistiken erfordras inom statistiska centralbyrån en befattningshavare, vilken såsom ledare för arbetet med statistikgrenen bör placeras såsom förste aktuarie i Ce 27, vidare en kontorist i Ca 13, ett kanslibiträde i Ce 11 och ett kontorsbiträde i Ce 8. Av dessa finns redan nu kon-

toristen för den hittillsvarande reguljära statistiken. Ökningen i de årliga avlöningskostnaderna blir — med borträknande även av det för försöksverksamheten anvisade beloppet — 21 660 kronor. Därutöver erfordras för budgetåret 1956/57 extra arbetshjälp motsvarande fem biträdesmånader i samband med omläggningen till det nya systemet. I fråga om omkostnaderna uppkommer en kostnadsstegring med 7 500 kronor för år, varjämte under 1956/57 ett engångsbelopp av 6 200 kronor erfordras.

2. a) Då den nya statistiken över statens tjänstemän upplades under budgetåret 1954/55, placerades ledaren som förste aktuarie i Cg 27. Enär avsikten är att denna statistik icke endast skall bli permanent utan även utvidgas, bör ledaren för densamma placeras som extra ordinarie.

b) Sedan den 1 juli 1950 finns vid maskincentralen inrättad en arvodesbefattning som förste byråingenjör med arvode svarande mot lön enligt 27 lönegraden. Denna befattning har hela tiden innehafts av samme tjänsteman, som även dessförinnan under ett år haft annan motsvarande tjänst. Centralbyrån finner det berättigat, att arvodestjänsten utbytes mot extra ordinarie befattning som förste byråingenjör i Ce 27, varvid avlöningskostnaderna liksom nu skulle bestridas från det i riksstaten uppförda förslagsanslaget till maskincentralen.

c) I sina tre närmast föregående statskrivelser har centralbyrån hemställt om ~~ut~~ökning av antalet ordinarie aktuarietjänster (se VII ht: 1953 s. 19, 1954 s. 18 och 1955 s. 18). Nu hemställer centralbyrån i första hand att aktuariebefattningen å övergångsstat återföres å ordinarie stat och i andra hand att därutöver två befattningar i Ce 25 överföres till Ca 25.

d) I överensstämmelse med biträdesutredningens principer för lönegradsplacering bör tjänsten som verkschefens sekreterare uppflyttas från kanslibiträdestjänst till kontoristtjänst.

e) Under denna punkt nämnda förslag avser *finansstatistiska avdelningen* och har två gånger tidigare framförts av centralbyrån (se VII ht: 1954 s. 19 och 1955 s. 18).

f) Av de under denna punkt redovisade förslagen, avseende den till folkbokföringsavdelningen knutna *namnbyrån*, har önskemålet om uppflyttning av en kontorist i Ca 13 till kansliskrivare i Ca 15 tidigare framförts i statskrivelserna för budgetåren 1954/55 och 1955/56 (se VII ht: 1954 s. 19 och 1955 s. 18). Såsom nytt yrkande hemställles, att även det kanslibiträde i Ce 11, som vid behov vikarierar för nämnda kontorist, erhåller lönegradsförbättring.

3. Arbetet med den historisk-statistiska handbok, som ingår i planen för omläggning av statistisk årsbok, har visat sig mycket tidsödande, främst på grund av den bristande samstämmigheten mellan olika källor. Med nuvarande resurser kommer utgivningen att taga orimlig tid. Enligt den uppgjorda tidsplanen utkom handbokens första del under hösten 1955 och skall den sista delen utgivas så snart erforderliga statistiska uppgifter för år 1960 finns tillgängliga. För att denna tidsplan skall kunna hållas, hemställer centralbyrån om ett anslag på 12 000 (+ 8 000) kronor för budgetåret 1956/57.

Under förevarande anslag torde jag slutligen få anmäla en fråga rörande insamlandet av vissa uppgifter för rikets officiella jordbruksstatistik.

Sedan början av 1940-talet har — med undantag för år 1950 — de kommunala krisorganen vid sidan av andra å organen vilande uppgifter ombesörjt insamlandet av uppgifter för förekommande arealinventeringar och kreatursräkningar samt årligen från och med år 1941 biträtt hushållningssällskapen vid avgivandet av årsväxtrapporter och skördeuppgifter. Emellertid har statens jordbruksnämnd hos Kungl. Maj:t anmält, att behov av kommunala krisorgan för jordbruksnämndens del ej längre föreligger sedan vissa kungörelser i enlighet med av nämnden samtidigt framlagt förslag upphävts. I anledning härav har *statistiska centralbyrån* föreslagit att insamlandet av förenämnda jordbruksstatistiska uppgifter i fortsättningen skulle handhas på landet av kommunalnämnderna, i Stockholm av stadskollegiet och i övriga städer av drätselkamrarna. I anslutning härtill framhåller centralbyrån, att de kommunala krisorganen numera endast i ett mycket obetydligt antal kommuner utgöres av särskilda kristidsnämnder. Under senare år har ifrågavarande insamlingsuppgifter i flertalet fall i realiteten skötts av kommunernas styrelser. I en medelstor kommun har arbetet härmed bestått i att vanligen tre gånger om året utdela blanketter till i genomsnitt ett 30-tal jordbrukare, kräva in uppgifterna, preliminärt granska dem och därefter insända dem till statistiska centralbyrån. De kommunala organen har enligt centralbyråns erfarenhet fullgjort dessa åligganden på ett mycket tillfredsställande sätt. Sålunda har sedan år 1950, då representativa räkningar infördes, i regel cirka 99 procent av de vid arealinventeringarna och kreatursräkningarna infordrade uppgifterna inkommit till centralbyrån. Däremot synes hushållningssällskapens underavdelningar — som år 1950 ombesörjde ifrågavarande uppgiftsinsamling — och lantbruksnämnderna sakna tillräcklig kapacitet för att övertaga detta till övervägande del administrativa arbete.

Yttranden

Beträffande av statistiska centralbyrån berörda frågor rörande lönegradsplacering av redan befintliga tjänster uttalar *statens lönenämnd*, att nämnden icke finner skäl tillstyrka att tjänsten som förste aktuarie i Ca 29 å avdelningen för finansstatistik utbytes mot en tjänst som byrådirektör i Ca 31. Ej heller kan lönenämnden tillstyrka att tjänsterna som kontorist i Ca 13 och kanslibiträde i Ce 11 å folkbokföringsavdelningen (namnbyrån), vilkas lönegradsplacering enligt vad nämnden under hand inhämtat prövats av 1947 års biträdesutredning, uppflyttas till högre lönegrad. I övrigt har lönenämnden icke funnit anledning till erinran mot centralbyråns förslag.

De ifrågasatta specialbearbetningarna av befolkningsregistret tillstyrkes eller lämnas utan erinran av samtliga hörda instanser, nämligen *socialstyrelsen*, *arbetsmarknadsstyrelsen*, *statskontoret*, *lantbruksstyrelsen*, *länsstyrelserna i Södermanlands, Malmöhus och Norrbottens*

län, riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, 1954 års familjeutredning, statistiska institutionerna vid universiteten i Lund och Göteborg, sociologiska institutionen vid Stockholms högskola, Stockholms stads statistiska kontor samt statistik- och planeringskontoret i Linköping.

Vissa remissorgan har framställt önskemål om längre gående undersökningar än vad statistiska centralbyrån föreslagit. Sålunda har *arbetsmarknadsstyrelsen* funnit angeläget att flyttningarnas karaktär ytterligare klarlägges, bland annat beträffande återflyttning till tidigare utflyttningskommun samt yrkesväxling i samband med flyttning. *Länsstyrelsen i Norrbottens län* samt *Stockholms stads statistiska kontor* önskar utvidgning av omflyttningsundersökningen till att avse flyttning även inom kommunerna. Företrädesvis metodologiska problem beröres av vissa andra remissorgan.

Över statistiska centralbyråns förslag rörande universitetsstatistikens utformning har yttranden avgivits från *cheferna för armén, marinen och flygvapnet, arbetsmarknadsstyrelsen, generalpoststyrelsen, telestyrelsen, järnvägsstyrelsen, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, luftfartsstyrelsen, statskontoret, generaltullstyrelsen, skolöverstyrelsen, överstyrelsen för yrkesutbildning, kanslern för rikets universitet, överstyrelsen för de tekniska högskolorna, gymnastiska centralinstitutets direktion, styrelserna för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök, Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut, veterinärhögskolan, skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut samt statens brandskola, statens lönenämnd, 1955 års universitetsutredning, styrelsen för socialinstitutet i Stockholm, direktionen för handelshögskolan i Stockholm, styrelsen för handelshögskolan i Göteborg, direktionerna för grafiska institutet och institutet för högre reklamutbildning, Sveriges akademikers centralorganisation, Tjänstemännens centralorganisation* samt *Sveriges förenade studentkårer*.

Samtliga remissinstanser har tillstyrkt eller i huvudsak lämnat utan erinran det av statistiska centralbyrån framlagda förslaget. Flera myndigheter och andra organ har emellertid i detaljfrågor gjort erinringar eller framlagt förslag till alternativ utformning eller ytterligare utbyggnad. I dessa avseenden torde få hänvisas till handlingarna. Däremot torde i förevarande sammanhang böra nämnas att *statens lönenämnd* icke kunnat finna allt arbetsuppgifterna som ledare för ifrågavarande statistik motiverar en tjänst i 27 lönegraden. Därest förstärkning av den statistiskt utbildade personalen på befolkningsstatistiska avdelningen är erforderlig vid utbyggnad av universitetsstatistiken, bör enligt lönenämndens uppfattning utökning ske av amanuenspersonalen på avdelningen. Å andra sidan har *statskontoret* med hänsyn till betydelsen av de uppgifter, som avses skola åligga ledaren för statistikgrenen, icke haft något att erinra mot att denne placeras i Ce 27. *Skolöverstyrelsen* finner en dylik placering vara den lägsta möjliga. — Beträffande den föreslagna biträdespersonalen anser *statskontoret*, att i avvakten på närmare erfarenheter endast en tjänst i reglerad befordringsgång bör inrättas. Därjämte uttalar ämbetsverket, att det förutsätter att student-

organisationerna — i beaktande av nyttan för studenternas del av ifrågasvarande statistik — icke kommer att betinga sig ersättning för det arbete med insamlandet av uppgifter till statistiken, som kan komma att erfordras från deras sida. Häremot hemställer *Sveriges akademikers centralorganisation* och *Sveriges förenade studentkårer* gemensamt att ekonomisk kompensation skall utgå till studentorganisationerna på de lärosäten där de handhar insamlingsarbetet av uppgifterna för prognosstatistiken. Organisationerna anser det bland annat icke rimligt att tynga redan nu överbelastade kårfunktionärer med detta arbete utan ekonomiskt vederlag samt föreslår att läroanstalterna erhåller medel, som får disponeras med hänsyn till de lokala förhållandena. I särskild skrivelse har *Uppsala studentkårs kuratorskonvent* anslutit sig till detta förslag ävensom hemställt, att insamlingsarbetet, som under försökstiden ombesörjts av studentnationerna, överflyttas till universitetets kansli.

Vad slutligen angår förslaget att kommunernas styrelser skall verkställa insamlingen av uppgifter för jordbruksstatistiken har det likaledes tillstyrkts eller lämnats utan erinran av samtliga hörda instanser, nämligen av *statskontoret*, *lantbruksstyrelsen*, *statens jordbruksnämnd*, *Svenska landskommunernas förbund*, *Hushållningssällskapens förbund* och *Sveriges lantbruksförbund*. Svenska stadsförbundet har även beretts tillfälle att inkomma med yttrande men icke låtit sig avhöra.

Departementschefen

Den nuvarande universitetsstatistiken kan icke sägas fylla de krav som torde kunna ställas på en godtagbar dylik statistik. Redan 1945 års universitetsberedning framlade år 1949 ett förslag till väsentligt utvidgad universitetsstatistik (SOU 1949: 54). Detta förslag har sedermera i samråd med intresserade parter bearbetats inom ecklesiastikdepartementet, varvid framkommit en plan för universitetsstatistikens framtida utformning. Med utgångspunkt från denna plan har från och med budgetåret 1954/55 viss försöksverksamhet bedrivits inom statistikgrenen.

Det förslag till ny universitetsstatistik som nu framlagts av statistiska centralbyrån bygger dels på den förut nämnda inom ecklesiastikdepartementet utarbetade planen, dels på erfarenheterna från den pågående försöksverksamheten. Samråd har vidare ägt rum med berörda myndigheter och organisationer. Allmän enighet synes — såsom också framgår av de över centralbyråns förslag avgivna yttrandena — härvid ha uppnåtts kring huvudlinjerna för den framtida universitetsstatistiken. Med hänsyn härtill och då en god dylik statistik är av utomordentligt stor betydelse för bedömningen av den framtida tillgången på akademisk och annan intellektuell arbetskraft, vill jag tillstyrka att statistikgrenen omorganiseras i huvudsaklig överensstämmelse med föreliggande förslag. Statistikens utformning i enskildheter ävensom de erinringar och förslag i detaljfrågor som framkommit under remissbehandlingen, däri inbegripen den från studenthåll väckta frågan om överflyttning av viss uppgiftsinsamling från studentorganisatio-

nerna till universitetskanslierna, torde få prövas av Kungl. Maj:t i samband med utfärdandet av erforderliga bestämmelser i ämnet.

Arbetet med universitetsstatistiken torde nödvändiggöra viss personalförstärkning inom statistiska centralbyrån. För uppgiften som närmaste ledare för statistikgrenen kan jag tillstyrka inrättande av en tjänst, vars innehavare med hänsyn till betydelsen av de göromål som kommer att åligga honom torde böra erhålla ställning som förste aktuarie i 27 lönegraden. I avvaktan på närmare erfarenhet synes tjänsten emellertid böra placeras såsom extra. Vidare torde förstärkning böra medgivas med ett kanslibitråde i Ce 11 och ett biträde i reglerad befordringsgång. För tillfällig biträdesförstärkning i samband med uppläggningsen av det nya systemet torde för nästkommande budgetår böra anvisas av centralbyrån begärt belopp av i runt tal 3 500 kronor. Den särskilda medelsanvisningen för försöksverksamhet kan med hänsyn till vad jag i det föregående förordat bortfalla från och med budgetåret 1956/57. — För universitetsstatistiken erforderliga omkostnadsmedel torde få anvisas under statistiska centralbyråns omkostnadsanslag. Frågan om ekonomisk kompensation till studentorganisationerna för arbetet med insamling av vissa statistikuppgifter torde kunna prövas först sedan slutlig ställning tagits till formerna för insamlingsarbetet.

Av statistiska centralbyråns förslag till personalförstärkningar i övrigt kan jag tillstyrka ett extra biträde för arbetet med statistiken över förhållandet mellan fastigheters taxeringsvärde och saluvärde. Den tillfälliga förstärkning av biträdespersonalen, som centralbyrån i detta sammanhang begärt i anledning av forcering av nämnda fastighetsstatistik inför 1957 års fastighetstaxering, torde böra anvisas i form av medgivande att med äskat belopp av 13 800 kronor under innevarande budgetår överskrida avlöningsanslagets anslagspost till avlöningar till icke-ordinarie personal. Hemställan härom avser jag att göra senare denna dag vid anmälan av ärenden angående medelsanvisning å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår.

Vidare kan jag tillstyrka ett biträde i reglerad befordringsgång för bearbetning av vissa jordbruksstatistiska uppgifter i samband med arealinventeringar, kreatursräkningar samt årsväxt- och skörderapporter, vilka numera måste anses ha stadigvarande karaktär. Medel härför har tidigare vanligen beviljats från jordbrukets prisregleringsanslag under nionde huvudtiteln. Ytterligare torde medel böra anvisas med 3 400 kronor för temporär förstärkning av folkbokföringsavdelningen i samband med det årliga arbetet med kyrkobokföring av invandrare, 8 000 kronor för arbetet med den historisk-statistiska handboken samt 4 200 kronor för utförande av de föreslagna specialbearbetningarna av befolkningsregistret. För sistnämnda ändamål erforderliga expensmedel torde få anvisas under centralbyråns omkostnadsanslag. De av vissa remissinstanser ifrågasatta utvidgningarna av specialbearbetningarna torde få verkställas av statistiska centralbyrån i den mån så kan ske inom ramen för anvisade medel.

I överensstämmelse med vad chefen för civildepartementet härutinnan

anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor torde två amanuens tjänster, den ena å centralbyråns bibliotek och den andra å avdelningen för finansstatistik, böra uppflyttas till tjänster som bibliotekarie respektive förste aktuarie i 27 lönegraden, samt en tjänst som kanslibiträde i Ce 11 uppflyttas till kontoristtjänst i Ce 13. Bibliotekarietjänsten torde vidare böra överföras å ordinarie stat. En förste aktuarie i Cg 27, som tjänstgör som ledare för personalstatistiken, bör erhålla extra ordinarie anställning.

De förslag rörande personalförstärkningar eller tjänsteförändringar, som jag i det föregående icke särskilt berört, kan jag icke tillstyrka. Ett belopp av 8 000 kronor för tillfällig personalförstärkning inom centralbyråns arkiv bortfaller för nästa budgetår.

I detta sammanhang vill jag erinra om den under förevarande anslagspunkt i fjolårets statsverksproposition gjorda anmälan, att Kungl. Maj:t — i syfte att tillfälligt förstärka den juridiskt-administrativa personalen inom centralbyrån — beslutat att en tjänst såsom förste byråsekreterare i Ca 27 finge dubbleras, samt föreskrivit, att kostnaderna härför, utom rörligt tillägg och däremot svarande lönetillägg, skulle bestridas från anslagsposten till ordinarie tjänstemän. Därest en sådan förstärkning skulle vara erforderlig även under nästa budgetår, torde kostnaderna härför böra bestridas på enahanda sätt. Vidare vill jag meddela, att centralbyrån hemställt om anvisande av ett särskilt reservationsanslag av 10 000 kronor, att efter beslut av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall användas för bestridande av kostnader för provundersökningar m. m. inom det statistiska området. Jag kan icke tillstyrka att något särskilt anslag uppföres för sagda ändamål. I den mån medel erfordras för provundersökningar och liknande torde äskande härom årligen få göras under centralbyråns avlönings- och omkostnadsanslag i ämbetsverkets statskrivelser.

Centralbyråns beräkning av anslagshöjningen till följd av automatiska lönegrads- och löneklassuppflyttningar kan jag godtaga. Härutöver bör anslaget uppräknas med 154 500 kronor, avseende anslagsposten till rörligt tillägg.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 1 359 700 (+ 21 100) kronor;
avlöningar till icke-ordinarie personal 636 700 (+ 36 500) kronor;
rörligt tillägg 490 000 (+ 169 500) kronor.

Anslaget torde sålunda kunna beräknas till 2 486 400 (+ 227 100) kronor.

Slutligen torde jag få upptaga den av statistiska centralbyrån berörda frågan om formerna för insamlandet av uppgifter för arealinventeringar, kreatursräkningar samt årsväxt- och skörderapporter. Såsom framgår av vad jag förut sagt har statens jordbruksnämnd hos Kungl. Maj:t anmält, att de kommunala krisorganen — som nu insamlar nyssnämnda statistiska uppgifter — icke längre är ur jordbruksnämndens synpunkt erforderliga. Enligt vad jag erfarit har chefen för jordbruksdepartementet i anledning

härav för avsikt att i annat sammanhang för Kungl. Maj:t anmäla frågan om sagda krisorgans avveckling. Insamlandet av ifrågavarande statistiska uppgifter — vilka enligt vad jag tidigare uttalat numera måste anses ingå i den permanenta jordbruksstatistiken — måste därför överföras på andra organ. Det av statistiska centralbyrån framförda förslaget att insamlingsarbetet skall anförtros kommunernas styrelser finner jag lämpligt och ändamålsenligt; dessa organ, vilka i flertalet kommuner för närvarande ombesörjer på krisorgan ankommande uppgifter, torde för övrigt redan nu i allmänhet utföra sagda arbete. För att förslaget skall kunna genomföras behöves emellertid riksdagens samtycke, vilket torde böra inhämtas. Erforderliga bestämmelser torde därefter få intagas i det förslag till nytt reglemente för insamling av uppgifter till jordbruksstatistiken, som jag har för avsikt att sedermera anmäla för Kungl. Maj:t.

Under återopande av det sagda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för statistiska centralbyrån gällande personalförteckningen uppföra en tjänst som bibliotekarie i Ca 27 och två tjänster som förste aktuarie i Ce 27;

b) godkänna följande avlöningsstat för statistiska centralbyrån, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 359 700
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	636 700
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	490 000
Summa kronor	2 486 400

c) till *Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 2 486 400 kronor;

d) medgiva att i det föregående nämnda uppgifter för rikets officiella jordbruksstatistik må insamlas genom kommunernas styrelser.

[12] 9. Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1956 års jordbruksräkning

Nytt anslag (förslag) 217 400

Statistiska centralbyrån hemställer, att för budgetåret 1956/57 anvisas ett nytt reservationsanslag av 217 400 kronor till avlöningar till personal vid en jordbruksräkning år 1956.

Inledningsvis erinrar centralbyrån om att det i Kungl. Maj:ts proposition

till 1927 års riksdag (nr 216) om anordnande av en allmän jordbruksräkning i samband med den allmänna fastighetstaxeringen år 1928 förutsattes, att allmänna jordbruksräkningar skulle upprepas i anslutning till kommande fastighetstaxeringar. Så har också regelmässigt skett. Eftersom allmän fastighetstaxering enligt gällande bestämmelser skall äga rum år 1957, borde enligt hittills tillämpad praxis allmän jordbruksräkning verkställas år 1956.

Vid den senaste jordbruksräkningen användes det systemet (SFS 1951: 523), att i samband med fastighetstaxeringen särskilda uppgifter infordrades på speciella formulär, olika för jordbruksfastighet och annan fastighet, varvid dock för vissa fastigheter ur den senare kategorin uppgifterna lämnades på blanketten för fastighetsdeklarationen. Uppgifterna till jordbruksräkningen avlämnades till samma lokala myndigheter som mottog fastighetsdeklarationerna. De särskilda formulären för jordbruksfastigheter sändes därefter först till vederbörande hushållningssällskaps lokala organ och därifrån till hushållningssällskapet för detaljgranskning samt för införande av kompletteringar och rättelser. Blanketterna vidarebefordrades därefter av hushållningssällskapen till statistiska centralbyrån. De uppgifter, som avsåg annan fastighet, insändes av taxeringsmyndigheterna respektive länsstyrelserna direkt till centralbyrån. Den omständliga proceduren vid materialinsamlingen gjorde att vissa blanketter blev tillgängliga för centralbyrån först tio månader efter avlämnandet hos vederbörande lokala myndigheter. Vid granskning inom centralbyrån visade det sig dessutom, att materialet fortfarande var behäftat med felaktigheter och ofullständigheter, som fordrade ytterligare tid för rättelse och komplettering. Även bearbetningen därefter var tidsödande. Preliminära resultat av 1951 års jordbruksräkning kunde sålunda publiceras först under år 1954.

Med det hittills använda systemet för allmänna jordbruksräkningar har det sålunda ej varit möjligt att snabbt prestera resultat, som varit aktuella enligt nutida fordringar. För att kunna följa bland annat pågående strukturförändring inom jordbruket är det emellertid nödvändigt att ha tillgång till så aktuella uppgifter som möjligt. Nästa allmänna jordbruksräkning synes därför böra organiseras efter nya linjer, så att resultaten blir snabbt tillgängliga. Därtill kommer nödvändigheten av att kostnaderna för jordbruksräkningen reduceras; möjligheterna för en inskränkning av räkningens omfattning bör därför övervägas.

Centralbyrån har dryftat dessa spörsmål med representanter för lantbruksstyrelsen, statens jordbruksnämnd och jordbrukets utredningsinstitut. Enighet uppnåddes därvid om en preliminär plan för en förenklad jordbruksräkning. Denna plan sammanfattades i en promemoria, ur vilken följande må återgivas.

A. Riksförbundet Landsbygdens Folk (RLF) har erbjudit sig att för centralbyråns räkning göra en bearbetning av sitt på hålkort upplagda jordbruksregister, som omfattar samtliga som jordbruksfastighet taxerade fastigheter. Registret kompletteras genom fortlöpande aktualisering. Kommer

det till användning år 1956 för här ifrågasatta ändamål, skall RLF ytterligare skärpa kontrollen. Registret har under de senaste två åren av centralbyrån med fördel använts för bl. a. uttagande av de fastigheter, som ingår i centralbyråns årliga representativa arealinventeringar och kreatursräkningar. Med hjälp av detta register och hålkortsmaskiner skulle man kunna med kort bearbetningstid, fyra—fem månader, från ett aktuellt material erhålla följande resultat, som är särskilt viktiga för bedömning av *jordbrukets strukturförhållanden*: 1) Uppgifter för församlingar och storkommuner: a) antal brukningsenheter storleksgruppsvis; b) summa areal för åker, för naturlig äng + kultiverad betesmark och för skog i enskild ägo. 2) Uppgifter för län och s. k. naturliga jordbruksområden (ett 60-tal) storleksgruppsvis: a) antal brukningsenheter; b) antal självägande brukare och summa åker för dessa; c) antal arrendatorer och summa åker för dessa; d) summa areal för åker, för äng + kultiverad betesmark och för skog i enskild ägo.

Denna uppläggning överensstämmer i huvudsak med den som tillämpats vid tidigare jordbruksräkningar. Fullständiga uppgifter om skogsarealen kan dock ej erhållas från RLF:s register, utan måste komplettering i detta hänseende ske med hjälp av annat material (från skogsvårdsstyrelserna och med hjälp av arealinventeringen enligt B).

B. För uppgifter om *åkerjordens fördelning på olika växtslag och antal kreatur* erfordras annat material än RLF:s register. För detta ändamål bör år 1956 anordnas en särskild arealinventering och kreatursräkning med uppgiftsinsamling genom samma kommunala myndigheter, som årligen biträder centralbyrån vid stickprovsinventeringarna på jordbruksstatistikens område. För bedömning av den omfattning, som denna särskilda arealinventering och kreatursräkning bör få (total eller stickprov), behövs en orientering om de krav, som i nuvarande läge kan från statistikkonsumenternas sida anföras för behovet av kommunuppgifter i dessa avseenden. Med hjälp av en stickprovsinventering kan tillförlitliga resultat för de naturliga jordbruksområdena och länen erhållas. Resultat med längre gående regional fördelning (kommunvis), såsom de publicerats vid tidigare jordbruksräkningar, kräver däremot en totalinventering.

För att möjliggöra full jämförbarhet med tidigare jordbruksräkningar bör en sådan totalinventering förläggas till den för jordbruksräkningarna vanliga tidpunkten, nämligen den 15 september. Den sedvanliga årliga arealinventeringen och kreatursräkningen enligt stickprovsmetod bör som vanligt företagas den 1 juni, även om en totalinventering skulle genomföras den 15 september 1956. För juniinventeringen och de specialundersökningar, som i regel är sammankopplade därmed, är nämligen kontinuitet i tidshänseende nödvändig och inventeringsresultaten måste föreligga omkring den 1 augusti.

En totalinventering i september 1956 synes kunna begränsas till de egentliga jordbruken, nämligen till brukningsenheter med mer än två hektar åker. Förutom uppgifter om åkerarealens fördelning på växtslag och antal kreatur bör i detta sammanhang även uppgifter om den totala landarealen och dess fördelning på olika ägoslag infordras.

C. Vid tidigare allmänna jordbruksräkningar har i regel infordrats *vissa specialuppgifter* såsom angående täckdikning, gödselvård, ensileringsanläggningar, viktigare maskiner och trädgårdsodling. Resultat i dessa hänseenden har förut framlagts endast för naturliga jordbruksområden och län. Erfarenheten har visat, att tillförlitliga och aktuella resultat nu kan erhållas genom stickprovsundersökningar i samband med t. ex. den årliga represen-

tativa arealinventeringen. Det synes därför ej behöfligt att nu belasta programmet för en reducerad jordbruksräkning med dessa uppgifter.

Den föreslagna bearbetningen av RLF:s register ger uppgifter endast för fastigheter, som taxerats såsom jordbruksfastighet, och ej för annan fastighet. Visserligen bedrives i enstaka fall jordbruk även på annan fastighet, i huvudsak inom de lägsta storleksgrupperna och i närheten av samhällen, men dels är denna brist i RLF:s register av så ringa storleksordning, att den ej bör förhindra registrets användning för här avsett ändamål, dels får centralbyrån en möjlighet till viss komplettering i detta avseende med hjälp av materialet till den särskilda arealinventeringen och kreatursräkningen. Vidare innebär förslaget, att denna arealinventering och kreatursräkning ej skall omfatta brukningsenheter och lägenheter med två hektar åker eller mindre. Det har tidigare visat sig vara förenat med mycket stora svårigheter och oproportionerligt stora kostnader att erhålla ett tillnärmelsevis fullständigt material för denna grupp. Därtill kommer, att denna lägsta storleksgrupp numera vanligen ej räknas till jordbruk i egentlig bemärkelse.

Ifrågavarande promemoria remitterades genom lantbruksstyrelsens försorg till alla hushållningssällskap och lantbruksnämnder. I samtliga remissvar framhölls önskvärdheten av en omläggning av metoden för jordbruksräkningen i syfte att erhålla snabba resultat samt tillstyrktes den framlagda preliminära planen. Vad särskilt beträffar uppgifterna rörande åkerjordens fördelning på olika växtslag och antalet kreatur (punkten B i promemorian) meddelar centralbyrån, att många remissinstanser, särskilt bland hushållningssällskapen, framhållit önskvärdheten av att resultaten framläggas med längre gående regional fördelning än på hushållningssällskapsområden och deras naturliga jordbruksområden, nämligen på församlingar och storkommuner. Centralbyrån finner det därför nödvändigt, att det för detta ändamål verkställs en allmän arealinventering och kreatursräkning; denna synes kunna begränsas till jordbruk i egentlig mening, nämligen jordbruksfastigheter med mer än två hektar åker.

Under hänvisning till att den av statistiska centralbyrån framlagda planen för en förenklad jordbruksräkning sålunda vunnit allmän anslutning bland tillfrågade ämbetsverk och institutioner hemställer centralbyrån, att i stället för en allmän jordbruksräkning enligt tidigare använd metod under år 1956 verkställs dels en bearbetning av RLF:s hålkortsregister över jordbruksfastigheter för undersökning storleksgrupps- och kommunvis av jordbrukets struktur, dels en allmän arealinventering och kreatursräkning vid brukningsenheter med mer än två hektar åker, likaledes med bearbetning för storleksgrupper och kommuner.

De totala kostnaderna för en jordbruksräkning enligt den framlagda planen beräknar centralbyrån till 397 100 kronor. Härav kommer 217 400 kronor på lönekostnader och 179 700 kronor på expenser. Under avlöningsposten beräknas 14 biträdesmånader till en kostnad av 9 700 kronor erforderliga för centralbyråns kontroll och bearbetning av det från RLF erhållna materialet. Ledaren för arealinventeringen och kreatursräkningen avses er-hålla vikariatslöneförordnande att under sex månader bestrida göromål, som

eljest ankommer på tjänsteman i 27 lönegraden. Kostnaden härför beräknas till 10 900 kronor. Den erforderliga biträdesstyrkan torde komma att uppgå till över 40 personer, varför två arbetsledare i biträdesgrad, en kontorist i Cg 13 och ett kanslibitråde i Cg 11, måste finnas likaledes under sex månader. Antalet biträdesmånader beräknas till 270. Totalt skulle biträdeskostnaderna komma att uppgå till 196 800 kronor. Vad beträffar omkostnaderna beräknas 1 000 kronor till bränsle, lyse och vatten och 178 700 kronor till övriga expenser. I sistnämnda post ingår 151 000 kronor såsom ersättning till RLF för bearbetning av organisationens hålkortsregister — maskinbearbetning av kortmassan, reproducering av kort, förräntning av uppläggningskostnader, en av centralbyrån begärd betydligt utökad kontroll av registrets uppgifter, m. m. — samt 27 700 kronor för övriga ändamål. Härvid har förutsatts att erforderliga möbler kan övertagas från 1950 års folkräkning.

Yttrande

Statskontoret finner att jordbruksräkningen, därest en sådan anses böra företagas år 1956, bör anordnas i enlighet med statistiska centralbyråns förslag. Centralbyråns uppskattningar av medelsbehovet har icke gett statskontoret anledning till erinran.

Departementschefen

I anslutning till de allmänna fastighetstaxeringarna under perioden 1928—1952 har allmänna jordbruksräkningar företagits under året närmast före taxeringsåret. Enligt gällande bestämmelser skall nästa allmänna fastighetstaxering äga rum år 1957. I överensstämmelse med tidigare tillämpad praxis borde således allmän jordbruksräkning verkställas innevarande år.

Det synes önskvärt att den hittillsvarande serien av allmänna jordbruksräkningar i anslutning till allmänna fastighetstaxeringar icke nu brytes. Icke minst är i dagens läge av intresse att få fram så aktuella uppgifter som möjligt rörande den pågående strukturförändringen inom jordbruket. Jag vill därför ansluta mig till det av statistiska centralbyrån framförda förslaget om anordnande av en allmän jordbruksräkning under år 1956.

Den plan för en jordbruksräkning, som statistiska centralbyrån nu framlagt, möjliggör mycket betydande reduceringar såväl av den för bearbetningen av räkningsmaterialet erforderliga tiden som av de med räkningen förenade kostnaderna. Såsom tidigare nämnts förutsattes en tid av tio månader erforderlig, innan materialet för 1951 års jordbruksräkning kunde vara centralbyrån tillhanda, och resultatet av denna räkning kunde publiceras först under år 1954. Enligt nu förevarande plan skulle bearbetningsperioden omfatta endast omkring ett halvt år och publiceringen kunna ske inom den tid, som vid närmast föregående räkning åtgick enbart för centralbyråns insamling av materialet. Vad beträffar kostnadssidan må nämnas, att för 1951 års jordbruksräkning förbrukats ett sammanlagt belopp av 1 496 900 kronor, varav 1 102 900 kronor till avlöningar och 394 000 kronor till omkostnader. Kostnaderna för en räkning innevarande år enligt

centralbyråns förslag har beräknats till endast 397 100 kronor. Till detta belopp kommer enligt vad jag under hand inhämtat från centralbyrån kostnaderna för publiceringen av en berättelse över räkningen, vilken kostnad skulle belasta först budgetåret 1957/58. Den föreslagna jordbruksräkningen skulle likväl totalt draga en kostnad som stannar vid mindre än tredjedelen av kostnaden för 1951 års räkning.

De förenklingar och reduceringar i jordbruksräkningens program, som i viss mån utgör en förutsättning för den vunna tids- och kostnadsbesparingen, kan icke sägas medföra några väsentliga nackdelar. Planen har också förordats av lantbruksstyrelsen, lantbruksnämnderna och statens jordbruksnämnd samt jordbrukets utredningsinstitut och hushållningssällskapen. Jag vill därför tillstyrka att 1956 års jordbruksräkning verkställs i huvudsaklig överensstämmelse med det av statistiska centralbyrån framlagda förslaget. Erforderliga författningsbestämmelser torde sedermera få utfärdas av Kungl. Maj:t.

Statistiska centralbyråns kostnadsberäkning föranleder ej heller i detaljfrågor någon erinran från min sida. Förevarande anslag, som avser allenast avlöningskostnader för jordbruksräkningens genomförande, bör således upplagas med 217 400 kronor. Hemställan om anvisande av medel i övrigt gör jag i det följande under statistiska centralbyråns omkostnadsanslag.

Under återopande av det sagda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1956 års jordbruksräkning* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 217 400 kronor.

[13] 10. Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1956 års valstatistik

Nytt anslag (förslag) 96 500

Statistiska centralbyrån hemställer, att ett reservationsanslag av 96 500 kronor anvisas för budgetåret 1956/57 till avlöningar till personal för statistik över riksdagsmannavalen hösten 1956. Denna statistik bör, liksom statistiken vid de tre senaste andrakammarvalen, innefatta dels en totalbearbetning, dels en urvalsundersökning av ungefär en tiondedel av antalet i röstlängd upptagna personer. Beträffande totalbearbetningen föreslår centralbyrån, att den regionala redovisningen i syfte att underlätta valstatistisk analys utvidgas till att avse ej blott uppgifter för varje valdistrikt rörande rösträtt, valdeltagande och partifördelning utan även i möjlig mån motsvarande uppgifter församlingsvis. Denna utvidgning anger centralbyrån medföra en ökning av arbetskraftsbehovet i jämförelse med 1952 års valstatistik med tre biträdesmånader.

Ledaren för 1956 års valstatistik bör i likhet med ledaren för 1954 års statistik över kommunala val förordnas att med vikariatslön bestrida göro-

mål, som eljest ankommer på förste aktuarie i Ca 27. Förordnandet bör avse högst nio månader. Vidare föreligger behov av en kontorist i Cg 13 under högst tio månader samt biträdespersonal i övrigt under sammanlagt 101 arbetsmånader.

Departementschefen

I likhet med statistiska centralbyrån förordar jag, att medel anvisas för nästa budgetår till statistik över 1956 års andrakammarval. Vad centralbyrån anfört beträffande omfattningen av denna statistik föranleder lika litet som beräkningarna av medelsbehovet under förevarande anslag någon erinran från min sida.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1956 års valstatistik* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 96 500 kronor.

[14] 11. Statistiska centralbyrån: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	839 400	913 479
1955/56 (statsliggaren s. 420)	782 500	
1956/57 (förslag)	1 092 200	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget ökas med 309 700 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Bränsle, lyse och vatten		1 000
2. Övriga expenser	181 200	
3. Publikationstryck	20 900	
4. Övriga utgifter: Ersättning till maskincentralen för hålkortsbearbetning	113 600	
	315 700	1 000
5. Särskilda uppbördsmedel:		
Publikationer	5 000	
	310 700	1 000

Motiv

1. *Bränsle, lyse och vatten.* Utgift 1954/55 39 631; anslag 1955/56 33 000. — Med hänsyn till att 1950 års folkräkning avvecklas bortfaller en post å 3 000 kronor medan å andra sidan 1 000 kronor beräknas för vardera 1956 års jordbruksräkning och 1956 års valstatistik.

2. *Övriga expenser.* Utgift 1954/55 274 000; anslag 1955/56 208 500. — Ökningen under denna delpost framgår av följande sammanställning med tillhörande specialmotivering:

	Ökning	Minskning
a) verksamheten i allmänhet	15 000	
b) 1950 års folkräkning		18 000
c) 1954 års valstatistik		500
d) 1956 års jordbruksräkning	178 700	
e) 1956 års valstatistik	6 000	

a) Utgift 1954/55 184 500; anslag 1955/56 190 000. — Städningskostnaderna beräknas till följd av nya kollektivavtal stiga med 7 100 kronor. — För blankettryck begäres ökning med 4 900 kronor i anledning av stegrade tryckningskostnader och med 2 200 kronor på grund av ökat blankettbehov för statistiken över vägtrafikolyckor. — Budturer m. m. inom Stockholm har centralbyrån hittills utan kostnad kunnat ombesörja genom en av handels- och industrikommissionen disponerad bil. Då kommissionen i fortsättningen ämnar begära ersättning härför, hemställer centralbyrån om en anslagsuppräknings av denna anledning med 2 100 kronor. — För universitetsstatistiken beräknas genom den föreslagna omläggningen en höjning av de löpande kostnaderna med 1 800 kronor samt ett engångsbelopp av 3 900 kronor, avseende vissa blankett- och inventariiekostnader. — Ett för innevarande budgetår anvisat engångsbelopp av 7 000 kronor bortfaller.

b) Med hänsyn till att bearbetningen av folkräkningsmaterialet slutföres innevarande budgetår kan för ändamålet anvisat anslag, 18 000 kronor, bortfalla.

c) Jämväl förevarande belopp av 500 kronor, avsett för bestridande av eftersläpande utgifter för 1954 års valstatistik, kan bortfalla.

d) Härunder upptaget belopp, 178 700 kronor, till 1956 års jordbruksräkning har närmare specificerats i det föregående vid anmälan av anslaget till avlöningskostnader för sagda räkning (s. 28).

e) För arbetet med 1956 års valstatistik beräknar centralbyrån ett nytillkommande behov av expensmedel av 6 000 kronor.

3. *Publikationstryck.* Utgift 1954/55 263 137; anslag 1955/56 213 000. — Kostnaderna för publikationstryck kommer å ena sidan att minska med 23 000 kronor, som för innevarande budgetår beräknats för intermittenta eller tillfälliga publikationer. Å andra sidan beräknas för de fortlöpande publikationerna en kostnadsstegring med dels 9 000 kronor avseende en ökning av antalet större nummer av statistisk tidskrift från fyra till sex per år samt större upplagor och ökat sidoantal för vissa andra publikationer, dels med 15 900 kronor för täckning av en till åtta procent beräknad stegring av tryckningskostnaderna. Vidare begäres 15 000 kronor för utgivande av andra delen av den historisk-statistiska handboken samt 4 000 kronor för en femårsberättelse över sparbanksstatistiken.

4. *Övriga utgifter: Ersättning till maskincentralen för hålkortsbearbetning.* Utgift 1954/55 321 626; anslag 1955/56 307 000. — För de under centralbyråns avlöningsanslag berörda specialbearbetningarna av befolkningsregistret (s. 13) erfordras ett belopp av 20 000 kronor. På grund av ökning

av materialet inom bilregistret beräknas en anslagshöjning med 22 000 kronor. Bearbetningen av universitetsstatistiken föranleder en uppräknings med 8 000 kronor, varav 2 300 kronor utgör engångsbelopp i samband med uppläggning av hålkortskartotek över vårterminen 1956 närvarande studerande. För övriga ändamål inom ramen för centralbyråns verksamhet i allmänhet emotses en kostnadsstegring med sammanlagt 16 600 kronor, beroende dels på ökning av materialet inom vissa statistikgrenar, dels på viss uppräknings till följd av lönehöjningar vid maskincentralen. Anslaget skulle sålunda för centralbyråns verksamhet i allmänhet behöva höjas med 66 600 kronor.

Den maskinella bearbetningen av 1956 års valstatistik beräknas draga en kostnad av 47 000 kronor.

5. *Försäljningsmedel för publikationer.* Inkomst 1954/55 33 237; beräknad inkomst 1955/56 25 000 kronor. — Storleken av de faktiska inkomsterna motiverar en uppräknings av posten.

Departementschefen

Statistiska centralbyråns beräkning av förevarande anslag torde böra godtagas och anslaget för nästa budgetår således uppföras med 1 092 200 kronor. Detta innebär en höjning med 309 700 kronor, varav sammanlagt 233 700 kronor hänför sig till jordbruksräkning och valstatistik år 1956.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 092 200 kronor.

[15] 12. Statistiska centralbyrån: Bibliotekets underhåll

	Anslag	Nettontgift
1954/55	6 000	5 989
1955/56 (statsliggaren s. 420)	8 000	
1956/57 (förslag)	8 000	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget anvisas med oförändrat belopp.

Departementschefen

Med biträdande av statistiska centralbyråns förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Bibliotekets underhåll* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 8 000 kronor.

[16] 13. Statistiska centralbyrån: Kostnader för vissa provundersökningar för omläggning av metoden för skördeuppskattningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	41 700	24 514
1955/56 (statsliggaren s. 421)	120 000	
1956/57 (förslag)	119 000	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget uppföres med 119 000 kronor.

Under år 1955 har provundersökning av skördeuppskattning enligt provytemetoden bedrivits inom Götaland och Svealand utom norra Värmland och Kopparbergs län. Avsikten med undersökningen har varit att erhålla — förutom erforderliga erfarenhetsdata — hektarskördar för höstvete, vårvete och havre i medeltal för undersökningsområdet i dess helhet. Fältarbetet har upplagts separat för varje hushållningssällskaps område och organiserats på samma sätt som vid föregående års undersökning i Södermanland.

Resultaten av 1955 års undersökning har framlagts för lantbruksstyrelsen, jordbruksnämnden, lantbrukshögskolan, hushållningssällskapens förbund och jordbrukets utredningsinstitut, vilka samtliga ansett, att undersökningen givit goda resultat samt att en fortsättning och utvidgning av denna till att omfatta hela riket vore önskvärd. Därigenom skulle en fältorganisation erhållas i varje hushållningssällskapsområde och erfarenheter vinnas om norrlandsförhållanden. Det har vidare starkt framhållits, att undersökningen år 1956 borde omfatta ytterligare ett sädesslag, varvid korn ansetts lämpligast, och att även provyteskörd av potatis, som 1954 gjordes i en socken i Södermanland, borde genomföras åtminstone i ett län.

I anslutning till sålunda framkomna önskemål föreslår centralbyrån, att skördeuppskattningar enligt provytemetoden under år 1956 göres i samtliga hushållningssällskapsområden för höstvete, vårvete, havre och korn samt i ett sådant område för potatis. I sistnämnda fall synes Södermanlands län lämpligast. Undersökningsurvalet skulle i fråga om de fyra sädesslagen omfatta sammanlagt omkring 600 brukningsenheter och i fråga om potatisen 63 brukningsenheter. Fältarbetet skulle under hushållningssällskapens medverkan anordnas på i huvudsak samma sätt som under föregående år, medan tröskning, vilken år 1955 utfördes separat inom varje område, vid nästa undersökning om möjligt borde centraliseras till ett fåtal platser, varigenom resultaten kunde bli snabbare tillgängliga.

Å det för innevarande budgetår anvisade anslaget av 120 000 kronor beräknas en reservation av cirka 35 000 kronor uppstå, då vissa för år 1955 bland annat till följd av väderleksförhållandena speciella faktorer inverkat sänkande på kostnaderna. För budgetåret 1956/57 uppskattar statistiska centralbyrån kostnaderna för fältarbetena inom samma område som år 1955 med utökning av ytterligare en gröda till 97 000 kronor och för provundersökning med potatis i Södermanland till 6 400 kronor eller sammanlagt i runt tal 103 000 kronor. Kostnaderna för utsträckningen av undersökningen

till norra Värmland, Kopparbergs län och Norrland torde kunna täckas av den förut nämnda reservationen. Däremot erfordras medelsanvisning för bearbetning inom centralbyrån av materialet från 1956 års skördeuppskattningar och för planering av skördeuppskattningar under år 1957. För dessa ändamål beräknas ett belopp av 16 000 kronor. Det totala medelsbehovet under anslaget skulle således bli 119 000 (— 1 000) kronor.

Departementschefen

De undersökningar angående provytemetodens användbarhet för skördeuppskattningar, som under de senaste åren bedrivits i en successivt stegrad omfattning, har, såsom statistiska centralbyrån framhållit, enligt samtliga berörda myndigheters och organisationers samstämmiga bedömanden givit mycket tillfredsställande resultat. Jag har därför ingen anledning motsätta mig centralbyråns nu framförda förslag om utvidgning av undersökningarna till att under år 1956 omfatta hela riket beträffande fyra angivna sädeslag. Ej heller har jag någon erinran mot att nämnda år en provskörd av potatis, som tidigare endast tagits i en socken, verkställs inom Södermanlands län.

Statistiska centralbyråns beräkning av medelsbehovet under anslaget kan jag godtaga. Anslaget bör således uppföras med 119 000 (— 1 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Kostnader för vissa provundersökningar för omläggning av metoden för skördeuppskattningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 119 000 kronor.

[17] 14. Statistiska centralbyrån: Statistiska centralbyråns utredningsinstitut

	Anslag	Nettoinkomst
1954/55.....	100	14 170
1955/56 (statsliggaren s. 421).....	100	
1956/57 (förslag)	100	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 100 kronor. Härvid framhåller centralbyrån beträffande utredningsinstitutets verksamhet under budgetåret 1954/55 bland annat följande.

Antalet nytillkommande uppdrag under budgetåret uppgick till 51, varav 37 konsultationsuppdrag, som krävt medverkan endast av institutets centrala organ, och 14 fältundersökningar. Av de förra kom 23 från statlig, tre från kommunal och elva från enskild uppdragsgivare. Fältundersökningarna har i fem fall verkställts åt statlig beställare, i två fall åt kommunal myndighet samt i sju fall åt privat uppdragsgivare. Antalet lokalombud har under budgetåret ökats med 24 till 183. Inkomsterna under året utgjorde 395 235 kronor, medan utgifterna under samma tid uppgick till 381 065 kronor. Verksamheten har således lämnat ett överskott av 14 170 kronor, vilket belopp tillgodoförts statsverket. Av beloppet motsvarar 1 245

kronor en minskning under året av nettofordringarna; utestående fordringar har sålunda nedgått med 5 275 kronor till 38 782 kronor och utestående skulder nedgått med 4 030 kronor till 10 424 kronor. Nettovinsten under budgetåret uppgick följaktligen till 12 925 kronor. Den vid budgetårets början befintliga behållningen av 10 507 kronor å det för budgetåret 1953/54 anvisade reservationsanslaget av 100 000 kronor har icke behövt tagas i anspråk.

Departementschefen

Vad statistiska centralbyrån hemställt under förevarande anslag föranleder ingen erinran från min sida.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Statistiska centralbyråns utredningsinstitut* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

[18] 15. Statistiska centralbyrån: Maskincentralen

	Anslag	Nettoinkomst
1954/55	100	22 080
1955/56 (statsliggaren s. 422)	100	
1956/57 (förslag)	100	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 100 kronor, samt anför därvid följande.

Under budgetåret 1954/55 har arbeten utförts åt 40 statliga myndigheter och vetenskapliga institutioner, nio statliga kommittéer, tio kommunala myndigheter och 37 enskilda kunder. Härför uppburna ersättningar har uppgått till 1 149 940 kronor, vartill kommer fordringar på 123 627 kronor och lagervärde av 7 779 kronor. Under motsvarande tid har utbetalningar verkställt med 1 127 860 kronor. Vid budgetårets slut förefanns därjämte diverse skulder å 21 502 kronor. Ifrågavarande verksamhet uppvisade sålunda vid utgången av budgetåret 1954/55 ett överskott av 131 984 kronor. Av detta belopp hänförde sig 109 904 kronor till fordringar över skulder samt lager, varför statsverket tillförts ett kontant överskott för sistförflutna budgetår av 22 080 kronor. Maskincentralens vinst under samma budgetår uppgick till 76 791 kronor. Med utgångspunkt från nu kända arbetsuppgifter beräknas för budgetåret 1955/56 bruttoinkomsterna av maskincentralens verksamhet komma att uppgå till 1 070 000 kronor.

Departementschefen

Enär jag icke har någon erinran mot statistiska centralbyråns förslag under förevarande anslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Maskincentralen* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

[19] 16. Folkbokföringen: Ersättningar till kyrkobokföringsinspektörer

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	55 000	39 412
1955/56 (statsliggaren s. 423)	45 000	
1956/57 (förslag)	45 000	

Statistiska centralbyrån föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen

Med biträdande av statistiska centralbyråns förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Folkbokföringen: Ersättningar till kyrkobokföringsinspektörer* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 45 000 kronor.

[20] 17. Folkbokföringen: Ersättning till Göteborgs stad för vissa kostnader för folkbokföringen

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	60 000	120 392
1955/56 (statsliggaren s. 423)	51 000	
1956/57 (förslag)	57 000	

Statistiska centralbyrån föreslår, att anslaget uppräknas med 6 000 kronor.

Motiv

I anslutning till anslagsberäkningen för innevarande budgetår torde anslaget för budgetåret 1956/57, i vad det avser årligt statsbidrag för år 1956, få uppföras med belopp motsvarande det bidrag, 50 000 kronor, som jämlikt gällande avtal med Göteborgs stad provisoriskt utgår i avbidan på att ett med 1955 som basår omprövat årligt bidrag kan fastställas (jfr 1955: VII ht p. 19). Den särskilda gottgörelse, vilken utgår vid sidan av det årliga statsbidraget, bör på grund av de extra tryckningsarbeten, som förekommer under år då allmänna val äger rum, beräknas till 7 000 (+ 6 000) kronor.

Departementschefen

Beräkningen av medelsbehovet för utbetalning av ifrågavarande årliga statsbidrag till Göteborgs stad torde för budgetåret 1956/57 böra ske på sätt statistiska centralbyrån föreslagit. Vidare kan jag godtaga centralbyråns beräkning av den omförmälda särskilda gottgörelsen. Anslaget bör sålunda uppföras med 57 000 (+ 6 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Folkbokföringen: Ersättning till Göteborgs stad för vissa kostnader för folkbokföringen* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 57 000 kronor.

[21] 18. Folkbokföringen: Ersättning till Malmö stad för vissa kostnader för folkbokföringen

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	30 000	58 497
1955/56 (statsliggaren s. 424)	26 000	
1956/57 (förslag)	30 000	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget höjes med 4 000 kronor.

M o t i v

Förevarande anslag har beräknats efter samma grunder som anslaget under nästföregående punkt. Det årliga statsbidraget upptages därvid till oförändrat 25 000 kronor, den särskilda gottgörelsen till 5 000 (+ 4 000) kronor och hela anslaget således till 30 000 (+ 4 000) kronor.

Departementschefen

Statistiska centralbyråns beräkning av medelsbehovet under förevarande anslag föranleder ingen erinran från min sida. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Folkbokföringen: Ersättning till Malmö stad för vissa kostnader för folkbokföringen* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

[22] 19. Folkbokföringen: Viss tillfällig personal vid länsstyrelserna m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	1 364 000	1 186 511
1955/56 (statsliggaren s. 424)	1 283 000	
1956/57 (förslag)	1 422 000	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget höjes med 155 000 kronor.

	Ökning
Automatiska förändringar	
a) avlöningar	136 400
b) övertidsersättningar	3 000
c) kompensationstillägg m. m.	15 600
	155 000

M o t i v

Den föreslagna uppräkningsen är uteslutande av automatisk natur. Med hänsyn till att allmänna val skall äga rum år 1956, vilket föranleder vissa extra tryckningsarbeten vid länsstyrelsernas folkbokföringsavdelningar, ävensom till förestående allmän fastighetstaxering samt kollektivavtalsmässiga höjningar av kostnaderna för maskinparkens underhåll är centralbyrån

— trots uppkomna besparingar för närmast föregående budgetår — för närvarande icke beredd att föreslå någon begränsning av medelsanvisningen.

Departementschefen

Statistiska centralbyråns förslag under denna punkt föranleder ingen annan erinran från min sida än att — i anslutning till principerna för beräkning av avlöningsanslag i allmänhet — särskilda medel för utbetalning av kompensationsstillägg icke bör beräknas. Anslaget kan således upptagas till 1 422 000 (+ 139 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Folkbokföringen: Viss tillfällig personal vid länsstyrelserna m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 422 000 kronor.

[23] 20. Riksräkenskapsverket: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	2 319 000	2 212 424
1955/56 (statsliggaren s. 425)	2 363 000	
1956/57 (förslag)	2 481 000	

Riksräkenskapsverket hemställer, att anslaget höjes med 118 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Personalförändringar		
2 amanuenser	20 640	
4 kontorsbiträden	22 704	
2. Tjänsteförändring		
2 kontorsbiträden Ca 8 — Ce 8	—	
3. Automatiska förändringar		
a) lönegrads- och löneklassförändringar	5 100	
b) avlöningar till ordinarie tjänstemän		100 000
c) rörligt tillägg	170 000	
	218 444	100 000

Motiv

1. Med hänsyn till det ökade granskningsmaterialet och antalet inkommande förfrågningar erfordras en förstärkning av personalen å byråerna för utgiftsgranskning. En viss ökning av arbetseffekten kan ernås, därest ämbetsverket såsom föreslås under nästkommande punkt erhåller ett ökat antal kontorsmaskiner. En personalförstärkning därjämte är emellertid ofrånkomlig. Med hänsyn till meddelade besparingsdirektiv har verket begränsat sin hemställan till att avse två amanuenser och fyra biträden.

2. Samtliga under innevarande budgetår ledigblivna ordinarie kontorsbiträdestjänster torde ej kunna besättas med därtill enligt grunderna för den reglerade befordringsgången berättigade biträden, varför antalet i personalförteckningen upptagna kontorsbiträdestjänster kan minskas med två.

3. b) Under anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän har belastningen under de senaste åren blivit avsevärt lägre än beräknade belopp, bland annat beroende på åtnjutna tjänstledigheter med avstående av lön. Med hänsyn härtill föreslår riksräkenskapsverket att posten nedräknas med 100 000 kronor.

Departementschefen

Under den tid som förflutit efter omorganisationen av riksräkenskapsverket år 1947 (se prop. 136, SU: 133, rskr. 252) har arbetsbördan inom ämbetsverkets byråer för utgiftsgranskning ökat kraftigt. Granskningsmaterialet har vuxit såväl genom att nya ämbetsverk, institutioner och andra organ tillkommit som genom en fortgående ansvällning inom redan befintliga grenar av statsverksamheten. Därjämte har omfattningen av riksräkenskapsverkets upplysningsverksamhet i anledning av från olika myndigheter framställda frågor successivt vidgats. Ifrågavarande byråer har under samma tid icke erhållit någon personalförstärkning med undantag för den överflyttning av viss personal från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som skedde i anslutning till att revisionskontoret inom detta ämbetsverk avvecklades och riksräkenskapsverket därifrån övertog vissa arbetsuppgifter (se 1952: VII ht s. 32). Jag vill därför icke motsätta mig att den av riksräkenskapsverket nu begärda personalförstärkningen, två amanuenser och fyra biträden, beviljas.

I enlighet med ämbetsverkets förslag bör två kontorsbiträdestjänster i Ca 8 avföras från personalförteckningen.

Beräkningen av de automatiska förändringarna under anslaget finner jag mig böra godtaga.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 1 240 000 (— 113 000) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 748 000 (+ 61 000) kronor;

rörligt tillägg 493 000 (+ 170 000) kronor.

Anslaget torde alltså uppföras med 2 481 000 (+ 118 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i riksräkenskapsverkets personalförteckning avföra två kontorsbiträdestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för riksräkenskapsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 240 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	748 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	493 000
	Summa kronor 2 481 000

c) till *Riksräkenskapsverket*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 2 481 000 kronor.

[24] 21. *Riksräkenskapsverket*: *Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	367 000	439 858
1955/56 (statsliggaren s. 425)	352 000	
1956/57 (förslag)	368 000	

Riksräkenskapsverket hemställer, att anslaget höjes med 16 000 kronor.

	Ökning
1. Reseersättningar	4 000
2. Övriga expenser för eget behov	12 000
	16 000

Motiv

1. *Reseersättningar*. Utgift 1954/55 11 767; anslag 1955/56 12 000. — Med hänsyn till stegrade resekostnader ävensom behovet av utökning av verkets inventeringsverksamhet anses den begärda uppräkningsen erforderlig.

2. *Övriga expenser för eget behov*. Utgift 1954/55 86 306; anslag 1955/56 88 000. — Städningskostnaderna beräknas genom nya kollektivavtal stiga med omkring 5 000 kronor. — Ökade medel bör anvisas för ersättningsanskaffning av kontorsmaskiner, vilken under en följd av år fått i avsevärd grad eftersättas. Därjämte erfordras medel för utökning av maskinparken, om den under föregående punkt begärda personalförstärkningen skall kunna begränsas på föreslaget sätt.

Departementschefen

Riksräkenskapsverkets förslag under förevarande anslag vill jag tillstyrka.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte förslå riksdagen

att till *Riksräkenskapsverket*: *Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 368 000 kronor.

[25] 22. Konjunkturinstitutet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	314 200	291 458
1955/56 (statsliggaren s. 426)	315 500	
1956/57 (förslag)	408 000	

Konjunkturinstitutet hemställer, att anslaget höjes med 93 100 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Personalförändringar		
a) 1 ekonometriker Cg 31	23 748	
b) 1 förste aktuarie Ce 29	21 756	
c) 2 kontorsbiträden Ce 8	16 608	
2. Tjänsteförändringar		
a) 1 sakkunnig Cr 10—byråchef Ce 37.....	228	
b) 2 kontorsbiträden Ce 8—kanslibiträden Ce 11..	2 424	
c) 3 amanuenser Cg 19/25—Cf 19/Ce 25	—	
3. Automatiska förändringar		
a) rörligt tillägg	29 604	
b) löneklassförändringar		1 281
	94 368	1 281

Motiv

Inledningsvis framhåller konjunkturinstitutet, att institutets arbetsuppgifter, framför allt inom det statistiska området, successivt fått ökad omfattning. Den nödvändiga fördjupningen av den ekonomiska analysen fordrar ett allt noggrannare studium av internationell och svensk ekonomisk statistik. Pågående förbättringar och utvidgning av den ekonomiska statistiken, bland annat i fråga om nationalräkenskapen, har medfört ökat arbete. Överläggningar med statistikproducerande myndigheter, institutets representation i olika ekonomisk-statistiska organ och utförandet av samhälls-ekonomiska utredningsuppdrag har även ökat i omfattning liksom även rapporteringen till internationella organisationer och avgivandet av yttranden över av dem framlagda förslag och undersökningar. Härtill kommer ett starkt behov av en utvidgning av institutets verksamhet till nya arbetsuppgifter, bland annat utsträckning av nationalräkenskapen till att omfatta beräkningar från produktionssidan och avskrivningsberäkningar, enkäter över det personliga sparandet samt systematisk ekonometrisk forskning i konjunkturanalysens tjänst. Institutets hemställan om vissa nya tjänster bör ses mot denna bakgrund.

1. a) Det är mycket angeläget, att den tillämpade ekonometrin, som hittills i Sverige varit av förhållandevis ringa omfattning, ges en plats i institutets verksamhet. En försummelse härvidlag innebär att olika slag av primär statistik icke utnyttjas rationellt. Genom ekonometrisk bearbetning av denna statistik skulle statistikens informationsvärde bättre kunna tillgodogöras.

b) De omfattande statistiska uppgifterna medför ett behov av att till institutet fastare knyta kvalificerad statistisk personal. Den föreslagna förste aktuarien skulle under byråchefens (jfr punkt 2. a) ledning bland annat svara för de regelbundna beräkningarna över investeringar och konsumtion.

c) Redan med institutets nuvarande arbetsuppgifter hindras i hög grad ett rationellt utnyttjande av den ekonomiska statistiken av brist på kontorspersonal. Den begärda ökningen av antalet tjänstemän kommer vidare att medföra ytterligare arbetsuppgifter för kontorspersonalen.

2. a) Ledningen av institutets verksamhet på det statistiska området handhaves nu av en av de sakkunniga. Det framstår som alltmera nödvändigt att skapa en fastare anställningsform för denne för att möjliggöra ett bevarande av kontinuiteten i verksamheten och en systematisering av det statistiska arbetet.

b) Med hänsyn till de ofta komplicerade statistiska bearbetningar som behöver utföras är det nödvändigt att kunna anställa även mera kvalificerad kontorspersonal.

c) Av de sju amanuens tjänsterna är tre icke förenade med pensionsrätt. Institutet anser, att sådan rätt för samtliga amanuenser icke utgör något hinder för en omsättning och förnyelse av personalen i den takt, som ur institutets synpunkt kan vara önskvärd. Avsaknaden av sådan rätt kan däremot försvåra kvarhållandet och rekryteringen av personal.

Slutligen anmäler konjunkturinstitutet, att lönen för en kontorsbiträdestjänst, vars innehavare enligt grunderna för reglerad befordringsgång är berättigad till ordinarie anställning, bör överföras från icke-ordinarieposten till ordinarieposten.

Yttranden

Statskontoret erinrar om att förslag om pensionsrätt för de sakkunniga framförts upprepade gånger utan att vinna tillmötesgående. Inrättande av en befattning som byråchef i Ce 37 kan ämbetsverket av principiella skäl icke biträda. Även övriga tjänsteförändringar avstyrkes.

De av institutet föreslagna lönegradsplaceringarna har givit *statens lönenämnd* anledning till erinran endast vad gäller inrättandet av en byråchefstjänst i Ce 37 i utbyte mot en sakkunnigtjänst i Cr 10. Lönenämnden anser icke tillräckliga skäl ha anförts för en höjd löneställning för ifrågasatt tjänst.

Departementschefen

Det stegrade behovet av ekonomisk och statistisk analys och information inom det samhällsekonomiska området ställer ökade anspråk på konjunkturinstitutet. Jag vill därför icke motsätta mig institutets hemställan om förstärkning av personalen med en ekonometriker i Cg 31, en förste aktuarie i Ce 29 samt två biträden i reglerad befordringsgång.

Med hänsyn till vad chefen för civildepartementet härutinnan anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör två biträdestjänster i reglerad befordringsgång uppflyttas till kanslibitradestjänster i Ce 11. Däremot torde förslaget om förändring av en sakkunnigtjänst i Cr 10 till byråchefstjänst i Ce 37 böra lämnas utan bifall. — Ytterligare en amanuensstjänst torde böra förenas med pensionsrätt.

Konjunkturinstitutets beräkning av de automatiska förändringarna kan jag godtaga.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 125 600 (+ 4 600) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, oförändrat 3 000 kronor;
avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 199 400 (+ 45 700) kronor;
rörligt tillägg 80 000 (+ 42 200) kronor.

Anslaget torde alltså kunna uppföras med 408 000 (+ 92 500) kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i konjunkturinstitutets personalförteckning uppföra en tjänst som förste aktuarie i Ce 29;

b) godkänna följande avlöningsstat för konjunkturinstitutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	125 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	199 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	80 000
Summa kronor	408 000

c) till *Konjunkturinstitutet*: Avlöningar för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 408 000 kronor.

[26] 23. Konjunkturinstitutet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	54 000	66 206
1955/56 (statsliggaren s. 427)	44 700	
1956/57 (förslag)	88 500	

Konjunkturinstitutet hemställer, att anslaget höjes med 43 000 kronor.

	Ökning
1. Bränsle, lyse och vatten	600
2. Övriga expenser	10 400
3. Publikationstryck	32 000
	43 000

M o t i v

1. *Bränsle, lyse och vatten.* Utgift 1954/55 4 284; anslag 1955/56 3 200. — Med hänsyn till föreslagen personalförstärkning bör posten höjas med 600 kronor.

2. *Övriga expenser.* Utgift 1954/55 15 493 kronor; anslag 1955/56 18 700 kronor. — Kostnaden för städning kan på grund av avtalsmässig lönehöjning beräknas stiga med 900 kronor. — Som en följd av de under avlöningsanslaget upptagna personalökningarna krävs en nyanskaffning av inventarier för uppskattningsvis 7 000 kronor samt en uppräknings av medelsbehovet för städning, skrivmateriel, telefonavgifter etc. med 2 500 kronor.

3. *Publikationstryck.* Utgift 1954/55 44 816 kronor; anslag 1955/56 22 000 kronor. — Kostnaderna för två rapporter i institutets A-serie samt utgivande av nationalbudgeten i B-serien uppskattas till 30 000 kronor, medan utgifter för två specialundersökningar, vilka avses bli publicerade i B-serien, beräknas till 24 000 kronor. Sammanlagt äskas sålunda 54 000 (+ 32 000) kronor för publikationstryck.

Yttrande

Statskontoret anser, att anslaget för bränsle, lyse och vatten med hänsyn till belastningen bör uppräknas till 4 000 kronor. För övriga expenser tillstyrkes ytterligare 900 kronor för ökade städningskostnader men icke någon höjning för annat ändamål. Beträffande publikationstryck har ämbetsverket icke något att erinra mot beräkningen av kostnaderna för de ordinarie rapporterna, medan behovet av medel för specialundersökningar undandrag sig statskontorets bedömmande.

Departementschefen

Under anslagsposten till expenser beräknar jag en höjning med 1 400 kronor för bränsle, lyse och vatten och med 10 400 kronor för övriga expenser. Av sistnämnda belopp är 7 000 kronor avsedda för inventarieanskaffning i anslutning till de av mig under föregående anslag förordade nya tjänsterna vid institutet. Vad beträffar anslagsposten till publikationstryck kan jag godtaga den föreslagna höjningen med 32 000 kronor.

Totalt beräknar jag således anslaget för nästa budgetår till 88 500 (+ 43 800) kronor samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Konjunkturinstitutet: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 88 500 kronor.

[27] 24. Konjunkturinstitutet: Särskilda undersökningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	5 000	6 584
1955/56 (statsliggaren s. 427)	40 000	
1956/57 (förslag)	60 000	

Konjunkturinstitutet hemställer, att anslaget höjes med 63 000 kronor.

Det disponibla beloppet under detta anslag uppgick vid ingången av budgetåret 1955/56 till 63 014 kronor. Större delen härav torde komma att förbrukas under innevarande budgetår i samband med företagsenkäter och en planerad sparandeundersökning.

Försöken med den på företagsenkäterna baserade konjunkturbarometern har slagit väl ut, varför denna verksamhet bör fortsättas och även under budgetåret 1956/57 bekostas med medel från förevarande anslag. För detta ändamål har upptagits ett belopp av 33 000 kronor, innebärande en ökning med 3 000 kronor till följd av lönestegringar. — Om den provundersökning av det privata sparandet i Sverige, vartill medel beviljats för budgetåret 1955/56, skulle slå väl ut, är det angeläget, att sådana undersökningar blir årligen återkommande. Preliminärt har det härför erforderliga beloppet för nästa budgetår beräknats till 25 000 kronor, varvid förutsatts ekonomiska bidrag från vissa organisationer m. fl. — Ett starkt behov föreligger av en översyn av beräkningarna för nationalräkenskapen och en komplettering av denna. Till stor del är detta ett engångsarbete. Avsikten är att den föreslagna byråchefen skall leda detta arbete och den föreslagna förste aktuarien deltaga däri, varjämte fordras anställande av två amanuenser och minst ett kontorsbiträde. Första budgetårets kostnad beräknas till 45 000 kronor. Den extra personalen skulle troligen komma att behövas ytterligare ett eller två år.

Yttrande

Statskontoret anser sig med hänsyn till storleken av det vid ingången av budgetåret 1955/56 disponibla beloppet under förevarande anslag icke kunna tillstyrka en uppräknig av anslaget till högre belopp än 50 000 kronor.

Departementschefen

Under förevarande anslag förordar jag ett belopp av 60 000 (+ 20 000) kronor, i första hand avsett för fortsatta företagsenkäter samt för undersökningar rörande det enskilda sparandet. Den föreslagna översynen av beräkningarna för nationalräkenskapen torde med hänsyn till den av mig i det föregående (p. 25) förordade utökningen av konjunkturinstitutets personal kunna utföras inom ramen för institutets reguljära verksamhet.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Konjunkturinstitutet: Särskilda undersökningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

[28] 25. Konjunkturinstitutet: Kostnader för Konjunkturjournalen

	Anslag
1955/56 (statsliggaren s. 427).....	40 000
1956/57 (förslag).....	38 000

Konjunkturinstitutet hemställer, att anslaget höjes med 4 500 kronor.

Kostnader	56 940
Inkomster	12 400
Nettoutgift	44 540

Motiv

Under förutsättning av att Konjunkturjournalens utformning och tryckningssätt bibehålles oförändrade kan förutses en sjuprocentig höjning av tryckningskostnaderna samt vissa kostnadsstegringar jämväl för klichering m. m. Den totala kostnadsökningen beräknas till omkring 4 900 kronor. Vad beträffar inkomstsidan undersöker konjunkturinstitutet möjligheterna att öka antalet prenumeranter och överväger en höjning av prenumerationsavgifterna. I kostnadskalkylen för budgetåret 1956/57 har dock räknats med i förhållande till löpande budgetår i stort sett oförändrade prenumerationsinkomster. Nettoutgifterna beräknas till följd härav öka med i runt tal 4 500 kronor.

I detta sammanhang torde jag få erinra om att min företrädare som departementschef vid anmälan av motsvarande anslag i fjolårets statsverksproposition uttalade, att han hade för avsikt att genom statskontorets tryckeriexpedition låta verkställa en närmare utredning om möjligheterna att begränsa kostnaderna för utgivningen av Konjunkturjournalen. En dylik undersökning har numera verkställts. I sin redogörelse häröver uttalar *statskontoret*, att ämbetsverket med hänsyn till den betydelse som journalen har för såväl statliga myndigheter och organ som sammanslutningar och organisationer inom näringslivet icke har ansett sig böra framlägga förslag, som rubbar tidskriftens allmänna struktur. Det synes icke heller möjligt att göra några besparingar i redaktions- eller tryckningskostnader. Ämbetsverket anser dock att man utan alltför stor olägenhet i vissa särskilt angivna diagram skulle kunna övergå från månads- till kvartalsredovisning, varigenom kostnaderna skulle kunna sänkas med uppskattningsvis 2 000 kronor för år. Vidare föreslås prenumerationspriset bliva höjt från 18 till 30 kronor för år och lösnummerpriset från 2 kronor 25 öre till 3 kronor 50 öre. Detta skulle vid nuvarande antal prenumeranter och lösnummerköpare medföra en ökning av prenumerationsinkomsterna med i runt tal 10 000 kronor. Enligt statskontorets uppfattning kan knappast befaras att höjningen av prenumerationspriset leder till någon nämnvärd minskning av antalet köpare. Den årliga nettokostnaden skulle således, om ämbetsverkets förslag beaktades, nedgå med cirka 12 000 kronor.

Konjunkturinstitutet delar i utlåtande över nyssnämnda undersökning statskontorets uppfattning, att besparingar i samband med tryckningen icke kan göras, men tar avstånd från förslaget om övergång från månads- till kvartalsredovisning i vissa diagram. Denna fråga bör överlämnas till institutets prövning under hänsynstagande till diagrammens informativa värde. Vidare föreslår institutet — som befarar att den av statskontoret föreslag-

na prishöjningen skulle medföra en större inskränkning av antalet prenumeranter — att prenumerationspriset bestämmes till 25 kronor för helår och lösnummerpriset till tre kronor för nummer. Det underskott, som behöver täckas genom anslag, skulle därigenom nedbringas till uppskattningsvis 40 500 kronor. I syfte att ytterligare minska underskottet bör man vidare söka höja prenumerantstocken. Institutet hemställer därför om bemyndigande att utnyttja medel på anslaget för Konjunkturjournalen till bestridande av reklamkostnader, försäljningsprovision m. m. samt att därvid under innevarande budgetår ta i anspråk vissa engångsinkomster, som uppkommit i samband med att utgivandet av tidskriften överförts till institutet.

Departementschefen

Såsom av det sagda framgår har den undersökning som statskontoret gjort av kostnaderna för utgivandet av Konjunkturjournalen visat, att dessa kostnader vid tidskriftens nuvarande utformning och upplaga kan anses rimliga. Det är emellertid angeläget att alla möjligheter tillvaratages till en sänkning av det bidrag till tidskriftens utgivning som utgår från förevarande anslag. Med hänsyn härtill torde den nedräkning av anslaget böra ske, som föranledes av ett genomförande av de av statskontoret förordade omläggningarna av vissa diagram. I den mån andra möjligheter till kostnadsnedpressning yppar sig bör de givetvis tillvaratagas. Vidare bör en höjning av prenumerations- och lösnummerpris ske. Då en dylik höjning otvivelaktigt innebär vissa risker för ett bortfall av köpare, torde prishöjningen i avvaktan på närmare erfarenhet icke omedelbart böra göras så stark som statskontoret föreslagit. På längre sikt bör emellertid eftersträvas en bättre kostnadstäckning än som nu torde vara möjlig. Härvid bör även en omprövning av tidskriftens försäljningspriser kunna ifrågakomma. Vidare torde en ökning av prenumerantstocken vara önskvärd. Vad konjunkturinstitutet i dylikt sammanhang hemställt beträffande utnyttjande av medel under anslaget till bestridande av reklamkostnader m. m. föranleder från min sida endast det uttalandet att institutet givetvis är oförhindrat att inom ramen för tillgängliga medel vidtaga de åtgärder för en ökning av tidskriftens upplaga, som institutet finner rimliga.

Under hänvisning till det sagda och med beaktande av inträffade kostnadsstegringar beräknar jag medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår till 38 000 (— 2 000) kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Konjunkturinstitutet: Kostnader för Konjunkturjournalen* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 38 000 kronor.

[29] 26. Statens sakrevision: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	525 000	474 959
1955/56 (statsliggaren s. 427)	525 000	
1956/57 (förslag)	600 000	

Statens sakrevision hemställer att anslaget höjes med 75 000 kronor.

	Ökning
1. Personalförändring	
1 förste revisor högst Ce 29	} 40 000
1 revisor högst Ce 25	
2. Automatiska förändringar	35 000
	75 000

Motiv

1. Under det tilländalupna budgetåret har mycket tidskrävande undersökningar verkställtts beträffande upphandling m. m. inom skilda leveransområden, därvid i ett flertal fall brottsliga samt jämväl i övrigt otillfredsställande förhållanden konstaterats. Sedan mera fullständig överblick erhållits, kommer sakrevisionen att till Kungl. Maj:t avgiva särskild berättelse över de gjorda iakttagelserna och i anslutning härtill framställa förslag till de åtgärder, som må framstå såsom erforderliga för att i görligaste mån förekomma otillbörliga ekonomiska mellanhavanden mellan upphandlande eller kontrollerande statliga befattningshavare och leverantörer. Ur statsverkets synpunkt framstår emellertid redan nu som särdeles angeläget att förstärka den fortlöpande upphandlingskontroll som revisionen utövar.

Å den avdelning av revisionen, som svarar för upphandlingsgranskningen, tjänstgör för närvarande en förste revisor med arvode efter 30 löneklassen, en förste revisor i 27 lönegraden, en kontorsskrivare och ett kanslibiträde. Tillika har dit tillfälligt omplacerats en revisionsassistent från annan avdelning. Det till avdelningen inkommande materialet är mycket omfattande och heterogent. Den ledande arbetskraftens tid har under det senaste året huvudsakligen fått ägnas åt olika specialutredningar, varför det löpande granskningsarbetet till stor del kommit att åvila den lägre personalen. Det kan med hänsyn till gjorda erfarenheter ifrågasättas, om icke staten vore betjänt med att detta arbete utbygges och intensifieras. Så är med nuvarande arbetskrafter endast i begränsad omfattning möjligt utan allvarligt eftersättande av andra angelägna uppgifter. Medel bör därför anvisas för anställande av ytterligare en förste revisor i högst Ce 29 och en revisor i högst Ce 25. Vid en sådan utbyggnad räknar sakrevisionen med att genom överflyttning från annan avdelning placera en av byrådirektörerna såsom chef för upphandlingsavdelningen.

2. Ökningen motiveras dels av reguljära lönejusteringar, dels av den generella höjningen av det rörliga tillägget. För budgetåret 1954/55 uppkom-

men besparing beror bland annat på vissa längre tjänstledigheter och bör ej föranleda någon nedräkning av anslaget. — Med hänsyn till att ersättningen till revisionens två heltidsanställda arvodestagare i sin helhet måste avföras å anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, bör denna post tillgodogöras ett belopp av 20 000 kronor från anslagsposten till rörligt tillägg.

Departementschefen

Med hänsyn till vad som under senare tid framkommit vid sakrevisionens granskning av upphandlingsförfarandet inom skilda förvaltningsområden finner jag det angeläget, att revisionens möjligheter att bedriva en fortlöpande upphandlingskontroll förstärkes. Jag vill därför tillstyrka, att de begärda tjänsterna såsom förste revisor eller revisor i högst Ce 29 respektive revisor i högst Ce 25 inrättas hos sakrevisionen.

Sakrevisionens beräkning av medelsbehovet under anslaget föranleder ingen erinran från min sida.

Anslaget beräknas på följande sätt:
 avlöningar till ordinarie tjänstemän oförändrat 28 200 kronor;
 arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t oförändrat 34 000 kronor;
 avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 445 000 (+ 54 000) kronor;
 rörligt tillägg 92 800 (+ 21 000) kronor.

Anslaget torde alltså bära uppföras med 600 000 (+ 75 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens sakrevision uppföra ytterligare en tjänst som förste revisor eller revisor i högst Ce 29;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens sakrevision, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	28 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	34 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	445 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	92 800
	Summa kronor 600 000

c) till *Statens sakrevision: Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

[30] 27. **Statens sakrevision: Omkostnader, förslagsanslag**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	50 000	46 273
1955/56 (statsliggaren s. 429)	54 000	
1956/57 (förslag)	55 000	

Statens sakrevision hemställer, att anslaget uppräknas med 1 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Sjukvård m. m.		2 000
2. Övriga expenser	3 000	
	3 000	2 000

Motiv

1. *Sjukvård m. m.* Utgift 1954/55 2 650; anslag 1955/56 4 000. — Med hänsyn till belastningen samt allmänna sjukförsäkringens samordnande med personalens sjukvårdsförmåner i övrigt synes posten kunna minskas med 2 000 kronor.

2. *Övriga expenser.* Utgift 1954/55 20 955; anslag 1955/56 19 400. — Städningkostnaderna har ökat med 1 500 kronor på grund av nytt kollektivavtal samt inflyttning i större ämbetslokaler. — Till följd av installerandet av ny telefonväxel samt televerkets taxemläggning har även telefonkostnaderna stigit med 1 500 kronor.

Departementschefen

Med biträdande av sakrevisionens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens sakrevision: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 55 000 kronor.

[31] 28. **Statens organisationsnämnd: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	1 172 100	1 009 989
1955/56 (statsliggaren s. 429) ...	1 183 400	
1956/57 (förslag)	1 291 800	

Statens organisationsnämnd hemställer, att anslaget höjes med 126 200 kronor.

	Ökning
1. Tjänsteförändringar	
a) 1 byrådirektör högst Ce 33 — byråchef högst Ce 37	1 656
b) 3 arvodister — förste byråsekreterare (förste byråingenjörer) i högst Ce 27	—
c) 1 arvodist — byråsekreterare (byråingenjör) i högst Ce 25 ..	—

	Ökning
2. Automatiska förändringar	
a) generella arvodesregleringar	55 100
b) löneklass- och arvodesuppflyttningar	13 501
c) rörligt tillägg	55 943
	126 200

Motiv

1. a) Nämndens kanslichef är chef för kansliet, civila avdelningen samt rådgivning och kursverksamhet. Under den nuvarande kanslichefens tjänstetid har nämndens personal vuxit med cirka 35 procent, vilket medfört att kansliarbetet ökat. Rådgivningen och kursverksamheten har under samma tid intensifierats och fått en fastare organisation. Samtidigt har antalet parallellt bedrivna organisationsundersökningar inom den civila statsförvaltningen stigit. Dessa omständigheter har gjort det svårt för kanslichefen att ägna var och en av de undersökningar, som står under hans ledning, erforderlig tid. Härigenom har uppkommit en utpräglad trång sektion inom nämnden. I nuvarande läge är främst angeläget att åvägabringa en avlastning i kanslichefens arbetsbörda i vad avser ledningen av de med civila organisationsundersökningar sysselsatta arbetsgrupperna. Detta bör lämpligen ske genom att den byrådirektörsbefattning i Ce 33, vars innehavare — till skillnad från övriga arbetsgruppchefer — direkt under generaldirektören leder sin arbetsgrupp, utbytes mot en befattning som byråchef i Ce 37. Nämnden skulle därefter vid varje tillfälle fördela ledningen av de med civila organisationsundersökningar sysselsatta arbetsgrupperna mellan kanslichefen och byråchefen på ett med hänsyn till undersökningarnas omfattning och antal lämpligt sätt.

b) Av de tre arvodesbefattningar som föreslås omändrade till tjänster i högst Ce 27 är en avsedd som förste byråsekreterartjänst med uppgift bland annat att under kanslichefen leda och övervaka arbetet inom kansliet samt att vara redogörare. — Vidare har nämnden behov av en ingenjör, som väl behärskar matematisk statistik, operationsanalys och den tekniska sidan av konstruktivt avancerade kontorsmaskiner. Man måste räkna med att kunskaper på dessa områden förvärfvas under anställning hos nämnden. Det är därför angeläget att vederbörande knytes till nämnden genom den förhållandevis fasta anställningsform som en extra ordinarie befattning utgör, varför en tjänst som förste byråingenjör bör inrättas i detta syfte. — Slutligen erfordras ytterligare en tjänst som förste byråsekreterare eller förste byråingenjör med uppgift att vara chef för arbetsgrupp. Tillgängligt antal extra ordinarie befattningar medger icke, att alla tjänster såsom chef för arbetsgrupp besättes med extra ordinarie tjänstemän. Täta personalbyten på dessa befattningar försvårar och fördröjer arbetet betydligt. Sannolikheten för att en extra ordinarie tjänsteman slutar sin anställning hos nämnden är avsevärt mindre än i fråga om en arvodesanställd befattningshavare; från de båda ungefär lika stora personalgrupperna extra ordinarie anställda och arvodes-

anställda experter avgick under budgetåret 1954/55 två tillhörande den förstnämnda och åtta tillhörande den sistnämnda gruppen.

c) Det är angeläget att kunna bereda pensionsberättigande anställningar åt dugliga arbetsstudieingenjörer med examen från tekniskt läroverk eller motsvarande, vilka varit anställda hos nämnden några år och därigenom förskaffat sig kännedom om statsförvaltningen och dess arbetsformer. Det antal tjänster i högst Ce 25, som nämnden för närvarande disponerar, är icke tillräckligt för att detta skall kunna ske i erforderlig omfattning.

Yttrande

Statskontoret avstyrker förslaget om utbyte av en byrådirektörstjänst mot en byråchefstjänst. Ämbetsverket, som anser att byråchefsbefattningar icke bör förekomma i ett verk av organisationsnämndens struktur, föreställer sig, att det med utbytet avsedda syftet att åvägabringa en avlastning i kanslichefens arbetsbörda skulle kunna vinnas genom att ledarna för de olika arbetsgrupperna finge i större utsträckning än som nu är fallet föredraga direkt för generaldirektören, eventuellt i kanslichefens närvaro. Beträffande övriga föreslagna tjänsteförändringar anmärker statskontoret, att den enligt organisationsnämndens uppfattning för verkets rekrytering menliga disproportionen mellan antalet arvodesbefattningar och pensionsberättigande anställningar är ofrånkomlig hos ett verk som organisationsnämnden. För innevarande budgetår har emellertid tre befattningshavare beretts extra ordinarie anställning. Statskontoret kan icke finna det välbetänkt att nu utöka denna till nämnden fastare knutna personalkategori och avstyrker fördenskull förslaget härom.

Departementschefen

Jag vill erinra om att de förslag till en effektivare rationaliseringsverksamhet inom den offentliga förvaltningen, som avgivits av 1949 års rationaliseringsutredning (SOU 1950: 8), endast i begränsad omfattning föranlett ställningstagande av Kungl. Maj:t (se statsverkspropositionen 1951: För flera huvudtitlar gemensamma frågor s. 5 ff och 31 ff samt VII ht s. 6 f). Emellertid har jag för avsikt att taga dessa frågor, innefattande jämväl en översyn av nämndens organisation, under övervägande, och jag torde sedermera för Kungl. Maj:t få anmäla härav betingade förslag. Med hänsyn härtill kan jag icke tillstyrka de av statens organisationsnämnd föreslagna tjänsteförändringarna.

Såsom automatiska förändringar under anslaget godtager jag uppräkningsar med 10 000 kronor för löneklass- och arvodesuppflyttningar samt med 55 100 kronor för generella arvodesomräkningar och 43 300 kronor för höjning av det rörliga tillägget i anslutning till 1955 års allmänna lönereglering.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän oförändrat 69 200 kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 30 400 (+ 900) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 1 067 200 (+ 64 200) kronor;

rörligt tillägg 125 000 (+ 43 300) kronor.

Anslaget torde alltså kunna upptagas till 1 291 800 (+ 108 400) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens organisationsnämnd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	69 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	30 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 067 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	125 000
Summa kronor	1 291 800

b) till *Statens organisationsnämnd*: Avlöningar för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 291 800 kronor.

[32] 29. Statens organisationsnämnd: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	235 800	183 473
1955/56 (statsliggaren s. 431)	233 500	
1956/57 (förslag)	229 600	

Statens organisationsnämnd hemställer, att anslaget ökas med 6 100 kronor.

	Ökning
1. Bränsle, lyse och vatten.....	1 100
2. Övriga expenser	5 000
	6 100

Motiv

1. *Bränsle, lyse och vatten*. Utgift 1954/55 2 516; anslag 1955/56 1 500. — Med hänsyn till belastningen under föregående budgetår föreslås anslagsposten höjd med 1 100 kronor.

2. *Övriga expenser*. Utgift 1954/55 74 563; anslag 1955/56 78 500. — Till följd av nytt kollektivavtal beräknas städningskostnaderna stiga med 4 300

kronor. Dessutom erfordras uppräknig med 300 kronor till täckande av dels en mindre kostnadshöjning för nattbevakningen av den militära avdelningens lokaler, dels vissa utgifter för den dagliga budsändningen mellan nämndens lokaler, vilken intill budgetåret 1954/55 utförts med en handels- och industrikommissionen tillhörig bil utan kostnad för nämnden. Vidare beräknas 400 kronor för höjning av det belopp om högst 600 kronor, vilket nämnden äger disponera för att bekosta avgifter för kurser eller annan erforderlig utbildning av personalen. Anslagets storlek har icke medgivit att sådan specialutbildning kunnat ges i önskvärd omfattning.

Yttrande

Emot beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag har *statskontoret* icke funnit anledning till annan erinran än att anslagsposten till reseersättningar med hänsyn till belastningen under sistlidna budgetår synes kunna nedräknas med i vart fall 10 000 kronor.

Departementschefen

Organisationsnämndens beräkning av delposterna till bränsle, lyse och vatten samt övriga expenser, innebärande en anslagshöjning med sammanlagt 6 100 kronor, kan jag godtaga. Å andra sidan bör såsom statskontoret föreslagit anslagsposten till reseersättningar minskas med 10 000 kronor. Totalt kan anslaget således uppföras med 229 600 (— 3 900) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens organisationsnämnd: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 229 600 kronor.

[33] 30. Statens organisationsnämnd: Försöksverksamhet

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	115 000	64 442
1955/56 (statsliggaren s. 431)	70 000	
1956/57 (förslag)	150 000	

Statens organisationsnämnd hemställer, att anslaget, som är avsett för bestridande av kostnader för försöksverksamhet i samband med nämndens organisationsundersökningar inom den civila och militära statsförvaltningen, för nästa budgetår uppföres med 200 000 kronor. Storleken av utgifterna under budgetåret 1956/57 kan för närvarande icke med säkerhet bedömas, men på grundval av erfarenheterna beträffande omfattningen av hitillsvarande försöksverksamhet har nämnden upptagit anslaget med nyssnämnda belopp.

Yttrande

Statskontoret erinrar om att för försöksverksamhet innevarande budgetår finnes anvisat 70 000 kronor, varjämte en kvarstående reservation på

¹ Å tilläggsstat.

30 000 kronor å annat liknande anslag får disponeras för samma ändamål. Ämbetsverket kan icke förorda en ökad medelsanvisning utan föreslår att anslaget uppföres med 100 000 kronor.

Departementschefen

Under förevarande anslag anvisades på tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1954/55 ett belopp av 115 000 kronor, avsett för försöksverksamhet inom den lokala och regionala civilförsvarsorganisationen (se 1955: prop. 150, bil. 5 p. 1). Av detta belopp kvarstod vid ingången av budgetåret 1955/56 en reservation av i runt tal 50 000 kronor, vilken under nu löpande budgetår torde komma att helt ianspråktagas för avsett ändamål.

För innevarande budgetår har å riksstaten anvisats ett belopp av 70 000 kronor. Därjämte har Kungl. Maj:t med riksdagens bemyndigande föreskrivit, att vid utgången av budgetåret 1954/55 förefintlig reservation å det å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1945/46 under fjärde huvudtiteln anvisade reservationsanslaget till blankett- och kasernutredningskostnader m. m. för fortsatta organisationsundersökningar skulle överföras till förevarande anslag (jfr 1955: VII ht s. 45). Då sistnämnda reservation uppgick till något över 33 000 kronor, disponerades under anslaget vid ingången av budgetåret 1955/56 — utöver förstnämnda reservation av 50 000 kronor — ett belopp av omkring 103 000 kronor.

Genom beslut den 10 juni 1955 har Kungl. Maj:t bemyndigat statens organisationsnämnd att verkställa vissa försök med hålkortssystem inom folkbokföringsväsendet och uppbördsväsendet. Enligt organisationsnämndens framställning i ämnet torde användning av hålkortsmaskiner inom sagda områden kunna leda till årliga kostnadsbesparingar knappast understigande sju miljoner kronor eller 20 procent av kostnaderna för hela landet med undantag för Stockholms stad. Försöksverksamheten, som numera inletts, är förlagd till länsstyrelsen i Jönköpings län. Kostnaderna härför har av organisationsnämnden beräknats till cirka 223 000 kronor, varav cirka 178 000 kronor under budgetåret 1955/56 och återstående 45 000 kronor under budgetåret 1956/57. Härvid har förutsatts att försöksverksamheten skulle pågå i omkring ett års tid.

Ur det för innevarande budgetår upptagna anslaget har Kungl. Maj:t hittills ställt till förfogande ett belopp av 70 000 kronor för senast berörda försöksverksamhet. För samma ändamål kan ur anslaget anvisas ytterligare 30 000 kronor. Emellertid skulle enligt organisationsnämndens kostnadsberäkningar, vilka jag finner mig kunna godtaga, för innevarande budgetår erfordras ytterligare 78 000 kronor. Detta belopp, avrundat till 75 000 kronor, torde få anvisas på tilläggsstat till nu gällande riksstat. Jag har för avsikt att i annat sammanhang denna dag göra hemställan om förslag till riksdagen i detta syfte.

Vad beträffar medelsbehovet för budgetåret 1956/57 har som nyss nämnts förutsetts en kostnadsbelastning för försöksverksamheten inom folkbokföringsväsendet och uppbördsväsendet av 45 000 kronor. Då det emellertid

ännu är oklart huruvida sagda försöksverksamhet lämpligen bör avbrytas vid den av organisationsnämnden beräknade tidpunkten och då vidare försöksverksamhet även inom andra förvaltningsområden kan bli aktuell — bland annat är ett av organisationsnämnden framlagt förslag om hålkortsmässig bilregistrering föremål för vissa överväganden inom Kungl. Maj:ts kansli — torde förevarande anslag för nästkommande budgetår i varje fall icke böra uppföras med lägre belopp än 150 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens organisationsnämnd: Försöksverksamhet* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

[34] 31. **Valutakontoret: Avlöningar**

Förevarande anslag har å riksstaten för innevarande budgetår upptagits med 1 175 000 kronor, varjämte till Valutakontoret: Omkostnader anvisats ett anslag av 150 000 kronor (statsliggaren s. 432).

Med skrivelse den 13 oktober 1955 har fullmäktige i riksbanken framlagt ett förslag till ändrad organisation för handhavandet av valutaregleringen. Till detta förslag har slutlig ställning ännu icke kunnat tagas. Jag vill därför förorda, att förenämnda båda anslag i riksstatförslaget för budgetåret 1956/57 upptages med allenast preliminärt beräknade belopp. Avlöningsanslaget torde därvid böra upptagas med 1 075 000 kronor och omkostnadsanslaget med 150 000 kronor.

Beträffande omkostnadsanslaget gör jag hemställan under nästföljande punkt. Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Valutakontoret: Avlöningar* för budgetåret 1956/57 beräkna ett förslagsanslag av 1 075 000 kronor.

[35] 32. **Valutakontoret: Omkostnader.** Under åberopande av vad jag anført under föregående punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, till *Valutakontoret: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 beräkna ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

C. Skatte- och kontrollväsen

[36] 1. Tullverket: Avlöningar till befattningshavare hos generaltullstyrelsen

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	2 434 000	2 468 537
1955/56 (statsliggaren s. 433)	2 470 000	
1956/57 (förslag)	2 760 000	

Generaltullstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med 295 000 kronor.

	Ökning
1. Personalförändringar	
a) 1 förste revisor Ca 27	7 692
1 kammarskrivartjänst Ca 19 indrages	
b) 1 förste revisor Ca 27	22 776
c) 1 tullkontrollör Ca 25	18 720
d) 1 kontorist Ca 13	42 372
5 icke-ordinarie biträden	
2. Tjänsteförändringar	
a) 1 revisor Ca 25—förste revisor Ca 27.....	2 040
b) 1 kontorist Ce 13—kansliskrivare Ca 15	1 284
c) 1 maskinoperatör Ce 11—Ce 13	816
d) 2 kanslibiträden Ce 11 resp. Ca 11—kontorister Ca 13	1 632
e) 1 expeditionsvakt Ca 10—förste expeditionsvakt Ca 12.....	744
f) 1 kontorist Ce 13—Ca 13.....	—
5 kanslibiträden Ce 11—Ca 11.....	—
3. Omräkning.....	196 924
	295 000

Motiv

1. a) Ifrågavarande tjänst som förste revisor i Ca 27 begäres för kameralbyråns revisionskontor. Kontoret granskar kassaredogörelser, omfattande inkomster och utgifter som — bortsett från transaktioner mellan redogörarna och tullverkets huvudkassa — belöper sig till 1 175 respektive 300 miljoner kronor för år. Under de senaste åren har revisionen i viss utsträckning bedrivits såsom resande revision. Sedan någon tid tillbaka har inom tullverket försöksvis tillämpats ett nytt redovisningssystem, som är mera rationellt än det tidigare och som medför en icke oväsentlig arbetsbesparing hos de lokala tullmyndigheterna. Dessas med kamerala göromål sysselsatta personal har kunnat minskas något under försökstiden. Det nya systemet genomföres definitivt den 1 januari 1956. För att kunna utnyttja möjligheterna till arbetsbesparing utan att eftersätta kravet på säkerhet måste det kamerala ar-

betet hos de lokala tullmyndigheterna utföras i samråd med och under övervakning av kameralbyråns revisionskontor, vars arbete skulle omorganiseras, bland annat genom utökning av den resande revisionen. Ledningen av revisionsarbetet åvilar en förste revisor i Ca 29. De arbetsuppgifter för den kamerala revisionen, vilka tillkommit genom omläggningen av redovisningssystemet, är så krävande och tidsödande, att det blir erforderligt att å kameralbyrån inrätta en ny tjänst. Innehavare av denna skulle åligga att närmast under nyssnämnde förste revisor handha den kamerala övervakningen av redovisningssystemets praktiska tillämpning och att eljest handlägga ärenden angående redovisning, att planlägga och i viss utsträckning själv företaga revisionsresor samt att även i övrigt utföra mera kvalificerade göromål å revisionskontoret. Dessa arbetsuppgifter är av sådan art, att innehavaren av den nya tjänsten bör ha ställning som förste revisor i Ca 27. En kammar-skrivartjänst i Ca 19 kan därvid indragas.

b) På grund av utvecklingen av utrikeshandeln har göromålen på revisionsbyråns revisionsavdelning avsevärt ökat. Beträffande restitutionsärendena har ökningen delvis föranletts av att exportföretagen i större utsträckning än tidigare utnyttjar restitutionsinstitutet. Den huvudsakliga kontrollen över denna rörelse verkställs av de lokala tullmyndigheterna, varvid dessa i tveksamma fall samråder med förste revisorn å revisionsavdelningen. För denne är det ofta svårt att lämna begärda anvisningar utan att själv ha förskaffat sig kännedom om de lokala förhållandena. Det måste anses nödvändigt att restitutionskontrollen icke inskränkes till en granskning av inkomna handlingar utan även sker genom inspektion hos de lokala tullmyndigheterna. Efter genomförande av det nya redovisningssystemet får avdelningen icke tillgång till vissa handlingar, varå revisionsverksamheten hittills grundats. Därför måste revisionen delvis ske såsom resande revision, vilken såvitt möjligt bör samordnas med tillsynen över restitutionsrörelsen. På grund av sin stora arbetsbörda kan den nuvarande förste revisorn icke företaga resor för revision och inspektion. Det är därför nödvändigt, att revisionsavdelningen tillföres ytterligare en förste revisorstjänst.

c) Ifrågavarande tjänst begäres för personalbyrån, vilken även fungerar som driftbyrå. Det har numera inträtt en sådan ökning av de med driftledningen förenade göromålen, att det är nödvändigt att beträffande byråns befattningshavare i ledande ställning genomföra en arbetsavlastning. Detta gäller närmast byrånspektören i Ca 27 på byråns allmänna avdelning samt den förste byråsekreterare, som är föreståndare för tullverkets undervisningsanstalt. I sådant syfte bör å byrån inrättas en ny tjänst, vars innehavare skulle övertaga vissa å byrånspektören nu ankommande arbetsuppgifter, avseende bland annat beredning av ärenden angående nyanställning av personal, uttagning av elever i utbildningskurser och av tillfälliga behov föranledda personalförstärkningar hos tullmyndigheterna. Byrånspektören skulle härigenom erhålla möjlighet att i större omfattning än som under senare år kunnat ske biträda byråchefen vid behandlingen av ärenden av mera kvalificerat slag. Den nye befattningshavaren skulle vidare ha till uppgift att biträda

föreståndaren för undervisningsanstalten i dennes arbete med planläggning av utbildningskurser och anpassning av kursplanerna efter de ofta förekommande förändringarna av författningsföreskrifterna på tullområdet. Den nya tjänsten bör icke placeras lägre än i 25 lönegraden. — Inrättandet av denna och den under b) upptagna tjänsten medför en minskning av avlöningsanslaget för tullstaten med 29 736 kronor.

d) Enligt av Kungl. Maj:t lämnat bemyndigande har generaltullstyrelsen med televerket träffat avtal om installation av en för styrelsen och centraltullkammaren i Stockholm gemensam telefonväxel. Denna växel torde komma att tagas i bruk före ingången av nästa budgetår. Föreståndaren för växeln synes böra erhålla kontorists grad. För betjänandet av växeln erfordras därjämte fem biträden i reglerad befordringsgång.

2. a) Denna tjänst är placerad på kameralbyråns upphandlingskontor. Genom en ny arbetsordning den 1 juli 1954 har kameralbyrån fått en fastare uppdelning i olika kontor. Ifrågavarande revisor har att i högre grad än förr självständigt leda och övervaka upphandlings-, blankett-, beklädnads- och förrådsverksamheten. Vidare får han i större omfattning än tidigare företräda generaltullstyrelsen eller kameralbyrån vid förhandlingar och överläggningar.

b) För denna tjänst, som är placerad på kameralbyrån och vars innehavare dels tjänstgör som sekreterare åt generaltulldirektören och kameralbyråchefen, dels ombesörjer viss diariieföring m. m. inom byrån, har genom förenämnda arbetsordning kraven på självständigt och mera kvalificerat arbete ökats. Till följd av det utvidgade internationella tullsamarbetet har sekreteraruppgifterna både kvantitativt och kvalitativt blivit betydligt mera krävande än förut. Vid uppflyttning av tjänsten till Ca 15 kan en ordinarie kontorsbiträdestjänst, som nu icke uppehålls, avföras från personalförteckningen.

c) Maskinoperatören tjänstgör på statistiska avdelningens tabelleringsavdelning. Avdelningen arbetar numera i icke oväsentlig omfattning i skift och på övertid, varvid innehavaren av förevarande tjänst får alternera med förste maskinoperatören såsom driftsledare.

d) Båda dessa tjänster är placerade på statistiska avdelningen. Innehavaren av den ena tjänsten åligger att självständigt utföra förgranskning av exportverifikationer samt att leda övriga biträden, som är sysselsatta med förgranskningsarbete. Denna uppgift utfördes till år 1946 av kammar-skrivare och förutsätter god kännedom om den statistiska varuförteckningen och gällande instruktioner angående handelsstatistiken. Innehavaren av den andra tjänsten är arbetsledare för den med stansning sysselsatta personalen, som för närvarande uppgår till 17 personer. Den omedelbara tillsynen över denna utövades tidigare av en kansliskrivare, som nu tagits i anspråk såsom biträdande personalledare för hela avdelningen. Vid uppflyttning av denna tjänst till Ca 13 kan en ordinarie kontorsbiträdestjänst, som nu icke uppehålls, avföras från personalförteckningen.

e) Detta yrkande, som avser en tjänst å revisionsbyrån, framställdes även

i generaltullstyrelsens närmast föregående statskrivelse. Utöver de motiv, som då anfördes (se 1955: VII ht s. 48), framhåller styrelsen, att den fortgående ökningen av byråns arkivalier ställer allt större krav på arkivets skötsel.

f) Hos styrelsen finns för närvarande fem extra ordinarie kontoristtjänster och nio extra ordinarie kanslibiträdestjänster. Innehavarna av två av kontoristtjänsterna och sex av kanslibiträdestjänsterna har erhållit förordnanden å tjänsterna år 1952. Under punkterna 2. b) och d) har styrelsen hemställt om utbyte av en kontoristtjänst i Ce 13 mot en kansliskrivar-tjänst i Ca 15 och en kanslibiträdestjänst i Ce 11 mot en kontoristtjänst i Ca 13. Vid bifall härtill kommer en av de två kontoristtjänsterna och en av de sex kanslibiträdestjänsterna att indragas. Enär ett stadigvarande behov föreligger av den återstående äldre kontoristtjänsten ävensom av fem äldre kanslibiträdestjänster, torde dessa böra ordinariesättas. Därvid kan sex ordinarie kontorsbiträdestjänster, vilka för närvarande icke uppehålls, avföras från personalförteckningen.

3. Avgång av personal till följd av pensionering och andra anledningar ävensom däremot svarande nyanställning beräknas komma att sammanlagt medföra minskning av anslaget med 12 076 kronor. Den reglerade befordringsgången för biträdespersonal föranleder en ökning av anslaget med 20 000 kronor ävensom överflyttning av ett belopp om 18 000 kronor från icke-ordinarieposten till ordinarieposten. Lönegradsuppflyttningar för expeditionsbud medför en utgiftsökning med 6 000 kronor. På grund av höjningen av rörliga tillägget bör anslaget uppräknas med 183 000 kronor.

Vidare erinrar generaltullstyrelsen om att vid 1953 års riksdag den ditillsvarande tjänsten som kustbevakningschef i Cp 10 i samband med viss omorganisation utbyttes mot en tjänst som gränschef i Cp 13. Därvid uttalades (VII ht s. 50), att vid uppkommande byte av innehavare av tjänsten som gränschef frågan om tjänstens lönegradsplacering och anställningsform borde underställas Kungl. Maj:ts prövning. Förordnandet för den nuvarande innehavaren av sagda tjänst gäller intill utgången av juni 1956. I anslutning härtill hemställer generaltullstyrelsen, att gränschefstjänsten bibehålls oförändrad i personalförteckningen. Tjänstens löneställning finner styrelsen riktigt avvägd. Vad angår själva anställningsformen, i vilket hänseende en eventuell förändring närmast skulle innebära utbyte av förordnandeanställningen mot konstitutorialanställning i Ca 37, erinrar styrelsen att gränschefstjänsten och dess tidigare motsvarigheter alltsedan tillkomsten vid 1922 års omorganisation av tullverket varit förordnandetjänster. Smidighet och rörlighet i ledningen är av betydelse för den yttre bevakningstjänstens driftsekonomi och effektivitet, och arbets- och rekryteringsförhållandena vid gränschefsbefattningen är sådana, att tjänstein-tressena otvivelaktigt bäst tillgodoses genom nuvarande anställningsform.

Slutligen anmäler generaltullstyrelsen att skrivbiträdet å övergångsstat numera befordrats till kontorsbiträde.

Yttrande

Statens lönenämnd har icke funnit tillräckliga skäl föreligga för att tillstyrka uppflyttning av en revisorstjänst i Ca 25 till förste revisorstjänst i Ca 27. Ej heller kan lönenämnden tillstyrka att en förste revisorstjänst inrättas å kameralbyråns revisionskontor. Därest en förstärkning av revisionspersonalen anses påkallad, bör denna ske genom inrättande av en revisorstjänst i 25 lönegraden. Föreståndaren för telefonväxeln bör i enlighet med de riktlinjer som uppdragits av biträdesutredningen placeras i 11 lönegraden. Övriga förslag under anslaget föranleder ingen erinran från lönenämnden.

Departementschefen

Generaltullstyrelsens förslag om inrättande av en tjänst som förste revisor i Ca 27 å revisionsbyråns revisionsavdelning och en tjänst som tullkontrollör i Ca 25 å personalbyrån vill jag tillstyrka. Inrättandet av dessa båda tjänster föranleder en nedräkning av tullstatens avlöningsanslag med i runt tal 30 000 kronor. Vidare förordar jag att en ny tjänst tillföres kameralbyråns revisionskontor. I anslutning till lönenämndens förslag bör denna tjänst placeras som revisorstjänst i Ca 25. Samtidigt kan en befattning som kammarskrivare i Ca 19 indragas. För generaltullstyrelsens nytillkommande telefonväxel beräknar jag ett kanslibitråde i Ca 11 och fem biträden i reglerad befordringsgång.

I överensstämmelse med vad chefen för civildepartementet härutinnan föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör följande tjänsteuppflyttningar, i vissa fall kombinerade med ordinariesättning, företagas, nämligen av en kontoristtjänst i Ce 13 till kansliskrivartjänst i Ca 15, en maskinoperatörstjänst från Ce 11 till Ce 13, två kanslibiträdets tjänster i Ca 11 respektive Ce 11 till kontoristtjänster i Ca 13 samt en expeditionsvakttjänst i Ca 10 till förste expeditionsvakttjänst i Ca 12. Däremot kan jag icke ansluta mig till styrelsens förslag att en befattning som revisor i Ca 25 uppflyttas till förste revisorstjänst i Ca 27.

Förslaget om överföring till ordinarie stat av en kontoristtjänst i Ce 13 och fem kanslibiträdets tjänster i Ce 11 kan jag förordar. Till följd härav samt av de av mig tidigare förordade ordinariesättningarna kan åtta ordinarie kontorsbiträdets tjänster avföras från personalförteckningen. Vidare kan den å övergångsstat uppförda skrivbiträdets tjänsten i Ca 6 numera avföras.

Vad generaltullstyrelsen hemställt beträffande tjänsten som gränschef i Cp 13 föranleder ingen erinran från min sida.

Med godtagande av styrelsens förslag till omräkning beräknar jag anslaget på följande sätt:
avlöningar till ordinarie tjänstemän 1 565 700 (+ 115 000) kronor;
arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, oförändrat 1 500 kronor;
avlöningar till tillfälliga biträden m. m. vid statistiska avdelningen oförändrat 21 200 kronor;
avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 637 600 (— 30 000) kronor;
rörligt tillägg 534 000 (+ 205 000) kronor.

Anslaget torde alltså kunna beräknas till 2 760 000 (+ 290 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i generaltullstyrelsens personalförteckning företaga de ändringar som i det föregående angivits;

b) godkänna följande avlöningsstat för generaltullstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	1 565 700
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 500
3. Avlöningar till tillfälliga biträden m. m. vid statistiska avdelningen, <i>förslagsvis</i>	21 200
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	637 600
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	534 000

Summa kronor 2 760 000

c) till *Tullverket*: *Avlöningar till befattningshavare hos generaltullstyrelsen* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 2 760 000 kronor.

[37] **2. Tullverket: Avlöningar till befattningshavare å tullstaten**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	48 874 000	49 315 405
1955/56 (statsliggaren s. 434) ...	48 748 000	
1956/57 (förslag)	52 297 000	

Generaltullstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med 3 770 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Uppflyttning i lönegrad av vissa tullförvaltartjänster ..	22 164	
2. Inrättande av		
a) 1 tullöverkontrollörstjänst i Ca 27 vid taxekontoret i Stockholm i utbyte mot 1 tullkontrollörstjänst i Ca 25	2 040	
b) 1 tullöverkontrollörstjänst i Ca 27 vid tullkammaren i Örebro	6 960	
c) 1 tullkontrollörstjänst i Ca 25 vid personalkontoret i Malmö	5 188	
d) 1 tullkontrollörstjänst i Ca 25 vid tullkammaren i Linköping	5 188	
e) 10 tullmästar- och 3 gränstullmästartjänster i Ca 21 i utbyte mot 10 tullmästar- och 3 gränstullmästartjänster i Ca 19	22 092	
f) 7 förste tullkontoristtjänster i Ca 19	22 372	

	Ökning	Minskning
g) 1 tullmästartjänst i Ca 19 vid tullkammaren i Häl- singborg i utbyte mot 1 tullöveruppsyningsmans- tjänst i Ca 17	1 524	
h) 1 tullmästartjänst i Ca 19 vid tullkammaren i Hapa- randa	5 624	
i) 3 tullöveruppsyningsmanstjänster i Ca 17 vid central- tullkamrarna i Stockholm och Göteborg respektive tullkammaren i Södertälje	10 716	
j) 25 förste tulluppsyningsmanstjänster i Ca 15	61 350	
k) 50 tulluppsyningsmanstjänster i Ce 13	15 600	
l) 6 kansliskrivartjänster i Ca 15, 7 kontoristtjänster i Ca 13 och 1 kanslibiträdestjänst i Ca 11 för kassa- göromål	97 353	
m) 1 kansliskrivartjänst i Ca 15 vid centraltullkammaren i Stockholm i utbyte mot 1 kontoristtjänst i Ca 13 ..	876	
n) 1 kontoristtjänst i Ca 13 vid tullkammaren i Häl- singborg	2 460	
o) 1 kontoristtjänst i Ca 13 vid tullkammaren i Häl- singborg i utbyte mot 1 kanslibiträdestjänst i Ce 11 ..	744	
p) 1 kontoristtjänst i Ca 13 vid tullkammaren i Trelle- borg i utbyte mot 1 kanslibiträdestjänst i Ca 11	744	
q) utökning av den icke-ordinarie personalen	270 000	
r) 15 kustuppsyningsmanstjänster i Ce 13	4 680	
3. a) 3 förste tullkontorister Ce 19—Ca 19	4 836	
b) 2 kontorister Ce 13—Ca 13	—	
c) 37 kanslibiträden Ce 11—Ca 11	—	
4. Minskning till följd av inrättande av vissa nya tjänster hos generaltullstyrelsen		29 736
5. Omräkning	3 237 225	
	3 799 736	29 736

M o t i v

1. Den nuvarande fördelningen av tullförvaltartjänsterna på olika löne-
grader, vilken fastställdes vid 1952 års riksdag (prop. 107, s. 41—42) i över-
ensstämmelse med en av 1949 års tjänsteförteckningskommitté med veder-
börande personalorganisation träffad överenskommelse, har visat sig behäf-
fad med vissa brister. Till grund för överenskommelsen låg ej ett så detalje-
rat jämförelsematerial som varit önskvärt; ojämnheter i trafikutvecklingen
efter krigsslutet bidrog också till en viss osäkerhet i jämförelsen olika tull-
anstalter emellan. Vidare har under de senaste åren den totala trafiken vid
tullverket ökat avsevärt, vilket i vissa fall inverkat på tullförvaltarnas ar-
betsförhållanden. Generaltullstyrelsen har därför verkställt undersökning
angående rörelsens omfattning vid tullkamrarna under åren 1952—1954 och
på grundval av resultaten utarbetat poängtabeller över samtliga tullkam-

mare. Med utgångspunkt från dessa tabeller och efter övervägande av sådana inverkan omständigheter som ej kan bedömas poängmässigt förordar styrelsen en uppflyttning till närmast högre tullförvaltargrad av i första rummet tullförvaltartjänsterna i Nyköping (för närvarande Ca 27), Eskilstuna, Karlshamn och Örnköldsvik (för närvarande Ca 25) samt Piteå, Simrishamn och Sölvesborg (för närvarande Ca 23). Vid samtliga dessa tullkammare med undantag av de båda sistnämnda är rörelsen numera av minst samma omfattning, som den var år 1952 vid tullkammare, där föreståndarna i anslutning till tjänsteförteckningsrevisionen placerades i närmast högre tullförvaltargrad. Härtill kommer det sedan år 1952 genom olika decentraliseringsåtgärder ökade ansvaret och större befogenheterna. Vid tullkamrarna i Simrishamn och Sölvesborg är rörelsen siffermässigt sett ännu icke fullt jämförbar med rörelsen vid de minsta av de tullkammare — med undantag av den i Falkenberg — som i anslutning till tjänsteförteckningsrevisionen placerades i Ca 25. Trafiken är dock numera av sådan omfattning att det, särskilt med hänsyn till vad nyss sagts om tullförvaltarnas ökade ansvar och befogenheter, måste anses väl motiverat att höja tullförvaltartjänsterna till Ca 25. En sådan höjning kommer även att medföra, att alltför täta byten av tjänsteinnehavare undvikas. — Vid tullkamrarna i Oskarshamn, Skellefteå, Umeå och Visby, där tullförvaltartjänsterna är placerade i Ca 25, är en uppflyttning till Ca 27 icke lika klart poängmässigt motiverad. Dock är rörelsen vid dessa tullkammare relativt differentierad, vilket medför, att på tullförvaltarna där måste ställas samma krav på allmän kunnighet och erfarenhet som på tullförvaltare i Ca 27. Uppflyttning bör därför ske.

2. a) Förslaget under denna punkt har generaltullstyrelsen framfört i sina statskrivelser för de två senaste budgetåren (se VII ht: 1954 s. 47 och 1955 s. 50). Antalet restitutionsärenden fortsätter alltså att stiga.

b) Ifrågavarande tjänst föreslogs inrättad även i styrelsens skrivelser med anslagsäskanden för budgetåren 1954/55 och 1955/56 (se VII ht: 1954 s. 48 och 1955 s. 50). Antalet tulltaxerade varuposter, som under år 1952 utgjorde 15 376, har stigit under år 1953 till 22 542 och år 1954 till 27 517, vilket innebär en ökning med 79 procent sedan år 1952.

c) Centraltullkammaren i Stockholm tillfördes år 1947 en tullkontrollörstjänst, vars innehavare huvudsakligen skulle åligga att biträda vid beredningen av speciella ärenden och företaga undersökningar framför allt i organisatoriska frågor (se 1947: VII ht s. 54). För samma ändamål har sedermera inrättats en tullkontrollörstjänst även vid centraltullkammaren i Göteborg (se 1952: VII ht s. 51 och 54). En likartad tjänst bör nu inrättas vid centraltullkammaren i Malmö. Antalet inkommande varuanmälningar har där stigit från 62 965 år 1952 till 77 657 år 1953 och 88 547 år 1954.

d) Detta förslag har framförts i generaltullstyrelsens statskrivelser för budgetåren 1954/55 och 1955/56 (se VII ht: 1954 s. 48 samt 1955 s. 50).

e) Den högsta lönegraden inom bevakningskarriären har alltså sedan år 1923 varit Ca 19 eller motsvarande. Redan före tjänsteförteckningsrevisio-

nen år 1952 omfattade denna lönegrad bevakningstjänster av olika svårighets- och ansvarsgrad. Detta förhållande blev ytterligare markerat genom uppflyttningen av ett antal bevakningstjänster till Ca 19. Därjämte har trafikökningen och en skärpt ekonomisering med arbetskraften ökat vikten av och ansvaret vid arbetsledande befattningar. För vissa bevakningstjänster får därför Ca 19 anses som en alltför låg placering i jämförelse med andra befattningar inom och utom tullverket. Styrelsen anser det skäligt, att tjänsterna som föreståndare för tullstationerna i Nynäshamn, Grisslehamn, Oxelösund och Slite samt tullavdelningen Limhamn uppflyttas till Ca 21. Tullmästarna är på dessa orter självständiga föreståndare, varvid i synnerhet klareringsgöromålen ställer stora krav på den allmänna kunnigheten och författningskännedom. — I fråga om två tullmästartjänster vars innehavare tjänstgör såsom bevakningsbefäl, den ena placerad vid sjö tullavdelningens i Stockholm bevakningsexpedition i Drottsgården och den andra vid tullavdelningen Packhuskajen i Göteborg, föreligger likaledes omständigheter, som utgör skäl för en höjning av tjänsterna till Ca 21. På innehavaren av den förstnämnda tjänsten ankommer sålunda, förutom ledningen av arbetet vid bevakningsavdelningen som består av omkring 60 man, att svara för ordnandet av bevakningen utom tullkontrolltid i hela tullhamnen i Stockholm. Innehavaren av den senare tjänsten har att leda arbetet vid tullavdelningen Packhuskajens bevakningsavdelning, som är den största i landet och har en personalstyrka om sammanlagt 127 man. Ledningen av arbetet vid denna avdelning är synnerligen krävande. — Vid envar av de tre centraltullkamrarna finns en tullmästare med huvudsaklig uppgift att svara för bevakningspersonalens indelning till tjänstgöring. Detta posteringsarbete är mycket kvalificerat samt kräver gott omdöme och ingående kännedom om bevakningsarbetet vid respektive tullkammare. Även dessa tjänster bör placeras i lönegrad Ca 21. Så föreslås även bli fallet med gränstullmästartjänsterna i Eda, Hån och Svinesund, som ur arbetssynpunkt intar en särställning i jämförelse med övriga tullstationer vid landgränsen och som i fråga om arbetsuppgifter är fullt jämförbara med de största tullstationerna vid kusten.

f) Tulltaxerings- och kamerala göromål har i större utsträckning än tidigare anförtrots icke kammarskrivarutbildad personal, vilket föranlett behov av förstärkning av denna. Från och med innevarande budgetår har två kansliskrivartjänster och tre kontoristtjänster inrättats för kassagöromål (se 1955: VII ht s. 52 och 54). Under punkt 2. 1) hemställer styrelsen om inrättande från och med nästa budgetår av, bland annat, sex kansliskrivartjänster och sju kontoristtjänster för samma ändamål. Därigenom kan aderton förste tullkontorister frigöras från kassatjänst samt användas till tulltaxeringsgöromål och mera kvalificerade kamerala göromål. För sådana göromål erfordras emellertid ytterligare sju förste tullkontoristtjänster.

g) Den direkta ledningen av bevakningsarbetet vid färjeavdelningen i Hälsingborg utövas av tre tullmästare och en tullöveruppsyningsman, som tjänstgör alternerande. Med hänsyn till att samtliga dessa har samma arbets-

uppgifter och till göromålens kvalificerade art synes tullöveruppsyningsmanstjänsten böra uppflyttas till tullmästargraden.

h) Landsvägstrafiken vid tullkammaren i Haparanda är av betydande omfattning. Under ett vart av de tre sista åren har sålunda vid tullkammaren passerat över 200 000 inkommande motorfordon. Enär trafiken pågår under hela dygnet föreligger behov av två bevakningsförmän. Det har därför visat sig nödvändigt att meddela förordnande för en tjänsteman att bestrida på tullöveruppsyningsman ankommande göromål. Med hänsyn till trafikens stora omfattning och dess särskilda karaktär är det önskvärt, att den ene förmannen har det närmaste ansvaret för bevakningens utövande. Denne torde därför böra inneha tullmästares grad. Därest en tullmästartjänst tillföres tullkammaren, kan förordnandet att bestrida på tullöveruppsyningsman ankommande göromål upphöra.

i) Behov av ökat antal tullöveruppsyningsmän har visat sig föreligga särskilt vid centraltullkamrarna i Stockholm och Göteborg samt tullkammaren i Södertälje. Vid vardera av tullavdelningarna Stadsgården I och II liksom vid Ersta-området är såsom bevakningsförmän placerade en tullmästare och två tullöveruppsyningsmän, medan bevakningsförmännen i Masthamnen utgörs av en tullmästare och en tullöveruppsyningsman. Med hänsyn till den särskilt stora trafikökningen i sistnämnda hamn torde där böra placeras ytterligare en tullöveruppsyningsman. — Inrättandet av en dylik tjänst i Göteborg begärdes i generaltullstyrelsens statskrivelse för innevarande budgetår (se 1955: VII ht s. 51). Departementschefen förordade att före ett ställningstagande i frågan ytterligare erfarenhet av det vid centraltullkammaren genomförda nya invisitationsförfarandet skulle avvaktas. Generaltullstyrelsen anser, att detta visat sig vara mera effektivt än det tidigare tillämpade och även medfört en icke oväsentlig arbetsbesparing. — Södertälje är, förutom Stockholm, tullinfartsort för infart till Mälaren. Under seglationstiden pågår trafiken under hela dygnet. På grund därav måste ledningen av bevakningspersonalen fördelas på två befattningshavare, vilka alternerande tjänstgör vartannat dygn. Vid tullkammaren i Södertälje är emellertid placerad endast en bevakningsförmän, vilken innehar tullöveruppsyningsmans grad. Sedan år 1949 har därför en bevakningstjänsteman förordnats att varje år under omkring tio månader bestrida på tullöveruppsyningsman ankommande göromål, vilket förfarande måste anses mindre tillfredsställande.

j) Vid den allmänna tjänsteförteckningsrevisionen inrättades en ny tjänstegrad, Ca 15, för bevakningsmän, som på grund av beprövad duglighet lämpar sig för mera kvalificerade bevakningsuppgifter och behöver tagas i anspråk företrädesvis för dylika uppgifter. Vid lokaltullförvaltningen finns sådana tjänster med benämningen förste tulluppsyningsman. Trafikstegringen i förening med de organisatoriska åtgärder, som vidtagits för att undvika ökning av personalstyrkan, har medfört en viss förskjutning av arbetsmängden från de enklare och mera rutinartade göromålen till göromål av mera kvalificerat slag. Styrelsen har funnit en ökning av förste tulluppsynings-

männens antal vara ur tjänstesynpunkt behövlig. En dylik ökning får också anses stå i god överensstämmelse med grunderna för den nya gradens inrättande.

k) På styrelsens hemställan (se 1955: VII ht s. 51) inrättades för åvägbringande av en mera normal befordringstur för tullvakterna 50 nya tulluppsyningsmanstjänster från och med budgetåret 1955/56. Generaltullstyrelsen förutsatte då en ytterligare ökning av antalet dylika tjänster under budgetåret 1956/57. De tjänster som nu begäres kan inrättas såsom extra ordinarie, varigenom en återgång längre fram till minskat antal tulluppsyningsmanstjänster underlättas.

1) I statskrivelsen för budgetåret 1955/56 föreslog styrelsen inrättande av åtta kansliskrivartjänster och sju kontoristtjänster för kassagöromål (se 1955: VII ht s. 52). Av dessa inrättades från och med innevarande budgetår två kansliskrivartjänster och tre kontoristtjänster. Vid ett vart av 13 kassaställen i Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping, Hälsingborg och Trelleborg är en förste tullkontorist och vid ett kassaställe i Jönköping en tullkontorist uteslutande eller huvudsakligen sysselsatt med kassagöromål. Även dessa tjänstemän kan, därest biträdestjänster placeras å kassaställena, avses för tulltaxering och viktigare kamerala göromål. För ändamålet torde böra inrättas sex kansliskrivartjänster, sju kontoristtjänster och en kanslibitträdestjänst. Tjänsterna bör tillsättas först i den mån 13 förste tullkontorister och en tullkontorist erhåller andra arbetsuppgifter.

m) På grund av den ökade omfattningen av restitutionsrörelsen vid centraltullkammaren i Stockholm har vissa arbetsuppgifter, omfattande bland annat förgranskning och komplettering av restitutionsansökningar, vilka tidigare utförts av kammarskrivarutbildad personal, överflyttats på innehavaren av denna tjänst.

n) Ifrågavarande tjänst är avsedd för varuanmälningsexpeditionen vid tullkammaren i Hälsingborg. Göromålen där har intill den 1 juli 1955 förvärtats av en tullkontorist (Ca 17) och ett biträde i den reglerade befordringsgången. Tullkontoristen har nu ersatts med en tjänsteman i biträdesgrad, varvid den sistnämnde erhållit förordnande att bestrida på kontorist (Ca 13) ankommande göromål. Genom denna åtgärd har tullkontoristen kunnat överföras till tullkammarrens tulltaxeringsavdelning, där personalförstärkning erfordrades. Varuanmälningsexpeditionen är jämförlig med motsvarande expeditioner vid centraltullkamrarnas större linjeavdelningar, vid vilka efter förslag av 1947 års biträdesutredning utbyte av tullkontorist mot kontorist ägde rum den 1 juli 1952.

o) Tjänstens innehavare åligger bland annat att föra tullnederlags-, transitupplags- med flera journaler, kontrollera provianteringsfrilagerhavarnas avräkningsdiarier, debitera tull för gods från tullnederlag, m. m. Arbetsuppgifterna är så kvalificerade, att en uppflyttning till kontoristgraden synes skälig. För motsvarande uppgifter anlitas vid centraltullkamrarna, där rörelsen dock är av större omfattning, tullkontoristutbildad personal i 17:e eller 19:e lönegraden. Vid bifall till förslaget kan en ordinarie kontorsbiträdestjänst, som nu icke uppehålls, avföras från personalförteckningen.

p) Arbetsuppgifterna för ifrågavarande kanslibitråde, som begärts uppflyttat redan från och med innevarande budgetår (se VII ht: 1955 s. 52), är mångskiftande, ofta av ansvarsfull art och fullgöres till stor del självständigt.

q) Då det i längden icke är möjligt att enbart genom organisatoriska ändringar möta trafikstegringen, torde man få räkna med att under nästa budgetår en förstärkning av bevakningspersonalen kan bli ofrånkomlig. Åtgärden att i viss omfattning anlita tjänstemän i biträdeskarriären med utskrivande av tullsedlar, vilket arbete tidigare utförts av kammarskrivar- och tullkontoristutbildad personal, har medfört, att en ökning av biträdespersonalen blivit erforderlig. Styrelsen beräknar av dessa skäl en utgiftsökning av 270 000 kronor.

r) I statskrivelsen för innevarande budgetår hemställde styrelsen om inrättande av 20 kustuppsyningsmanstjänster (se 1955: VII ht s. 53). Av dessa inrättades 15. För åstadkommande av skäligen beföringstur för kustvakterna erfordras ytterligare 15 nya kustuppsyningsmanstjänster, vilka kan inrättas såsom extra ordinarie.

3. a) Innehavarna av tre extra ordinarie förste tullkontoristtjänster har erhållit förordnanden å tjänsterna år 1953. Dessa tjänster torde böra ordinariesättas från och med nästa budgetår.

b) Vid lokaltullförvaltningen finns för närvarande nio extra ordinarie kontoristtjänster och 62 extra ordinarie kanslibiträdestjänster. Innehavarna av två av kontoristtjänsterna och 38 av kanslibiträdestjänsterna har erhållit förordnanden å tjänsterna år 1952 eller tidigare. Vid bifall till styrelsens hemställan under punkten 2. o) kommer en av ifrågavarande 38 kanslibiträdestjänster att indragas. Enär ett stadigvarande behov föreligger av de övriga 37 kanslibiträdestjänsterna ävensom nyssnämnda två kontoristtjänster, torde dessa böra ordinariesättas från och med nästa budgetår. Därvid kan 39 ordinarie kontorsbiträdestjänster, vilka för närvarande icke uppehålls, avföras från personalförteckningen.

4. Inrättandet av vissa nya tjänster hos generaltullstyrelsen medför ifrågavarande minskning av avlöningsanslaget för tullstaten (jfr föregående anslag, punkt 1. b) och c).

5. Avgång av personal till följd av pensionering och andra anledningar ävensom däremot svarande nyanställning beräknas komma att sammanlagt medföra minskning av anslaget med 103 975 kronor. Automatiska löneklassuppflyttningar samt antagning av tullvakts-, kustvakts- och gränsuppsyningsmansaspiranter till extra ordinarie tjänstemän föranleder utgiftsökningar av omkring 175 000 kronor respektive 41 900 kronor. Den reglerade beföringsgången för biträdespersonal medför höjning av anslaget med 25 500 kronor ävensom överflyttning av ett belopp av 39 800 kronor från icke-ordinarieposten till ordinarieposten. Lönegradsuppflyttningar för kontorsvaktpersonalen föranleder en utgiftsökning med 8 700 kronor. Arvoden åt kammarskrivarelever kommer att med omkring 63 100 kronor överstiga det belopp, som beräknats för innevarande budgetår. På grund av höjningen

av rörliga tillägget bör anslaget uppräknas med 3 527 000 kronor. Med hänsyn till belastningen under senaste budgetåret kan ordinarieposten minskas med 500 000 kronor.

Å övergångsstat beräknas vid ingången av nästa budgetår komma att kvarstå en tullförvaltare i Ca 24, två tullkontrollörer i Ca 24, nio kammarskriver i Ca 20 och två tillsyningsmän i Ca 10.

Yttrande

Statens lönenämnd erinrar i anslutning till generaltullstyrelsens förslag om uppflyttning av vissa tullförvaltartjänster om att ett motsvarande poängsystem som det av styrelsen åberopade sedan flera år tillbaka tillämpas vid postverket, televerket och statens järnvägar. Den poängsättning för skilda lokala anstalter som således förekommer kan emellertid endast åberopas som grund för en inbördes klassificering av anstalterna vid avvägning av lönerna inom en given lönegradsserie. Detta medför att vid jämförelse av poängtal mellan skilda år hänsyn måste tagas till den allmänna höjningen av poängsumman, som kan ha föranletts av stegrad verksamhet m. m. inom förvaltningsområdet. En direkt jämförelse mellan de av generaltullstyrelsen angivna poängtal för åren 1952, 1953 och 1954 måste följaktligen bli missvisande, då totalsumman poäng från år 1952 ökat år 1953 med omkring 7 procent och år 1954 med omkring 16 procent. Från denna utgångspunkt har lönenämnden granskat tullverkets klassificeringslista.

Denna granskning har närmast givit vid handen, att skäl kan föreligga att — ehuru poängtalet är i sjunkande — uppflytta tullförvaltaren vid tullkammaren i Nyköping till närmast högre tullförvaltargrad och att nedflytta tullförvaltarna i Västerås, Härnösand och Falkenberg till närmast lägre tullförvaltargrad. Med hänsyn till det ringa antal år undersökningen omfattat och de relativt sett ej alltför betydande avstegen från en fullständig anpassning till poängskalan, som undersökningen givit vid handen, anser lönenämnden dock att ytterligare erfarenheter av det nya systemet bör avväntas innan ändringar vidtages i nuvarande lönesättning.

Förslaget att inrätta en ny lönegrad, Ca 21, inom bevakningskarriären har endast givit lönenämnden anledning framhålla, att då någon förändring av arbetsuppgifterna för nu berörda tjänster icke inträffat sedan nuvarande lönegradsplacering fastställdes genom överenskommelse mellan tjänsteförteckningskommittén och berörda personalorganisation, en ändring av löneställningen icke bör ske annat än efter nya centrala förhandlingar.

I övrigt har lönenämnden icke funnit anledning till erinran mot de föreslagna lönegradsplaceringarna.

Departementschefen

I enlighet med vad chefen för civildepartementet härutinnan förordat vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör en tjänst som tullförvaltare vid tullkammaren i Nyköping uppflyttas från Ca 27 till Ca 29,

en tjänst som tullkontrollör i Ca 25 vid centraltullkammaren i Stockholm uppflyttas till tullöverkontrollörstjänst i Ca 27, en kontoristtjänst i Ca 13 vid samma tullkammare uppflyttas till kansliskrivartjänst i Ca 15, en tjänst som tullöveruppsyningsman i Ca 17 vid tullkammaren i Hälsingborg uppflyttas till tullmästartjänst i Ca 19 och en kanslibiträdestjänst i Ce 11 vid samma tullkammare uppflyttas till kontoristtjänst i Ce 13.

Förslagen om inrättande av en tullöverkontrollörstjänst i Ca 27 vid tullkammaren i Örebro, en tullöveruppsyningsmanstjänst i Ca 17 vid centraltullkammaren i Göteborg och en kontoristtjänst vid tullkammaren i Hälsingborg kan jag tillstyrka. Sistnämnda tjänst bör dock, med avvikelse från generaltullstyrelsens förslag om placering å ordinarie stat, placeras i Ce 13. Jag finner vidare motiverat att ett antal nya förste tulluppsyningsmanstjänster i Ca 15 inrättas för sådan personal, som tages i anspråk för mera kvalificerade bevakningsuppgifter. Utan att därmed taga ställning till det totala antal sådana tjänster, som ytterligare må kunna ifrågakomma, kan jag för nästa budgetår icke tillstyrka ett högre antal än tio. Därjämte förordar jag att 40 nya tjänster som tulluppsyningsman och 10 nya tjänster som kustuppsyningsman, samtliga i Ce 13, inrättas för beredande av förbättrad befordringsgång för bevakningspersonalen. I anslutning härtill vill jag erinra om att min företrädare i ämbetet vid tillstyrkan av motsvarande yrkande i 1955 års statsverksproposition förutsatte att generaltullstyrelsen, när förhållandena så föranleder, inkommer med förslag till begränsning av antalet uppsyningsmanstjänster.

Vad beträffar generaltullstyrelsens förslag om nya förste tullkontoristtjänster i Ca 19 för tulltaxeringsgöromål och mera kvalificerade kamerala göromål vill jag tillstyrka att för nästa budgetår fyra dylika tjänster inrättas. För att frigöra ytterligare förste tullkontorister för nyssnämnda arbetsuppgifter bör den under innevarande budgetår påbörjade överflyttningen av kassagöromål från dylik personal till biträdespersonal fortsättas. Jag tillstyrker i detta syfte att tre tjänster som kansliskrivare i Ca 15, sex tjänster som kontorist i Ca 13 och en tjänst som kanslibiträde i Ca 11 nyinrättas.

Styrelsens förslag till ordinarie-sättning av vissa tjänster kan jag tillstyrka endast beträffande tio kanslibiträdestjänster i Ce 11. I anslutning härtill kan motsvarande antal kontorsbiträdestjänster i Ca 8 avföras från personalförteckningen. Å denna bör för nästa budgetår å övergångsstat kvarstå blott de tjänstemän som generaltullstyrelsen angivit.

De generaltullstyrelsens förslag till inrättande av nya tjänster eller till tjänsteförändringar, som jag i det föregående icke särskilt berört, lämnar jag utan tillstyrkan.

För att möjliggöra en anpassning av personalen till den växande trafiken beräknar jag för utökning av den icke-ordinarie personalen ett belopp av 200 000 kronor. Å andra sidan bör anslaget nedräknas med i runt tal 30 000 kronor till följd av att jag tidigare tillstyrkt inrättande av vissa nya tjänster å generaltullstyrelsens stat.

Styrelsens förslag till omräkning av anslaget kan jag godtaga.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 34 170 000 (— 708 000) kronor;
 avlöningar till icke-ordinarie personal 8 000 000 (+ 638 000) kronor;
 rörligt tillägg 10 127 000 (+ 3 619 000) kronor.

Anslaget torde sålunda kunna upptagas till 52 297 000 (+ 3 549 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att företaga de ändringar i den för tullstaten gällande personalförteckningen som i det föregående angivits;

b) godkänna följande avlöningsstat för tullstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> .	34 170 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	8 000 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	10 127 000
Summa kronor	52 297 000

c) till *Tullverket*: Avlöningar till befattningshavare å tullstaten för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 52 297 000 kronor.

[38] 3. Tullverket: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	6 110 000	6 070 632
1955/56 (statsliggaren s. 435)	6 540 000	
1956/57 (förslag)	7 667 000	

Generaltullstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med 1 137 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Övriga expenser	860 000	
2. Publikationstryck	63 000	
3. Drift och underhåll av forskaffningsmateriel	250 000	
4. Utbildning i tulltjänsten		42 000
5. Hyra för hålkortsanläggning	6 000	
	1 179 000	42 000

Motiv

1. *Övriga expenser*. Utgift 1954/55 1 521 038, anslag 1955/56 1 665 000. — Tillkomsten av nya tulllokaler jämte kollektivavtalsmässig höjning av arbetslöner medför ökade kostnader för städning och renhållning; för detta ändamål beräknas 690 000 (+ 60 000) kronor. — Utgifterna för skrivma-

teriel, papper, blankettryck m. m. beräknas till samma belopp som för innevarande budgetår, 330 000 kronor. — Enligt av Kungl. Maj:t lämnat bemyndigande har styrelsen med televerket träffat avtal om installation av en för styrelsen och centraltullkammaren i Stockholm gemensam telefonväxel samt en telefonväxel vid centraltullkammaren i Göteborg. Kostnaderna för anskaffning av dessa telefonväxlar uppgår till omkring 540 000 respektive 210 000 kronor. Inrättandet av telefonväxlarna beräknas medföra en ökning av de årliga kostnaderna för telefoner med sammanlagt 25 000 kronor. Utgifterna för telegram, telefon och annonsering, som för budgetåret 1954/55 uppgick till 465 000 kronor, torde således under nästa budgetår komma att stiga med sammanlagt 775 000 kronor till 1 240 000 kronor. Detta belopp överstiger med 800 000 kronor det i statsverkspropositionen för budgetåret 1955/56 för dylika utgifter upptagna beloppet. — Vid ingången av nu löpande budgetår uppgick antalet kontorsmaskiner, som var mer än femton år gamla, till omkring 350. Av det belopp om 225 000 kronor, som för budgetåret 1955/56 beräknats för möbler och kontorsmaskiner, torde 60 000 kronor åtgå till möbler samt underhåll av kontorsmaskiner, 35 000 kronor erfordras för utökning av maskinbeståndet med 40 nya maskiner och 130 000 kronor kunna disponeras för utbyte av omkring halva antalet av förut nämnda äldre maskiner. För utbyte under nästa budgetår av omkring 120 av ifrågavarande maskiner erfordras ett belopp av 90 000 kronor. Dessutom erfordras 60 000 kronor för utbyte av vissa hårt slitna maskiner, som anskaffats efter år 1940. Med hänsyn bland annat till de nya värdetullarna å textilvaror föreligger behov av ytterligare ett tiotal elektriska multiplikationsmaskiner. Kostnaden för anskaffning av dessa beräknas till 15 000 kronor. Utgifterna för möbler samt underhåll av kontorsmaskiner beräknas under nästa budgetår liksom under det nu löpande komma att uppgå till omkring 60 000 kronor. De sammanlagda kostnaderna för möbler och maskiner har således för nästa budgetår beräknats till samma belopp som för innevarande budgetår, 225 000 kronor. — Även utgifterna för bokinköp med mera har upptagits med oförändrat belopp, 40 000 kronor. — Delposten till övriga expenser har sålunda för nästa budgetår beräknats till sammanlagt 2 525 000 (+ 860 000) kronor.

2. *Publikationstryck*. Utgift 1954/55 101 090; anslag 1955/56 126 000. — En ny upplaga av tullverkets handbok med import- och exportförfattningar torde utkomma under budgetåret 1956/57. Tryckningskostnaden beräknas till 40 000 kronor. För tryckning av ändringsblad till samtliga handböcker beräknas 65 000 kronor. Kostnaderna för utgivning av tullverkets matrikel, tullverkets författningssamling, generaltullstyrelsens meddelanden, tulltaxeringscirkulär samt för övriga av styrelsen utgivna publikationer har upptagits till 84 000 kronor. Totalt beräknas anslagsposten sålunda till 189 000 (+ 63 000) kronor.

3. *Drift och underhåll av fortskaffningsmateriel*. Utgift 1954/55 1 232 704; anslag 1955/56 1 050 000. Under den senare tiden har arbets- och materielkostnaderna väsentligt ökat, och en ytterligare ökning torde kunna väntas.

De normala utgifterna för drift och löpande underhåll av materielen beräknas därför under nästa budgetår komma att uppgå till minst 1 200 000 kronor. Samtidigt blir det nödvändigt att bestrida vissa extraordinära kostnader, i det att två nya motorer måste anskaffas och installeras i en större tullkryssare såsom ersättning för förslitna motorer. Kostnaden härför beräknas till 100 000 kronor. Med hänsyn härtill torde utgifterna under nästa budgetår icke komma att underskrida 1 300 000 kronor, med mindre värden av den värdefulla materielen äventyras och de redan nedsatta kraven på bevakningens utövande eftersättes.

4. *Utbildning i tulltjänsten.* Utgift 1954/55 449 622; anslag 1955/56 651 000. — Från denna delpost kommer under budgetåret 1956/57 att bestridas vissa utgifter för två kammarskrivarkurser, vilka avslutas i mars respektive juni 1957. Utgifterna för dessa kurser beräknas till sammanlagt 286 000 kronor. Med hänsyn till avgången av kammarskrivarutbildad personal ävensom till att ett icke obetydligt antal tjänstemän inom denna personalkategori tagits i anspråk för tjänstgöring utom tullverket finner styrelsen nödvändigt att under budgetåret 1956/57 anordna två nya kammarskrivarkurser. I dessa ingående förberedande undervisningskurser beräknas draga en kostnad av sammanlagt 62 000 kronor. Vidare erfordras anordnande av en fortbildningskurs för kammarskrivarutbildad personal, en tullöveruppsyningsmanskurs, en kustbevakningskurs och en gränsbevakningskurs. Kostnaderna härför uppgår till respektive 26 000, 28 000, 44 000 och 45 000 kronor. Kostnaderna för utbildning av nyanställd bevakningspersonal beräknas till följd av ökat behov av rekrytering av dylik personal stiga till 18 000 kronor. Vidare bör beräknas kostnader för kurser i främmande språk för i första hand sådana tjänstemän, som har att taga befattning med resandefrafiken eller deltaga i inquisition av fartyg, med 14 000 kronor. Tullverkets korrespondenskurser i svenska, tyska och engelska språken samt räkning beräknas draga en kostnad av 20 000 kronor. Kostnaderna för särskild korrespondensundervisning av bevakningspersonal uppskattas till 15 000 kronor. Fortsatt utbildning av s. k. attestskriverskor beräknas kosta 1 000 kronor. För reparation och modernisering av vissa utrymmen i tullverkets undervisningsanstalts lokaler i stora tullhuset i Stadsgården erfordras under nästa budgetår ett belopp av 30 000 kronor.

Styrelsen hemställer vidare att liksom under innevarande budgetår få disponera ett belopp av 10 000 kronor för studiestipendier till tulltjänstemän vid studier i utlandet. Vidare upprepar styrelsen sin redan i föregående statskrivelse (se 1955: VII ht s. 58) gjorda hemställan om anvisande av medel för understödjande av inom tullverket verksamma idrottsföreningar. För att bättre kunna tillvarata gemensamma intressen har tullverkets lokala idrotts- och skytteföreningar numera bildat Tullens Idrotts och Skytteförbund. Den av tulltjänstemännen utövade idrottsverksamheten har sålunda erhållit en fastare organisation. Därigenom finnes större förutsättningar för att bidrag till denna verksamhet kan användas på ett ändamålsenligt sätt. Då det är av direkt och påtagligt intresse för tullverket att be-

främja idrottsverksamheten hemställer styrelsen, att ett i avvaktan på närmare erfarenhet till 10 000 kronor begränsat belopp anvisas för ändamålet.

5. *Hyra för hålkortsanläggning.* Utgift 1954/55 75 672; anslag 1955/56 105 000. — För förhyrning av styrelsens nuvarande hålkortsmaskiner erfordras samma belopp som för innevarande budgetår, 105 000 kronor. På grund av den under de senaste åren ökade varuförseln från och till utrikes ort har det handelsstatistiska primärmaterialet successivt vuxit. De automatiska stansmaskinerna har därför under det senaste året nästan helt tagits i anspråk för färdigställandet av månadsstatistiken. Tillfälliga stansningsarbeten har i regel måst utföras å övertid. Kontrollstansning av importmaterialet och övningsstansning med nyanställd personal har till följd av den knappa tillgången på maskiner icke kunnat ske i tillräcklig utsträckning. För att avdelningen skall kunna på ett tillfredsställande sätt fullgöra sina åligganden erfordras, att avdelningen tillföres ytterligare fyra automatiska stansmaskiner. Kostnaden för förhyrning av dessa uppgår till omkring 6 000 kronor för år.

Slutligen hemställer generaltullstyrelsen om bemyndigande att träffa avtal med televerket om installation av en automatisk telefonväxel vid tullkammaren i Norrköping. Engångsutgiften för anskaffning av växeln har beräknats till 18 000 kronor samt årskostnaderna till 9 000 kronor för växeln och 8 000 kronor för avlöning till en telefonist, som dock i viss utsträckning torde kunna ombesörja även andra göromål än skötsel av växeln. Nuvarande telefonanläggning drog under budgetåret 1954/55 en kostnad av omkring 7 500 kronor.

Departementschefen

Jag kan icke tillstyrka att medel under förevarande anslag anvisas för understödjande av tulltjänstemännens idrottsverksamhet. I övrigt finner jag mig kunna godtaga generaltullstyrelsens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår. Anslaget torde således böra uppföras med 7 667 000 kronor, vilket innebär en ökning med 1 127 000 kronor. Denna beror till ett belopp av 850 000 kronor på engångsutgifter för inrättandet av vissa telefonväxlar samt för motorbyten i en tullkryssare.

Det av generaltullstyrelsen begärda bemyndigandet att träffa avtal med televerket om installation av automatisk telefonväxel vid tullkammaren i Norrköping torde, såvida riksdagen ej framställer erinran däremot, få lämnas av Kungl. Maj:t.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande omkostnadsstat för tullstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Omkostnadsstat

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	320 000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	1 330 000

3. <i>Expenser, förslagsvis</i>	3 225 000
4. <i>Publikationstryck, förslagsvis</i>	189 000
5. <i>Hemliga utgifter</i>	3 000
6. <i>Övriga utgifter, förslagsvis</i>	2 600 000
	Summa kronor 7 667 000

b) till *Tullverket*: *Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 7 667 000 kronor.

[39] 4. *Tullverket*: *Anskaffning av viss materiel*

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	325 000	422 617
1955/56 (statsliggaren s. 437)	300 000	
1956/57 (förslag)	270 000	

Generaltullstyrelsen hemställer, att för anskaffning av viss materiel för tullverket måtte för nästa budgetår anvisas ett reservationsanslag av 325 000 kronor.

1. <i>Större motorbåtar</i>	200 000
2. <i>Smärre motorbåtar, motorfordon m. m.</i>	65 000
3. <i>Radioanläggningar</i>	60 000
	325 000

Motiv

1. *Större motorbåtar.* Av de äldre av tullverket disponerade större motorbåtarna är 18 anskaffade under åren 1931—1939 och 16 under de därpå följande två åren. Därest livslängden för en större båt beräknas till omkring 25 år, kommer sålunda 34 större motorbåtar att under de närmaste tio åren falla för åldersgränsen. Bortfallet av båtar under denna tidsperiod torde komma att betydligt överstiga den ersättningsbyggnad, som kan ske inom ramen för reservationsanslag av omkring 325 000 kronor för år. Den anskaffning som skulle erfordras för att bibehålla i huvudsak det nuvarande beståndet av större motorbåtar till och med år 1958 kan beräknas till ett tiotal sådana båtar. Kustbevakningens verksamhet utövas i väsentlig utsträckning genom båtpatrullering. Därest antalet båtar minskas, kan bevakningens effektivitet icke upprätthållas. Styrelsen begränsar sig emellertid till att föreslå, att för nästa budgetår medel anvisas för anskaffning av två tulljakter. Kostnaden härför har beräknats till 200 000 kronor.

2. *Smärre motorbåtar, motorfordon m. m.* Vid kust- och gränsbevakningen torde ett antal för tjänstebruk mindre lämpliga legobåtar böra ersättas med båtar, som anskaffas av tullverket. Under de närmaste tio åren kommer vidare ett stort antal nu disponibla smärre båtar att ej längre stå till förfogande. För byggande av smärre motorbåtar samt för anskaffning av mo-

torfordon och cyklar beräknas för nästa budgetår ett belopp av 65 000 kronor.

3. *Radioanläggningar.* För utbyggnad av förbindelsetjänsten genom anskaffning av 14 radioanläggningar begäres 60 000 kronor.

I anslutning till sålunda gjorda äskanden erinrar generaltullstyrelsen om att riksdagens under år 1955 samlade revisorer anfört, bland annat, att det syntes angeläget att förutsättningarna för och utformningen av tullverkets kustbevakning snarast omprövades. I samband därmed hade revisorerna uttalat, att nyanskaffning av båtar för kustbevakningen icke syntes böra ske innan en utredning i ämnet kommit till stånd. Med hänsyn till den omfattning, i vilken båtmateriel utrangeras under de närmaste åren, och den tidsutdräkt, som är förenad med nyanskaffning av sådan materiel, har styrelsen emellertid sett sig nödsakad att, i avvaktan på den vidare behandlingen av de av revisorerna väckta frågorna, hemställa om medelsanvisning i enlighet med vad nyss sagts. Styrelsen förutsätter emellertid härvid, att det liksom tidigare skall ankomma på Kungl. Maj:t att, efter förslag av styrelsen, meddela beslut rörande den närmare dispositionen av anslaget.

Departementschefen

Såsom generaltullstyrelsen erinrat om, har riksdagens under fjolåret samlade revisorer föreslagit en omprövning av förutsättningarna för och utformningen av tullverkets kustbevakning. Revisorernas förslag har varit föremål för remissbehandling som i dagarna avslutats, och de avgivna yttrandena kommer att överlämnas till 1956 års riksdag för ställningstagande i den av revisorerna väckta frågan.

I anslutning till sitt sålunda framlagda förslag uttalade revisorerna, att någon nyanskaffning av fartyg för kustbevakningen icke borde ske i avvaktan på resultatet av den föreslagna utredningen. Det synes även mig angeläget att en nybyggnad av fartyg av hittillsvarande typer icke sker i en sådan omfattning, att en eventuell utredning föregripes. Emellertid måste i förevarande sammanhang även beaktas läget i fråga om utrangeringsbehovet bland tullverkets fartyg. Såsom generaltullstyrelsen framhållit i sin statskrivelse är 34 av tullverkets större motorbåtar anskaffade under åren 1931—41. Då livslängden för fartyg av detta slag brukar uppgå till omkring 25 år, skulle utrangering och därmed följande behov av återanskaffning i betydande omfattning aktualiseras under den närmaste tioårsperioden.

Resultatet av en utredning i enlighet med revisorernas förslag skulle sannolikt icke kunna framläggas för riksdagen förrän vid 1958 års session. Ett genomförande av det av revisorerna förordade anståndet med återanskaffning skulle därför innebära att medelsanvisning för ifrågavarande ändamål nästa gång kunde ske tidigast för budgetåret 1958/59. Till belysning av konsekvenserna av ett dylikt förfarande har jag från generaltullstyrelsen under hand erhållit närmare upplysningar om den nyanskaffning av fartyg som vid nuvarande organisation kunde behöva ske under tiden till och med år 1958. Härav framgår att, så vitt nu kan bedömas, behov under denna tid skulle

föreligga av — utöver den tulljakt som för närvarande är under byggnad — sju tulljakter, en större tullracerbåt, en medelstor båt samt två större och fyra mindre prejbåtar.

Även om en viss temporär reducering av sålunda angiven nyanskaffning icke synes otänkbar, skulle ett totalt anstånd därmed under en eventuell utredningsperiod innebära en avsevärd försvagning av kustbevakningens effektivitet. Försvagningen skulle drabba icke endast tulltjänsten utan även vissa andra funktioner, som utövas av bevakningspersonalen, bland andra vissa militära dylika, fiske- och jakttillsyn samt sjöräddningstjänst. Till undvikande härav och då det av generaltullstyrelsen nu föreslagna byggnadsprogrammet icke synes vara av sådan omfattning att ett genomförande därav kan tänkas lägga hinder i vägen för en eventuell framtida omorganisation av kustbevakningen, vill jag förorda, att medel för nästa budgetår anvisas för anskaffning av såväl båtmateriel som annan materiel såsom motorfordon, radioanläggningar m. m. Med hänsyn till nödvändigheten av en begränsning av de offentliga investeringarna synes emellertid det av generaltullstyrelsen äskade beloppet böra reduceras till 270 000 kronor. Såsom skett under tidigare år torde Kungl. Maj:t efter förslag av generaltullstyrelsen få fastställa dispositionsplan för anslaget. Härvid torde givetvis det läge, vari utredningsfrågan då kan befinna sig, få beaktas.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tullverket: Anskaffning av viss materiel* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 270 000 kronor.

[40] 5. Kontrollstyrelsen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	1 299 700	1 288 191
1955/56 (statsliggaren s. 437)	1 484 000	
1956/57 (förslag)	1 657 000	

Kontrollstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med 202 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Tjänsteförändringar		
a) 1 förste byråingenjör Ce 29—Ca 29	—	
b) 1 assistent Ce 21—Ca 21	—	
c) 8 kontorsbiträden Ce 8—Ca 8	—	
d) 2 kontorister Ca 13—kansliskrivare Ca 15	1 305	
e) 1 kanslibitråde Ce 11—kontorist Ce 13	435	
f) 3 kontorsbiträden Ca 8—kanslibiträden Ce 11	1 305	
2. Personalförändringar		
a) 1 kanslibitråde Ce 11	9 240	
b) 6 biträden Cf 4/Ce 8	47 160	
c) 1 byrådirektör Ce 31 tre månader		6 634

	Ökning	Minskning
3. Automatiska förändringar		
a) lönegrads- och löneklassuppflyttningar	11 362	
b) sjuk- och semestervikarier	2 500	
c) övertidsersättningar	2 500	
d) rörligt tillägg	133 000	
e) avrundning		173
	208 807	6 807

Motiv.

Inledningsvis erinrar kontrollstyrelsen om att styrelsen i sin statskrivelse för budgetåret 1955/56 meddelat att en omorganisation av styrelsen varit föremål för överväganden men att styrelsen för det dåvarande funnit sig icke böra framlägga något förslag därom (se 1955: VII ht s. 65).

Styrelsen har nu tagit frågan om en omorganisation av verket under förnyat övervägande. Vad först angår skattebyrån (tredje byrån) har denna successivt tillförts allt flera arbetsuppgifter, vilket i sin tur föranlett en fortgående förstärkning av byråns personal. Totalantalet tjänstemän uppgick den 31 december 1947 till omkring 30 och den 1 juli 1948 — sedan vissa nya indirekta skatter tillkommit — till omkring 45. Den 1 oktober 1955 torde antalet ha stigit till omkring 65. Antalet tjänstemän i den under byrån verkssamma lokala skattekontrollen beräknas mellan den 1 juli 1948 och den 1 oktober 1955 ha stigit från omkring 15 till omkring 75. I sistnämnda siffra har icke inräknats den personal från Nya Systemaktiebolaget, som tages i anspråk för kontroll av utskänkningsskatten. Antalet skattskyldiga, som under första halvåret 1948 uppgick till något över 3 000 och under senare halvåret 1948 till cirka 5 000, kan den 1 oktober 1955 beräknas till omkring 21 000. Med hänsyn till den utveckling byrån och den lokala skattekontrollen sålunda undergått framstår en delning av byrån som synnerligen angelägen. Då emellertid 1952 års kommitté för indirekta skatter väntas slutföra sitt uppdrag under hösten 1955 och kommitténs förslag och eventuella överväganden i anslutning härtil kan föranleda ändring av grunderna för styrelsens befattning med nämnda skatter och omfattningen av dessa, har styrelsen — med klar insikt om olägenheterna med skattebyråns organisation i nuvarande läge — stannat för att nu icke framlägga förslag om delning av byrån.

Arbetsuppgifterna för kontrollstyrelsens byrå för rusdrycksförsäljningsärenden (första byrån) påverkas av den från och med den 1 oktober 1955 ändrade rusdryckslagstiftningen. Styrelsen har emellertid ansett sig böra avvakta närmare erfarenhet av den nya lagstiftningens tillämpning innan ställning tages till förslag om ändrad organisation av nämnda byrå. Då en överflyttning till denna kan ifrågakomma av de kontroll- och tekniska ärenden inom rusdryckslagstiftningens område, som nu handlägges av administrativa och tekniska byrån (andra byrån), skulle även sistnämnda byrås ställning komma att beröras.

1. a) Yrkandet under denna punkt har tidigare framlagts i styrelsens statskrivelser åren 1952, 1953 och 1954 (se VII ht: 1953 s. 60, 1954 s. 56 och 1955 s. 65). Tjänsten inrättades i samband med lokala skattekontrollens omorganisation den 1 juli 1950, och dess innehavare handhar kontrollen över tillverkning av sulfitsprit vid samtliga sulfitbrännerier i riket. Dessa arbetsuppgifter är av stadigvarande natur.

b) Som motivering för det förnyade yrkandet under denna punkt åberopas vad styrelsen anfört i sin statskrivelse för budgetåret 1954/55 (se 1954: VII ht s. 56).

c) Enligt grunderna för den reglerade befordringsgången för biträdespersonal beräknas åtta extra ordinarie kontorsbiträden bli befordrade till ordinarie tjänst från och med den 1 juli 1956. Tre ordinarie kontorsbiträdeslöner är emellertid vakanta på grund av att tjänsteinnehavarna är förordnade såsom extra ordinarie i högre lönegrad. Omräkningen mellan ordinarieposten och icke-ordinarieposten i avlöningsstaten avser således endast fem löner.

d) Av de två kontoristtjänster, som föreslås uppflyttade till kansliskrivartjänster, är den ena placerad på andra byrån och förenad med kassörsgörömmål. Beträffande motiveringen för denna tjänsteförändring, som begärts även i styrelsens två närmast föregående statskrivelser, hänvisas till vad som tidigare anförts (se VII ht: 1954 s. 56 och 1955 s. 65). Antalet skattskyldiga har som förut nämnts numera stigit till omkring 21 000. Genom ansvällningen av personalen har arbetet å avdelningen för kamerala ärenden och personalärenden ökat avsevärt, varjämte sjukkasseärenden tillkommit. Vissa arbetsuppgifter har därför måst överflyttas från kamreren till kassören, vilkens arbetsuppgifter härigenom blivit mera krävande. — Även beträffande uppflyttningen av en andra kontoristtjänst — vars innehavare tjänstgör som föreståndare för biträdespersonalen å skattebyrån — till kansliskrivartjänst har förslag framförts tidigare (se VII ht: 1955 s. 66).

e) Styrelsen har i sin statskrivelse för budgetåret 1955/56 föreslagit lönegradsuppflyttning för ifrågavarande kanslibitråde (se VII ht: 1955 s. 66). Innehavaren av tjänsten har tjänstgjort som maskinbokförare å skattebyrån för samtliga skatter med undantag för elskatt. På grund av den stora ökning av antalet skattskyldiga, som ägt rum genom övertagandet av brännoljeskatteuppbörden, avser styrelsen att inrätta en särskild bokföringsavdelning å skattebyrån, där i fortsättningen bokföringen å kontokort för samtliga skatter skall ske. Befattningshavaren kommer att vara föreståndare för denna avdelning, där ytterligare två maskinbokförare skall tjänstgöra, och kommer att ansvara för bokföringen å över 20 000 kontokort (för närvarande 5 000 kort).

f) Av de under denna punkt berörda kontorsbiträdestjänsterna är en placerad å expeditionen för läskedrycksskatt. Innehavaren av tjänsten åligger bland annat att självständigt upprätta dels årsstatistik för läskedryckstillverkningen i riket, dels kravbrev och saldobesked i samband med skatte-

kontrollen. Innehavaren av den andra kontorsbiträdestjänsten förestår expeditionen för skatt å pälsvoror, accis å fettvaror och skatt å importerade varor och har därvid bland annat att upprätta en relativt omfattande prisstatistik, vilken tidigare omhänderhades av en amanuens. Det tredje till uppflyttning föreslagna kontorsbiträdet är föreståndare för expeditionen på avdelningen för skatt å tekniska preparat.

2. a) Ifrågavarande kanslibitråde begärdes även i statskrivelsen för innevarande budgetår (se VII ht: 1955 s. 66). Nuvarande biträdespersonal (en kontorist och två biträden i reglerad befordringsgång) är fullt sysselsatt med göromål av ekonomisk och kameral natur och kan endast i ringa mån biträda med handläggningen av personalärenden. I anledning av ett av statskontoret föregående år gjort uttalande att kanslibiträdet på första byråns allmänna avdelning i större utsträckning än hittills skulle kunna tagas i anspråk för de för den begärda tjänsten avsedda göromålen framhåller kontrollstyrelsen att denna befattningshavare, som tillika är verkschefens handsekreterare, tages i anspråk även för andra byråns räkning för andra göromål än kamerala.

b) För avdelningen för brännoljeskatt har för innevarande budgetår medel beräknats bland annat för tre kontorsbiträden i reglerad befordringsgång. Personalbehovet har emellertid på grund av större arbetsbelastning än väntat visat sig vara väsentligt högre än vad som förutsetts. Med hänsyn till numera vunnen erfarenhet beräknar kontrollstyrelsen behov föreliggande av tolv kontorsbiträden. Tre sådana har genom arbetsomläggning kunnat överflyttas från andra avdelningar inom skattebyrån. Medel för ytterligare sex biträden erfordras således.

c) Ifrågavarande befattning är icke erforderlig efter den nya rusdryckslagstiftningens ikraftträdande (jfr VII ht: 1955 s. 66).

3. b) Kostnaderna för sjuk- och semestervikarier har uppräknats med anledning av utökningen av personalbeståndet.

c) Arbetsbelastningen inom avdelningen för brännoljeskatt kan väntas bli synnerligen ojämn med toppbelastning under första månaden av varje kalenderkvartal, då deklarationer och skatt inflyter. För att det löpande arbetet under sådana perioder skall medhinnas, torde det bli nödvändigt att i viss utsträckning anlita övertidsarbete.

Yttrande

Statens lönenämnd är icke övertygad om att de göromål, som är förenade med de till uppflyttning till kanslibiträdesgrad föreslagna tre kontorsbiträdestjänsterna, är av den art att tjänsternas placering i 11 lönegraden är motiverad och avstyrker därför kontrollstyrelsens förslag i denna punkt. Styrelsens förslag i övrigt föranleder icke någon erinran från lönenämndens sida.

Departementschefen

Kontrollstyrelsens förslag om överförande till ordinarie stat av en förste byråingenjör i Ce 29 och åtta kontorsbiträden i Ce 8 vill jag tillstyrka. Där- emot kan jag icke förorda ordinariesättning av en assistent i Ce 21.

Med hänsyn till vad chefen för civildepartementet härutinnan anfört vid anmälan av för flera departement gemensamma frågor bör två kontorist- tjänster i Ca 13 uppflyttas till kansliskrivartjänster i Ca 15 och en kansli- biträdestjänst i Ce 11 uppflyttas till kontoristtjänst i Ce 13. Förslaget om lönegradsförändring av tre kontorsbiträdestjänster lämnar jag utan bifall.

Av kontrollstyrelsen begärd personalförstärkning vill jag tillstyrka i så mån att medel anvisas för inrättande av sex nya biträdestjänster i reglerad befordringsgång å avdelningen för kontroll av brännoljeskatten. — Den byrådirektörstjänst i Ce 31, som blivit obehövlig efter den nya rusedrycks- lagstiftningens genomförande och som för närvarande är vakant, bör av- föras från personalförteckningen. Kontrollstyrelsens förslag till anslags- mässig nedräkning i anslutning härtill kan jag godtaga.

I kontrollstyrelsens avlöningsanslag för innevarande budgetår har för en avdelning för kontroll av utskänkningsskatten inräknats ett belopp av 135 000 kronor, varav under anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal 119 000 kronor. Det skulle ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser om dispositionen av ifrågavarande belopp (se 1955: VII ht s. 68). På framställning av kontrollstyrelsen har Kungl. Maj:t den 11 november 1955 dels medgivit styrelsen att intill utgången av budgetåret 1955/56 vid avdelningen för utskänkningsskatt ha anställda en förste byrå- inspektör i Cg 29, en förste byråinspektör i Cg 27 samt den icke-ordinarie personal i övrigt som styrelsen finner erforderlig, dels under icke-ordinarie- posten ställt ett belopp av 55 000 kronor till styrelsens disposition härför. För helt år kan grundlönkostnaderna för nyss angivna personal beräknas till i runt tal 80 000 kronor. Emellertid kan ännu icke avgöras om sålunda angiven personalram för utskänkningsskatteavdelningen är tillräcklig jäm- väl för nästkommande budgetår. Jag vill därför förorda, att för sagda år under anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal för ifråga- varande avdelning beräknas 100 000 (— 19 000) kronor, rörande vilket be- lopp Kungl. Maj:t sedermera får meddela dispositionsbestämmelser i hu- vudsaklig överensstämmelse med vad som gäller för innevarande budgetår. I anslutning härtill bör erforderlig justering av anslagsposten till rörligt tillägg göras.

Vad kontrollstyrelsen anfört rörande automatiska utgiftsförändringar föranleder ingen erinran från min sida.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 682 800 (— 59 100) kronor;
avlöningar till icke-ordinarie personal 650 600 (— 31 200) kronor;
rörligt tillägg 323 600 (+ 145 100) kronor.

Anslaget torde alltså beräknas till 1 657 000 (— 173 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för kontrollstyrelsen gällande personalförteckningen vidtaga de ändringar som i det föregående angivits;

b) godkänna följande avlöningsstat för kontrollstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> .	682 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	650 600
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	323 600
Summa kronor	1 657 000

c) till *Kontrollstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 657 000 kronor.

[41] 6. **Kontrollstyrelsen: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	127 800	199 010
1955/56 (statsliggaren s. 438)	180 200	
1956/57 (förslag)	197 200	

Kontrollstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med 17 000 kronor, utslutande avseende delposten till övriga expenser.

M o t i v

Övriga expenser. Utgift 1954/55 163 265; anslag 1955/56 129 800. — Kostnaderna för blankettryck för brännoljeskatteavdelningen beräknas stiga med 28 000 kronor, beroende dels på att blankettrycket för innevarande budgetår i betydande omfattning verkställdes redan i samband med avdelningens inrättande och kostnaderna således belastade anslaget för budgetåret 1954/55, dels på att avdelningens verksamhet numera visat sig vara av betydligt större omfattning än som tidigare förutsetts. — För avdelningen för utskänkningsskatt, som trädde i verksamhet den 1 oktober 1955, har för innevarande år beräknats 28 000 kronor, varav 13 000 kronor för löpande utgifter och 15 000 kronor för engångsändamål. För nästkommande budgetår bör anslaget uppräknas med 4 000 kronor, avseende löpande kostnader under ett kvartal, medan nämnda engångsbelopp bortfaller.

Departementschefen

Kontrollstyrelsens beräkning av medelsbehovet under förevarande anslag finner jag mig kunna godtaga. Anslaget bör således uppföras med 197 200 (+ 17 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Kontrollstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret
1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 197 200 kronor.

[42] 7. Kontrollstyrelsen: Lokala skattekontrollen

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	1 007 000	1 087 423
1955/56 (statsliggaren s. 439)	1 498 000	
1956/57 (förslag)	1 627 000	

Kontrollstyrelsen föreslår, att anslaget höjes med 129 500 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Tjänsteförändringar		
a) 1 distriktsöverkontrollör Ce 31—Ca 31	—	
3 distriktsöverkontrollörer Ce 29—Ca 29	—	
3 överkontrollörer Ce 27—Ca 27	—	
4 kontrollörer Ce 25—Ca 25	—	
1 kontorsbiträde Ce 8—Ca 8	—	
b) 1 överkontrollör Ce 29—Ca 29	—	
c) 4 kontrollörer Ce 25—överkontrollörer Ca 27	5 040	
d) 5 assistenter högst Cg 21—högst Ce 21	—	
4 kontorsbiträden Cg 4/8—Cf 4/Ce 8	—	
e) 12 assistenter högst Cg 21—högst Ce 21	—	
f) 4 kontorsbiträden Cg 4/8—Cf 4/Ce 8	—	
2. Personalförändring		
1 assistent högst Ce 21	14 310	
3. Kontrollen över brännvinstillverkningen		32 000
4. Kontrollen över bensinbeskattningen		5 400
5. Kontrollen över utskänkningsskatten	57 100	
6. Automatiska förändringar		
a) lönegrads- och löneklassförändringar	10 491	
b) rörligt tillägg	80 000	
c) avrundning		41
	166 941	37 441

Motiv

1. a) De under denna punkt berörda tjänsterna har med undantag för kontorsbiträdestjänsten vid flera tillfällen tidigare begärts överförda på ordinarie stat (se senast VII ht: 1955 s. 71). Under återopande av därvid lämnad motivering ävensom av vad statsutskottet vid 1955 års riksdag (utlåtande nr 7 p. 42) anförte i anledning av motsvarande motionsvis framförda yrkanden upprepar kontrollstyrelsen sin begäran. — Ett kontorsbiträde bör enligt grunderna för reglerad befordringsgång erhålla ordinarie anställning.

b) Jämväl under denna punkt innebär kontrollstyrelsens framställning ett upprepande av tidigare flera gånger gjort yrkande (se senast VII ht: 1955 s. 71). Ifrågavarande tjänst, som är placerad vid kontrollen över brännvinstillverkningen vid lantbruksbrännerierna, inrättades i samband med omorganisationen av den lokala skattekontrollen den 1 juli 1950. Även om den av styrelsen nu föreslagna omorganisationen av kontrollen över lantbruksbrännerierna (se p. 3) äger rum, blir tjänsten alltså fortfarande erforderlig.

c) Ifrågavarande tjänsteförändringar har helt eller delvis begärts av kontrollstyrelsen i flera tidigare års statskrivelser (se senast VII ht: 1955 s. 71). Efter hänvisning till därvid anförda skäl samt till vad statsutskottet anfört i anledning av motioner i frågan vid 1955 års riksdag (SU: 7 p. 42) erinrar styrelsen därjämte om att redan i statskrivelsen för budgetåret 1950/51 begärdes inrättande av fem överkontrollörstjänster men erhöles endast tre. Sedan numera kontrollen av elskatt och brännoljeskatt tillförts lokalorganisationen och kontrollen av utskänkningsskatten från och med den 1 oktober 1955 kommer att åvila denna organisation, blir behovet av ytterligare överkontrollörer för förstärkning av den direkta arbetsledningen på kontoren än mer framträdande.

d) Ifrågavarande personal är anställd för kontroll av elskatten. Yrkande om extraordinariesättning av tjänsterna har tidigare gjorts i styrelsens statskrivelse år 1954 (se VII ht: 1955 s. 72). Erfarenheten ger vid handen, att det är förenat med betydande svårigheter att förvärva och behålla dugliga tjänstemän på icke pensionsberättigande tjänster. Särskilt familjepensionsrätten framstår såsom betydelsefull. Det kan heller icke anses riktigt, att dessa befattningshavare i ifrågavarande avseende intager en särställning.

e) Beträffande extraordinariesättning av ifrågavarande personal vid avdelningen för brännoljeskatt åberopar kontrollstyrelsen den motivering, som i föregående punkt anförts beträffande viss personal vid elskattekontrollen.

2. Ifrågavarande assistentbefattning är erforderlig vid distriktskontoret i Stockholm (östra distriktet) på grund av den ökade arbetsbelastningen med kontrollen över brännoljeskatten. Antalet assistenter utgör för närvarande tolv, varav tre å varje distriktskontor. De skattskyldigas antal uppgår till cirka 14 400, av vilka omkring 4 600 finns inom östra, 3 100 inom södra, 3 200 inom västra och 3 500 inom norra distriktet. Varje assistent beräknas årligen kunna besöka 600 å 700 skattskyldiga. På grund härav blir besöksfrekvensen inom alla distrikten på brännoljeskattens område låg i förhållande till vad som är önskvärt ur fiskalisk synpunkt. Inom östra distriktet skulle kontrollen bli otillfredsställande utan den yrkade förstärkningen.

3. Vid de lantbruksbrännerier, som är utrustade med förvaringscistern av sådan storlek att tillverkat brännvin kan förvaras erforderlig tid vid bränneriet, har spritcentralen under de senaste åren med tankbil hämtat det tillverkade brännvinet. Härigenom har det varit möjligt att avsevärt minska antalet kontrollanter vid potatisbrännerierna i Skåne och Blekinge. Erfarenheterna av denna ordning och av en för något år sedan i alla potatisbrännerier införd säkerhetsanordning mot olovlig åtkomst av sprit genom

s. k. överbränning har varit gynnsamma. Det torde därför icke möta hinder att nu betydligt inskränka kontrollanternas besök vid brännerierna de dagar då kontrollantens närvaro icke påkallas för uppmätning av det tillverkade brännvinet och dess försändning till spritcentralen. Enligt en inom kontrollstyrelsen utarbetad organisationsplan, som avses bli försöksvis tillämpad redan under innevarande års kampanj och som bland annat bygger på förutsättningen att kontrollanternas vid förrättningsresorna använder bil i den mån de icke medföljer tankbilarna, kan antalet kontrollanter nedbringas avsevärt. Den härigenom uppkommande besparingen uppväges dock i viss mån av ökade resekostnader. De totala utgifterna vid den nya organisationen och vid en kampanjlängd av 195 dygn i genomsnitt per bränneri kan under budgetåret 1956/57 beräknas till cirka 180 000 kronor, varav arvoden cirka 140 000 kronor och resekostnader cirka 40 000 kronor. Jämfört med de belopp som beräknats i staten för budgetåret 1955/56 innebär detta en besparing i fråga om arvoden å cirka 60 000 kronor men en merutgift för resekostnader å 28 000 kronor, d. v. s. en nettobesparing av cirka 32 000 kronor. Om från tillverkare inflytande kontrollkostnadsbidrag beräknas till oförändrat belopp, 75 000 kronor, skulle nettokostnaden för budgetåret 1956/57 sålunda belöpa sig till cirka 105 000 kronor mot för budgetåren 1952/53—1954/55 respektive 211 500, 184 400 och 163 400 kronor.

4. Vid granskningen av de deklarationer med tillhörande handlingar, som enligt gällande förordning om särskild skatt å bensen och motorsprit lämnas av vissa aktiebolag rörande utlämning av bensen från dem tillhöriga oljeraffinaderier, biträdades kontrollstyrelsen för närvarande av en auktoriserad revisor. Denne åtnjuter ersättning med för närvarande 450 kronor i månaden. Styrelsen har för avsikt att från och med den 1 januari 1956 låta styrelsens distriktsorganisation övertaga ifrågavarande granskning. För budgetåret 1956/57 uppkommer härigenom en besparing av 5 400 kronor.

5. För innevarande budgetår har kostnaderna för kontrollen över utskänkningsskatten beräknats för tre kvartal till 183 800 kronor, därav 99 400 för avlöningar till icke-ordinarie personal, 12 600 för rörligt tillägg, 60 000 kronor för reseersättningar, 300 kronor för bränsle, lyse och vatten samt 11 500 kronor för övriga expenser. Av sistnämnda belopp är 6 000 kronor avsett för engångskostnader. Då säkra hållpunkter ännu icke föreligger för en beräkning av kostnaderna för nästa budgetår, har kontrollstyrelsen endast omräknat kostnaderna till vad som belöper på helt budgetår med borträknande av nämnda engångskostnader. På grund härav har uppräknings skett med 33 100 + 8 000 kronor till avlöningar, 20 000 kronor till reseersättningar och 2 000 kronor till löpande expenser.

Yttrande

Statens lönenämnd har icke något att erinra mot ett utbyte av en kontrollörstjänst i Ce 25 mot en tjänst som överkontrollör i Ca 27 vid ett vart av distriktskontoren i Stockholm och Sundsvall. Däremot ifrågasätter lönenämnden om tillräckliga skäl föreligger för motsvarande tjänsteföränd-

ringar vid distriktskontoren i Göteborg och Malmö. Övriga yrkanden under anslaget föranleder ingen erinran från lönenämndens sida.

Departementschefen

I syfte att förbättra kontrollen över brännoljeskatten tillstyrker jag att lokala skattekontrollen tillföres ytterligare en assistent i högst 21 lönegraden.

Med hänsyn till vad chefen för civildepartementet härutinnan anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör fyra tjänster som kontrollör i Ce 25 uppflyttas till överkontrollörstjänster i Ce 27. Där- emot kan jag icke förorda att dessa tjänster överföres å ordinarie stat. Övriga förslag till ordinariesättning av vissa tjänster kan jag biträda endast i vad de avser en överkontrollör i Ce 29 och ett kontorsbiträde i Ce 8. Vad kontrollstyrelsen anfört beträffande inrättande av extra ordinarie tjänster för personal för elskatte- och brännoljeskattekontrollen synes böra bifallas på så sätt, att av sammanlagt 18 assistenter i högst 21 lönegraden — däri inberäknat den av mig nyss förordade nytillkommande tjänsten — tolv stycken ävensom samtliga åtta kontorsbiträden må erhålla extra ordinarie anställning.

Till det av kontrollstyrelsen framlagda förslaget om ändrad organisation av kontrollen över lantbruksbrännerierna kan jag ansluta mig. Härav för- anledd nedräkning av anslaget beräknar jag i likhet med kontrollstyrelsen till 32 000 kronor för nästkommande budgetår. Likaså godtager jag den av styrelsen till 5 400 kronor beräknade besparingen genom att viss granskning i samband med kontrollen över bensenbeskattningen övertages av distrikts- organisationens tjänstemän.

Vad beträffar kontrollen över utskänkningsskatten vill jag erinra om att under motsvarande anslag för nu löpande budgetår beräknats ett belopp av 183 800 kronor, avseende kostnaderna för sagda kontroll under tre kvartal. Då ställning ännu icke kunnat tagas till vissa problem rörande den lokala organisation som erfordras för kontrollens behöriga bedrivande, kan om- fattningen av och medelsbehovet för denna organisation ännu icke slutgil- tigt bedömas. Anslagsberäkningen för nästa år synes därför i denna punkt få ske på sätt kontrollstyrelsen föreslagit, innebärande en uppräknig med 57 100 kronor till 240 900 kronor. Det torde — i likhet med vad som gäller för innevarande budgetår — få ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera pröva i vad mån nämnda belopp skall ställas till kontrollstyrelsens dispo- sition.

Kontrollstyrelsens beräkningar av de automatiska anslagsförändringarna kan jag godtaga.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 26 000 (+ 25 900) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 140 000 (— 66 000) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 909 500 (+ 31 100) kronor;

rörligt tillägg 213 000 (+ 94 000) kronor;
 sjukvård m. m. oförändrat 2 000 kronor;
 reseersättningar 408 000 (+ 48 000) kronor;
 expenser 45 500 (— 4 000) kronor;
 övriga utgifter oförändrat 10 000 kronor;
 kontrollkostnadsbidrag m. m. oförändrat 127 000 kronor.

Anslaget torde sålunda kunna beräknas till 1 627 000 (+ 129 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för kontrollstyrelsens lokala skattekontroll uppföra en tjänst som överkontrollör i Ca 29, ytterligare en tjänst som kontorsbiträde i Ca 8 samt ytterligare fyra tjänster som överkontrollör i Ce 27 ävensom att ur förteckningen avföra en tjänst som överkontrollör i Ce 29;

b) till *Kontrollstyrelsen: Lokala skattekontrollen* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 627 000 kronor.

[43] 8. Mynt- och justeringsverket: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	1 342 400	1 241 773
1955/56 (statsliggaren s. 441)	1 372 700	
1956/57 (förslag)	1 515 000	

Mynt- och justeringsverket hemställer, att anslaget höjes med 140 740 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Personalförändring		
a) 1 ingenjör Cf 21/Ce 25.....	14 220	
1 ingenjör Ce 21	14 220	
1 kontorsbiträde Ce 8	8 304	
b) 1 ingenjör Ca 25 å övergångsstat		20 736
c) extra arbetskraft å kontrollavdelningen.....	15 700	
2. Tjänsteförändring		
2 stämplingsbiträden Ce 7—Ce 9	930	
3. Automatiska förändringar		
a) löneklassuppflyttningar	3 585	
b) arvodesreglering	840	
c) löneökning enligt kollektivavtal	50 500	
d) rörligt tillägg	53 200	
4. Övriga utgifter, avrundning	41	64
	161 540	20 800

Motiv

1. a) Under denna punkt föreslagna nya tjänster avser avdelningen för mått och vikt. Personalen på denna avdelning består för närvarande av en byrådirektör i Ca 31, två förste ingenjörer i Ca 27 och två ingenjörer i Ce 25 och har under de senaste femton åren varit i stort sett oförändrad trots en år från år ökad arbetsbörda. Avdelningens verksamhet avspeglas i följande siffror över arbetets omfattning i medeltal under ett halvt år:

Tiden	Justeringsuppdrag	Konstruktionsgodkännanden	Uppburna avgifter, kronor	Avgifter omräknade i nuvarande taxa, kronor
1943—47.....	14 794	12	10 300	36 200
1948—52.....	17 508	22	26 800	43 900
1953—54.....	16 835	30	45 900	50 800
1: a halvåret 1955.....	12 676	36	60 700	60 700

Antalet justeringsuppdrag visar visserligen icke någon ökning, men å andra sidan har en förskjutning ägt rum mot mera komplicerade och tidsödande uppdrag. Den ökade arbetsvolymen har medfört avsevärda svårigheter att effektuera inkommande justeringsuppdrag inom en för allmänheten önskvärd tid. — En av avdelningens ingenjörer i Ce 25 är uteslutande sysselsatt med uppmätning av cisterner för bensin och olja. Denne befattningshavares arbetsbörda är orimligt stor, oaktat verket under innevarande budgetår medgivits anställa en extra ingenjör för uppmätning av viss större cisternanläggning. På grund härav har mätninguppdrag fått ställas på framtiden i vissa fall, nämligen då cisternernas rymd icke skolat ligga till grund för fastställandet av ekonomiska anspråk. — Å sektionen för handelsjustering finns en mångfald av kontors- och expeditionsgöromål, som nu belastar den tekniska personalen. Genom anställande av ett kontorsbiträde skulle en viss rationalisering av sektionens arbete möjliggöras, varigenom justeringskompetent arbetskraft skulle kunna frigöras för mera kvalificerade uppgifter.

c) Vid nuvarande import av guld- och silverarbeten föreligger ett behov av extra arbetskraft, som mynt- och justeringsverket uppskattar till i genomsnitt fem personer per år. I avlöningsmedel motsvarar detta cirka 35 700 kronor, vilket innebär en höjning med 15 700 kronor.

2. Ifrågavarande yrkande framställdes redan i verkets anslagsäskanden för nu löpande budgetår (se VII ht: 1955 s. 76) men lämnades utan bifall med hänsyn till pågående utredning av kontrollstämplingsförfarandet.

Yttranden

Statens organisationsnämnd finner den föreslagna personalförstärkningen vid avdelningen för mått och vikt erforderlig på grund av ökningen i arbetets omfattning. I fråga om lönegradsplaceringen av de nya tjänsterna har statens lönenämnd ej någon erinran mot mynt- och justeringsverkets förslag under förutsättning att avgångsexamen från teknisk högskola krä-

ves för innehavaren av tjänsten som ingenjör i befordringsgången Cf 21—Ce 25; dock förutsättes kontorsbiträdestjänsten i Ce 8 avse en tjänst i reglerad befordringsgång för biträden för skriv- och kontorsgöromål.

Departementschefen

Det av mynt- och justeringsverket framförda förslaget om förstärkning av personalen å avdelningen för mått och vikt vill jag tillstyrka i så mån att medel anvisas för inrättande av en tjänst som ingenjör i Cg 21 och en tjänst som biträde i reglerad befordringsgång.

En tjänst som ingenjör i Ca 25 å övergångsstat bör avföras från personalförteckningen och häremot svarande nedräkning ske av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän.

Med hänsyn till vad chefen för civildepartementet därutinnan anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör, sedan översynen av kontrollstämplingsförfarandet numera slutförts, två stämplingsbiträden i Ce 7 uppflyttas till Ce 9. Vidare torde en reglering av arvoden till kontrollstämplingsförrättare, vilken jag har för avsikt att i annat sammanhang anmäla för Kungl. Maj:t, böra föranleda en uppräknings av anslaget med i runt tal 30 000 kronor.

För extra arbetskraft vid avdelningen för kontroll av ädelmetaller beräknar jag för nästa budgetår ett belopp av 22 000 kronor, vilket innebär en ökning med 2 000 kronor föranledd av 1955 års allmänna lönerreglering. Nämda totalbelopp ävensom det belopp av 92 500 kronor för utökning av arbetsstyrkan vid myntverket i syfte att förbättra myntförsörjningen, vilket beräknats för innevarande budgetår och som med hänsyn till en tendens mot minskning av lagret ineliggande mynt synes böra kvarstå även för budgetåret 1956/57, torde icke böra få tagas i anspråk av mynt- och justeringsverket utan särskilt medgivande av Kungl. Maj:t.

I detta sammanhang torde jag vidare få nämna att den apparatur för räkning och rensning av mynt, för vars anskaffande medel tidigare anvisats av riksdagen (se VII ht: 1954 s. 68 och 1955 s. 77) ännu icke helt färdigställt. Med hänsyn härtill kan ännu icke någon beräkning göras av den rationaliseringsvinst som kan komma att uppstå under förevarande anslag.

Mynt- och justeringsverkets beräkning av de automatiska förändringarna kan jag godtaga.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 306 000 (— 16 800) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 74 000
(+ 30 500) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 290 000 (+ 23 300) kronor;
rörligt tillägg 143 600 (+ 54 800) kronor;
avlöningar till förmän och arbetare 701 400 (+ 50 500) kronor.

Anslaget torde alltså böra uppföras med 1 515 000 (+ 142 300) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att företaga förut berörd förändring av mynt- och justeringsverkets personalförteckning;
- b) godkänna följande avlöningsstat för mynt- och justeringsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	306 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	74 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	290 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	143 600
5. Avlöningar till förmän och arbetare, <i>förslagsvis</i> .	701 400
Summa kronor	1 515 000

c) till *Mynt- och justeringsverket*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 515 000 kronor.

[44] 9. Mynt- och justeringsverket: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	142 600	155 488
1955/56 (statsliggaren s. 442)	159 100	
1956/57 (förslag)	165 600	

Mynt- och justeringsverket hemställer, att anslaget uppräknas med 6 500 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Bränsle, elektrisk kraft, lyse och vatten	15 000	
2. Övriga expenser	1 500	
3. Vissa kostnader för en internationell medaljutställning år 1955		10 000
	16 500	10 000

Motiv

1. *Bränsle, elektrisk kraft, lyse och vatten*. Utgift 1954/55 85 938; anslag 1955/56 70 000. — Höjningen motiveras med ökade bränslekostnader och intensifiering av mynttillverkningen.

2. *Övriga expenser*. Utgift 1954/55 19 899; anslag 1955/56 18 700. — Den ökade kontroll- och justeringsverksamheten i Stockholm medför större kostnader för skrivmaterialier, papper, blankettryck m. m.

3. *Vissa kostnader för en internationell medaljutställning år 1955*. Anslag 1955/56 10 000. — Posten, som är av engångskaraktär, bortfaller.

Departementschefen

Med biträdande av mynt- och justeringsverkets anslagsberäkning hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Mynt- och justeringsverket: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 165 600 kronor.

[45] 10. Mynt- och justeringsverket: Nyanskaffning av vissa maskiner

m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1954/55.....	190 000	150 161
1955/56 (statsliggaren s. 443)	51 800	
1956/57 (förslag)	41 700	

Mynt- och justeringsverket hemställer, att anslaget för nästkommande budgetår uppföres med i runt tal 385 200 kronor.

Motiv

Avdelningen för tillverkning av mynt och medaljer. Enligt en inom mynt- och justeringsverket verkställd kalkyl torde någon minskning av myntbehovet icke vara att vänta. Snarare kommer ökade anspråk att ställas på präglingen av mynt av valörerna två kronor—ett öre. Samtidigt torde försökspräglingen av femkronemynt böra fortgå i största möjliga utsträckning. Utifrån dessa förutsättningar erfordras dubbelskift under hela året i valsverket och under cirka fyra månader i smältningen, såvida ej för prägling färdiga myntplattor inköpes. Då myntefterfrågan på längre sikt är oviss och avdelningarnas kapacitet vid normal fördelning av myntproduktionen å olika valörer synes böra vara så vitt möjligt likvärdig, hemställer verket ånyo om medel för inköp av ett grovvalsverk. Anskaffandet härav är så mycket mera angeläget som ett maskinhaveri inom valsverket skulle få svåra följder för mynttillverkningen. Vidare upprepar ämbetsverket sin tidigare hemställan om medel för anskaffande av en graveringsmaskin, en stanshyvel och en filningsmaskin (se VII ht: 1954 s. 67 och 1955 s. 79). Nu nämnda anskaffningar erfordrar inklusive kostnader för tull, frakt, motorer m. m. en medelsanvisning av sammanlagt 308 200 kronor.

För budgetåret 1952/53 (VII ht 1952 s. 72) anvisades vissa medel för nyanskaffningar, varav 8 000 kronor av mynt- och justeringsverket avdelades för inköp av två par reservvalsar. Till följd av prisstegring räckte dessa medel endast för inköp av ett par, varvid dock ett belopp av cirka 2 600 kronor icke utnyttjades. Enär ett valspar numera blivit obrukbart, äskar mynt- och justeringsverket medel, efter utnyttjande av nyssnämnda besparing ett belopp av 15 900 kronor, för inköp av ytterligare två par reservvalsar.

På grund av bristande lagerutrymmen måste verkets skyddsrum användas som lagervälv. För utbyte av nuvarande provisoriska transportanordningar mot en stationär remtransportör begäres 2 500 kronor.

Avdelningen för mått och vikt. Avdelningen har för närvarande endast en elektrisk räknemaskin. Ytterligare två erfordras, varav en som komplettering till och ersättning för vissa äldre handdrivna maskiner. Kostnaden härför uppgår till 3 380 kronor.

Nu befintliga skåp för förvaring av ritningar rörande konstruktionsgodkännanden är helt upptagna, varför nya utrymmen erfordras. Medel äskas för inköp av tre skåp till en kostnad av 1 095 kronor.

För anskaffande av en stationär provanläggning för genomströmningsmätare för bensin hemställer mynt- och justeringsverket om anvisande av 28 450 kronor. Ansökningar om godkännande av mätapparater med kapaciteter av 100—2 000 liter/minut blir allt vanligare, men nu förefintliga målkärl kan icke användas annat än i speciella fall. Verkets anläggning för konstruktionsgodkännanden måste därför oundgängligen förses med erforderlig utrustning.

Justerarnas uppsättning av likare är utsatt för stark förslitning genom transporter och daglig användning. Reparationerna är för närvarande alltför kostsamma och tidsödande. Såsom första ledet i en nyanskaffning och förbättring av materielen anser verket att 25 stycken vågar å 100 kg samt 10 stycken likaresatser å 25, 10 och 5 liter bör anskaffas. Kostnaderna härför beräknas till 20 000 respektive 5 625 kronor.

Yttrande

Statens organisationsnämnd finner — med hänsyn till att myntbrist numera icke föreligger och till att lagerhållningen av skiljemynt i riksbanken under de senaste tre åren väsentligt ökat — något omedelbart behov av nyanskaffning av ett valsverk icke föreligga. Frågan härom torde enligt nämndens mening böra upptagas till prövning först sedan pågående utredning rörande mynttillverkningens administration slutförts.

Departementschefen

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndiganden den 17 juni 1955 har min företrädare i ämbetet tillkallat dels en förhandlingsdelegation med uppdrag att förhandla med Stockholms stad rörande den framtida dispositionen av kvarteret Kungl. Myntet i Stockholm, m. m., dels en sakkunnig med uppdrag att verkställa utredning rörande organisationen av mynt- och medaljtillverkningen, m. m. Med hänsyn till sålunda pågående förhandling och utredning finner jag i likhet med statens organisationsnämnd anskaffningen av ytterligare ett valsverk böra anstå.

Övriga av mynt- och justeringsverket framförda önskemål kan jag tillstyrka endast i vad avser anvisande av medel för ett par reservvalsar, de begärda två räknemaskinerna och tre arkivskåpen samt provanläggningen för genomströmningsmätare. Beträffande den sistnämnda förutsätter jag att installationen sker på ett sådant sätt att en eventuell framtida förflyttning i samband med organisatoriska eller lokala förändringar berörande mynt- och justeringsverket i mesta möjliga mån underlättas.

För nu nämnda anskaffningar beräknar jag 41 700 kronor, med vilket belopp anslaget torde böra uppföras. Härutöver vill jag förorda, att mynt- och justeringsverket medgives att ianspråktaga en besparing av cirka 3 000 kronor, vilken enligt vad jag under hand erfarit från mynt- och justeringsverket uppkommit på anslaget, för förvärv av den av verket omnämnda filningsmaskinen.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Mynt- och justeringsverket: Nyanskaffning av vissa maskiner m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 41 700 kronor.

[46] 11. Statens justerare: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	546 800	530 534
1955/56 (statsliggaren s. 443)	553 700	
1956/57 (förslag)	597 500	

Mynt- och justeringsverket hemställer, att anslaget höjes med 61 800 kronor.

	Ökning
1. Tjänsteförändringar	
a) 4 förste justerare Ce 27—Ca 27	—
12 justerare Ce 25—Ca 25	—
b) 3 biträdande justerare Cf 13/Ce 19—förste biträdande justerare Ce 23	8 441
9 biträdande justerare Cf 13/Ce 19—Cf 15/Ce 21	8 591
1 biträdande justerare Cg 13—Cg 15	855
2. Arvodesreglering	2 100
3. Automatiska förändringar	
a) löneklassuppflyttningar	3 896
b) rörligt tillägg	37 800
4. Övriga utgifter, avrundning	117
	61 800

Motiv

1. a) Under denna punkt upptagna förslag har tidigare framförts i mynt- och justeringsverkets statskrivelser för budgetåren 1953/54—1955/56 (se VII ht: 1953 s. 71, 1954 s. 69 och 1955 s. 81).

b) Det har förelegat stora svårigheter för mynt- och justeringsverket att erhålla lämpliga aspiranter till justerarbanan. Såväl antalet sökande till justerarkurserna som de sökandes meriter har varit i sjunkande. Ett icke ringa antal sökande har återtagit sina ansökningar, då de funnit löneförhållanden och befodringsutsikter otillfredsställande. Utslagsgivande torde särskilt ha varit den låga placeringen i Cf 13 under aspirantåret och den

långa väntetid för befordran till justerare, som de som nu inträder å justerarbanan måste räkna med. Även bland biträdande justerarna har en viss avgång ägt rum. Sedan nuvarande befordringsgång för biträdande justerare, omfattande lönegraderna Cf 13—Ce 19, fastställdes 1948, har stora möjligheter öppnats att såväl på allmänna arbetsmarknaden som inom statsförvaltningen erhålla anställningar med bättre löne- och befordringsvillkor än dem mynt- och justeringsverket kan erbjuda. För en tillfredsställande rekrytering av justerarkåren synes därför erforderligt att biträdande justerarnas lönevillkor förbättras. Efter erinran om att Kungl. Maj:t erhållit riksdagens bemyndigande att inrätta tjänster som biträdande justerare i Ce 21 (se prop. 1952: 107, bilaga 61) hemställer mynt- och justeringsverket om dels bemyndigande att för biträdande justerare tillämpa en befordringsgång omfattande lönegraderna Cf 15, Ce 17, Ce 19 och Ce 21, dels en höjning av lönegradsplaceringen för tjänsten som extra biträdande justerare från Cg 13 till Cg 15, dels ock inrättande av tre tjänster som förste biträdande justerare i Ce 23 i utbyte mot lika många tjänster i befordringsgången. Sistnämnda nya tjänster skulle vara placerade vid justeringsverkstäderna i Stockholm, Göteborg och Malmö, där de på grund av arbetsbördans storlek skulle vara välmotiverade. Tjänsteinnehavarna skulle bland annat vara respektive förste justerare behjälpliga med ledningen och planläggningen av distriktets justeringsarbete.

2. Verkstadsvakternas arvoden, som nu utgår med 2 kronor 75 öre för timme, bör höjas med 10 procent.

Yttrande

Statens lönenämnd kan icke tillstyrka en förbättring av nuvarande befordringsgång för biträdande justerare eller ett utbyte av tre tjänster i befordringsgången mot tjänster som förste biträdande justerare i Ce 23. I detta sammanhang erinrar lönenämnden om det även av mynt- och justeringsverket omnämnda bemyndigandet för Kungl. Maj:t att inrätta tjänster för biträdande justerare i Ce 21. Ej heller kan lönenämnden tillstyrka att tjänsten som biträdande justerare i Cg 13 uppflyttas till Cg 15. Övriga förslag lämnas utan erinran.

Departementschefen

Förslaget om ordinariesättning av fyra tjänster som förste justerare i Ce 27 och 12 tjänster som justerare i Ce 25 kan jag alltjämt icke biträda. Ej heller är jag beredd tillstyrka de föreslagna förändringarna av lönegradsplaceringen för biträdande justerare. Jag vill dock i detta sammanhang i likhet med mynt- och justeringsverket och statens lönenämnd erinra om att Kungl. Maj:t enligt bemyndigande av riksdagen har möjlighet att som påbyggnad av befordringsgången inrätta tjänster som biträdande justerare i Ce 21 då behov härav anses föreligga för säkerställande av rekrytering.

Vad mynt- och justeringsverket i övrigt hemställt under anslaget föranleder ingen erinran från min sida.

Anslaget torde alltså beräknas till 597 500 (+ 43 800) kronor, varav 491 200 (+ 5 200) kronor till avlöningar till icke-ordinarie personal och 106 300 (+ 38 600) kronor till rörligt tillägg.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för statens justerare, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> .	491 200
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	106 300
Summa kronor	597 500

- b) till *Statens justerare: Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 597 500 kronor.

[47] 12. *Statens justerare: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	116 500	97 778
1955/56 (statsliggaren s. 444)	114 500	
1956/57 (förslag)	116 900	

Mynt- och justeringsverket hemställer, att anslaget uppräknas med 2 400 kronor, avseende delposten till övriga expenser.

Motiv

Övriga expenser. Utgift 1954/55 27 724; anslag 1955/56 24 000. — Till följd av en ökad justeringsverksamhet har kostnaderna för tryckning av räkningsblanketter avsedda för debitering av justeringsavgifter stigit.

Departementschefen

Med biträdande av mynt- och justeringsverkets förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

- att till *Statens justerare: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 116 900 kronor.

[48] 13. *Riksskattenämnden: Avlöningar*

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	182 300	204 036
1955/56 (statsliggaren s. 444)	188 700	
1956/57 (förslag)	207 200	

Riksskattenämnden hemställer, att anslaget uppföres med ett belopp, som med 26 500 kronor överstiger det å riksstaten för innevarande år anvisade.

	Ökning
1. Personalförändring	
1 kontorsbiträde	6 300
2. Taxeringskontroll	5 000
3. Automatiska förändringar	
a) löneklassförändringar	200
b) arvodeshöjningar	2 000
c) rörligt tillägg	13 000
	26 500

Motiv

1. Antalet ärenden, som riksskattenämnden hade att handlägga jämlikt kungörelserna om erhållande av handräckning i beskattningsärenden i Finland och Norge samt om handräckning i sådana ärenden åt finsk och norsk myndighet, uppgick 1953 till 3 868 och år 1954 till 4 409 samt visar tendens att alltjämt öka. Det föreligger svårighet att med hittills tillgänglig biträdespersonal tillfredsställande expediera dessa ärenden. Under våren 1955 har börjat inkomma handräckningsärenden avseende jämväl handräckning i Danmark eller åt dansk myndighet. Riksskattenämnden föreslår därför att medel anvisas för anställande av ytterligare ett kontorsbiträde.

2. Den 1 januari 1956 träder i kraft ändringar av taxeringsförordningen, vilka ger möjlighet till ökad taxeringskontroll. Det är angeläget att riksskattenämnden i större omfattning än hittills medverkar vid sådan kontroll. Då svårigheter föreligger att redan nu beräkna storleken av erforderliga medel, har nämnden begränsat sitt yrkande till att avse en höjning av för ändamålet anvisat belopp från 5 000 till 10 000 kronor.

Vidare har riksskattenämnden anmält, att nämnden beslutat att med anlitande av till förfogande ställda medel inrätta en kontorsbiträdestjänst, vilket föranleder viss omräkning inom anslaget.

Departementschefen

Riksskattenämndens förslag om utökning av personalen med ett kontorsbiträde kan jag icke tillstyrka. Däremot förordar jag att begärda medel för utökning av nämndens medverkan vid taxeringskontroll anvisas.

Vad riksskattenämnden i övrigt anfört föranleder från min sida endast den erinran att uppräknningen av anslagsposten till rörligt tillägg bör begränsas till 11 300 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän, oförändrat 25 700 kronor;
 arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, oförändrat 27 000 kronor;
 avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 128 200 (+ 7 200) kronor;
 rörligt tillägg 26 300 (+ 11 300) kronor.

Anslaget torde alltså kunna uppföras med 207 200 (+ 18 500) kronor.